

รายงานวิจัยเพื่อท้องถิ่น
ฉบับสมบูรณ์

โครงการกระบวนการเรียนรู้ทุนทางสังคมเพื่อสร้างทักษะอาชีพ
ให้เยาวชนตำบลกันตวจระมวล อำเภอปราสาท จังหวัดสุรินทร์

โดย

นางสาวรัตนา สุขสบาย และคณะ

กันยายน 2561

รายงานวิจัยเพื่อท้องถิ่นฉบับสมบูรณ์

โครงการกระบวนการเรียนรู้ทุนทางสังคมเพื่อสร้างทักษะอาชีพให้เยาวชนตำบล
กันตวจระมวล อำเภอปราสาท จังหวัดสุรินทร์

คณะผู้วิจัย

1. นางสาวรัตนา	สุขสบาย
2. นางสุวิมล	บุญเดียว
3. นางสาวสายสุนีย์	แก้วสอน
4. นางสาวจิราพร	นำชม
5. นางสาวอาทิตย์ยา	บุญสม
6. นางสาววีรรัตน์	สุขสบาย
7. นายสุรศักดิ์	แรงจบ
8. นายธีรศักดิ์	แรงจบ
9. นางอรุณรัตน์	สอศศรีจันทร์
10. นางสาวแสงดาว	มันยืน
11. นางสาวธิดิกร	กะการดี
10. นางสาวอรลิน	ซื่อสัตย์
11. นางมนัญญา	เป็นตามวา
12. นางสาวปรารถนา	โกรัมย์
13. นางสาวปภาดา	สะอาดเอี่ยม
14. นางชนิตา	แจ่มฟ้า
15. นางสาววรรณา	ทองเกร็ด

สนับสนุนโดย สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.)

สารบัญ

เรื่อง	หน้า
บทสรุปผู้บริหาร	
บทที่ 1 บทนำ	
1.1 หลักการและเหตุผล	1
1.2 คำถามวิจัย	2
1.3 วัตถุประสงค์การวิจัย	3
1.4 ขอบเขตการวิจัย	3
1.5 กลุ่มเป้าหมาย	4
1.6 ผลที่คาดว่าจะได้รับ	5
1.7 นิยามศัพท์เฉพาะ	6
1.8 กรอบแนวคิดในการวิจัย	7-8
บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	
2.1 ความหมายของเยาวชน, กระบวนการเรียนรู้, ทักษะสังคม, ทักษะอาชีพ	9-13
2.2 แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการเรียนรู้	14-17
2.3 แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการสร้างทักษะอาชีพแก่เยาวชน	17-19
2.4 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	19-21
บทที่ 3 วิธีดำเนินงานวิจัย	
3.1 ขอบเขตการวิจัย	22
3.2 เครื่องมือการวิจัย	23
3.3 ขั้นตอนการเก็บรวบรวมข้อมูล	23
3.4 กิจกรรมการวิจัย	23-30
3.5 การวิเคราะห์ข้อมูล	30
บทที่ 4 ผลการวิจัย	
4.1 บริบทชุมชนและทุนทางสังคมที่สำคัญของชุมชน	31-53
4.2 สถานการณ์-ปัญหาและระดับความรุนแรงของปัญหาเยาวชน	53-54
4.3 สถานการณ์ด้านอาชีพในชุมชน	54
4.4 บทเรียนการสนับสนุนกิจกรรมอาชีพของเยาวชนของหน่วยงานที่ผ่านมา	54-56

สารบัญ (ต่อ)

เรื่อง	หน้า
4.5 ความต้องการด้านอาชีพของเยาวชน	56-57
4.6 ความต้องการด้านอาชีพและทรัพยากรชุมชนที่เหมาะสมนำไปใช้ในการประกอบอาชีพ	57
4.7 การตลาดและแผนการตลาด	57
4.8 ผลการปฏิบัติการด้านการประกอบอาชีพ	58-61
บทที่ 5 สรุปผล อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ	
5.1 สรุปผลการวิจัย	63-70
5.2 การอภิปรายผลการวิจัย	70-94
5.3 ผลกระทบและการเปลี่ยนแปลง	94-103
5.4 ปัญหา อุปสรรค	104-105
5.5 ข้อเสนอแนะ	105-110
บรรณานุกรม	
ภาคผนวก	
1. รายชื่อทีมวิจัย	
2. แบบสัมภาษณ์	
3. ภาพประกอบ	

สารบัญตาราง

เรื่อง	หน้า
ตารางที่ 4.1 แสดงเหตุการณ์สำคัญของชุมชนบ้านสระ	33
ตารางที่ 4.2 แสดงทำเนียบผู้นำชุมชนบ้านสระ	36-38
ตารางที่ 4.3 แสดงเหตุการณ์สำคัญของชุมชนบ้านตาเจ็ด	39-41
ตารางที่ 4.4 แสดงทำเนียบผู้นำชุมชนบ้านตาเจ็ด	43-45
ตารางที่ 4.5 แสดงประเพณีและวัฒนธรรมของชุมชนบ้านสระ	46
ตารางที่ 4.6 แสดงจำนวนประชากร 2 ชุมชน	46
ตารางที่ 4.7 แสดงปฏิทินประเพณี	48
ตารางที่ 4.8 แสดงอาหารพื้นบ้าน	49-50
ตารางที่ 4.9 แสดงขนมพื้นบ้าน	50
ตารางที่ 5.1 แสดงวิเคราะห์กระบวนการเรียนรู้ของเยาวชนในการพัฒนาอาชีพที่เหมาะสมกับทุนทางสังคม	81-91

สารบัญภาพ

เรื่อง	หน้า
ตารางที่ 4.1 แสดงแผนผังชุมชนบ้านสระ	32
ตารางที่ 4.2 แสดงแผนผังกลุ่มคน ตระกูลหลักและระบบอำนาจในหมู่บ้าน	34
ตารางที่ 4.3 แสดงแผนผังชุมชนบ้านตาเจ็ด	38
ตารางที่ 4.4 แสดงแผนผังกลุ่มคน ตระกูลหลักและระบบอำนาจในหมู่บ้าน	42

บทที่ 1

บทนำ

1.1 หลักการและเหตุผล

ตำบลกันตวจระมวล เป็นพื้นที่ราบลุ่ม มีพื้นที่บางส่วนเป็นที่ดอนสลับที่ลุ่ม อยู่ห่างจากอำเภอปราสาทไปทางทิศตะวันออกประมาณ 15 กิโลเมตร มีทั้งหมด 8 หมู่บ้าน และมี 2 หมู่บ้านที่สนใจเข้าร่วมพัฒนา กลไกในการจัดการตนเองผ่านรูปแบบโมเดลประเทศที่จำลองการบริหารและการกระจายอำนาจให้เกิดการพัฒนาตนเอง ได้แก่ บ้านสระ หมู่ 2 และบ้านตาเจ็ด หมู่ 5 ตำบลกันตวจระมวล อำเภอปราสาท จังหวัดสุรินทร์ ประชากรบ้านสระ หมู่ 2 มีครัวเรือนทั้งหมด 182 ครัวเรือน จำนวนประชากรทั้งหมด 677 คน เด็กและเยาวชนอายุตั้งแต่ 12-25 ปี มีทั้งหมด 71 คน คิดเป็นร้อยละ 10.49 ของประชากรทั้งหมด บ้านตาเจ็ด หมู่ 5 มีครัวเรือนทั้งหมด 166 ครัวเรือน จำนวนประชากรทั้งหมด 623 คน เด็กและเยาวชนช่วงอายุตั้งแต่ 12-25 ปี มีทั้งหมด 109 คน คิดเป็นร้อยละ 17.50 ของประชากรทั้งหมด ประชาชนในตำบลกันตวจระมวลประกอบอาชีพทำนาและเลี้ยงกระบือเพื่อใช้ในงาน ในอดีตชาวบ้านจะช่วยกันลงแขกเกี่ยวข้าว (ภาษาเขมร คือ โฉล่โค) เมื่อเสร็จสิ้นฤดูกาลทำนามบ้านจะเลี้ยงไหมปลูกหม่อน ทอผ้า ทอเสื่อกก ส่วนพ่อบ้านก็จะดักแห ดักขายผักปลา และสานไม้ไผ่ทำเป็นอุปกรณ์หาเลี้ยงชีพ นอกจากนี้ในแต่ละครัวเรือนจะมีการปลูกผักสวนครัว ไม้ผล เลี้ยงไก่ สำหรับบริโภคในครัวเรือน ซึ่งกิจกรรมในครัวเรือนทุกอย่างสมาชิกจะมีส่วนร่วมช่วยงานในครัวเรือน พ่อแม่จะอบรมสั่งสอนและดูแลลูกอย่างใกล้ชิด ทานข้าวพร้อมหน้าพร้อมตากัน ลูกๆจึงได้เรียนรู้และฝึกทักษะการประกอบอาชีพไปในตัว เกิดความรักความผูกพันและเคารพซึ่งกันและกันระหว่างพ่อแม่ลูก

สถานการณ์ปัญหาด้านเด็กและเยาวชนของชุมชนบ้านตาเจ็ดและบ้านสระ พบว่ากลุ่มเยาวชน มีการรวมกลุ่มทำกิจกรรมที่ก่อให้เกิดความรำคาญให้กับคนในชุมชน เด็กและเยาวชนว่างงาน ไม่มีงานทำ ไม่มีรายได้ เด็กและเยาวชนที่เรียนจบแต่ไม่มีงานทำ เป็นปัญหาเศรษฐกิจในครอบครัว จากสถานการณ์ปัญหาด้านเด็กและเยาวชนปัญหาด้านเด็กเยาวชนในชุมชนบ้านสระและบ้านตาเจ็ด ซึ่งประกอบด้วยกลุ่มเยาวชนที่เรียนไม่จบและกลุ่มที่เรียนจบแต่ยังไม่มีงานทำ การส่งเสริมให้เกิดพื้นที่สร้างสรรค์ เพื่อตอบสนองพลังของเยาวชนและการสร้างอาชีพ เพื่อสร้างรายได้แก้ไขปัญหาการว่างงาน จึงเป็นประเด็นสำคัญในการแก้ไขปัญหาด้านเด็กและเยาวชนบ้านสระและบ้านตาเจ็ด

ในขณะที่การส่งเสริมอาชีพเป็นกิจกรรมที่ได้รับการสนับสนุนจากหน่วยงานในท้องถิ่น โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อเสริมอาชีพสร้างรายได้ให้กับเยาวชน เช่น การส่งเสริมการเลี้ยงปลาในกระชัง ได้เสนอขอรับการสนับสนุนจากเทศบาลตำบลกันตวจระมวล การดำเนินงานจะเป็นลักษณะรวมกลุ่ม เพื่อเลี้ยงปลาในกระชังในสระสาธารณะประโยชน์ของหมู่บ้าน เทศบาลเป็นผู้สนับสนุนงบโดยการจัดซื้อวัสดุการทำกระชัง พันธุ์ปลา และอาหารเพื่อใช้เลี้ยงปลาบางส่วน ส่วนเยาวชนจะเป็นผู้ลงมือปฏิบัติตั้งแต่กระบวนการทำกระชัง การเลี้ยงและการจำหน่ายปลา อีกกิจกรรมคือ การส่งเสริมการเลี้ยงไก่พื้นเมืองแก่กลุ่มเยาวชน จำนวน 15 คน โครงการนี้เกิดขึ้นจากการที่ผู้นำของเทศบาลตำบลกันตวจระมวลเห็นว่าเกษตรกรและเยาวชนหมู่ที่ 8 มีการเลี้ยงไก่พื้นเมือง

ส่งตลาดช่องจอม(ตลาดไทย-กัมพูชา)จึงอยากจะส่งเสริมให้เยาวชนได้เลี้ยงไก่พื้นเมือง โดยเทศบาลอบรมให้ความรู้และซื้อไก่พื้นเมืองพันธุ์ไก่พื้นเมืองให้กับเยาวชน แต่ทั้ง 2 กิจกรรมนี้ไม่สามารถดำเนินงานต่อเนื่องได้ ซึ่งพบบทเรียนที่สำคัญคือ ในด้านดีที่เกิดขึ้น เยาวชนกล้าคิดและสามารถรวมกลุ่มกันทำกิจกรรมได้ เยาวชนสามารถทำกระชังเลี้ยงปลาเองได้และดูแลปลาจนถึงขึ้นตอนการจำหน่ายปลาได้ และเยาวชนมีกิจกรรมทำเพื่อสร้างรายได้และเกิดความภาคภูมิใจแก่ตนเอง ส่วนอีกด้านพบว่า เยาวชนยังขาดความเชื่อมั่นในตัวเองทำให้เกิดความท้อถอยได้ง่ายเมื่อถูกวิจารณ์หรือซักถาม ผู้ใหญ่ในชุมชนมักจะชี้นำ คำนิยามกว่าการเสริมกำลังใจ ทำให้เด็กขาดกำลังใจในการทำกิจกรรมต่อเทศบาลขาดการติดตามผลและปัญหาที่เกิดขึ้นระหว่างทาง เพื่อหาทางแก้ไขปัญหา ไม่มีการวางแผนและสร้างเงื่อนไขที่ชัดเจนในการรวมกลุ่มในการส่งเสริมอาชีพกับเยาวชนจึงทำให้กิจกรรมไม่สามารถต่อยอดหรือดำเนินการต่อเนื่องได้ และการบริหารงานของกลุ่มที่ยังไม่เป็นแบบแผนชัดเจน

จากเวทีการพัฒนาโครงการร่วมกับชุมชนจำนวน 2 ครั้งที่ผ่านมา เห็นว่าสถานการณ์เปลี่ยนแปลงทางสังคมในปัจจุบันทำให้เยาวชนเรียนรู้เรื่องราวของภายนอกมากกว่าภายในชุมชนเอง เกิดกระบวนการผลักดันเยาวชนออกนอกชุมชน การจัดการเรียนรู้สำหรับเด็กเยาวชนที่ผ่านมาทั้งในระบบครอบครัวและโรงเรียนขาดกระบวนการฝึกฝนทักษะชีวิตผ่านการลงมือทำ ทำให้พวกเขาขาดความมุ่งมั่นอดทนที่จะทำสิ่งใดอย่างต่อเนื่อง ซึ่งสิ่งนี้เป็นปัจจัยสำคัญของความสำเร็จ กิจกรรมพัฒนาเยาวชนที่ผ่านมาเป็นแรงผลักดันจากผู้นำ/ท้องถิ่นที่ต้องการให้เยาวชนดำเนินการ แต่เยาวชนยังขาดการมีส่วนร่วมที่เพียงพอ ทำให้กิจกรรมไม่สอดคล้องเหมาะสมกับเด็กและเยาวชน กิจกรรมโครงการที่ผ่านมาเป็นการมุ่งเน้นให้ความรู้ เทคนิค การทำกิจกรรมและสนับสนุนทุนแต่ขาดกระบวนการเรียนรู้ที่ครบวงจรให้เยาวชน โดยเฉพาะการวิเคราะห์ความเป็นไปได้ ความเหมาะสมว่าควรทำกิจกรรมหรือไม่ อย่างไร เป็นการสร้างระบบคิดที่เยาวชน สามารถนำไปใช้กับกิจกรรมอื่นๆ ได้ในอนาคต

จากความเป็นมาและความสำคัญของปัญหาที่กล่าวมาข้างต้น ทีมวิจัยจึงได้ร่วมกันเสนอกระบวนการเรียนรู้ทุนทางสังคมเพื่อสร้างทักษะอาชีพให้เยาวชนตำบลกันตวจระมวล อำเภอปราสาท จังหวัดสุรินทร์ เพื่อค้นหากระบวนการเรียนรู้ด้านอาชีพของเยาวชนที่สอดคล้องกับทุนทางสังคมทุนทรัพยากร และทุนทางเศรษฐกิจในชุมชน โดยอาศัยองค์ความรู้และภูมิปัญญาทั้งในและนอกชุมชน เพื่อปรับประยุกต์ให้เหมาะสมกับบริบทชุมชน คุณค่าของงานวิจัยนี้จะนำไปสู่การแก้ปัญหาการว่างงานและการใช้เวลาไปในทางที่สร้างสรรค์ของเด็กและเยาวชนในชุมชนเป็นการสร้างพื้นที่สร้างสรรค์ใหม่ที่เด็กและเยาวชนเป็นผู้ปฏิบัติ

1.2 คำถามวิจัยหลัก

กระบวนการเรียนรู้ทุนทางสังคมเพื่อสร้างทักษะอาชีพที่เหมาะสมของเยาวชนตำบลกันตวจระมวลเป็นอย่างไร

1.2.1 คำถามวิจัยรอง

1. บริบทพื้นที่และสถานการณ์ด้านเด็กและเยาวชนในพื้นที่ตำบลกันตวจระมวลเป็นอย่างไร

2. ปัญหาและความรุนแรงของปัญหาด้านประกอบอาชีพของเยาวชนที่เป็นอยู่ในปัจจุบันของตำบลกันตวงจะมวลงเป็นอย่างไร
3. ศักยภาพและความต้องการของเยาวชนในการพัฒนาอาชีพที่เหมาะสมเป็นอย่างไร
4. ทูหนทางสังคมที่เอื้อและเหมาะสมกับการพัฒนาอาชีพของเยาวชนเป็นอย่างไร

1.3 วัตถุประสงค์การวิจัย

- 1.3.1 เพื่อศึกษาสภาพปัญหาด้านการประกอบอาชีพของเยาวชนที่เป็นอยู่ในปัจจุบันของตำบลกันตวงจะมวลง
- 1.3.2 เพื่อศึกษาศักยภาพ/ความต้องการของเยาวชนในการพัฒนาอาชีพที่เหมาะสม
- 1.3.3 เพื่อศึกษาทุนทางสังคมของชุมชนที่เอื้อและเหมาะสมกับการพัฒนาอาชีพของเยาวชน
- 1.3.4 เพื่อสร้างกระบวนการเรียนรู้ของเยาวชนในการพัฒนาอาชีพที่เหมาะสมกับทุนทางสังคม

1.4 ขอบเขตการวิจัย

1.4.1 ขอบเขตด้านพื้นที่

หมู่ 2 บ้านสระและหมู่ 5 บ้านตาเจ็ด ตำบลกันตวงจะมวลง อำเภอลราสาท จังหวัดสุรินทร์

1.4.2 ขอบเขตด้านการศึกษา

1. ศึกษาสถานการณ์ปัญหา/ความรุนแรงของปัญหา/ข้อมูลด้านการประกอบอาชีพของเยาวชน ประกอบด้วยข้อมูลการส่งเสริมอาชีพให้เยาวชนครั้งที่ผ่านตั้งแต่อดีต-ปัจจุบัน ข้อมูลปัญหาการประกอบอาชีพของเยาวชนที่ผ่านมา
2. ศึกษาทุนและทรัพยากรในชุมชนของตนเอง ประกอบด้วย ข้อมูลประวัติศาสตร์ชุมชน ข้อมูลต้นทุนภายในชุมชน (ผู้รู้/ปราชญ์ ทรัพยากร การศึกษา อาชีพ วัฒนธรรมท้องถิ่น กลุ่มองค์กร งบประมาณ เครื่องมือ ฯลฯ) ข้อมูลทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมที่เกี่ยวข้องกับการประกอบอาชีพต่างๆ ในชุมชนและศึกษาทุนภายนอกที่ส่งผลต่อการประกอบอาชีพในชุมชน
3. ศึกษาคุณค่าของอาชีพในชุมชนของตนเอง ประกอบด้วยอาชีพต่างๆ ที่มีในชุมชนทั้งในอดีตจนถึงปัจจุบัน ต้นทุนการผลิต (ชนิด/พันธุ์ ค่าแรงปุ๋ยเคมี ยาฆ่าแมลงอื่นๆ) ตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบันการจำหน่ายผลผลิตและภัยคุกคามต่างๆ (โรคแมลงศัตรูพืชและสัตว์) วิถีชีวิตของคนชุมชนที่มีผลกระทบต่อประกอบอาชีพของคนในตำบลกันตวงจะมวลง สถานการณ์ปัญหาและทัศนคติที่มีต่ออาชีพของคนในชุมชนบ้านสระและบ้านตาเจ็ด
4. ศึกษาบทเรียนการสนับสนุนกิจกรรมด้านเด็กและเยาวชนในตำบลกันตวงจะมวลง ที่ผ่านมาประกอบด้วย ข้อมูลพื้นฐานครอบครัวของเยาวชน ข้อมูลต้นทุนในตัวเยาวชนในการประกอบอาชีพ (ความรู้และทักษะในการประกอบอาชีพ) กระบวนการและขั้นตอนการประกอบอาชีพในชุมชนตั้งแต่อดีต-ปัจจุบัน

การตลาด และการจำหน่ายสินค้า กิจกรรมที่ส่งเสริมด้านอาชีพของเยาวชนที่ผ่านมา บทเรียน และวิธีการดำเนินกิจกรรมที่ผ่านมา และผู้สนับสนุนกิจกรรมของเยาวชนและบทบาทการมีส่วนร่วมของเยาวชน

1.5 กลุ่มเป้าหมาย

1.5.1 เยาวชนบ้านสระจำนวน 15 คน (กลุ่มเรียนไม่จบ เรียนจบแล้วไม่มีงานทำ และกลุ่มที่กำลังเรียนมีภาวะเป็นผู้นำอยากเรียนรู้เรื่องอาชีพ) เหตุผลที่เลือกกลุ่มเป้าหมาย เนื่องจากต้องการเปรียบเทียบผลการเรียนรู้ระหว่างเด็กแต่ละกลุ่ม

1.5.2 เยาวชนบ้านตาเจ็ด จำนวน 15 คน คน (กลุ่มเรียนไม่จบ เรียนจบแล้วไม่มีงานทำ และกลุ่มที่กำลังเรียนมีภาวะเป็นผู้นำอยากเรียนรู้เรื่องอาชีพ) เหตุผลที่เลือกกลุ่มเป้าหมาย เนื่องจากต้องการเปรียบเทียบผลการเรียนรู้ระหว่างเด็กแต่ละกลุ่ม

1.5.3 ผู้นำ/ปราชญ์ชุมชนด้านอาชีพบ้านสระและบ้านตาเจ็ด

1.5.4 ผู้บริหาร/เจ้าหน้าที่เทศบาลตำบลกันตวจระมวล จำนวน 15 คน

1.5.5 ผู้ปกครองเด็กและเยาวชนบ้านสระและบ้านตาเจ็ด จำนวน 30 คน

วิธีการดำเนินงาน

1. การจัดเวทีประชุมชี้แจงวัตถุประสงค์และสร้างความเข้าใจกับทีมวิจัย ผู้ปกครองและกลุ่มเด็กและเยาวชนบ้านสระและบ้านตาเจ็ด จำนวน 2 ครั้ง ณ ศาลากลางหมู่บ้านของบ้านตาเจ็ดและบ้านสระ

2. การจัดประชุมทีมวิจัยเพื่อวางแผนการทำงานของทีม

3. การจัดเวทีศึกษาสถานการณ์ปัญหาของเด็กเรียนไม่จบ และว่างงาน การประกอบอาชีพในชุมชน เพื่อค้นหาสาเหตุของปัญหา แนวโน้มของปัญหา และวางแผนการดำเนินงานเพื่อแก้ไขปัญหา

4. การจัดประชุมเวทีพัฒนาศักยภาพของทีมนักวิจัยและกลุ่มเป้าหมายเพื่อศึกษาวิธีการออกแบบการเก็บรวบรวมข้อมูล

5. ทีมวิจัยและกลุ่มเยาวชนลงเก็บข้อมูลทุนและทรัพยากรสิ่งแวดล้อมในชุมชนโดยการจัดการเวทีพูดคุยแลกเปลี่ยนและเก็บรวบรวมข้อมูล

6. เก็บรวบรวมข้อมูลด้านอาชีพและกระบวนการขั้นตอนการประกอบอาชีพของชุมชนตำบลกันตวจระมวลตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน การสนับสนุนกิจกรรมด้านเด็กและเยาวชนที่ผ่านมา ข้อมูลรูปแบบแนวทางการสร้างทักษะอาชีพเหมาะสมกับทุนและทรัพยากรสิ่งแวดล้อม

7. การจัดเวทีวิเคราะห์ข้อมูลและจัดหมวดหมู่ข้อมูลโดยทีมนักวิจัย 2 ชุมชน

8. ทีมวิจัย กลุ่มเยาวชน ปราชญ์ชุมชน และผู้นำชุมชนไปศึกษาและเรียนรู้ด้านอาชีพของเยาวชนในพื้นที่อื่นๆ ดูงานในพื้นที่ที่สำเร็จแล้วพร้อมทั้งมีเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน

9. การจัดเวทีสรุปบทเรียนการดำเนินงานโครงการฯ โดยการจัดประชุมทีมวิจัยเพื่อสรุปผลการทำงานระยะแรก และวางแผนการทำงานต่อในระยะที่ 2

10. จัดเวทีใหญ่นำเสนอผลการศึกษาในชุมชน

11. ทดลองฝึกปฏิบัติการประกอบอาชีพที่เหมาะสมกับทุนและทรัพยากรสิ่งแวดล้อมของเยาวชน
12. สรุปวิเคราะห์กระบวนการเรียนรู้ทุนและทรัพยากรสิ่งแวดล้อมเพื่อสร้างทางเลือกอาชีพที่เหมาะสม โดยการจัดทำเวทีประชุมย่อยเพื่อรวบรวมข้อมูลจากการทดลองปฏิบัติและการวิเคราะห์ถอดบทเรียน
13. การจัดเวทีนำเสนอผลการวิจัยสู่สาธารณะ
14. จัดทำรายงานผลการวิจัย

1.6 ผลที่คาดว่าจะได้รับ

1.6.1 ผลเชิงวิจัย

1. ชุมชน/เยาวชนได้เรียนรู้ รู้ข้อมูล รู้คุณค่า ทุนและทรัพยากรสิ่งแวดล้อมชุมชน
2. เยาวชนเกิดกระบวนการเรียนรู้ชุมชนตนเอง และเกิดการวิเคราะห์กิจกรรม โครงการที่เหมาะสม เป็นไปได้ในการพัฒนาทางเลือกอาชีพ
3. เกิดกลุ่มเยาวชนดำเนินกิจกรรมอย่างต่อเนื่อง
4. เกิดรูปแบบและแนวทางในการเลือกอาชีพที่เหมาะสมกับทุน/ทรัพยากรสิ่งแวดล้อมชุมชน

1.6.2 ผลเชิงพัฒนา

1. เยาวชนมีความรู้และเกิดทักษะด้านอาชีพในชุมชน
2. เกิดกระบวนการเรียนรู้ฐานทรัพยากรและทุนในชุมชนที่สามารถนำไปสู่การสร้างอาชีพเยาวชนได้
3. เกิดรูปแบบและแนวทางในการเลือกอาชีพที่เหมาะสมกับทุนในชุมชนที่งานวิจัย

ผู้รับผิดชอบโครงการ

ทีมวิจัย

1. นางสาวรัตนา	สุขสบาย	หัวหน้าโครงการวิจัย
2. นางสาววิมล	บุญเดียว	นักวิจัย
3. นางสาวจิราพร	นำชม	นักวิจัย
4. นางสาวสายสุนีย์	แก้วสอน	นักวิจัย
5. นางสาวอาทิตย์ยา	บุญสม	นักวิจัย
6. นางสาววีรัตน์	สุขสบาย	นักวิจัย
7. นายสุรศักดิ์	แรงจบ	นักวิจัย
8. นายธีรศักดิ์	ชื่อสัตย์	นักวิจัย
9. นางอรุณรัตน์	สอศศรีจันทร์	นักวิจัย
10. นางสาวแสงดาว	มันยืน	นักวิจัย
11. นางสาวธิดิกร	กะการดี	นักวิจัย
12. นางสาวอรณลิน	ชื่อสัตย์	นักวิจัย
13. นางมนัญญา	เป็นตามวา	นักวิจัย

14. นางปรารถนา	โกรัมย์	นักวิจัย
15. นางสาวปภาดา	สะอาดเอี่ยม	นักวิจัย
16. นางชนิตา	แจ่มฟ้า	นักวิจัย
17. นางสาววรรณา	ทองเกร็ด	นักวิจัย

ที่ปรึกษา

1. นายสุข แนนดี นายกเทศมนตรีตำบลกันตวจระมวล
2. นายธีรชาติ แสนชมพู ปลัดเทศบาลตำบลกันตวจระมวล
3. ผู้อำนวยการโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลกันตวจระมวล
4. ผู้อำนวยการโรงเรียนไพร่แก้ววิทยา

1.7 นิยามศัพท์เฉพาะ

“การเรียนรู้ (Learning)” หมายถึง กระบวนการที่บุคคลเกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม การพัฒนาความคิดและความสามารถ โดยอาศัยประสบการณ์และปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้เรียนและสิ่งแวดล้อม

“ทุนทางสังคม (Social Capital)” หมายถึง “ทุน” ในลักษณะใหม่ที่ไม่ใช่เพียงทุนทางเศรษฐกิจที่มุ่งหวังในการทำกำไรหรือแสวงหาผลประโยชน์สูงสุดของตัวเอง แต่ทุนทางสังคมมีลักษณะเป็นผลประโยชน์หรือต้นทุนส่วนรวมที่มาจากการช่วยเหลือและความร่วมมือกันระหว่างบุคคลและระหว่างกลุ่มต่างๆ ในสังคม (โดยธนาคารโลก World Bank) เห็นว่าทุนทางสังคม คือ สถาบัน ระบบ ความสัมพันธ์และบรรทัดฐานการปฏิบัติ (norm) ที่นำมาซึ่งปฏิสัมพันธ์ของสังคมทั้งในเชิงปริมาณและคุณภาพ เน้นถึงความสัมพันธ์เชื่อมโยงระหว่างกันไม่ใช่สถาบันหรือตัวบุคคลใดๆ หรือจำนวนรวมกัน อีกทั้งองค์การเพื่อความร่วมมือทางเศรษฐกิจและการพัฒนา (Organization for Economic Co-operation and Development: OECD) เห็นว่าทุนทางสังคม คือ การเชื่อมโยงของบุคคลเป็นเครือข่ายทางสังคมบนพื้นฐานความเชื่อถือ ไว้วางใจซึ่งกันและกัน (trust) และมีมาตรฐานในการทำงานร่วมกัน

“อาชีพ” คือการทำมาหากินของมนุษย์ เป็นการแบ่งหน้าที่การทำงานของคนในสังคมและทำให้ดำรงอาชีพในสังคมได้ บุคคลที่ประกอบอาชีพจะได้ค่าตอบแทนหรือรายได้ที่จะนำไปใช้จ่ายในการดำรงชีวิตและสร้างมาตรฐานที่ดีให้แก่ครอบครัว ชุมชน และประเทศชาติ

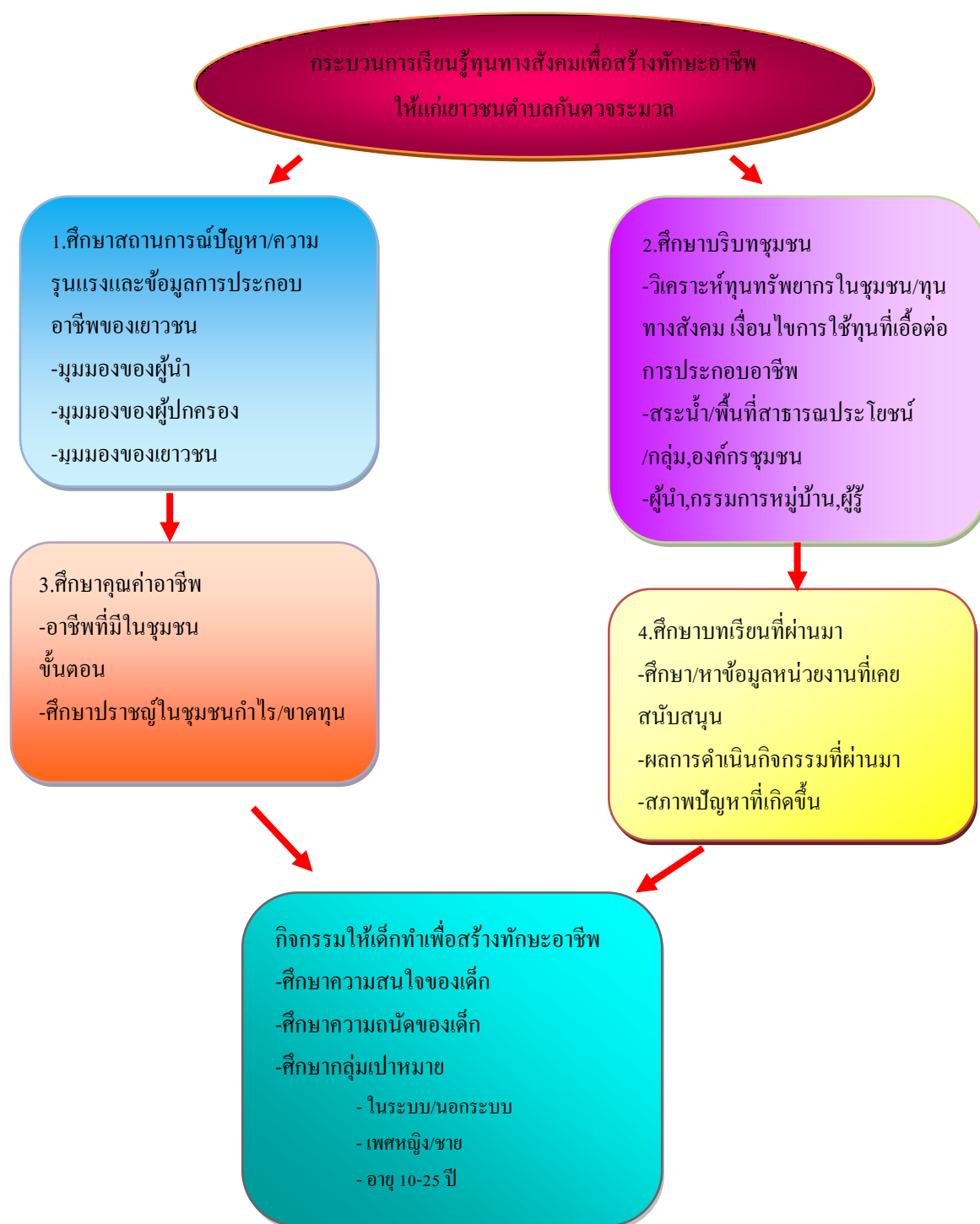
“ทักษะ (Skill)” หมายถึง ความชัดเจน และความชำนาญในเรื่องใดเรื่องหนึ่ง ซึ่งบุคคลสามารถสร้างขึ้นได้จากการเรียนรู้จากสิ่งต่างๆ ที่อยู่รอบตัว

“การฝึกทักษะอาชีพ” หมายถึง ฝึกทักษะอาชีพใดอาชีพหนึ่งจนเกิดความชัดเจนและชำนาญ จนสามารถถ่ายทอดความรู้และประสบการณ์นั้นๆ ให้กับผู้อื่นได้

“เยาวชน” ตามพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2542 (2542, หน้า 121) ได้กล่าวถึงคำว่าเด็กและเยาวชนไว้ว่าเด็กหมายถึงผู้ซึ่งอายุไม่ครบ 18 ปีบริบูรณ์และยังไม่บรรลุนิติภาวะด้วยการสมรสส่วนเยาวชนหมายถึงบุคคลอายุเกิน 14 ปีบริบูรณ์แต่ยังไม่ถึง 18 ปีบริบูรณ์สำนักงานส่งเสริมสวัสดิภาพและพิทักษ์เด็ก

เยาวชนผู้ด้อยโอกาสและผู้สูงอายุ (2555, หน้า 1) ได้กล่าวถึงคำว่าเด็กและเยาวชนไว้ว่าเด็กหมายถึงบุคคลซึ่งมีอายุต่ำกว่า 18 ปีบริบูรณ์แต่ไม่รวมถึงผู้ที่บรรลุนิติภาวะด้วยการสมรสส่วนเยาวชนหมายถึงบุคคลซึ่งมีอายุตั้งแต่ 18 ปีบริบูรณ์ถึง 25 ปีบริบูรณ์กรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน (2554, หน้า 23) ได้ให้คำนิยามด้านอายุเด็กและเยาวชนไว้ว่าหมายถึงบุคคลที่มีอายุตั้งแต่ 10-18 ปี

1.8 กรอบแนวคิดในการวิจัย

สรุป

จากที่กล่าวมาทั้งหมดทำให้สรุปได้ว่า ปัจจัยด้านอายุ ระดับการศึกษา ลักษณะงานที่มุ่งหวัง และความคาดหวังของครอบครัวจะมีทัศนคติต่อการทำงานที่แตกต่างกัน เนื่องจากสภาวะทางด้านความคิด การรู้จักตนเอง รู้ว่าอาชีพไหนเป็นอาชีพที่ตนชอบและเหมาะสมกับตนเอง รวมถึงการเลี้ยงดู การปลูกฝังจากบิดา มารดา ส่วนปัจจัยด้านเพศ อาชีพบิดา อาชีพมารดา รายได้ต่อเดือนของครอบครัว จำนวนสมาชิกในครอบครัว ที่แตกต่างกันจะมีทัศนคติไม่แตกต่างกัน

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

งานวิจัยในครั้งนี้ เป็นการศึกษาเกี่ยวกับ “กระบวนการเรียนรู้ทุนทางสังคมเพื่อสร้างทักษะอาชีพให้เยาวชนตำบลกันตวจระมวล” คณะวิจัยได้ใช้แนวคิดทฤษฎีต่างๆตลอดจนเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องนำเสนอตามลำดับดังนี้

- 2.1 ความหมายของเยาวชน,กระบวนการเรียนรู้,ทุนทางสังคม,ทักษะอาชีพ
- 2.2 แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการเรียนรู้
- 2.3 แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการสร้างทักษะอาชีพแก่เยาวชน
- 2.4 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
- 2.5 กรอบแนวคิดในการวิจัย

2.1 ความหมายของเด็กและเยาวชน,กระบวนการเรียนรู้,ทุนทางสังคม,ทักษะอาชีพ

พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถานพ.ศ. 2542 (2542, หน้า 121) ได้กล่าวถึงคำว่าเด็กและเยาวชนไว้ว่า เด็กหมายถึงผู้ซึ่งอายุไม่ครบ 18 ปีบริบูรณ์และยังไม่บรรลุนิติภาวะด้วยการสมรสส่วนเยาวชนหมายถึงบุคคลอายุเกิน 14 ปีบริบูรณ์แต่ยังไม่ถึง 18 ปีบริบูรณ์สำนักงานส่งเสริมสวัสดิภาพและพิทักษ์เด็กเยาวชนผู้ด้อยโอกาสและผู้สูงอายุ (2555, หน้า 1) ได้กล่าวถึงคำว่าเด็กและเยาวชนไว้ว่าเด็กหมายถึงบุคคลซึ่งมีอายุต่ำกว่า 18 ปีบริบูรณ์แต่ไม่รวมถึงผู้ที่บรรลุนิติภาวะด้วยการสมรสส่วนเยาวชนหมายถึงบุคคลซึ่งมีอายุตั้งแต่ 18 ปีบริบูรณ์ถึง 25 ปีบริบูรณ์กรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน (2554, หน้า 23) ได้ให้คำนิยามด้านอายุเด็กและเยาวชนไว้ว่า หมายถึงบุคคลที่มีอายุตั้งแต่ 10-18 ปี

องค์การยูเนสโก (UNESCO, 2012, pp. 5) ได้กล่าวถึงคำว่าเด็กและเยาวชนไว้ว่าเด็กหมายถึงบุคคลซึ่งมีอายุต่ำกว่า 18 ปีส่วนเยาวชนหมายถึงบุคคลซึ่งมีอายุตั้งแต่ 15 ปีถึง 25 ปี

กระทรวงศึกษาธิการ (2551, หน้า 1) ได้แบ่งช่วงชั้นการศึกษาขั้นพื้นฐานไว้ 4 ช่วงชั้นโดยมีอายุเฉลี่ยดังนี้

- ช่วงชั้นที่ 1 ได้แก่ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-3 อายุเฉลี่ย 6-9 ปี
- ช่วงชั้นที่ 2 ได้แก่ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6 อายุเฉลี่ย 10-12 ปี
- ช่วงชั้นที่ 3 ได้แก่ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-3 อายุเฉลี่ย 13-15 ปี
- ช่วงชั้นที่ 4 ได้แก่ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4-6 อายุเฉลี่ย 16-18 ปี

ในที่นี้ผู้วิจัย ได้ศึกษาเยาวชนกลุ่มเป้าหมายอายุระหว่าง 11-25 ปี ตามความหมายของกรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนและสอดคล้องกับองค์การยูเนสโก

ความหมายของการเรียนรู้

Klenin1991 : 2 การเรียนรู้ คือกระบวนการของประสบการณ์ที่ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมอย่างข้างถาวร ซึ่งการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมนี้ไม่ได้มาจากภาวะชั่วคราว ภาวะ หรือสัญชาตญาณ การเรียนรู้คือการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมซึ่งมาจากประสบการณ์ (ประสบการณ์ตรงหรือประสบการณ์ทางอ้อม)

สุรางค์ไคว้ตระกูล :2539 การเรียนรู้ (Learning) คือ การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมซึ่งเนื่องมาจากประสบการณ์ที่คนเรามีปฏิสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อมหรือจากการฝึกหัด

กิมเบิล (Gregory A Kimbie) การเรียนรู้เป็นกระบวนการที่เกิดขึ้นกับมนุษย์ตลอดชีวิต คำจำกัดความที่นักจิตวิทยา มักจะกล่าวอ้างอยู่เสมอแต่ยังไม่ถึงกับเป็นที่ยอมรับกันอย่างสากล คือคำจำกัดความของ

ปรารธนา ชนะศักดิ์ กล่าวว่า การเรียนรู้ (Learning Ecology)คือกระบวนการที่มนุษย์เปลี่ยนแปลงพฤติกรรมทางความคิด มนุษย์เราสามารถเรียนรู้ได้จากการได้ยินได้สัมผัส การอ่าน การเห็น รวมถึงผ่านการใช้สื่อ อุปกรณ์ เครื่องมือ เป็นส่วนส่งผ่าน

ความหมายของทุนทางสังคมในมิติต่างๆ

คำว่า “ทุนทางสังคม” หรือ “Social Capital” ปรากฏขึ้นครั้งแรกในต่างประเทศเมื่อ ปี ค.ศ. 1920 จากการอภิปรายของ LydaJuHanifanซึ่งได้อธิบายถึงสิ่งต่างๆ ที่สามารถพบเห็นได้ในชีวิตประจำวันของคน อาทิ สิ่งที่เกี่ยวข้องกับการสร้างภาพลักษณ์ที่ดี การสร้างมิตรภาพ ความเห็นอกเห็นใจและการติดต่อสัมพันธ์กันทางสังคมระหว่างบุคคลหรือครอบครัวที่ทำให้เกิดหน่วยทางสังคม (วรวิทย์ โรมรัตนพันธ์,2548,น.16) ส่วนในประเทศไทยมีการพูดถึงแนวคิดทุนทางสังคมอย่างจริงจัง เมื่อปี พ.ศ. 2540 เป็นต้นมา

ทุนทางสังคมในทัศนะของตะวันตก

Jacobsเป็นคนแรกที่ได้ให้ความหมาย “ทุนทางสังคม” ไว้โดยนัยว่าหมายถึงมูลค่าของการทำงานเป็นเครือข่าย (networks) โดยการเชื่อมโยงความสัมพันธ์เป็นเครือข่ายเพื่อนบ้านคุณค่าของทุนทางสังคมไม่สามารถจะมีทุนอย่างอื่นมาทดแทนได้หากทุนทางสังคมหายไปไม่ว่าจากสาเหตุใดมูลค่าหรือผลประโยชน์ที่เคยได้รับก็จะหายไปด้วย

Pierre Bourdieu(2003,p.2)ให้ความหมายว่าทุนทางสังคมหมายถึงทรัพยากรซึ่งมีศักยภาพทั้งหมดที่มีอยู่ซึ่งเชื่อมต่อเข้ากับความเป็นเจ้าของเครือข่ายที่เหนียวแน่นคงทนซึ่งมีลักษณะเป็นความสัมพันธ์เชิงระบบสถาบันที่มีความร่วมมือกันหรือคุ้นเคยกันหรือไม่มากก็น้อยและ Bourdieu ยังได้อธิบายว่าทุนทางสังคมเกิดขึ้นจากความผูกพันทางสังคมและอาจมีลักษณะเป็นรูปแบบที่เป็นสถาบัน

ทุนทางสังคมในทัศนะของไทย

คำว่า ทุนทางสังคม ถูกกล่าวถึงอย่างกว้างขวางในประเทศไทยได้ไม่นาน แต่แท้ที่จริงแล้วปรากฏการณ์ที่แสดงออกถึงการมีทุนทางสังคม ในสังคมของไทยได้มีมาช้านาน เช่น ประเพณีการลงแขกเกี่ยวข้าว ไถนา ดำนา ฯลฯ ที่แสดงออกถึงการมีน้ำใจ เอื้ออาทร ความร่วมมือช่วยเหลือซึ่งกันและกันภายในสังคม (ปรีดี พนมยงค์)ได้อธิบายไว้ในกฎหมายปกครองเกี่ยวกับลัทธิสหกรณ์ที่จัดตั้งขึ้นเป็นชุมชนขนาดเล็ก ซึ่งมี

รากฐานอยู่บนความช่วยเหลือซึ่งกันและกันของสมาชิกของชุมชน โดยไม่ต้องมีรูปแบบการปกครองมาก และใช้หลักความช่วยเหลือซึ่งกันและกันโดยสมัครใจในกิจกรรมต่างๆ ที่เรียกว่า “สามัคคีธรรม”

นับตั้งแต่ปี พ.ศ.2540 เป็นต้นมาจนถึงปัจจุบันที่ว่าทุนทางสังคมถูกนำมาใช้อย่างแพร่หลาย โดยเฉพาะในงานพัฒนาทำให้มีนักวิชาการอีกหลายท่านพยายามอธิบายถึงความเป็นทุนในหลายแง่มุมหลายลักษณะ คณะวิจัยได้ทำความเข้าใจมุมมองเรื่องทุนทางสังคมของนักวิชาการ ดังนี้

มนัส วณิชชานนท์ อธิบายว่า ทุนทางสังคมเป็นสินทรัพย์ที่มีความสำคัญต่อสังคมไทยในระดับเท่าเทียมหรือมากกว่าทุนในความหมายของเศรษฐศาสตร์ที่รู้จักกันทั่วไป เนื่องจากสามารถช่วยเสริมสร้างวิถีชีวิตที่ดีงามบนพื้นฐานเอกลักษณ์ความเป็นไทยประเทศชาติมีความสมดุลและเกิดความยั่งยืน เช่นเดียวกับพิพัฒน์ แก้วจิตคงทอง ที่มองว่าทุนทางสังคมเป็นสิ่งที่มิได้อยู่เดิมในชุมชน ที่ไม่ใช่เงิน เป็นสิ่งที่คนร่วมกันสร้างร่วมกันใช้ มีทั้งที่เกิดขึ้นเองตามธรรมชาติและที่เกิดจากกระดุมขี้มน อาทิเช่น กลุ่มออมทรัพย์ คน

เสรี พงศ์พิศ (2548) มองทุนทางสังคม เป็นเรื่องของความสัมพันธ์ผ่านสิ่งที่เปี่ยมนามธรรมและรูปธรรม ดังนี้ นามธรรมคือ ระบบคุณค่าซึ่งเป็นกฎเกณฑ์ที่ร้อยรัดผู้คนเข้าด้วยกัน เช่น ระเบียบ จารีตประเพณี วิถีปฏิบัติของชุมชนอยู่ร่วมกันเป็นพี่เป็นน้อง เช่น ครอบครัวชุมชนและเป็นหนึ่งกับธรรมชาติ รูปธรรม คือ สถาบันครอบครัว สถาบันชุมชน/หมู่บ้าน สถาบันศาสนา พระมหากษัตริย์ รวมถึงชมรม สมาคม ขบวนการ เครือข่าย อันเกิดจากคุณค่าดีงามที่เป็นนามธรรม/คุณค่า ร้อยรัดจัดระเบียบให้ปรากฏออกมา แล้วดำเนินกิจกรรมบางอย่างร่วมกัน

เอนก นาคะบุตร (2545 ,น.16-20) ที่มองว่าทุนทางสังคมเป็นพลังสำคัญในการสร้างความเข้มแข็งให้กับชุมชน โดยมองว่าทุนทางสังคมเป็นคุณค่าเก่าแก่ที่มีอยู่ในท้องถิ่น เป็นมรดกตกทอดอยู่ในสังคมไทย ที่ช่วยให้ฝ่าฟันวิกฤตทางเศรษฐกิจและสังคม พาตัวไปสู่การอยู่รอดร่วมกันได้ ทุนทางสังคมที่ว่านั้นมี 5 รูปแบบ คือ

- ทุนทางจิตวิญญาณ ระบบคุณค่า สำนึกท้องถิ่น
- ทุนทางภูมิปัญญา เป็นสิ่งที่มิอยู่ในท้องถิ่นสามารถนำกลับมาใช้ใหม่เป็นมรดกตกทอดที่มากับ

แผ่นดินไม่ว่าจะเป็นการใช้ชีวิต การประกอบอาชีพ การจัดการทรัพยากร เป็นต้น

- ทรัพยากรมนุษย์ ทรัพยากรบุคคล เป็นทุนที่มีอยู่ในตัวมนุษย์ ความรักเพื่อน รักศักดิ์ศรีของคนไทย ผู้นำทางการเกษตร ผู้นำสตรี เยาวชน เหล่านี้เป็นทรัพย์สินที่ไม่มีวันหมดสิ้น เป็นบุคคลที่มีความสามารถระดับหนึ่งและมีความพร้อมที่จะปรับตัวเข้าสู่ความร่วมมือระหว่างองค์กรกับองค์กร เครือข่ายกับเครือข่าย

- ทุนทางทรัพยากรธรรมชาติสามารถนำมาเป็นปัจจัยสำคัญในการฟื้นฟูอนุรักษ์และใช้ในการสร้างฐานอาชีพ ฐานเศรษฐกิจ ฐานการมีชีวิตอยู่รอดของชุมชน

- กองทุนสาธารณะของชุมชน อาทิ กองทุนฌาปนกิจ ธนาคารข้าว กลุ่มออมทรัพย์ เป็นต้น

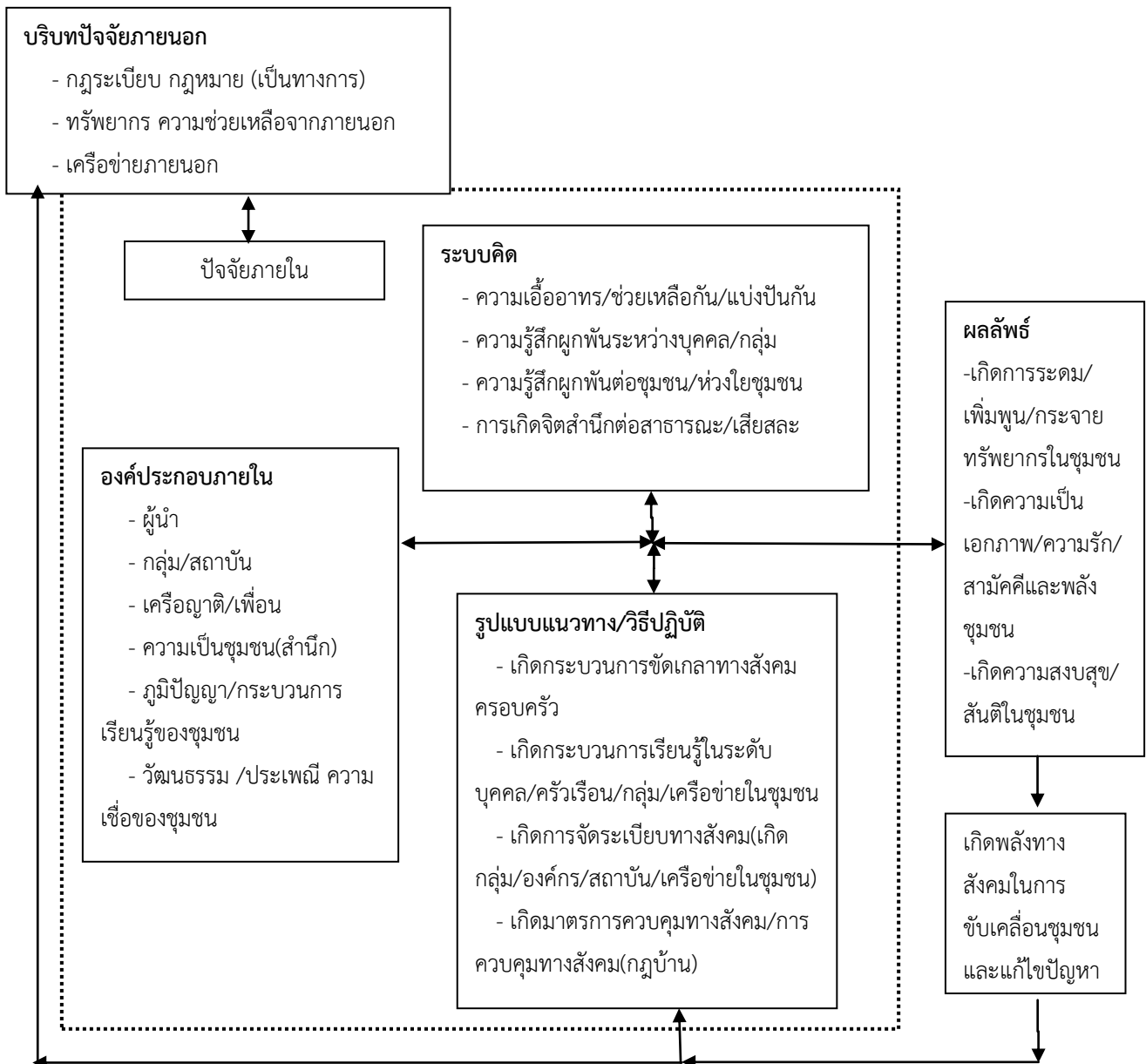
คณะกรรมการการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (2548,น.12-17) ที่มองว่า ทุน คือ พลังที่มีอยู่ในชุมชนและสังคม ซึ่งเกิดจากการรวมตัวของกลุ่มคนเพื่อที่จะอยู่ร่วมกัน ทำงานร่วมกันบนพื้นฐานความไว้วางใจ

เชื่อใจ สายใยความผูกพันและวัฒนธรรมที่ค้ำจุนของสังคมไทย โดยผ่านองค์ประกอบ ที่สำคัญ 3 ทุน คือ ทุนมนุษย์ ทุนทางภูมิปัญญาและวัฒนธรรม ทุนที่เป็นสถาบัน

อานันท์ กาญจนพันธุ์ (2541,อ้าง:41-43) กล่าวถึงทุนทางสังคม คือ วิธีคิดและระบบความรู้ในการจัดการวิถีความเป็นชุมชน เช่น การจัดการทรัพยากรการจัดระบบความสัมพันธ์ในการอยู่ร่วมกันในสังคมชุมชน ไม่ว่าจะเป็นความสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์กับมนุษย์ มนุษย์กับธรรมชาติ หรือมนุษย์กับสิ่งเหนือธรรมชาติ ซึ่งเป็นเรื่องที่ต้องอาศัยวิถีคิดเชิงซ้อน และเกี่ยวข้องกับเรื่องระบบความรู้/ภูมิปัญญา อีกทั้งต้องอาศัยกฎเกณฑ์มากำกับการใช้ความรู้นั้น ซึ่งอาจเป็นในรูปของจารีต กฎหมาย หรือกฎเกณฑ์ทางสังคม พร้อมกันนั้นก็ต้องมีองค์กรที่เข้ามาทำหน้าที่จัดการเรื่องนั้นๆ เช่น การใช้ทรัพยากรต่างๆ การจัดการทุน เป็นต้นนอกจากนี้ อานันท์ยังกล่าวถึงทุนทางสังคมเดิมของสังคมไทย ซึ่งเป็นจุดเชื่อมต่อที่ดีในการนำไปประยุกต์ใช้ความหมายในเรื่องต่างๆ คือ มิติทางวัฒนธรรม โดยมิติทางวัฒนธรรมนั้น เป็นสิ่งที่ชุมชนพยายามจะรื้อฟื้นขึ้นมา เพราะมีนัยสำคัญทางสังคมเพื่อประโยชน์ของชุมชน ไม่ว่าจะเป็นในแง่ของการปลูกจิตสำนึก หรือรักษาสำนึกของชุมชน และเครือข่ายของชุมชนที่ต้องสัมพันธ์กันในการดำรงชีวิต และมักเกี่ยวข้องกับฐานทรัพยากรที่ชุมชนต้องอ้างอิงอาศัย ไม่ว่าจะเป็น แม่น้ำ ลำคลอง ป่าต้นน้ำ ทะเล โดยจะเห็นได้จากมิติของความสัมพันธ์ผ่านงานบุญ ประเพณี พิธีกรรมต่างๆ ซึ่งเป็นสิ่งที่เตือนให้รู้ว่าชีวิตเราที่อยู่มาได้ก็เพราะสำนึกในคุณค่าของทรัพยากรและร่วมกันรักษา อีกทั้งยังมีความหมายในแง่ที่เป็นการยืนยันในคุณค่าหรือกฎเกณฑ์ทางสังคมบางอย่าง เช่น กฎเกณฑ์ข้อห้ามเกี่ยวกับการใช้ทรัพยากรส่วนรวมร่วมกัน เป็นต้น

วรวิภา โรมรัตนพันธุ์ (2548,5.45) กล่าวว่า ทุนทางสังคมเป็นเรื่องของระบบความคิด และอยู่ในรูปของค่านิยม วัฒนธรรมของประชาชน ความไว้วางใจกัน ความสำนึกร่วมกันในความเป็นเจ้าของ และความเป็นชุมชนเดียวกัน มีความเคารพต่อกัน มีจารีต มีค่านิยมต่างตอบแทนซึ่งกันและกัน กล่าวอีกนัยหนึ่งว่ากระบวนการทุนทางสังคมเป็นปฏิสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบภายในชุมชน/องค์กร และองค์ประกอบภายนอกที่ถือเป็นปัจจัยแวดล้อม ที่ส่งผลต่อระบบคิด /รูปแบบ/แนวทาง/วิธีปฏิบัติ ผลลัพธ์ และผลกระทบที่แสดงออกถึงประสิทธิผล ประสิทธิภาพ การกระจายทรัพยากรและเกิดพลังในชุมชน

กรอบแนวคิดทุนทางสังคม

ที่มา : รร. รุติ โรมรัตน์พันธ์ (เอกสาร ppt, 2550, น.17)

จากการให้ความหมายของนักวิชาการหลายๆท่าน ผู้เขียนจึงได้สรุปว่าทุนทางสังคม หมายถึง ทุนประเภทต่างๆของชุมชนทั้งที่เป็นเงิน (Money) กองทุน (Fund) และไม่เป็นเงิน ได้แก่ ระบบคิดหรือวิถีคิดของคนในชุมชน/สังคม ที่ผ่านการสั่งสมสืบทอดวิธีการปฏิบัติและนำไปใช้ประโยชน์ที่เกี่ยวข้องกับวิถีชีวิตและวัฒนธรรม ที่มองเห็นเป็นรูปธรรมได้ เช่น วิธีการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม วิธีการ สืบทอดทางภูมิปัญญาท้องถิ่น วิธีการเสริมสร้างการมีส่วนร่วมของคนผ่านจารีตประเพณีและสิ่งที่เป็นนามธรรม ได้แก่ ความเอื้ออาทรต่อกัน ความรัก ความสามัคคี ความเชื่อ ความศรัทธา ในสิ่งที่ชุมชนสร้างแรงยึดเหนี่ยวและเกาะเกี่ยวความเป็นชุมชนไว้ด้วยกัน ทำให้ชุมชนมีความเป็นตนเองอย่างมีเอกลักษณ์ มีความเข้มแข็งและพึ่งตนเองได้

2.2 แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวกับกระบวนการเรียนรู้

คิมเบิล กล่าวว่า “การเรียนรู้คือการเปลี่ยนแปลงศักยภาพแห่งพฤติกรรมที่ค่อนข้างถาวร ซึ่งเป็นผลมาจากการฝึกหรือปฏิบัติที่ได้รับ การเสริมแรง (Learning as a relatively permanent change in behavioral potentiality that occurs as a result of reinforced practice)” จากความหมายข้างต้นแยกกล่าวเป็นประเด็นสำคัญได้ 5 ประการ คือ

1. การที่กำหนดว่าการเรียนรู้คือการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม ก็แสดงว่าที่เกิดจากการเรียนรู้ จะต้องอยู่รูปของพฤติกรรมที่สังเกตได้ หลังจากเกิดการเรียนรู้แล้ว ผู้เรียนสามารถทำสิ่งหรือเรื่องที่ไม่เคยทำมาก่อนการเรียนรู้ นั้น
2. การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมนั้น ต้องเป็นการเปลี่ยนแปลงค่อนข้างถาวร นั่นคือ พฤติกรรมที่เปลี่ยนไปนั้น จะไม่เป็นพฤติกรรมช่วงสั้น หรือเพียงชั่วคราว และในขณะเดียวกัน ก็ไม่ใช่พฤติกรรมคงที่ที่ไม่เปลี่ยนแปลงอีกต่อไป
3. การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมดังกล่าว ไม่จำเป็นต้องเปลี่ยนได้ทันทีทันใด แต่มันอาจเป็นการเปลี่ยนแปลงศักยภาพที่จะกระทำสิ่งต่างๆต่อไปในอนาคต การเปลี่ยนแปลงศักยภาพนี้อาจแฝงอยู่ในตัวผู้เรียน ซึ่งอาจจะยังไม่แสดงออกมาเป็นพฤติกรรมอย่างทันทีทันใด
4. การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม หรือการเปลี่ยนแปลงศักยภาพในตัวผู้เรียนนั้นเป็นผลมาจากประสบการณ์หรือการฝึกเท่านั้น การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม หรือศักยภาพ อันเนื่องมาจากสาเหตุอื่นไม่ถือเป็นการเรียนรู้
5. ประสบการณ์หรือการฝึกต้องเป็นการฝึกหรือปฏิบัติที่ได้รับการเสริมแรง หมายความว่าเพียงแต่ผู้เรียนได้รับรางวัลหลังจากที่ตอบสนอง ก็จะเกิดการเรียนรู้ขึ้นในแง่คำว่า “รางวัล” กับ “ตัวเสริมแรง” จะให้ความหมายเดียวกันต่างก็หมายถึงอะไรบางอย่างที่อินทรีย์ (บุคคล) ต้องการ

ปัจจัยสำคัญในสภาพการเรียนรู้ในสภาพการเรียนรู้ต่างๆย่อมประกอบด้วยปัจจัยที่สำคัญ 3 ประการด้วยกัน คือ

1. ตัวผู้เรียน (Learner)
2. เหตุการณ์หรือสถานการณ์ที่เป็นตัวเรา (Stimulus Situation)
3. การกระทำหรือการตอบสนอง Action หรือ Response

มูลลีย์ (George J. Mouly) กำหนดลำดับขั้นในกระบวนการเรียนรู้ไว้ 7 ขั้น ดังนี้

1. เกิดแรงจูงใจ (Motivation) เมื่อใดก็ตามที่อินทรีย์เกิดความต้องการหรืออยู่ในภาวะที่เกิดขาดสมดุล (Drive) หรือแรงจูงใจ (Motive) เกิดขึ้น ผลักดันให้เกิดพฤติกรรมเพื่อหาสิ่งที่ขาดไปนั้นมาให้อยู่ในภาวะพอดี แรงจูงใจมีผลให้แต่ละคนไวต่อการสัมผัสสิ่งเร้าแตกต่างกันเป็นสิ่งที่กำหนดทิศทางและความเข้มของพฤติกรรมและเป็นสิ่งจำเป็นเบื้องต้น สำหรับการเรียนรู้
2. กำหนดเป้าประสงค์ (Goal) เมื่อมีแรงจูงใจเกิดขึ้นแต่ละบุคคลก็จะกำหนดเป้าประสงค์ที่ก่อให้เกิดความพึงพอใจเป้าประสงค์จึงเป็นผลขับปลายที่อินทรีย์แสวงหา ซึ่งบางครั้งอาจชัดเจน บางครั้งอาจ

เลื่อนลอย บางครั้งอาจกำหนดขึ้น เพื่อตอบสนองความต้องการทางสรีระ หรือบางครั้งตอบสนองความต้องการของสังคม

3. เกิดความพร้อม(Readiness) คนแต่ละคนมีขีดความสามารถที่จะรับ และความต้องการพื้นฐานเพื่อที่เสาะแสวงหาความพอใจ หรือหาสิ่งที่ตอบสนอง ความต้องการได้จำกัดและแตกต่างกันไปตามสภาพความพร้อมของแต่ละบุคคล เช่นเด็กทารกซึ่งมีความพร้อมทางสรีระ ยังไม่มากก็จะไม่พร้อมที่จะเรียนรู้วิธีการหาอาหารด้วยตนเองได้ เด็กที่ร่างกายอ่อนแอ หรือมีความบกพร่องของอวัยวะบางส่วน ก็จะไม่พร้อมในการเล่นกีฬาบางอย่างได้ กล่าวได้ว่าสภาพความพร้อมในการเรียนของบุคคลนั้นจะต้องอยู่กับองค์ประกอบอื่นๆ หลายประการ อาทิเช่น ความเจริญเติบโตของโครงสร้างทางร่างกาย การสนใจ ประสบการณ์ด้วย เป็นต้น เรื่องของความพร้อมนับว่าเป็นสิ่งจำเป็นมากที่จะต้องดีก่อนที่เกิดการเรียนรู้

4. มีอุปสรรค(Obstacle) อุปสรรคจะเป็นสิ่งขวางกั้นระหว่างพฤติกรรมที่เกิดจากแรงจูงใจกับเป้าหมาย ถ้าหากไม่มีอุปสรรค หรือสิ่งกีดขวางเราก็จะไปถึงเป้าหมายได้โดยง่าย ซึ่งเราก็นึกถึงว่าสภาพการณ์เช่นนี้ไม่ได้เกิดจากความต้องการที่จะแก้ปัญหาและเรียนรู้ ตรงกันข้ามการที่เราไม่สามารถไปถึงเป้าหมายได้จะก่อให้เกิดความเครียดและจะเกิดความพยายามที่จะหาวิธีการแก้ปัญหาซึ่งจะทำให้เกิดการเรียนรู้ขึ้น

5. การตอบสนอง (Response) เมื่อบุคคลมีแรงจูงใจ มีเป้าหมาย เกิดความพร้อม และเผชิญกับอุปสรรคเข้าก็จะมีพฤติกรรมต่างๆเกิดขึ้น พฤติกรรมนั้นอาจเริ่มต้นด้วยการตัดสินใจ เกิดอาการตอบสนองที่เหมาะสมทดลองทำแล้วปรับปรุงแก้ไขการตอบสนองนั้นให้แก้ปัญหาได้ดีที่สุด ซึ่งแนวทางของ การตอบสนองอาจมุ่งสู่เป้าหมายโดยตรงหรือโดยทางอ้อมอย่างใดอย่างหนึ่ง

6. การเสริมแรง (Reinforcement)การเสริมแรงก็หมายถึง การได้รางวัลหรือสิ่งเร้าที่ให้เกิดความพอใจซึ่งปกติผู้เรียนจะได้รับ หลังจากทีตอบสนองแล้ว ตัวเสริมแรงไม่จำเป็นต้องเป็นสิ่งของหรือวัตถุที่มองเห็นได้เสมอไป เพราะความสำเร็จ ความรู้ ความก้าวหน้า ฯลฯ ก็เป็นตัวเสริมแรงได้เช่นเดียวกัน

7. การสรุปความเหมือน(Reinforcement) หลังจากทีผู้เรียนสามารถตอบสนองหรือหาวิธีการที่จะมุ่งสู่เป้าหมายได้แล้ว เขาก็อาจจะประสงค์ใช้กับปัญหา ที่สถานการณ์ที่พบในอนาคตได้นั้นแสดงว่าผู้เรียนเกิดความสามารถที่จะสรุปความเหมือนระหว่างสถานการณ์การเรียนรู้ที่มีมาก่อน กับปัญหาหรือสถานการณ์ที่เพิ่งจะพบใหม่ ซึ่งเป็นการขยายขอบเขตของพฤติกรรม

ทฤษฎีการเรียนรู้ (Theory learning)

การเรียนรู้ การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมเดิมเป็นพฤติกรรมใหม่ที่ค่อนข้างถาวรอันเป็นผลมาจากประสบการณ์ การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมอาจมี 3 ด้านดังนี้ (ตามหลัก Bloom)

- 1.พฤติกรรมด้านสมอง (Cognitive Domain) ได้แก่ ความรู้ – จำ ความเข้าใจ
- 2.พฤติกรรมด้านจิตใจ (Affective Domain) ได้แก่ อารมณ์ ความเชื่อ ความสนใจ ทศณคติ
- 3.พฤติกรรมด้านกล้ามเนื้อประสาท

ทฤษฎีเชื่อมโยง Thorndike หรือเรียกว่า ทฤษฎีลองผิดลองถูก (Trial and Error) ระหว่างสิ่งเร้ากับการตอบสนองการทดลอง เอาแมวหิวใส่กรง สิ่งเร้า S R2 S R R3 การตอบสนอง

กฎการเรียนรู้ 3 กฎ

- กฎแห่งผล (Law of Effect) คือ การเรียนรู้จะเกิดผลดีถ้ามีการเชื่อมโยงสิ่งเร้ากับการตอบสนองในลักษณะที่พอใจ

- กฎแห่งการฝึก (Law of Exercise) การเรียนรู้จะเกิดขึ้นเมื่ออินทรีย์ได้รับการฝึกฝนบ่อยครั้ง
- กฎแห่งการใช้ (Law of Used) มีการกระทำหรือใช้บ่อย ๆ การเรียนรู้จะยิ่งคงทนถาวร
- กฎแห่งการไม่ใช้ (Law of Disused) ไม่มีการกระทำหรือไม่ใช้การเรียนรู้ก็อาจเกิดการลืมได้

ทฤษฎีและแนวคิดในการจัดการเรียนรู้

ทฤษฎีการเรียนรู้เป็นเรื่องที่สำคัญอีกเรื่องหนึ่งที่ครูจะต้องศึกษาก่อนการเขียนแผนการจัดการเรียนรู้ ทฤษฎีการเรียนรู้ต่าง ๆ จะทำให้ครูเข้าใจกระบวนการจัดการเรียนรู้ ซึ่งจะส่งผลโดยตรงกับ ผู้เรียน ในการจัดการเรียนรู้ถ้าครูศึกษาทฤษฎีการศึกษาก่อนแล้วนำแนวคิดจากทฤษฎีไปสู่การปฏิบัติคือการจัดการเรียนรู้ จะทำให้การจัดการเรียนรู้บรรลุวัตถุประสงค์อย่างรวดเร็ว ซึ่งจะดีกว่าการที่เราจัดการเรียนรู้โดยไม่มีทฤษฎีรองรับ เพราะทฤษฎีต่าง ๆ นั้นได้มีการค้นคว้าทดลองจนเป็นที่ยอมรับ พึงง่าย ๆ ก็คือได้ผ่านการพิสูจน์มาแล้ว สามารถนำไปประยุกต์ใช้ได้เลย ทิสนา แคมมณี (2550 : 40 - 107) ได้สรุปแนวคิดและแนวปฏิบัติของทฤษฎีการเรียนรู้ไว้ตั้งแต่แนวคิดเกี่ยวกับการกระทำหรือพฤติกรรมของมนุษย์ ซึ่งมี 3 แนวคิด แนวที่ 1 เชื่อว่าพฤติกรรมหรือการกระทำของมนุษย์ เกิดขึ้นจากแรงกระตุ้นภายในตนเอง แนวที่ 2 เชื่อว่าพฤติกรรมหรือการกระทำของมนุษย์ เกิดขึ้นจากอิทธิพลของสิ่งแวดล้อม มิใช่มาจากแรงกระตุ้นภายใน แนวที่ 3 เชื่อว่าพฤติกรรมหรือการกระทำของมนุษย์ เกิดขึ้นทั้งจากสิ่งแวดล้อมและจากแรงกระตุ้นภายในตัวบุคคล

เคิร์ทเลวิน (Kurt Lewin) เป็นผู้เริ่มทฤษฎีนี้ คำว่า “field” มาจากแนวคิดเรื่อง “field of force” กล่าวว่า การเรียนรู้เกิดจาก

1. พฤติกรรมของมนุษย์มีพลังและทิศทาง สิ่งใดที่อยู่ในความสนใจและความต้องการของมนุษย์จะมีพลังเป็นบวก สิ่งที้นอกเหนือจากความสนใจจะมีพลังเป็นลบ ในขณะที่ขณะหนึ่งคนทุกคนจะมี “โลก” หรือ “อวกาศชีวิต” (life space) ของตน ซึ่งจะประกอบไปด้วยสิ่งแวดล้อมทางกายภาพ (psysical environment) อันได้แก่ คน สัตว์ สิ่งของ สถานที่สิ่งแวดล้อม อื่น ๆ และสิ่งแวดล้อมทางจิตวิทยา (psychological environment) ซึ่งได้แก่ แรงขับ(drive) แรงจูงใจ (motivation) เป้าหมายหรือจุดหมายปลายทาง (goal) รวมทั้งความสนใจ(interest)

2. การเรียนรู้เกิดขึ้นเมื่อบุคคลแรงจูงใจหรือแรงขับที่จะกระทำไปสู่จุดหมายปลายทางที่ตนต้องการ ทฤษฎีการเลือกอาชีพของ Roe ได้กล่าวไว้ว่า(Roe : 1965)

1. บุคคลจะเลือกอาชีพให้เหมาะสมกับบุคลิกลักษณะและความต้องการของตนเอง
2. ประสิทธิภาพของบุคคลในวัยเด็กจะมีอิทธิพลต่อเจตคติความสนใจและความสามารถซึ่งจะเป็นองค์ประกอบสำคัญในการเลือกอาชีพ Roe มีความเชื่อว่าคนเลือกอาชีพก็เพื่อสนองความต้องการของตนซึ่งตรงกับทฤษฎีเรื่องจัดลำดับความต้องการ (Hierachy of Needs) ซึ่งได้จัดลำดับความต้องการออกเป็น 5 ขั้น

ขั้นที่ 1 ความต้องการทางร่างกาย (Physiological Needs)

ขั้นที่ 2 ความต้องการความปลอดภัย (Safety Needs)

ขั้นที่ 3 ความต้องการความรักและการเป็นเจ้าของ (Belongingness)

ขั้นที่ 4 ความต้องการมีชื่อเสียงและได้รับการยกย่อง (Esteem Needs)

ขั้นที่ 5 ความสมหวังและความสามารถทางการได้ด้วยตนเอง (Self)

ความต้องการของมนุษย์จะเริ่มจากขั้นที่ 1 เมื่อได้รับการตอบสนองก็จะขึ้นเป็นขั้นที่ 2, 3, 4 และ 5 ตามลำดับความต้องการของเด็กจะได้รับการตอบสนองมากน้อยเพียงใดขึ้นอยู่กับความสัมพันธ์ระหว่างพ่อแม่กับเด็กซึ่งก่อให้เกิดเป็นบุคลิกภาพของเด็กและจะมีอิทธิพลต่อการเลือกอาชีพของเด็กทั้งนี้เพราะบุคคลจะเลือกอาชีพให้สอดคล้องกับบุคลิกภาพของตนเองในด้านประสบการณ์ของบุคคลในวัยเด็กนั้นขึ้นอยู่กับกรอบเลี้ยงดูของพ่อแม่เป็นสำคัญ

2.3 แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการสร้างทักษะอาชีพแก่เยาวชน

นายสมิง ไสสม กล่าวไว้ว่า ทักษะชีวิตคือ ความสามารถของบุคคลอันประกอบด้วย การมีความรู้ มีเจตคติที่ดีและมีทักษะที่สามารถจะแก้ปัญหาในด้านใดด้านหนึ่งด้วยตนเองได้ เพื่อให้สามารถอยู่รอดได้อย่างมีความสุขในสภาพสังคมที่เต็มไปด้วยปัญหาและความเปลี่ยนแปลงในยุคปัจจุบันและสามารถปรับตัวและเตรียมพร้อมสำหรับการดำเนินชีวิตในอนาคต มี 3 ด้าน 20 องค์ประกอบคือ

ทักษะด้านความคิด

- ทักษะการคิดสร้างสรรค์ (Creative thinking)
- ทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณ (Critical thinking)
- ทักษะด้านจิตใจ
- ทักษะการตระหนักรู้ในตน(Self awareness)
- ทักษะการเข้าใจผู้อื่น(Empathy)

ทักษะด้านการกระทำ

- ทักษะการตัดสินใจ(Decision making)
- ทักษะการแก้ปัญหา(Problem Solving)
- ทักษะการสื่อสารอย่างมีประสิทธิภาพระหว่างบุคคล (Effective communication)
- ทักษะการสร้างสัมพันธภาพระหว่างบุคคล (Interpersonal relationship)
- ทักษะการจัดการกับอารมณ์ (Coming With emotion)
- ทักษะการจัดการกับความเครียด (Coping With stress)

ทักษะชีวิต มีความสำคัญต่อการดำเนินชีวิตของบุคคล เนื่องจากทักษะชีวิต เป็นความสามารถพื้นฐานที่จำเป็นในการเผชิญกับปัญหาที่พบ และผ่านเข้ามาในชีวิตประจำวันเช่น ปัญหาการเรียน ปัญหาการทำงาน สุขภาพ การอยู่ร่วมกันกับผู้อื่นในสังคม การปรับตัว ความเครียด ครอบครัวแตกแยก ฯลฯ และยังเป็น

ความสามารถที่มีความจำเป็นสำหรับการเผชิญปัญหาเฉพาะ เช่น ยาเสพติด โรคเอดส์ การถูกล่วงละเมิดทางเพศ ภัยธรรมชาติ ฯลฯ

รศ.มณฑรา ธรรมบุศย์ กล่าวว่า ทักษะชีวิต หมายถึงทักษะที่มนุษย์ทุกคนจำเป็นต้องมี และต้องใช้ในชีวิตประจำวัน เพื่อช่วยให้ตนเองมีความสุข สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้ และประสบความสำเร็จ ทักษะที่จำเป็นต่อการดำรงชีวิตของมนุษย์มีอยู่ 2 อย่างคือ ทักษะทั่วไป (Generic skills) กับทักษะวิชาชีพ (Profession skills) ทักษะทั่วไปเป็นทักษะที่มนุษย์ต้องใช้ทุกวันเพื่อการมีชีวิตอยู่ แต่ทักษะวิชาชีพเป็นทักษะ ที่มนุษย์จำเป็นต้องมีเพื่อใช้ในการหาเลี้ยงชีพ

องค์การอนามัยโลกได้ให้ความหมายของทักษะชีวิตไว้ว่าหมายถึงความสามารถในการปรับพฤติกรรมให้เหมาะสมจัดการแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นในชีวิตประจำวันได้อย่างมีประสิทธิภาพและเตรียมพร้อมสำหรับปรับตัวในอนาคต

ยูนิเซฟ (UNICEF : 2001) ได้กล่าวถึงทักษะชีวิตว่าทักษะชีวิตเป็นความสามารถในการใช้ความรู้เจตคติ และทักษะต่างๆ ที่ช่วยในการสนับสนุนพฤติกรรมของบุคคลให้สามารถรับผิดชอบตนเองสำหรับการดำเนินชีวิตโดยมีการสร้างทางเลือกที่ดีการต่อต้านความกดดันจากกลุ่มเพื่อนและการจัดการกับสิ่งที่เข้ามาคุกคามชีวิต

สรุปทักษะชีวิตหมายถึงความสามารถในการแก้ปัญหาการดำเนินชีวิตในสังคมสมัยใหม่โดยการใฝ่หาความรู้แสวงหาและพัฒนาความรู้ใหม่เพื่อให้มีความสามารถในการจัดการชีวิตของตนเองรู้จักใช้เทคโนโลยีแสวงหาความรู้อย่างมีเหตุผลเพื่อเพิ่มทักษะในการคิดวิเคราะห์การแก้ปัญหาการจัดความเรียงมีคุณธรรมจริยธรรมมีมนุษยสัมพันธ์มีทักษะในการเข้าสมาคมและรู้จักประนีประนอมเพื่อปรับตัวเองให้อยู่ในสังคมปัจจุบันอย่างมีความสุข

องค์ประกอบของทักษะชีวิต

มณฑราธรรมบุศย์ (2551 ก) กล่าวว่าทักษะที่จำเป็นต่อการดำรงชีวิตของมนุษย์มีอยู่ 2 อย่างคือทักษะทั่วไป (Generic Skills) กับทักษะวิชาชีพ (Profession Skills) ทักษะทั่วไปเป็นทักษะที่มนุษย์ต้องใช้ทุกวันนี้เพื่อการมีชีวิตอยู่แต่ทักษะวิชาชีพเป็นทักษะที่มนุษย์จำเป็นต้องมีเพื่อใช้ในการหาเลี้ยงชีพซึ่งผู้เรียนต้องเรียนรู้มีทักษะและความเชี่ยวชาญในสาขาที่จะออกไปประกอบอาชีพให้ประสบความสำเร็จในอาชีพ (Life Skills for Vocational Success) มีหลายทักษะแต่องค์ประกอบของทักษะที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินชีวิตมี 2 องค์ประกอบ ได้แก่

1. ทักษะทางสังคม (Social Skills)
2. ทักษะการตัดสินใจ (Decision-Making Skills) และการแก้ปัญหา (Solving Problem)

กาญจนา คงสวัสดิ์ (2551) กล่าวถึงองค์ประกอบของทักษะชีวิตสำหรับเด็กนักเรียนมี 4 ด้าน ได้แก่

1. ทักษะด้านอารมณ์ คนที่มีทักษะด้านอารมณ์ที่ดี คือ คนที่รู้จักและเท่าทันอารมณ์อารมณ์ตัวเองจัดการกับอารมณ์ตัวเองได้ เกิดขึ้นได้จากความรู้สึกลึกซึ้งมั่นคงปลอดภัยและมีอารมณ์มั่นคง
2. ทักษะด้านความคิด เป็นการรู้จักใช้เหตุและผลโดยรู้สาเหตุของสิ่งที่เกิดขึ้นผลย่อมมาจากเหตุและ

การกระทำ จุดประสงค์ของทักษะด้านนี้ก็คือ การพัฒนาชีวิตให้มีความเจริญก้าวหน้าสามารถอยู่ร่วมกันอย่างสงบสุขในสังคมมนุษย์

3. ทักษะด้านจิตใจ เป็นการควบคุมนึกคิดจิตใจให้อยู่ในสภาพที่มั่นคง ใสสะอาดในความดีงาม ประกอบด้วยคุณธรรมต่างๆ เช่นความรัก ความมีเมตตากรุณา ความเป็นมิตร ความมีน้ำใจ ความมีสัมมาคารวะ ความรู้จักยอมรับ และเห็นความสำคัญของผู้อื่น ความกตัญญู ความเพียรพยายาม ความซื่อสัตย์ สุจริต

4. ทักษะด้านการกระทำ เป็นการควบคุมพฤติกรรมของตนเองให้เหมาะสมไม่เบียดเบียน ไม่สร้างความรำคาญ ไม่สร้างความเดือดร้อน ไม่สร้างความเดือดร้อน ไม่สร้างความลำบากให้แก่ตนเองและสังคม สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้ดี มีประโยชน์ต่อสังคม เน้นความสุจริตทางกายและทางวาจา

แม็คเวล (Maxwell. 1981) ได้กล่าวถึงองค์ประกอบของทักษะชีวิตว่าควรมีทักษะที่จำเป็นใหญ่ๆดังนี้

1. ทักษะด้านความรู้ในตนเองและการตระหนักรู้ในตนเอง (Self-Knowledge or Self-Awareness Skills) ในด้านความรู้ในตนเองและการรู้ในข้อจำกัดของตนเองเป็นสิ่งที่จำเป็นและมีประโยชน์อย่างมหาศาล โดยที่จะขาดเสียมิได้ตัวอย่างเช่นทักษะการประเมินตนเองหรือการค้นหาข้อดีข้อด้อยของตนเองในขอบเขตของชีวิตทักษะของการเข้าใจแรงจูงใจในตนเองความปรารถนาความชอบและการกำหนดเป้าหมายในชีวิตของตนเองอย่างชัดเจน เป็นต้น

2. ทักษะการมีปฏิสัมพันธ์ (Interactive Skills) มนุษย์เป็นสัตว์สังคมจำเป็นอย่างยิ่ง ที่จะต้องอยู่ร่วมกัน และใช้ชีวิตร่วมกันดังนั้นทักษะที่จำเป็นในการปฏิสัมพันธ์กับบุคคลอื่น ได้แก่ทักษะการแสดงออกทางอารมณ์ของตนทักษะการสื่อสารอย่างมีประสิทธิภาพทักษะการเข้าใจอารมณ์บุคคลอื่นทักษะการตีความในแรงจูงใจของบุคคลอื่นทักษะการกล้าแสดงออกอย่างเหมาะสมทักษะการต่อต้านความกดดันจากสังคมและทักษะการฟังอย่างมีประสิทธิภาพ

3. ทักษะการแก้ปัญหา (Problem-Solving Skills) ชีวิตมนุษย์ในแต่ละช่วงวัยจะต้องเผชิญกับความซับซ้อนทางสังคมที่เกิดขึ้นดังนั้นทักษะการแก้ปัญหาจึงจำเป็นและมีความสำคัญในการดำรงชีวิตไม่ว่าจะเป็นทักษะการค้นหาข้อมูลทักษะการตัดสินใจทักษะการคิดหาทางเลือกที่เหมาะสมทักษะการวางแผนทั้งระยะสั้นและระยะยาวซึ่งทักษะต่างๆจะขึ้นอยู่กับการนำไปประยุกต์กับขอบข่ายของชีวิตในแต่ละด้านของบุคคลเช่นชีวิตการทำงานชีวิตการเรียนชีวิตครอบครัวและชีวิตส่วนตัวของการใช้เวลาว่าง เป็นต้น

2.4 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

วิไลวรรณ แผลสุรและดร.เพ็ญณี แร่อทได้ศึกษาเรื่องความสนใจและความต้องการของเยาวชนในการประกอบอาชีพด้านการเกษตร:กรณีศึกษาองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านแท่นอำเภอบ้านแท่น จังหวัดชัยภูมิ ผลการศึกษาพบว่า กลุ่มตัวอย่างที่สนใจอาชีพการเกษตร (ร้อยละ 58.33) และไม่สนใจอาชีพการเกษตร (ร้อยละ 41.67) 2) ความต้องการรับการสนับสนุนพบว่า ต้องการมากที่สุดคือด้านงบประมาณ(ร้อยละ 54.28)รองลงมาคือสนับสนุนเมล็ดพันธุ์ (ร้อยละ 22.86) และน้อยสุดคือสนับสนุนวัสดุอุปกรณ์ (ร้อยละ 5.72) สำหรับการสนับสนุนกลุ่ม เยาวชนที่สนใจอาชีพเกษตรจะเป็นเพศชายจะมีทัศนคติที่ดีต่ออาชีพเกษตร มากกว่าเพศหญิง

ประเภทการเกษตรที่สนใจจะเป็นการปลูกพืชผักการทำไร่สวนผสม ซึ่งสอดคล้องกับแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง และแนวนโยบายของรัฐบาล หากแต่เยาวชนกลุ่มตัวอย่างยังไม่เข้าใจความหมายของเศรษฐกิจพอเพียงอย่างลึกซึ้งจึงต้องได้รับการส่งเสริมสนับสนุนอย่างต่อเนื่องเพื่อให้เกิดการพึ่งพาตนเองในอนาคต

สมสุขนิธิอุทัย (2554) ได้ศึกษาเรื่องการพัฒนาเยาวชนตามแนวพุทธในสังคมไทยผลการวิจัยพบว่า พฤติกรรมเยาวชนตามแนวพุทธตามการกระทำสาเหตุของพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ของเยาวชนอันเป็นผลมาจากการบงการของคัมภีร์เป้าหมายของการพัฒนาเยาวชนมี 3 ชั้นคือ 1.เป้าหมายในปัจจุบัน 2.เป้าหมายในอนาคต 3.เป้าหมายขั้นสูงสุดจุดเริ่มต้นของการพัฒนาของเยาวชนตามแนวพุทธคือสัมมาทิฐิการส่งเสริมคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของเยาวชนตามแนวพุทธโดยใช้หลักไตรสิกขาสถาบันทางสังคม เป็น ปรโตโมสะช่วยส่งเสริมการพัฒนาแนวพุทธให้แก่เยาวชนสำหรับการพัฒนาเยาวชนในสังคมไทยการพัฒนาเยาวชนคือการมีทัศนคติที่ดีต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ให้เยาวชนกระทำพฤติกรรมนั้นการส่งเสริมคุณลักษณะที่พึงประสงค์ในการพัฒนาเยาวชนได้แก่การพัฒนาวินัยในตนการพัฒนาปรีชาเชิงอารมณ์การพัฒนาความสามารถในการคิดบทบาทของสถาบันทางสังคมมีส่วนในการอบรมสั่งสอนจัดเกล้าและเป็นแบบอย่างให้แก่เยาวชนเพื่อให้เกิดพฤติกรรมที่พึงปรารถนาพัฒนาการของการพัฒนาเยาวชนตามแนวพุทธในสังคมไทยพบพัฒนาการของการพัฒนาเยาวชนตามแนวพุทธในเรื่องความหมายของพฤติกรรมเยาวชนตามแนวพุทธในสังคมไทย

กัญญณัฐ โภคาพันธ์ ได้ศึกษาเรื่องทัศนคติของวัยรุ่นตอนปลายในกรุงเทพมหานครที่มีต่อการทำงานในภาคราชการทัศนคติของวัยรุ่นตอนปลายที่มีต่อการทำงานในภาคราชการผลการวิจัยพบว่า วัยรุ่นตอนปลายส่วนใหญ่มีทัศนคติต่อการทำงานในภาคราชการโดยรวมอยู่ในระดับมาก โดยให้ความสำคัญในด้านสวัสดิการมากที่สุด และเมื่อเปรียบเทียบทัศนคติของวัยรุ่นตอนปลายจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคลและปัจจัยด้านครอบครัวพบว่า ปัจจัยด้านอายุ ผลการศึกษาเฉลี่ย ลักษณะงานที่มุ่งหวัง และความคาดหวังของครอบครัวจะมีทัศนคติต่อการทำงานในภาคราชการที่แตกต่างกัน เนื่องจากสภาวะทางด้านความคิด การรู้จักตนเอง รู้ว่าอาชีพไหนเป็นอาชีพที่ตนชอบและเหมาะสมกับตนเอง รวมถึงการเลี้ยงดู การปลูกฝังจากบิดา มารดา ส่วนปัจจัยด้านเพศ ความถี่ในการติดต่อกับหน่วยงานราชการ อาชีพบิดา อาชีพมารดา รายได้ต่อเดือนของครอบครัว จำนวนสมาชิกในครอบครัว ที่แตกต่างกันจะมีทัศนคติไม่แตกต่างกัน

วิษณุเกิดยอด ได้ศึกษา(2554)เรื่องปัจจัยที่มีผลต่อทางเลือกในการศึกษาต่อในระดับอาชีวศึกษา : กรณีศึกษานักเรียนในเขตพื้นที่กลุ่มขุนรามทรงธรรมผลการวิจัยพบว่าปัจจัยที่มีผลต่อทางเลือกในการศึกษาต่อโดยรวมค่า $x = 3.71$, $S.D = 0.882$ อยู่ในระดับมากเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าด้านบุคคล/สื่อ $x = 3.32$, $S.D = 1.034$ อยู่ในระดับปานกลางด้านความถนัด/ความสนใจ $x = 3.85$, $S.D = 0.879$ ด้านสถานศึกษาและสิ่งแวดล้อม $x = 3.77$, $S.D = 0.882$ ด้านลักษณะของงานและความก้าวหน้า $x = 4.02$, $S.D = 0.823$ ด้านการเงิน $x = 3.52$, $S.D = 0.823$ และด้านสวัสดิการ $x = 3.77$, $S.D = 0.852$ อยู่ในระดับมาก

สรุป

จากที่กล่าวมาทั้งหมดทำให้สรุปได้ว่า ปัจจัยด้านอายุ ระดับการศึกษา ลักษณะงานที่มุ่งหวัง และความคาดหวังของครอบครัวจะมีทัศนคติต่อการทำงานที่แตกต่างกัน เนื่องจากสภาวะทางด้านความคิด การรู้จัก

ตนเอง รู้ว่าอาชีพไหนเป็นอาชีพที่ตนชอบและเหมาะสมกับตนเอง รวมถึงการเลี้ยงดู การปลูกฝังจากบิดา มารดา ส่วนปัจจัยด้านเพศ อาชีพบิดา อาชีพมารดา รายได้ต่อเดือนของครอบครัว จำนวนสมาชิกในครอบครัว ที่แตกต่างกันจะมีทัศนคติไม่แตกต่างกัน

บทที่ 3

วิธีการดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่องกระบวนการเรียนรู้ทุนทางสังคมเพื่อสร้างทักษะอาชีพให้เยาวชนตำบลกันตวจระมวล อำเภอปราสาท จังหวัดสุรินทร์ มีการประยุกต์ในการใช้เครื่องมือและวิทยาการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม มีรายละเอียดและขั้นตอนในการดำเนินงานดังนี้

- 3.1 ขอบเขตการวิจัย
- 3.2. เครื่องมือการวิจัย
- 3.3. ขั้นตอนการเก็บรวบรวมข้อมูล
- 3.4. กิจกรรมการวิจัย
- 3.5. การวิเคราะห์ข้อมูล

3.1 ขอบเขตการวิจัย

3.1.1 ขอบเขตกลุ่มเป้าหมาย

1. กลุ่มเป้าหมายที่เป็นเด็กและเยาวชน จำนวน 30 คน ที่อาศัยอยู่ในบ้านสระ หมู่ที่ 2 และบ้านตาเจ็ด หมู่ที่ 5 เป็นกลุ่มเด็กที่เรียนไม่จบ เด็กที่จบแล้วไม่มีงานทำ และกลุ่มที่กำลังเรียนมีภาวะเป็นผู้นำอยากเรียนรู้เรื่องอาชีพ
2. กลุ่มผู้นำชุมชน/ปราชญ์ชุมชน ด้านอาชีพต่างๆของบ้านสระและบ้านตาเจ็ด
3. กลุ่มผู้บริหาร/เจ้าหน้าที่เทศบาลตำบลกันตวจระมวล จำนวน 15 คน
4. ผู้ปกครองเด็กและเยาวชนบ้านสระและบ้านตาเจ็ด จำนวน 30 คน

3.1.2 ขอบเขตพื้นที่

ชุมชนในเขตเทศบาลตำบลกันตวจระมวล จำนวน 2 หมู่บ้าน ได้แก่ ชุมชนบ้านสระ หมู่ที่ 2 และชุมชนบ้านตาเจ็ด หมู่ที่ 5

3.1.3 ขอบเขตเนื้อหา

- 1.ศึกษาสถานการณ์ปัญหา/ความรุนแรงของปัญหาของเยาวชนตำบลกันตวจระมวล
2. ศึกษาบริบทชุมชนและทุนทางสังคมที่สำคัญของชุมชนที่เหมาะสมกับอาชีพของเยาวชนตำบลกันตวจระมวล
3. ศึกษาคุณค่าของอาชีพในชุมชนของตนเองประกอบด้วยอาชีพต่างๆที่มีอยู่ในชุมชนทั้งในอดีตจนถึงปัจจุบัน
4. ศึกษาบทเรียนการสนับสนุนกิจกรรมด้านเด็กและเยาวชนที่ผ่านมา

3.1.4 ขอบเขตระยะเวลา

เดือน กุมภาพันธ์ 2560 – สิงหาคม 2561

3.2 เครื่องมือการวิจัย

ในการทำวิจัยครั้งนี้มีรูปแบบการมีส่วนร่วมของชุมชนขนาดเล็กเพื่อลดปัจจัยเสี่ยงของเด็กและเยาวชน ต่อบลัณทศวรรษมวลโดยมีการใช้เครื่องมือในการวิจัยดังนี้

3.2.1 ประเด็นการสัมภาษณ์ใช้กรณีเก็บข้อมูลบริบทชุมชน ทนทางสังคม ปัจจัยเสี่ยงของเด็กและเยาวชน

3.2.2 ประเด็นเวทีประชาคมใช้ในการจัดเวทีเก็บข้อมูลวิจัยให้กับชุมชน

3.2.3 แผนที่เดินดิน ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลสถานการณ์ชุมชนและสถานการณ์ความเสี่ยงของเด็กและเยาวชน

3.2.4 ประเด็นวิเคราะห์เอกสารใช้วิเคราะห์เอกสารที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัยและใช้เก็บข้อมูลพื้นฐานของชุมชนต่อบลัณทศวรรษมวล

3.3 ขั้นตอนการรวบรวมข้อมูล

3.3.1 การประชุมทีมวิจัยเพื่อทำความเข้าใจกับชุมชนและผู้ที่เกี่ยวข้อง

3.3.2 ประชุมทำความเข้าใจกับชุมชน

3.3.3 ประชาสัมพันธ์โครงการผ่านผู้นำชุมชนและหอกระจายข่าวชุมชน

3.3.4 อบรมแนวคิดและเครื่องมือในการวิจัยชุมชน

3.3.5 ประชุมออกแบบเครื่องมือในการวิจัยชุมชน

3.3.6 เก็บรวบรวมข้อมูล

3.3.7 เวทีชี้แจงข้อมูลต่อสาธารณให้รับทราบและดำเนินโครงการรวบรวมข้อมูลเตรียมรายงานควาก้าวหน้าระยะที่ 1 นำข้อมูลที่ได้มาประชุมเพื่อคืนข้อมูลให้ชุมชนทราบและวิเคราะห์ในการแก้ไขปัญหาาร่วมกัน

3.3.8 ทดลองปฏิบัติการ

3.3.9 สรุปผลและขยายผลการวิจัย

3.4 กิจกรรมวิจัย

3.4.1 ช่วงพัฒนาโจทย์วิจัย มีการดำเนินกิจกรรมดังต่อไปนี้

1. การประชุมพัฒนาโจทย์ครั้งที่ 1 จัดที่สวนปารีสอร์ท มีผู้เข้าร่วมทั้งหมด 4 องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ๆ ละ 10 ท่าน ประกอบ ผู้นำชุมชน เด็กและเยาวชน นักวิจัย นอกจากนี้แล้วยังมีทีมพี่เลี้ยงจาก สกว. และผู้ประสานงาน จากมูลนิธิสยามกัมมาจล จำนวน 3 ท่าน

เนื่องจากพื้นที่ตำบลกันตวจระมวลเป็นชุมชนขนาดเล็กโดยผู้นำชุมชนมองว่าเด็กและเยาวชนมีการรวมกลุ่มกันทำกิจกรรมที่ก่อให้เกิดความรำคาญให้กับคนในชุมชน เด็กและเยาวชนว่างงาน ไม่มีงานทำ ไม่มีรายได้ เรียนไม่จบ เรียนจบแต่ไม่มีงานทำ เป็นปัญหากับเศรษฐกิจในครอบครัว

ผู้นำชุมชนและผู้ประสานงานจาก สกว. ได้เสนอความเห็นว่าการร่วมทำการวิจัยร่วมกันของ ชุมชนบ้านสระ และบ้านตาเจ็ด ตำบลกันตวจระมวล โดยผ่านกระบวนการค้นหาโจทย์วิจัย โดยทุกภาคส่วน

มีส่วนร่วมเมื่อสะท้อนปัญหาแล้ว ผู้ประสานงานจึงให้ประเด็นกลับไปทบทวนกับชุมชนเกี่ยวกับสถานการณ์การเปลี่ยนแปลงของชุมชนแล้วนำข้อมูลมาแลกเปลี่ยนกันในการพัฒนาโจทย์อีกครั้ง

2. การพัฒนาโจทย์ครั้งที่ 2 ณ ห้องประชุม สวนปารีสอร์ท ประกอบด้วยทีมงานจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จำนวน 4 แห่ง และทีมพี่เลี้ยงจาก สกว. จำนวน 4 ท่าน

การพัฒนาโจทย์ครั้งนี้ได้ประเด็นปัญหาในการทำวิจัย โดยการอภิปรายเป็นกลุ่ม 4 กลุ่ม 4 พื้นที่ โดยให้แต่ละกลุ่มอภิปรายถึงปัญหา สิ่งที่พบคือปัญหาเด็กติดเกมส์ ติดเพื่อน ติดเหล้า สาเหตุเกิดจากการว่างงาน เรียนไม่จบ เรียนจบแต่ไม่มีงานทำ อีกทั้งผู้นำในชุมชนอยากให้พื้นที่สร้างสรรค์สำหรับเด็กเยาวชนในชุมชน

ผู้ประสานงานจาก สกว. ได้ร่วมอภิปรายและระดมความเห็นประเด็นในการทำวิจัยเพื่อแก้ปัญหาเด็กและเยาวชน โดยให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการพัฒนาเด็กและเยาวชน โดยอาศัยบริบทของชุมชนและทุนทางสังคมมาช่วยขับเคลื่อนในการแก้ปัญหาของเด็กและเยาวชน ทีมวิจัยจึงสรุปร่วมกันว่า กระบวนการสร้างทักษะอาชีพให้กับเยาวชนตำบลกันตวจระมวลเป็นอย่างไร

3. เวทีพิจารณากลั่นกรองโครงการระดับจังหวัด ณ ห้องประชุม มูลนิธิพัฒนาอีสาน(ศูนย์เนต) สุรินทร์ โดยมีผู้ทรงคุณวุฒิจากทีมวิจัยเคยดำเนินการวิจัยในพื้นที่ จังหวัดสุรินทร์มาก่อน และมีตัวแทนที่เข้าร่วมวิจัยจำนวน 4 พื้นที่ๆ ละ 10 คน

ทีมวิจัยได้รับข้อเสนอแนะ คือ เพิ่มข้อมูลสถานการณ์ของเด็กและเยาวชนที่มีปัจจัยเสี่ยงของเด็กและเยาวชนที่มีเกิดขึ้นในชุมชน ด้านที่ต้องปรับปรุง วัตถุประสงค์ และผลที่คาดว่าจะได้รับให้สอดคล้องกัน และระบุกลุ่มเป้าหมายให้ชัดเจน จากนั้นทีมได้นำไปปรับแก้ตามข้อเสนอแนะ เพื่อนำเสนอโครงการเข้าสู่เวทีพิจารณาข้อเสนอโครงการครั้งต่อไป

4. เวทีพัฒนาโครงการโดยผู้ทรงคุณวุฒิจาก สกว. ฝ่ายวิจัยเพื่อท้องถิ่น ณ ห้องประชุม มูลนิธิพัฒนาอีสาน(ศูนย์เนต)สุรินทร์ และมีตัวแทนจากผู้ร่วมวิจัย จากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น 4 พื้นที่ ได้แก่ อบต. หนองอี้อย ดาบถสนม อบต.สลักไผ่ อ.นอกเมือง เทศบาลตำบลเมืองแก อ.ท่าตูม และเทศบาลตำบลกันตวจระมวล อำเภอปราสาท

ผู้ทรงได้แสดงความคิดเห็นและให้คำแนะนำว่าการกำหนดประเด็นปัญหาในการศึกษาไม่ชัดเจน มันกว้างไป มันเป็นไปได้ยากที่จะบรรลุเป้าหมาย และได้หารือและกำหนดประเด็นใหม่จนได้ประเด็นโครงการวิจัยว่า “กระบวนการเรียนรู้เพื่อสร้างทักษะอาชีพให้เยาวชนตำบลกันตวจระมวล อำเภอปราสาท จังหวัดสุรินทร์”

3.4.2. ช่วงเตรียมความพร้อมทีมวิจัยและชุมชน

1. ประชุมเชิงปฏิบัติการออกแบบงานวิจัยเพื่อท้องถิ่นชุดวิจัย ณ มูลนิธิพัฒนาอีสาน เพื่อให้ นักวิจัยเข้าใจแนวคิด กระบวนการวิจัย การออกแบบงานวิจัย ตลอดจนการบริหารจัดการโครงการวิจัย จำนวน 4 แห่งๆ ละ 10 คน ซึ่งการประชุมครั้งนี้ ใช้การอภิปรายกลุ่ม การบรรยาย การแสดงความคิดเห็น และการวิเคราะห์ปัญหา

ทีมวิจัย ได้ร่วมกันอภิปราย เกี่ยวกับโครงการว่าเป็นโครงการที่ทำให้เยาวชนได้สร้างทักษะอาชีพให้กับตนเองและได้มีเวทีแสดงออกร่วมกันในการพัฒนาท้องถิ่น จากการได้มารับแนวคิดทำให้ได้ดำเนินการวิจัยตามโจทย์โครงการ รูปแบบการมีส่วนร่วมของชุมชนเพื่อลดปัจจัยเสี่ยงของเด็กและเยาวชนตำบลกันตวจระมวล ก่อนที่จะได้โจทย์โครงการมีการประชุมและอภิปรายหลายครั้งเพื่อให้สอดคล้องกับประเด็นปัญหาที่เกิดขึ้นกับชุมชนอย่างแท้จริงนำมาซึ่งการพัฒนาโจทย์ในครั้งนี้จึงจะประสบความสำเร็จ

2. การประชุมชี้แจงโครงการงานวิจัย ณ ศาลากลางหมู่บ้านบ้านสระและบ้านตาเจ็ด เพื่อชี้แจงวัตถุประสงค์ให้ชุมชนได้รับทราบในการทำโครงการวิจัยโดยมีวัตถุประสงค์การวิจัยดำเนินการโดย ทีมวิจัย จำนวน 5 คน และมีผู้เข้าร่วมจาก 2 หมู่บ้าน หมู่บ้านละ 50 คน นอกจากนั้นแล้วยังมีการระดมสถานการณ์เยาวชนในปัจจุบันเพื่อสร้างความตระหนักร่วมกัน

ผลที่ได้รับจากกิจกรรมคือ ผู้นำชุมชนและเยาวชน และชาวบ้านของแต่ละหมู่บ้านร่วมกันแสดงความคิดเห็นโดยการแบ่งกลุ่มออกเป็น 2 กลุ่ม คือกลุ่มเด็กและเยาวชน และกลุ่มผู้ใหญ่ ข้อมูลที่ได้คือการสะท้อนปัญหาของเยาวชน ได้แก่การใช้เวลาว่างทำในสิ่งที่ไม่เป็นประโยชน์ เช่น จับกลุ่มดื่มเหล้า ดัดโทรศัพท์ เล่นเกม ติดเพื่อน สาเหตุในมุมมองของเยาวชนมาจากการขาดทักษะชีวิตที่เหมาะสมและไม่เหมาะสม ส่วนในมุมมองของผู้ใหญ่มองว่าปัญหาของเด็กและเยาวชนที่มีอยู่ในชุมชนคือเด็กและเยาวชนไม่เชื่อฟังผู้ใหญ่ ดัดโทรศัพท์ ไม่ช่วยงานพ่อแม่ ใช้เวลาว่างทำสิ่งที่ไม่ดี เช่น แข่งรถ เที่ยวเตร่ตามเพื่อน

จากการได้สะท้อนปัญหาทั้งสองกลุ่ม พบว่า มองเห็นปัญหาเยาวชนร่วมกันคือ การว่างงานของเยาวชน เด็กเรียนจบแต่ไม่มีงานทำ เด็กเรียนออกเรียนกลางคัน เป็นภาระของผู้ปกครอง ติดเกม ติดโทรศัพท์มือถือขาดความรับผิดชอบ แต่ทั้งสองกลุ่มยังขาดทัศนคติที่แตกต่างกัน แต่หลังจากได้ข้อมูลแล้วทีมวิจัยได้รวบรวมข้อมูลเพื่อนำมาประกอบเป็นข้อมูลในการออกแบบเครื่องมือเพื่อเก็บข้อมูลต่อ

3. การออกแบบเครื่องมือวิจัยในชุมชน ณ ศูนย์พัฒนาอิสาน (ศูนย์เนทสุรินทร์) เพื่อแตกประเด็นการวิจัยตามกรอบวัตถุประสงค์ ออกแบบเครื่องมือวิจัย มีผู้เข้าร่วมจำนวนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจาก 4 แห่งได้แก่ เทศบาลตำบลเมืองแก ,เทศบาลตำบลกันตวจระมวล, อบต.สลักได และอบต.หนองอียอ พื้นที่ละ 10 คน ผลที่ได้รับจากกิจกรรม ได้สร้างเครื่องมือการเก็บข้อมูลในพื้นที่เพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับงานวิจัยท้องถิ่นและบทบาทหน้าที่ของแต่ละบุคคล ทีมนักวิจัยมีความเข้าใจในการดำเนินงานโครงการวิจัย มีแผนการดำเนินงานสมาชิกทุกคนมีบทบาทที่ชัดเจน ซึ่งเครื่องมือที่ได้คือ แบบสัมภาษณ์ แผนที่เดินดิน ปฏิทินอาชีพ ปฏิทินวัฒนธรรม โองาสรรฐกิจ ภาพตัดขวาง ผังทรัพยากร และผังเครือญาติ เป็นต้น

ซึ่งแนวทางการสัมภาษณ์นั้นเกี่ยวข้องกับบริบทชุมชน ที่ตั้ง ประวัติชุมชน การเปลี่ยนแปลงหมู่บ้านตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน การเมืองการปกครอง ข้อมูลทรัพยากรธรรมชาติ ทุนทางสังคม

4. ประชุมออกแบบเครื่องมือกิจกรรมในชุมชน ณ ศาลากลางหมู่บ้านสระ และบ้านตาเจ็ด มีวัตถุประสงค์เพื่อสัมภาษณ์และเตรียมความพร้อมทีมวิจัย ลงพื้นที่เก็บข้อมูล มีผู้ร่วมเก็บข้อมูล จำนวน หมู่บ้านละ 40 คน ประกอบด้วย ผู้นำชุมชน ผู้รู้ปราชญ์ชุมชนด้านต่าง หัวหน้าโครงการได้อธิบายความสำคัญความจำเป็นของการรวบรวมข้อมูลของแต่ละหมู่บ้านเป็นไปในทางเดียวกันหมู่บ้านที่จัดทำข้อมูลของชุมชนแผนที่หมู่บ้าน

แผนที่ทรัพยากร ผังเครือญาติ ผลที่เกิดขึ้นคือ ทีมวิจัยแต่ละหมู่บ้านได้ทราบแนวทางการเก็บข้อมูล และได้แผนงานในการเก็บข้อมูล

5. การเก็บข้อมูลบริบทชุมชน ทูทางสังคมที่เกี่ยวข้องในชุมชน ณ ศาลากลางหมู่บ้านสระและบ้านคาเจ็ด วัดอุประสงค์เพื่อเก็บข้อมูลบริบทชุมชน ทูทางสังคมที่เกี่ยวข้องในชุมชน ผู้เข้าร่วม จำนวนหมู่บ้านละ 50 คน วิธีการจัดกิจกรรมครั้งนี้คือ เชิญปราชญ์ชาวบ้าน และผู้รู้มาร่วมกันระดมสมองว่าชุมชนของเรามีสิ่งดีๆ อะไรบ้าง โดยการเรียนรู้ร่วมกันระหว่างเยาวชนกับผู้ใหญ่

ผลที่เกิดขึ้น ได้ข้อมูลประวัติ ความเป็นมาของชุมชน ประเพณีวัฒนธรรมของชุมชนที่ยังยึดถือปฏิบัติปัจจุบัน ระดับการศึกษา การเปลี่ยนแปลงชุมชนอดีตถึงปัจจุบัน

ปัญหา/อุปสรรคครั้งนี้คือ ข้อมูลแต่ละหมู่บ้านมีเรื่องราวที่แตกต่างกัน ไม่มีข้อมูลที่เป็นเอกสารเรื่องราวบันทึกไว้ ทำให้นักวิจัยสับสนในประเด็นคำถามในขณะที่สัมภาษณ์ ทำให้ได้ข้อมูลมาไม่ครบ บางครั้งคนให้ข้อมูลน้อยจำเรื่องราวได้ไม่ครบถ้วนทำให้ข้อมูลขาดหายเป็นความท้าทายที่ทีมวิจัยที่จะต้องรวบรวมข้อมูลให้ได้ จึงได้ให้ทีมหมู่บ้านลงลงไปเก็บข้อมูลแล้วนำมาแลกเปลี่ยนกันในการประชุมครั้งต่อไป

6. การเก็บข้อมูลทูทางสังคม และผังเครือญาติ มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาบริบทชุมชนที่เอื้อต่อการประกอบอาชีพ ผู้เข้าร่วม 40 คน วิธีการคือ แบ่งกลุ่มสัมภาษณ์ แล้วมาวิเคราะห์ข้อมูลร่วมกัน

ผลที่ได้ข้อมูลบริบทชุมชนทูทางสังคมที่มีอยู่ในชุมชนที่เยาวชนสามารถนำไปทำกิจกรรมได้ รวมทั้งการเขียนผังเครือญาติทำให้เด็กในชุมชนที่ไม่ได้เรียนในชุมชนได้รู้จักกัน รู้จักเครือญาติกัน ปู่ ย่า ตา ยาย จะเล่าความเป็นญาติให้ฟัง ซึ่งทีมวิจัยคาดหวังให้การทำความรู้จักกันผ่านผังเครือญาตินี้จะช่วยลดปัญหาการทะเลาะวิวาท การบาดหมางซึ่งกันและกันทำให้เกิดความร่วมมือขึ้น

7. การเก็บข้อมูลมุมมองของผู้นำชุมชน/ผู้ปกครอง ที่มีต่อเด็กและเยาวชน และมุมมองของเยาวชนที่มีต่อผู้ปกครอง/ผู้นำชุมชน มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษามุมมองของเด็กและเยาวชนที่มีต่อผู้ปกครอง/ผู้นำชุมชน และมุมมองของผู้นำชุมชน/ผู้ปกครองที่มีต่อเด็กและเยาวชน มีผู้เข้าร่วม จำนวน หมู่บ้านละ 30 คน จากนั้นแบ่งกลุ่มเป็น 2 กลุ่ม อภิปรายกลุ่มและแสดงความคิดเห็นทัศนคติมุมมองของตนเอง

ผลที่ได้รู้มุมมองของเด็กที่มีต่อผู้ใหญ่ไม่ว่าจะเป็น พ่อแม่หรือผู้นำ และมุมมองของผู้นำที่มีต่อเด็กเยาวชน ในสถานการณ์เดียวกัน แต่มีการมองคนละมุม ก่อให้เกิดความขัดแย้งกัน ความไม่เข้าใจกัน แต่ก็ยังมีอีกมุมหนึ่งที่มีมองเห็นความปรารถนาดีต่อกัน และยังมองเห็นจุดแข็งของผู้นำชุมชนที่ตั้งใจทำงาน จากการวิเคราะห์ก็จะเห็นได้ว่าแต่ละฝ่ายก็จะมีจุดแข็ง จุดอ่อนที่แตกต่างกัน มีกระบวนการให้เกิดการรับฟังกันมากขึ้นเรื่อยๆ ความขัดแย้งก็จะลดลง

8. เก็บรวบรวมข้อมูล ทั้ง 2 ชุมชน ณ ห้องประชุมสำนักงานเทศบาลตำบลกันตวจระมวล อำเภอปราสาท จังหวัดสุรินทร์ จำนวน 40 คน วิธีการคือให้แต่ละชุมชนนำเสนอข้อมูลที่ได้รวบรวมมา จากนั้นคนที่เหลือก็ช่วยกันเติมเต็มข้อมูลส่วนที่ขาดหาย

ปัญหาที่พบคือ ข้อมูลที่บางประเด็นยังไม่ชัดเจน เช่น ประวัติชุมชน เนื่องจากผู้ให้ข้อมูลบางคนอายุมากแล้ว อาจหลงๆลืมๆ ทำให้ข้อมูลที่ได้ไม่สมบูรณ์

9. เก็บรวบรวมรูปแบบแนวทางการสร้างทักษะอาชีพฯ มีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์ข้อมูล มุมมองแนวทางการแก้ไขปัญหาด้านเด็กและเยาวชนของผู้นำชุมชนและผู้ปกครอง และเพื่อนำข้อมูลความถนัด และความสนใจของเด็กเยาวชนมาจัดทำแผนพัฒนาความรู้และสร้างทักษะอาชีพให้กับเด็กและเยาวชน วิธีการทบทวน วิจัยเชิงวัตถุประสงคนำเสนอข้อมูลให้กับเด็กผู้ปกครอง/ผู้นำ และแก้ไขข้อมูลตามคำแนะนำเพิ่มเติมของเด็ก/ผู้ปกครอง/ผู้นำ แล้วจัดทำแผนพัฒนาความรู้

ผลคือได้ทราบข้อมูลความต้องการพัฒนาทักษะอาชีพ ของเด็กและเยาวชนได้แก่ อาชีพ ช่างยนต์ อาชีพค้าขาย อาชีพการเกษตร อาชีพบริการ (ช่างตัดผม,เสริมสวย) และทำให้เด็กและเยาวชนทราบแผนการ ดำเนินกิจกรรมพัฒนาทักษะอาชีพที่ชัดเจน

10. การศึกษาและเรียนรู้ประสบการณ์จากผู้ประสบผลสำเร็จ วัตถุประสงค์เพื่อสร้างแรงบันดาลใจในการประกอบอาชีพ ได้เรียนรู้ประสบการณ์จากผู้ประสบความสำเร็จในการประกอบอาชีพ และเพื่อพัฒนา แนวคิดในการพัฒนาทักษะอาชีพของเยาวชน วันที่ 2 กันยายน พ.ศ. 2560 ไปศึกษาดูงาน ณ ศูนย์เรียนรู้การเพิ่ม ประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.) อ.กันทรารมย์ จ.ศรีสะเกษ วันที่ 15 เดือนกันยายน พ.ศ.2560 ณ กลุ่ม ีไต้มน้อยใช้เกษตรผสมผสานตามแนวทฤษฎีใหม่ บ้านสระคูณ ต.โคกกกลำ อ.ลำปลายมาศ จ.บุรีรัมย์ จากนั้นมา สรุปลอบคบทเรียน ความรู้สึก ความรู้ที่ได้ ปัญหาอุปสรรค จากการทำกิจกรรมศึกษาดูงาน

ผลที่ได้เด็กและเยาวชนได้รับประสบการณ์จากผู้ประสบความสำเร็จในการประกอบอาชีพ โดยตรง เกิดแรงบันดาลใจในการประกอบอาชีพเกิดแนวคิดในการประกอบอาชีพ ของเยาวชน หลังจาก การศึกษาดูงาน เด็กและเยาวชนกลับมาทบทวนทวนในชุมชนตัวเอง ว่ามีอะไรบ้างที่สามารถนำมาใช้ประโยชน์ได้ และกิจกรรม การเลี้ยงปลาในกระชัง การเลี้ยงไก่ไข่ การปลูกผัก

11. จัดเวทีสรุปบทเรียนเพื่อออกแบบการปฏิบัติการ มีวัตถุประสงค์เพื่อ รายงานการดำเนิน กิจกรรมงานวิจัยให้ชุมชนทราบ เพื่อเป็นการคืนข้อมูลกลับชุมชน ว่าที่วิจัยเก็บข้อมูลมาถูกต้องหรือไม่ และเพื่อ รับฟังความคิดเห็นของชุมชนในการดำเนินกิจกรรม วิธีการประสานงานกับชุมชนเพื่อนำเสนอข้อมูลที่เก็บ รวบรวมมา จากนั้นให้ชุมชน อภิปรายว่าข้อมูลที่ได้ ถูกต้องหรือไม่

ผลที่ได้ คนในชุมชนได้ทราบข้อมูลในด้านต่างๆของชุมชนตัวเอง ทำให้เกิดความคิดในการต่อ ยอดพัฒนาหมู่บ้านต่อไป และคนในชุมชนได้ทบทวนข้อมูลของชุมชนว่าถูกต้องหรือไม่ อย่างไร มีอะไรที่ต้อง เพิ่มเติม

12. เวทีรายงานความก้าวหน้า วันที่ 8 ธันวาคม 2560 ณ มุขนิธิพัฒนาอีสาน (ศูนย์เนท) มี วัตถุประสงค์เพื่อ สรุปข้อมูลปรับปรุง ข้อมูลวิจัยให้มีความถูกต้อง โดยพี่เลี้ยง สกว.ได้ให้เครื่องมือการวิเคราะห์ ข้อมูลตามความเหมาะสมของโครงการเช่นผังประวัติศาสตร์การพัฒนาเยาวชนโดยใช้ให้เห็นว่ามีใครหรือ หน่วยงานใดเข้ามามีส่วนเกี่ยวข้องกับงานวิจัย แผนที่วิเคราะห์ความเสี่ยงแผนที่พื้นที่ทางสังคม เป็นต้น จากนั้นให้ ทบทวนการวิเคราะห์ข้อมูลลงในรายงานความก้าวหน้า พร้อมทั้งให้เค้าโครงในการเขียนรายงานความก้าวหน้า

13. จัดเวทีใหญ่นำเสนอผลการศึกษาในชุมชน วันที่ 6 กุมภาพันธ์ 2561 ณ ห้องประชุมเทศบาล ตำบลกันตวจระมวล มีวัตถุประสงค์เพื่อ สรุปและปรับปรุงข้อมูล งานวิจัยให้มีความถูกต้อง ตามคำแนะนำของ เวทีหมู่บ้าน เพื่อเป็นการคืนข้อมูลกลับในระดับตำบล และทำให้ชุมชนทราบถึงผลการดำเนินงาน วิธีการคือ นำเสนอข้อมูล ในรูปแบบ ตารางวิเคราะห์ ผังเครือญาติ ปฏิทินอาชีพ ปฏิทินวัฒนธรรม สรุปผลการดำเนินงานที่ ผ่านมา

ผลการดำเนินงานคนในชุมชนได้ทราบข้อมูลในด้านต่างๆของชุมชนตัวเอง ทำให้เกิดความคิด ในการต่อยอดพัฒนาหมู่บ้านต่อไป คนในชุมชนเกิดความภาคภูมิใจที่เห็นการดำเนินงานในชุมชน

14. ทดลองฝึกปฏิบัติการประกอบอาชีพ วันที่ 3 มีนาคม 2561 – 31 สิงหาคม 2561 ณ ศาลา กลางหมู่บ้านสระ และศาลากลางหมู่บ้านตาเจ็ด ตำบลกันตวจระมวล อำเภอปราสาท จังหวัดสุรินทร์ วัตถุประสงค์เพื่อให้เยาวชนมีความรู้และทักษะอาชีพที่เยาวชนสนใจ เพื่อให้เยาวชนมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับ การวิเคราะห์ตลาด ช่องทางการจำหน่าย และเพื่อให้เยาวชนได้เรียนรู้กระบวนการประกอบอาชีพ โดยใช้ทุนที่มีอยู่ ในสังคม วิธีการ นัด ผู้นำชุมชน เยาวชน และนักวิจัย ประชุมนำเสนอ แผนงานการดำเนินงานเกี่ยวกับอาชีพที่ เยาวชนสนใจและมีความถนัด ภายใต้ทุนที่มีอยู่ในชุมชนตนเอง โดยทีมวิจัย แบ่งกลุ่มวิเคราะห์ทุนทางสังคมที่ใช้ ในการฝึกวิเคราะห์อีกครั้ง เด็กและเยาวชน บ้านสระเลือกกิจกรรม ซ่อมรถจักรยานยนต์ เลี้ยงปลาในกระชัง เลี้ยง ไก่ไข่ปลูกผัก กลุ่มเยาวชนบ้านตาเจ็ด เลือกอาชีพทำขนมพื้นบ้าน และเลี้ยงปลาในกระชัง จากนั้นติดต่อ ประสานงาน ปราชญ์ในชุมชน เพื่อมาสอนฝึกทักษะให้เยาวชน จัดอบรมทักษะอาชีพให้แก่เยาวชน

ผลที่ได้ 1. การทดลองปฏิบัติการสร้างอาชีพของเยาวชนบ้านสระ ม. 2 เยาวชนได้ฝึกทักษะการ เลี้ยงไก่ไข่ ผลผลิตที่ได้เป็นที่ต้องการของชุมชน มีตลาดรองรับการเลี้ยงปลา ผลผลิตที่ได้เป็นที่ต้องการของชุมชน การปลูกผักสวนครัว ยังอยู่ในช่วงดำเนินการ ส่วนการซ่อมจักรยานยนต์ มีรายได้เข้ามาทุกวัน และเรียนรู้ผ่านการ วิเคราะห์ตลาด มีการจัดทำสมุดบัญชีรายรับรายจ่าย ของกลุ่ม

2. การทดลองปฏิบัติการสร้างอาชีพของเยาวชน บ้านตาเจ็ด หมู่ที่ 5 เยาวชนได้ฝึกทักษะอาชีพ การทำขนมพื้นบ้าน ซึ่งเป็นขนมที่ใช้ในงานประเพณีต่างๆ เช่น ประเพณีขึ้นบ้านใหม่ ประเพณีการแต่งงาน ประเพณีการแซนโหม่ง เป็นต้น

ปัญหาที่พบ ระหว่างการทำกิจกรรมของเยาวชน ในการเลี้ยงปลาของกลุ่มเยาวชนบ้านสระ ปลา ที่เลี้ยงในระยะแรก ตายเนื่องจากสภาพอากาศ ไม่เหมาะสมในการเลี้ยง และการให้อาหารปลาในระยะแรกๆ ปลา ไม่ค่อยกินอาหารเพราะ อาหารปลาที่ให้มามีขนาดใหญ่เกินไป เด็กควรนำอาหารปลาไปแช่น้ำแล้วไปผสมกับรำอ่อน ก่อนเอาไปให้ปลา กิจกรรมการปลูกผัก เนื่องจากกลุ่มเป้าหมายเป็นเด็กที่มีอายุน้อยความรับผิดชอบยังมีไม่พอ ดังนั้นภาระต่างๆจึงตกเป็นของผู้ปกครอง ส่วนกิจกรรมซ่อมรถจักรยานยนต์ กลุ่มเป้าหมาย จะไม่ค่อยนั่ง มีเด็กและ เยาวชน เข้าๆออกๆ ตามความถนัดหรือความสนใจของกลุ่มเด็กเยาวชน ส่วนบ้านตาเจ็ด กิจกรรมการทำขนม เนื่องจากเกิดปัญหาความขัดแย้งของคนในชุมชนในเรื่องการเมืองการปกครอง ทำให้กิจกรรมกลุ่มชะงัก พักหนึ่ง แล้ว ค่อยดำเนินการต่อ

15. การสร้างอาชีพที่เหมาะสมกับทุนและสิ่งแวดล้อมของเยาวชน (ติดตามผลการดำเนินงาน)

วันที่ 4 – 6 สิงหาคม 2561 ศาลากลางหมู่บ้านสระ ศาลากลางหมู่บ้านตาเจ็ดและห้องประชุมเทศบาลตำบลกันตวจระมวล มีวัตถุประสงค์เพื่อติดตามการดำเนินงานที่ผ่านมา เพื่อให้ข้อเสนอแนะและข้อคิดเห็นเพื่อการดำเนินงานเป็นไปด้วยความเรียบร้อย และวิเคราะห์ผลการดำเนินงาน วิธีการ นักวิจัยนั้ดเด็กและเยาวชนกลุ่มเป้าหมาย ทั้งสองหมู่บ้าน พร้อมทั้งผู้นำชุมชนนำเสนอผลงานการทดลองการฝึกทักษะอาชีพ จากนั้นร่วมกันวิเคราะห์ผลการดำเนินงานทดลองปฏิบัติการอาชีพ

ผลการดำเนินงาน ทีมพี่เลี้ยง ทีมนักวิจัย เยาวชน ได้ทบทวนการดำเนินงาน ที่ผ่านมามีปัญหาอุปสรรคที่พบการแก้ไขปัญหา และผลลัพธ์ที่เกิดขึ้น ทำให้สามารถวางแผนการดำเนินงานในครั้งต่อไปได้ชัดเจนมากขึ้น

16. ประชุมทีมวิจัยสรุปผลการวิจัย วันที่ 13 สิงหาคม 2561 ณ ศาลากลางหมู่บ้านสระ หมู่ที่ 2 มีวัตถุประสงค์เพื่อสรุปผลการดำเนินงานวิจัย วิธีการ นัดประชุมทีมวิจัยจาก 4 พื้นที่ จำนวนพื้นที่ ละ 10 คน วิธีการคือวิเคราะห์/ถอดบทเรียนร่วมกัน ผลการดำเนินงานคือสามารถตอบคำถามการวิจัยตามวัตถุประสงค์

17. เวทีนำเสนอผลการวิจัยสู่สาธารณะ วันที่ 27 สิงหาคม 2561 ณ ศาลากลางหมู่บ้านสระ ตำบลกันตวจระมวล อำเภอปราสาท จังหวัดสุรินทร์ มีวัตถุประสงค์เพื่อนำเสนอผลงานวิจัยให้ชุมชนได้รับทราบ โดยมีนายสุข แนนดี นายกเทศมนตรีตำบลกันตวจระมวล เป็นประธานในการประชุม มีชุมชนเข้าร่วม จำนวน 80 คน กระบวนการที่ใช้ คือการเล่าเรื่องที่ได้จากการวิจัย โดยมีเยาวชนเป็นผู้นำเสนอ ร่วมกับผู้นำชุมชน จำนวน 2 ชุมชน ข้อมูลที่นำเสนอ ข้อมูลบริบทชุมชน ทุนทางสังคมที่มีอยู่ในชุมชน ปราชญ์ชาวบ้าน ประเพณีต่างๆ ที่ยังมีอยู่ในชุมชน ตลอดจนเล่าเรื่องกิจกรรมที่ได้ดำเนินการ ผลที่เกิดขึ้นตลอดการวิจัย

ผลที่ได้จากการดำเนินจัดกิจกรรมนิทรรศการนำเสนอผลงานได้รับความสนใจจากประชาชนในพื้นที่เป็นอย่างมากสินค้าที่ผลิตได้จำหน่ายให้คนในชุมชนทั้งหมด ผู้นำชุมชนมีการประชาสัมพันธ์การดำเนินงานให้ประชาชนทราบอย่างต่อเนื่อง และทั่วถึง ทีมวิจัยและผู้เข้าร่วมกิจกรรมได้มีส่วนร่วมในกระบวนการทำวิจัยเพื่อชุมชนทุกกระบวนการ เกิดความภาคภูมิใจในตนเองและในกลุ่มทีมวิจัย ทีมเยาวชนได้ร่วมทดลองทำกิจกรรมพัฒนาศักยภาพของเด็กและเยาวชน จนเกิดผลสำเร็จ ได้พัฒนาตนเองด้านความรู้ด้านการวิจัย ด้านความเป็นมาของชุมชน บริบทชุมชน

3.4.3 ช่วงกระบวนการค้นหาเด็กและเยาวชน

1. ทีมวิจัยประสานงานกับผู้ใหญ่บ้าน ผู้นำชุมชน เพื่อคัดเลือกเด็กและเยาวชนกลุ่มเป้าหมาย ผ่านเวทีประชุมประจำเดือนของหมู่บ้าน

2. ทีมวิจัยนั้ดเด็กและเยาวชนกลุ่มเป้าหมาย ณ ศาลากลางหมู่บ้านสระหมู่ที่ 2 และบ้านตาเจ็ด หมู่ที่ 5 มีเยาวชน เข้าร่วมกิจกรรม เวทีที่ 1 หมู่ละ 30 คน มีผู้นำชุมชนเข้าร่วมสังเกตการณ์หมู่ ละ 5 คน หลังจากนั้นหัวหน้าทีมวิจัยได้ชี้แจง วัตถุประสงค์ ทีมวิจัยได้พาเยาวชนละลายพฤติกรรมเพื่อสร้างความรู้จักและสร้างความสนิทสนมกัน ผ่านการเล่นเก้มต่างๆ

ผลที่ได้คือ เด็กและเยาวชน ได้เรียนรู้และมีความสนุกสนานผ่านกิจกรรมการเล่นเกม เด็กและเยาวชน ได้ฝึกทักษะการทำงานเป็นทีม รู้จักการเสียสละ มีความสามัคคี มีการถอดบทเรียนผ่านกิจกรรม

3. ทีมวิทยนัคเด็กกลุ่มเป้าเข้าร่วมกิจกรรม เวทีที่ 2 ณ ศาลากลางหมู่บ้าน บ้านสระหมูที่ 2 และศาลากลางหมู่บ้านตาเจ็ด หมูที่ 5 หัวหน้าทีมวิจัยชี้แจงวัตถุประสงค์ จากนั้นทีมวิจัยชวนเด็กและเยาวชน เล่นเกม และพาทำกิจกรรม การรู้จักตนเอง การฝึกนิสัย

ผลที่ได้ กลุ่มเป้าหมายลดจำนวน ลง เด็กและเยาวชนที่มา เป็นตัวเล็ก ๆ ส่วนเด็กโต ไม่มาร่วมกิจกรรม สาเหตุ มาจาก เด็กและเยาวชนกลุ่มนอกระบบยังอาย ไม่กล้าแสดงออก และอีกอย่างเด็กกลุ่มนี้ยังมองไม่เห็นความสำคัญของกิจกรรม แก้ปัญหาโดยการตามกับผู้ใหญ่บ้าน ผู้ปกครองเด็ก ให้เพื่อนสนิทไปตาม และตัวนักวิจัยหรือพี่เลี้ยงจากเทศบาลเอง เข้าไปคุยหยอกล้อ ตีสนิทกับกลุ่มเป้าหมาย ครั้งแรกไม่ได้ผล ใช้เวลา ในการพูดคุย เขาหาตัวเด็กประมาณ 4-5 ครั้ง เด็กถึงยอมเปิดใจเข้าร่วมกิจกรรม บทเรียนที่ได้ในครั้งนี้ทำให้นักวิจัยได้รู้จักการปรับตัวเข้าหาเด็กและเยาวชนและการเปิดใจ รับฟังปัญหาของเด็กและเยาวชนซึ่งจะพบว่าเด็กแต่ละคนมีความพร้อมไม่เหมือนกัน บางคนอาย ไม่พูด ไม่เข้าสังคม ทีมวิจัยและพี่เลี้ยงจากเทศบาล แก้ปัญหา โดยการเรียนรู้ ผ่านกิจกรรมที่เขาสนใจ เช่นให้ เด็กทดลองเลี้ยงปลา ในกระชังก่อน

3.5. การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลในครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ ใช้วิธีการวิเคราะห์เชิงเนื้อหา โดยการวิเคราะห์ตีความจากเอกสารและข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ การสนทนากลุ่ม การประเมินกิจกรรม การสังเกตและการประชุมเชิงปฏิบัติการ การเขียนนำเสนอรายงานในรูปแบบเรียงความเชิงพรรณนาวิเคราะห์

บทที่ 4

ผลการวิจัย

การวิจัยเรื่องกระบวนการเรียนรู้เพื่อสร้างทักษะอาชีพให้เยาวชนตำบลกันตวจระมวล อำเภอปราสาท จังหวัดสุรินทร์ เป็นการวิจัยเพื่อท้องถิ่นเพื่อตอบวัตถุประสงค์ จำนวน 4 ข้อ คณะผู้วิจัยขอนำเสนอผลการศึกษาตามหัวข้อดังต่อไปนี้

- 4.1. บริบทชุมชนและทุนทางสังคมที่สำคัญของชุมชน
- 4.2. สถานการณ์-ปัญหาและระดับความรุนแรงของปัญหาเยาวชน
- 4.3. สถานการณ์ด้านอาชีพในชุมชน
- 4.4. บทเรียนการสนับสนุนกิจกรรมอาชีพของเยาวชนของหน่วยงานที่ผ่านมา
- 4.5. ความต้องการด้านอาชีพของเยาวชน
- 4.6. ความต้องการด้านอาชีพและทรัพยากรชุมชนที่เหมาะสมนำไปใช้ในการประกอบอาชีพ
- 4.7. การตลาด-และแผนการตลาด
- 4.8. ผลการปฏิบัติการด้านการประกอบอาชีพ

4.1 บริบทชุมชนและทุนทางสังคมที่สำคัญของชุมชน

4.1.1. บริบทชุมชน

4.1.1.1. ที่ตั้งและอาณาเขต

ชุมชนบ้านสระ และชุมชนบ้านตาเจ็ด ตั้งอยู่ทางทิศใต้ของจังหวัดสุรินทร์ และอยู่ทางทิศตะวันออกเฉียงใต้ของอำเภอปราสาท ห่างจากตัวอำเภอปราสาท 17 กิโลเมตร และห่างจากจังหวัดสุรินทร์ 46 กิโลเมตร ติดกับถนนทางหลวงหมายเลข 24 สภาพพื้นที่โดยทั่วไป เป็นที่ลุ่มสลับดอน ในปัจจุบันเป็นชุมชนชนบท ซึ่งแต่ละชุมชนมีอาณาเขตดังนี้

1. บ้านสระ หมู่ที่ 2

ทิศเหนือ	: ติดกับบ้านโลกเพชร หมู่ที่ 6 (โคกหลัก) ตำบลกันตวจระมวล อำเภอปราสาท จังหวัดสุรินทร์
ทิศใต้	: ติดกับบ้านสระ หมู่ที่ 5 ตำบลกันตวจระมวล อำเภอปราสาท จังหวัดสุรินทร์
ทิศตะวันออก	: ติดกับบ้านทะนง หมู่ที่ 2 ตำบลบ้านไทร ตำบลบ้านไทร อำเภอปราสาท จังหวัดสุรินทร์
ทิศตะวันตก	: ติดกับบ้านกันตวจระมวล หมู่ที่ 1 ตำบลกันตวจระมวล อำเภอปราสาท จังหวัดสุรินทร์

2. บ้านตาเจ็ด หมู่ที่ 5

ทิศเหนือ : ติดกับบ้านสระ หมู่ที่ 2 ตำบลกันตวงระมวล อำเภอปราสาท
จังหวัดสุรินทร์

ทิศใต้ : ติดกับบ้านตาแก้ว หมู่ที่ 3 ตำบลกันตวงระมวล อำเภอปราสาท
จังหวัดสุรินทร์

ทิศตะวันออก : ติดกับบ้านไทร หมู่ที่ 1 ตำบลบ้านไทร ตำบลบ้านไทร อำเภอปราสาท
จังหวัดสุรินทร์

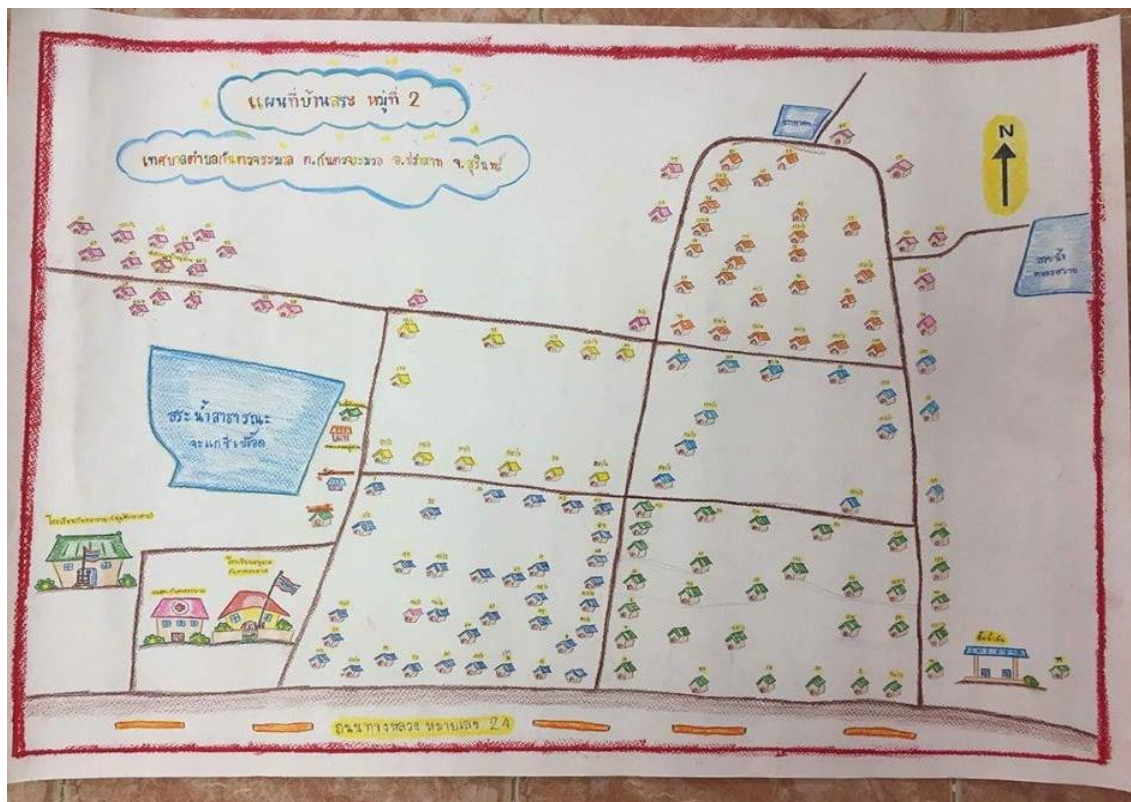
ทิศตะวันตก : ติดกับบ้านกันตวงระมวล หมู่ที่ 1 ตำบลกันตวงระมวล
อำเภอปราสาท จังหวัดสุรินทร์

4.1.1.2. ประวัติชุมชน

ชุมชนบ้านสระและบ้านตาเจ็ดมีประวัติความเป็นมาของแต่ละหมู่บ้านดังนี้

1. ประวัติชุมชนบ้านสระ

บ้านสระก่อเกิดหมู่บ้านขึ้นในปี พ.ศ. 2476 โดยผู้อพยพมาจากตำบลระแงง อำเภอสัขรภูมิ จำนวน 3 คน คือ นายแหลม แจ่มฟ้า, ตาดูล แจ่มฟ้า และยายเมื่อยะ แจ่มฟ้า

ภาพที่ 4.1 แสดงแผนผังชุมชนบ้านสระ

สำหรับเหตุการณ์สำคัญของชุมชนบ้านสระสามารถอธิบายตามช่วงเวลาได้ดังนี้

ตารางที่ 4.1 แสดงสำหรับเหตุการณ์สำคัญของชุมชนบ้านสระ

ช่วงเวลา (พ.ศ.)	เหตุการณ์สำคัญ	การเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น
พ.ศ. 2476	- ชุมนุกเบิกหัวไร่ปลายนา	- มีสภาพเดิมเป็นป่าทึบ - มีผู้อพยพมาจากตำบลสระแวง อำเภอศีขรภูมิ จำนวน 3 คน คือ 1. นายแหลม แจ่มฟ้า 2. ตาตุล แจ่มฟ้า 3. ยายเมียะ แจ่มฟ้า มีการขยายเขตพื้นที่ชุมชน โดยการบุกป่าเพื่อจับจองเป็นที่อยู่อาศัยของตนเอง
พ.ศ. 2495 - 2499	- เกิดปัญหาภัยแล้ง (แล้งจัด)	- ฝนไม่ตกเลย ต้องตามฤดูกาลมีการขุดแหล่งน้ำและบ่อนดินเพื่อให้ น้ำซึมออกมาแล้วใช้ไม้ไผ่ที่ตัดเป็นปล้องแล้วนำเสียบเข้าในผนังบ่อ ดินให้น้ำซึมออกมาตามปล้องไม้ไผ่แล้วนำถังไม้มารองจากปลาย กระบอกไม้ไผ่ แต่น้ำที่ได้เป็นน้ำขุ่น ต้องใช้สารส้มมาแกว่งเพื่อให้ ตกตะกอนแล้วจึงนำมาดื่ม - ดิ้นข้าวตายหมด - ดิ้นมะพร้าว, ดิ้นกล้วยล้มตาย - เวลาอาบน้ำต้องใช้ผ้าชุบน้ำแล้วนำมาเช็ดตัว - ต้องต้มมัน, เผือก, กลอยกินแทนข้าว
พ.ศ. 2511	- มีการเลือกผู้ใหญ่บ้าน	- คนแรก คือนายแนบ ยิ่งเสมอ โดยการเสนอชื่อขึ้นมาและมีการขกมือ เห็นชอบ - มีการเปลี่ยนระบบการปกครองที่ดีขึ้น โดยการแบ่งออกเป็นคุ้ม ได้ 2 คุ้ม คือ คุ้มสระ และคุ้มโคกเพชร และมีการสร้างถนนดิน(ทางเกวียน) ขึ้น
พ.ศ. 2516-2518	เลือกผู้ใหญ่บ้านคนที่ 2	- นายสุบิน มัทฐูรี
พ.ศ. 2518-2520	เลือกผู้ใหญ่บ้านคนที่ 3	นายปรีน ลัดดาไสว เริ่มมีไฟฟ้าขึ้นใช้เป็นครั้งแรก
พ.ศ. 2520-2522	เลือกผู้ใหญ่บ้านคนที่ 4	นายสุบิน มัทฐูรี (สมัยที่ 2)
พ.ศ. 2522-2538	เลือกผู้ใหญ่บ้านคนที่ 5	- นายสุริย์ สะอาดเอี่ยม
พ.ศ. 2524	เปลี่ยนจากตำบลตาเบา เป็นตำบลบ้านไทร	- มีการปกครองหมู่บ้านอย่างทั่วถึง - พื้นที่อาณาเขตของหมู่บ้านน้อยลง เพราะคุ้มโคกเพชรแยกออกไป เป็นบ้านโคกเพชร ม.6
พ.ศ. 2535	เปลี่ยนจากตำบลบ้านไทร เป็นตำบลกันตวจระมวล	

ช่วงเวลา (พ.ศ.)	เหตุการณ์สำคัญ	การเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น
พ.ศ.2538-2543	เลือกผู้ใหญ่บ้านคนที่ 6	นายดี แจ่มฟ้า
พ.ศ.2543-2548	เลือกผู้ใหญ่บ้านคนที่ 7	นายพวง ศรีอนุตร เริ่มมีตู้โทรศัพท์เข้าถึง พ.ศ.2546
พ.ศ.2548-2556	เลือกผู้ใหญ่บ้านคนที่ 8	นายดี แจ่มฟ้า (สมัยที่ 2)
พ.ศ.2556- ปัจจุบัน	เลือกผู้ใหญ่บ้านคนที่ 9	นางมนัญญา เป็นตามวา มีระบบประปา พ.ศ.2558

จากการตารางพบว่าประวัติศาสตร์ชุมชนดังกล่าวทำให้ผู้เข้าร่วมในการประชุมได้ตระหนักถึงความเป็นมาของชุมชน และได้กระบวนการก่อตั้งชุมชนที่เคลื่อนย้ายมาจากที่อื่นเพื่อค้นหาแหล่งทรัพยากร ในการทำมาหากิน ซึ่งในยุคนั้นการทำมาหากินต้องพึ่งพิงฐานทรัพยากร ดิน น้ำ และป่า เป็นหลักเพื่อทำการเกษตร และวิกฤตของชุมชนก็มักจะทำให้เกิดการค้นหาวิธีการเพื่อที่จะอยู่รอด เช่น เมื่อเกิดภัยแล้งก็เริ่มหาวิธีการกักเก็บน้ำ หรือเมื่อเกิดโรคระบาดก็แสวงหาหาสมุนไพรเพื่อใช้ในการรักษาโรค

ลักษณะชาติพันธุ์ดั้งเดิมของคนในหมู่บ้านมี 1 ชาติพันธุ์จำแนกตามบรรพบุรุษที่ย้ายเข้ามาตั้งหมู่บ้านในอดีต คือ กลุ่มชาติพันธุ์เขมรที่ย้ายมาจากตำบลระแงง อำเภอศีขรภูมิ จังหวัดสุรินทร์ ครอบครัว ลักษณะครอบครัวของชาวบ้านสระ 2 ลักษณะ คือ ครอบครัวเดี่ยวและครอบครัวขยาย ดังนี้

- ลักษณะครอบครัวเดี่ยว เป็นครอบครัวที่แยกตัวออกไปสร้างครอบครัวใหม่ เช่น คู่สมรสแต่งงานใหม่ ระยะเวลาจะอาศัยอยู่กับครอบครัวเดิมของฝ่ายภรรยาเมื่อถึงระยะเวลาหนึ่งจึงแยกตัวออกไปสร้างบ้านใหม่ของตนเอง

- ครอบครัวขยายเป็นลักษณะที่อยู่รวมกันเป็นครอบครัวใหญ่ที่มีจำนวนสมาชิกมากอาจมีทั้งรุ่นปู่-ย่าไปจนถึงเหลน ลักษณะครอบครัวแบบนี้จะเกิดครอบครัวที่วัยทำงานในครอบครัวเกิดการอพยพแรงงาน ไปทำงานต่างถิ่นจึงฝากลูกหลานไว้กับผู้สูงอายุที่ใช้แรงงานไม่ได้แล้ว บางครอบครัวมีการอพยพเป็น เวลาหลายปีจนทำให้ดูเหมือนว่าเป็นครอบครัวใหญ่

กลุ่มคน ตระกูลหลักและระบบอำนาจในหมู่บ้าน

ตระกูลหลักและระบบอำนาจในหมู่บ้านสระโดยใช้แผนผังเครือญาติศึกษามาย้อนหลัง 5 ชั่วอายุคนพบว่า กลุ่มตระกูลหลักๆที่มีบทบาทในสังคมบ้านสระอดีตจนถึงปัจจุบัน มีจำนวน 3 ตระกูล คือ ตระกูลแจ่มฟ้า ตระกูลยิ่งเสมอ และตระกูลแรงจบ ทั้ง 3 ตระกูลนี้มีจำนวนสมาชิกมาก ถือครองที่ดินในหมู่บ้านมากกว่าตระกูลอื่นๆและเป็นกลุ่มผู้นำในทางด้านการเมือง การปกครองหมู่บ้านมาตั้งแต่ยุคแรกเริ่มตั้งหมู่บ้านและสืบทอดมากระทั่งปัจจุบัน อีกทั้งระหว่างตระกูลมีสายสัมพันธ์ที่แนบชิดกันมาแทบเรียกได้ว่าแยกไม่ออก โดยเฉพาะตระกูลยิ่งเสมอกับแจ่มฟ้า 2 ตระกูลนี้้นำการปกครองการพัฒนาหมู่บ้านมาตลอดรอบเกือบศตวรรษ การศึกษาประชากรของกลุ่มตระกูลทั้ง 3 นี้พบว่ามีสมาชิกและระบบอำนาจด้านต่างๆ ต่อไปนี้

1) ตระกูลแจ่มฟ้าเป็นกลุ่มที่บรรพบุรุษย้ายมาจากตำบลระแงง อำเภอศรีนครินทร์ จังหวัดสุรินทร์ โดยสมาชิกในปัจจุบัน มีจำนวนสมาชิกทั้งหมดมีรวมกันจำนวนทั้งสิ้น 35 คน ตระกูลแจ่มฟ้าเป็นตระกูลกลุ่มผู้นำหมู่บ้านอย่างต่อเนื่อง นับแต่รุ่นบุกเบิกหมู่บ้าน เมื่อปีพ.ศ.2538 มีนายดี แจ่มฟ้า เป็นผู้ใหญ่บ้าน ถึงสองสมัย ส่วนนางกัลยารัตน์ แจ่มฟ้า เป็นผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้านในสมัยปัจจุบัน นอกจากนี้ยังมีนางชนิตา แจ่มฟ้า เป็นสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลตำบลกันตวจระมวล 1 สมัย เมื่อยกฐานะเป็นเทศบาลตำบลกันตวจ ระมวล เป็นสมาชิกสภาเทศบาลต่อเนื่องถึงถึง 2 สมัย ในด้านการถือครองที่ดินทำกินตระกูลแจ่มฟ้า ถือครองที่ดิน โดยมีที่ดินในละแวกรอบหมู่บ้านสระ และที่ดินในพื้นที่ตำบลกันตวจระมวล อำเภอปราสาท จังหวัดสุรินทร์ทั้งสิ้น 185 ไร่

2) ตระกูลยิ่งเสมอ เป็นตระกูลที่เป็นผู้นำตั้งแรกยุคแรกเริ่มที่มีการปกครองโดย ผู้ใหญ่บ้านโดย นายเนบ ยิ่งเสมอ ได้รับการคัดเลือกให้เป็นผู้ใหญ่บ้านคนแรก ปัจจุบัน นายกิตติพงษ์ ยิ่งเสมอ เป็นสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลกันตวจระมวล 1 สมัย และเป็นสมาชิกสภาเทศบาลตำบลกันตวจระมวล 2 สมัย จำนวนสมาชิกในตระกูลนี้ปัจจุบันมีจำนวนทั้งหมด 29 คน ในแง่การถือครองที่ดินของตระกูลนี้มีที่นาประมาณ 800 ไร่

3) ตระกูลแรงจบเป็นตระกูลที่มีรกรากอยู่ในพื้นที่บรรพบุรุษที่ย้ายมาจาก บ้านกันตวจระมวล อำเภอปราสาท จังหวัดสุรินทร์ ปัจจุบันมีจำนวนสมาชิกทั้งหมด 46 คน การถือครองที่ดินของตระกูลนี้ส่วนใหญ่ เป็นที่นาใกล้หมู่บ้านและที่ดินในพื้นที่ตำบลกันตวจระมวล จำนวน 500 ไร่

4) บุคคล ผู้รู้ ปราชญ์ ผู้นำของหมู่บ้าน บ้านสระก็เป็นอีกชุมชนหนึ่งที่มีการรวมตัวของผู้นำ ผู้รู้ด้านต่างๆ ทั้งด้านภูมิปัญญา การดำรงชีวิต ฝีมือช่าง หมอยารักษาโรค ผู้นำทางด้านศาสนาและผู้เชี่ยวชาญด้านอื่นๆ ผู้นำเหล่านี้เป็นกลุ่มคนชุดต่างๆที่เป็นแกนนำให้ก่อตั้งหมู่บ้านและปูพื้นฐานให้ลูกหลานได้ยึดถือปฏิบัติรวมทั้งสืบทอดองค์ความรู้ ภูมิปัญญา ศิลปวัฒนธรรมแก่ลูกหลานรุ่นต่อรุ่นจนความรู้เหล่านั้น ได้รับการสืบทอดต่อเนื่องมาจนถึงปัจจุบัน จากการศึกษาพบว่าผู้นำ ผู้รู้ของบ้านสระสามารถจำแนกได้เป็น 3 ช่วงแบ่งตามระยะเวลาการก่อตั้งหมู่บ้านและการเปลี่ยนแปลงของการพัฒนาประเทศชาติ ดังตารางต่อไปนี้

ช่วงที่ 1 พ.ศ.2486 – 2500

ลำดับที่	ชื่อ-สกุล	ตำแหน่งทางสังคม	ทักษะ/ความรู้ความสามารถ พิเศษ
1	ตาแหลม แจ่มฟ้า	ผู้บุกเบิกมาตั้งถิ่นฐานหมู่บ้านสระคน	
2	ตาตลุด ยิ่งเสมอ	แรกย้ายถิ่นฐานมาจากตำบลระแงง	
3	ยายเมื้อะ ยิ่งเสมอ	อำเภอศีขรภูมิ จังหวัดสุรินทร์	

ช่วงที่ 2 พ.ศ.2501 – 2520

ลำดับที่	ชื่อ-สกุล	ตำแหน่งทางสังคม	ทักษะ/ความรู้ความสามารถ พิเศษ
1	นายเนบ ยิ่งเสมอ	ผู้ใหญ่บ้านคนที่ 1	
2	นายสุบิน มัทธูรี	ผู้ใหญ่บ้านคนที่ 2	
3	นายปริน ลัดดาไสว	ผู้ใหญ่บ้านคนที่ 3	

ช่วงที่ 3 พ.ศ.2520 – 2560

ลำดับที่	ชื่อ-สกุล	ตำแหน่งทางสังคม	ทักษะ/ความรู้ความสามารถ พิเศษ
1	นายสุบิน มัทธูรี	ผู้ใหญ่บ้านคนที่ 4	
2	นายสุริย์ สะอาดเอี่ยม	ผู้ใหญ่บ้านคนที่ 5	
3	นายดี แจ่มฟ้า	ผู้ใหญ่บ้านคนที่ 6	
4	นายพวง ศรีอนุตร	ผู้ใหญ่บ้านคนที่ 7	
5	นายดี แจ่มฟ้า	ผู้ใหญ่บ้านคนที่ 8 (สมัยที่ 2)	
6	นายมนัญญา เป็นตามวา	ผู้ใหญ่บ้านคนที่ 9	
7	นายพิเชษ ส่องาม		- ผู้นำด้านศาสนา วัฒนธรรม ประเพณีท้องถิ่น - หอมสะเดาะเด็กร้องไห้ กลางคืน (หอมเป่ารักษาเด็ก ร้องไห้กลางคืน) - ผู้เชี่ยวชาญด้านการเจริญเพลง พื้นบ้านรำตรัด
8	นางชนิตา แจ่มฟ้า	สมาชิกสภาเทศบาล	ผู้รู้ในการอาหารพื้นบ้าน
9	นายกิตติพงษ์ ยิ่งเสมอ	สมาชิกสภาเทศบาล	พิธีกรงานต่างๆในชุมชน

ลำดับที่	ชื่อ-สกุล	ตำแหน่งทางสังคม	ทักษะ/ความรู้ความสามารถพิเศษ
10	นายอนันต์ โชติสิรินันท์	ผู้อำนวยการ โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลกันตวจระมวล	ด้านสาธารณสุข
11	นางสุวรรณณี โชติสิรินันท์	ประธานกองทุนออมทรัพย์	ผู้รู้ด้านการบริหารงานชุมชน
12	นายสุริยวัฒน์ เหลี่ยมดี	ประธานชมรมผู้สูงอายุ	ผู้นำด้านกิจกรรมผู้สูงอายุ
13	นายเบียน มัทธูรี		หมอเป่าลูกัด ตะขบักัด แมลงป้องกัน
14	นายบุญช่วย พอกเพียร		หมอเป่าลูกัด ตะขบักัด แมลงป้องกัน
15	นางสาวปภาดา สะอาดเอี่ยม	หัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบ้านสระเอี่ยม	ผู้รู้ด้านอาหารไทย ขนมไทย ขนมพื้นบ้าน
16	นายนาถ บุญยงค์		หมอจืด (เป่าต่อกระดูก) ใช้ในการรักษากระดูกหัก
18	นายชวน มัทธูรี		หมอสะเดาะไข (หมอเป่ารักษาผี)
19	นายพวน จุไร		ผู้เชี่ยวชาญสมุนไพร - ยาต้มอยู่ไฟ - ยาต้มแก้ปวดกล้ามเนื้อ - ยารักษาโรคผิวหนัง - ยาแก้กระษัยเส้น
20	นางบรรทม ขุนพิทักษ์		ผู้เชี่ยวชาญการนวดแผนไทย
21	นางกัลยารัตน์ แจ่มฟ้า	ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน	ผู้เชี่ยวชาญการนวดแผนไทย ผู้เชี่ยวชาญการทำสปาโดยสมุนไพร
22	นายวง เพ็งพิศ		ผู้เชี่ยวชาญด้านการจักรสานไม้ไผ่เช่นลุ่มไก่อ ลุ่มจับปลา ไชลอบ
23	นายเสน ลำอากค์		ผู้เชี่ยวชาญด้านการจักรสานไม้ไผ่เช่นลุ่มไก่อ ลุ่มจับปลา ไชลอบ

ลำดับที่	ชื่อ-สกุล	ตำแหน่งทางสังคม	ทักษะ/ความรู้ความสามารถพิเศษ
24	นายไว แสนกล้า		ผู้เชี่ยวชาญด้านช่างไม้ เฟอร์นิเจอร์ เช่น การทำตู้ เตียง
25	นางประยงค์ แรงจบ		- ผู้เชี่ยวชาญด้านการทำขนม พื้นบ้าน อาหารพื้นบ้าน การแปรรูปอาหาร
26	นายประกร วงษ์วัง		ผู้เชี่ยวชาญด้านยาสมุนไพรแก้ ซาง
27	นางโนน สมเหมาะ		ผู้เชี่ยวชาญด้านการทำขนมไทย

จากตารางดังกล่าวจะเห็นได้ว่า บ้านสระมีทุนบุคคลที่หลากหลาย และพร้อมจะเป็นแหล่งเรียนรู้ให้กับเด็กและเยาวชน ไม่ว่าจะเป็น ทุนบุคคลในด้านการเมืองการปกครอง ด้านประเพณีวัฒนธรรม ด้านการศึกษา ด้านสุขภาพ ด้านอาชีพและเศรษฐกิจ รวมถึง ด้านอาหาร งานฝีมือและหัตถกรรม เป็นต้น

2. ประวัติบ้านตาเจ็ด

บ้านตาเจ็ด ก่อเกิดหมู่บ้านขึ้นในปี พ.ศ.2486 โดยพ่ออ๊ับ ชื่อสตั๊ด แม่เอ๊็บ ชื่อสตั๊ด และลูกชายนายปริม ชื่อสตั๊ด พร้อมสัตว์เลี้ยง (ควาย) จำนวน 100 กว่าตัว อพยพมาจากบ้านกันตวจระมวล หมู่ 1 ตำบลกันตวจระมวล อำเภอปราสาท จังหวัดสุรินทร์ ตามประวัติผู้เฒ่าผู้แก่เล่าว่าบ้านตาเจ็ด มีหนองน้ำขนาดใหญ่อยู่กลางหมู่บ้าน เมื่อหลายปีก่อนมีกระบืออายุมากแล้วตัวหนึ่ง เจ้าของตั้งชื่อกระบือตัวนั้นว่า อาเจ็ด แล้วได้ลงมากินน้ำในหนองน้ำกลางหมู่บ้านแล้วเกิดอาการสำลักน้ำตาย และในขณะนั้นอยู่ในช่วงเดือนเมษายน อากาศมันร้อนมาก ภาษาท้องถิ่นเรียกว่า “แกเจ็ด” ประจวบเหมาะับกระบือที่ อาเจ็ดได้ตายในช่วง แกเจ็ด พอดี จึงตั้งชื่อว่าบ้านตาเจ็ด อยู่หมู่ที่ 5 ตำบลกันตวจระมวล อำเภอปราสาท จังหวัดสุรินทร์ โคนมีผู้ใหญ่บ้านคนแรกชื่อ นายม้อง แรงจบ

ภาพที่ 4.2. แผนที่บ้านตาเจ็ด

เหตุการณ์สำคัญของบ้านตาเจ็ด สามารถอธิบายตามช่วงเวลาได้ดังนี้

ช่วงเวลา (พ.ศ.)	เหตุการณ์สำคัญ	การเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น
พ.ศ. 2486	-เกิดโรคระบาด -บุกเบิกหัวไร่ปลายนาขายที่อยู่อาศัย	-คนตาย, ควายตาย, สัตว์เลี้ยงตาย -มีผู้อพยพ จำนวน 3 ราย คือ 1.ตาอ๊ับ ชื่อสัตว์ 2.ยายเอิบ ชื่อสัตว์ 3.ตาปริม (ลูกชาย) พร้อมสัตว์เลี้ยง (ควาย) จำนวน 100 กว่าตัว มาอาศัยในเขตพื้นที่ป่าทึบ (โคกตาเจ็ด)”
พ.ศ.2488	- ครอบครัวตานักเดิมที่เป็นคนบ้านตาเดียว ต.ตาเบา อ.ปราสาท.สุรินทร์ และลูกชาย ได้เมียบ้านกันตจระมวลชื้อยายอ่อม มีลูกชายชื้อตาสมศักดิ์ สอดศรี จันท์ได้อพยพวัว 20 ตัวมาจากบ้านกันตจระมวล เนื่องจากเกิดโรคระบาดกับสัตว์ติดต่อมาถึงคนทำให้คนตาย - มีควาย ซึ่งไม่มีเจ้าของมาสำลักน้ำตายในหนองตาเจ็ด ช่วงเดือนเมษา ซึ่งภาษาเขมรเรียกเดือนเมษาว่า “แคเจ็ด” ประกอบกับมีควายมาตาย จึงเรียกสระน้ำนี้ว่า “อาเจ็ด” และเรียกต่อกันเรื่อยมาจนเป็น “ตาเจ็ด” - ในปีเดียวกันมีครอบครัว ตานุน-ยายริม จุไร อพยพจากบ้านพรหมเทพ อำเภอลำทะเมนชัย พร้อมลูกน้อย (ตาตุ่ม)	-ชาวบ้านเริ่มย้ายออกจากบ้านกันตจระมวลบุกเบิกหัวไร่ปลายนา -บุกเบิกป่าเพื่อสร้างที่อยู่อาศัย -อพยพมาเป็นครอบครัวที่ 2 -จุดสระข้างหนองตาเจ็ดเพื่อใช้ดื่มใช้กิน (ตาอ๊ับ, ตาโน้ก ขุดด้วยจอบ) -จึงเรียกพื้นที่จุดนี้ว่า “โคกตาเจ็ด” -ตาอ๊ับ-ยายเอิบ ให้ย้ายมาอยู่ด้วย เพราะสงสารกลัวคนตามมา ยัง เพราะตานุนลักพาตัวยายริม จุไร และลูกน้อยมา
พ.ศ.2489	-ครอบครัวที่ 4 คือ ตาปริง-ยายจันท์ ชื่อสัตว์	-ย้ายตามตาอ๊ับ (บิดา) ซึ่งเป็นพี่ชายของตาปริม
พ.ศ.2492	-ตาทอน ยายเสม (ย้ายตามยายริม -ตาโตน แจ่มฟ้า (พี่ชายต่างบิดาของตาสมศักดิ์) ย้ายมาพร้อมสัตว์เลี้ยง -ตาริม ยายเย็น แจ่มฟ้า (พี่ชายต่างบิดาของตาสมศักดิ์)	-ย้ายมาจากท่าตุ้ม มาสร้างบ้านอยู่กับแม่ -ย้ายมาสร้างบ้านอยู่กับแม่และน้องชาย -มีจำนวนครัวเรือนมากขึ้น

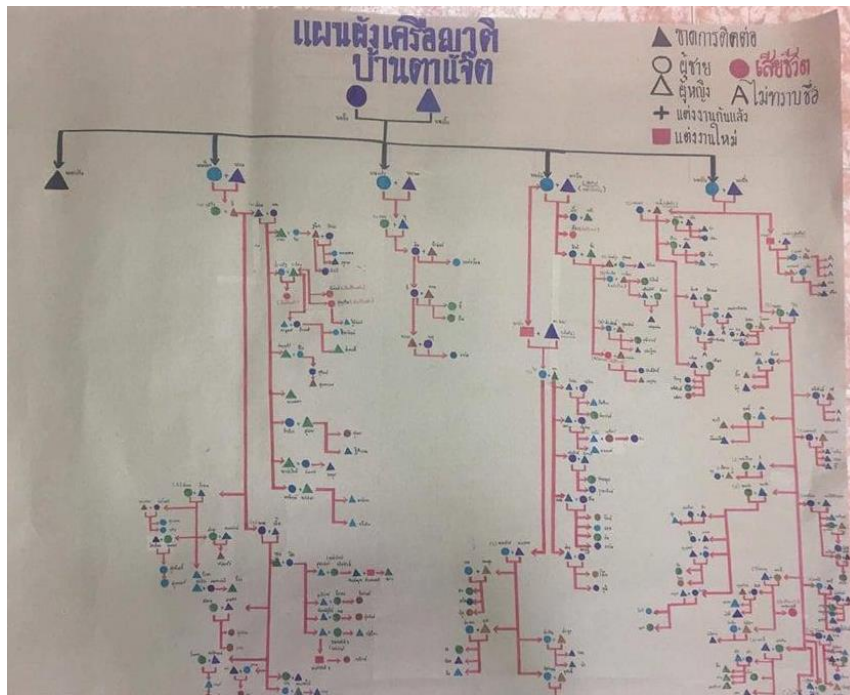
ช่วงเวลา (พ.ศ.)	เหตุการณ์สำคัญ	การเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น
พ.ศ.2493	- ตา เสียง ขยายจันทร์ แรงจอบ ย้ายมาจากบ้าน กันตวจระมวล จำนวน 7 คน - ตาวัง ขยายตา ส่องาม ย้ายมาจากบ้านตาเจ็ด	
พ.ศ.2494	-ตาอิม ขยายเต็ง บุญยงค์ ย้ายมาจากบ้านประทุน ต.แตล อ.ศีขรภูมิ พร้อมลูก 9 คน	- มีจำนวนครัวเรือนมากขึ้น - ป่าไม้ลดน้อยลง
พ.ศ.2498	- ตาชาย ขยายตัวน มั่นยืน ย้ายมาจาก ต.แตล อ. ศีขรภูมิ - ตาแรม ขยายพาย จวงจันทร์ ย้ายมาจากแสง พันธ์ ต.ลำดวน อ.กระสัง จ.บุรีรัมย์ พร้อมลูก 8	- มีจำนวนครัวเรือนมากขึ้น - ป่าไม้ลดน้อยลง
พ.ศ.2499	-จากโรคระบาดทำให้ชาวบ้านย้ายออกมาจาก บ้านกันตวจระมวลมาอยู่โคกตาแก้วมากกว่า โคกตาเจ็ด จึงทำให้โคกตาเจ็ด กลายเป็นบ้าน ฝ่อกของ ม.3 บ้านตาแก้ว และมีการแต่งตั้ง ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้านดูแลโคกตาเจ็ด	
พ.ศ.2513 - 2523	-นายพิน บุญยงค์ เป็นผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้านคนแรก	- เริ่มมีทางเกวียน -พ.ศ.2511 มีไฟฟ้าในหมู่บ้าน -มีเส้นทางเกวียนจากการสัญจรเส้นทางนี้เป็นประจำ
พ.ศ.2523- 2525	- นายพวง มั่นยืน เป็นผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้านคนที่ 2	-ดำรงตำแหน่งในระยะเวลาอันสั้นเพียง 2 ปี - มีการขยายเขตการปกครองอย่างทั่วถึง
พ.ศ.2525- 2530	- นายมือง แรงจอบ เป็นผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้านคนที่ 3	- พัฒนาจากถนนทางเกวียนเป็นถนนลูกรัง - มีการพัฒนาอย่างต่อเนื่องโดยประสานงานจากหน่วยทหาร
พ.ศ.2530- 2535	นายมือง แรงจอบ เป็นผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้านสมัยที่ 2	-พัฒนาจากถนนลูกรังเป็นถนนหินคลุก - เริ่มมีพ่อค้าเชื้อสายจีนนำปุ๋ยเคมีมาให้ชาวบ้านก่อนและจะมา เก็บค่าปุ๋ยหลังจากเก็บเกี่ยวข้าวเสร็จ - เริ่มมีพ่อค้าเชื้อสายจีนนำปุ๋ยเคมีมาให้ชาวบ้านก่อนและจะมา เก็บค่าปุ๋ยหลังจากเก็บเกี่ยวข้าวเสร็จชาวบ้านเริ่มมีหนี้สิน
พ.ศ.2535	-ก่อตั้งจากโคกตาเจ็ดเป็นบ้านตาเจ็ด ม.5 (ย้าย มาจากบ้านตาแก้ว)	- มีขอบเขตการปกครองที่ชัดเจนในเรื่องพื้นที่
พ.ศ.2535- 2539	- มีการคัดเลือกผู้ใหญ่บ้านเป็นครั้งแรกโดยการ เข้าแถว	-นายมือง แรงจอบ เป็นผู้ใหญบ้านคนแรก - มีผู้ใหญ่บ้านในการปกครองหมู่บ้าน

ช่วงเวลา (พ.ศ.)	เหตุการณ์สำคัญ	การเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น
พ.ศ.2543- 2548	-นายมีอง แรงจบ ได้รับ คัดเลือกเป็นกำนัน	- มีถนนลาดยาง -มีถนนคอนกรีตเสริมเหล็กโดยใช้แรงงานราษฎรเพิ่มขึ้น - การเดินทางภายในหมู่บ้านสะดวกมากขึ้น -ราษฎรมีรายได้จากการทำงาน
พ.ศ.2548- 2552	-นายแท้ แจ่มฟ้า ได้รับการ คัดเลือกเป็นผู้ใหญ่บ้านและ รักษาการแทนกำนัน 8 เดือน	- มีนายเอม ส่องามและนายพิทักษ์ บุญทน เป็นผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน
พ.ศ.2552- ปัจจุบัน	- นายคำ แจ่มฟ้า เป็น ผู้ใหญ่บ้านคนที่ 3	- มีนายลี ชื่อสัตย์และนายสุรศักดิ์ แรงจบ เป็นผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน - มีระบบประปา พ.ศ.2558 -ระบบประปาเลียบ่อย ทำให้ประชาชน ได้รับความเดือดร้อน - มีการซื้อน้ำเพื่อการบริโภค เนื่องจากมีโรงงานน้ำเกิดขึ้นในเขต เทศบาล

ระบบครอบครัว

ลักษณะครอบครัวของชาวบ้านตาเจ็ด มี 2 ลักษณะ คือ ครอบครัวเดี่ยวและครอบครัวขยาย ดังนี้

1. ลักษณะครอบครัวเดี่ยว เป็นครอบครัวที่แยกตัวออกไปสร้างครอบครัวใหม่ เช่น กลุ่มสมรส
แต่งงานใหม่ระยะแรกจะอาศัยอยู่กับครอบครัวเดิมของฝ่ายภรรยาเมื่อถึงระยะเวลาหนึ่งจึงแยกตัวออกไปสร้างบ้าน
ใหม่ของตนเอง
2. ครอบครัวขยายเป็นลักษณะที่อยู่รวมกันเป็นครอบครัวใหญ่ที่มีจำนวนสมาชิกมากอาจมีทั้ง
รุ่นปู่-ย่าไป จนถึงเหลน ลักษณะครอบครัวแบบนี้จะเกิดครอบครัวที่วัยทำงานในครอบครัวเกิดการอพยพแรงงานไป
ทำงานต่างถิ่นจึงฝากลูกหลานไว้กับผู้สูงอายุที่ใช้แรงงานไม่ได้แล้ว บางครอบครัวมีการอพยพเป็นเวลาหลายปีจน
ทำให้ดูเหมือนว่าเป็นครอบครัวใหญ่

กลุ่มคน ตระกูลหลักและระบบอำนาจในหมู่บ้าน

ตระกูลหลักของหมู่บ้าน จากการศึกษากลุ่มคน ตระกูลหลักและระบบอำนาจในหมู่บ้านตาเจ็ดโดยใช้แผนผังเครือญาติศึกษามาย้อนหลังห้าชั่วอายุคนพบว่ากลุ่มตระกูลหลักๆ ที่มีบทบาทในสังคมบ้านตาเจ็ดจากอดีตจนถึงปัจจุบัน มีจำนวน 3 ตระกูล คือ ตระกูลเชื้อสัดย์ ตระกูลแรงจบ และตระกูลบุญญงค์ ทั้งสามตระกูลนี้มีจำนวนสมาชิกมาก ถือครองที่ดินในหมู่บ้านมากกว่าตระกูลอื่นๆ และเป็นกลุ่มผู้นำในทางด้านการเมือง การปกครอง หมู่บ้านมาตั้งแต่ยุคแรกเริ่มตั้งหมู่บ้านและสืบทอดมากระทั่งปัจจุบัน อีกทั้งระหว่างตระกูลมีสายสัมพันธ์ที่แนบชิดกันมาแทบเรียกได้ว่าแยกไม่ออก โดยเฉพาะตระกูลเชื้อสัดย์กับตระกูลแรงจบ สองตระกูลนี้้นำการปกครองการพัฒนาหมู่บ้านมาตลอดรอบเกือบศตวรรษ การศึกษาประชากรของกลุ่มตระกูลทั้งสามนี้พบว่ามีสมาชิกและระบบอำนาจด้านต่างๆ ดังนี้

1) ตระกูลเชื้อสัดย์ เป็นกลุ่มที่บรรพบุรุษย้ายมาจากบ้านกันตวงระมวล อำเภอบราสาท จังหวัดสุรินทร์ ปัจจุบันมีจำนวนสมาชิกทั้งหมดมีรวมกันจำนวนทั้งสิ้น 46 คน ตระกูลเชื้อสัดย์เป็นตระกูลกลุ่มผู้นำหมู่บ้านอย่างต่อเนื่อง นับแต่รุ่นปู่ เมื่อปีพ.ศ. 2525 มีนายเสาร์ เชื้อสัดย์ เป็นผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้านตาเจ็ด สมัยนายมิ่ง แรงจบเป็นผู้ใหญ่บ้านตาเจ็ด อีกทั้งปัจจุบันนายเสาร์ เชื้อสัดย์ยังเป็นผู้ดำเนินพิธีกรรมด้านศาสนา วัฒนธรรม ประเพณีท้องถิ่นอีกด้วยในด้านการถือครองที่ดินทำกินตระกูลเชื้อสัดย์ ถือครองที่ดินมากที่สุด ในสามตระกูลเช่นกัน โดยมีที่ดินในละแวกรอบหมู่บ้านตาเจ็ดและที่ดินในพื้นที่ตำบลกันตวงระมวล อำเภอบราสาท จังหวัดสุรินทร์ทั้งสิ้น 1,500 ไร่

2) ตระกูลแรงจบเป็นตระกูลที่มีรกรากอยู่ในพื้นที่บรรพบุรุษที่ย้ายมาจากบ้านกันตวงระมวลอำเภอบราสาท จังหวัดสุรินทร์ เช่นเดียวกันกับตระกูลเชื้อสัดย์ มีจำนวนสมาชิกทั้งหมด 32 คน ตระกูลนี้มีบทบาทสำคัญในด้านด้านการปกครอง เริ่มตั้งแต่ปี พ.ศ. 2535 นายมิ่ง แรงจบ ได้รับเลือกให้เป็นผู้ใหญ่บ้านคนแรก เป็นได้รับเลือกเป็นผู้ใหญ่บ้านถึง 2 สมัย นอกจากนี้เมื่อ พ.ศ. 2543 นายมิ่ง แรงจบ ยังได้รับเลือกตั้งเป็นกำนันตำบลกันตวงระมวลอีกด้วย ต่อจากนั้น นายสุรศักดิ์ แรงจบ ลูกชายของนายมิ่ง แรงจบ ก็ได้รับแต่งตั้งเป็นผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้านในปี

พ.ศ. 2552 การถือครองที่ดินของตระกูลนี้ส่วนใหญ่เป็นที่นาใกล้หมู่บ้านและที่ดินในพื้นที่ตำบลกันตวจระมวล จำนวน 500 ไร่

3) ตระกูลบุญยงค์ เป็นตระกูล ย้ายมาจากบ้านประทุน ต.เตลอส.ศิขรภูมิ ในช่วงปี พ.ศ.2594จำนวนสมาชิกในตระกูลนี้ปัจจุบันมีจำนวนทั้งหมด 30 คน การถือครองที่ดินของตระกูลนี้มีที่นาประมาณ 1,000 ไร่

4) บุคคล ผู้รู้ ปราชญ์ ผู้นำของหมู่บ้าน บ้านตาเจ๊ตักเป็นอีกชุมชนหนึ่งที่มีการรวมตัวของผู้นำ ผู้รู้ด้านต่างๆ ทั้งด้านภูมิปัญญา การดำรงชีวิต ฝีมือช่าง หมอยารักษาโรค ผู้นำทางด้านศาสนาและผู้เชี่ยวชาญด้านอื่นๆ ผู้นำเหล่านี้เป็นกลุ่มคนชุดต่างๆที่เป็นแกนนำให้ก่อตั้งหมู่บ้านและปูพื้นฐานให้ลูกหลานได้ยึดถือปฏิบัติรวมทั้งสืบทอดองค์ความรู้ ภูมิปัญญา ศิลปวัฒนธรรมแก่ลูกหลานรุ่นต่อรุ่นจนความรู้เหล่านั้น ได้รับการสืบทอดต่อเนื่องมาจนถึงปัจจุบัน จากการศึกษาพบว่าผู้นำ ผู้รู้ของบ้านตาเจ๊ตักสามารถจำแนกได้เป็น 3 ช่วงแบ่งตามระยะเวลาการก่อตั้งหมู่บ้านและการเปลี่ยนแปลงช่วงเวลาของการพัฒนาประเทศชาติ ดังตารางต่อไปนี้

ช่วงที่ 1 พ.ศ.2486 – 2500

ลำดับที่	ชื่อ-สกุล	ตำแหน่งทางสังคม	ทักษะ/ความรู้ความสามารถพิเศษ
1	พ่ออ๊ับ ชื่อสัตย์	ผู้บุกเบิกมาตั้งถิ่นฐานหมู่บ้านตาเจ๊ตักคนแรก	

ช่วงที่ 2 พ.ศ.2501 – 2520

ลำดับที่	ชื่อ-สกุล	ตำแหน่งทางสังคม	ทักษะ/ความรู้ความสามารถพิเศษ
1	นายเสาร์ ชื่อสัตย์	ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน	ผู้นำด้านศาสนาและศาสนา วัฒนธรรม พิธีกรรม ความเชื่อของชาวเขมร
2	นายสอน มั่นยืน		ทำไม้กวาด ผู้นำด้านวัฒนธรรม
3	นายเสรีท วรจิต		ผู้เชี่ยวชาญด้านการถักแห
4	นายสมศักดิ์ สอดศรีจันทร์		ผู้เชี่ยวชาญด้านการทำไซ และถักแห
5	นายทิง จวงจันทร์		ผู้เชี่ยวชาญด้านการทำไซ

ช่วงที่ 3 พ.ศ.2520 – 2560

ลำดับที่	ชื่อ-สกุล	ตำแหน่งทางสังคม	ทักษะ/ความรู้ความสามารถพิเศษ
1	นายพิน บุญยงค์	ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้านคนแรกครั้งบ้านตาเจ็ดขึ้นตรงกับบ้านตาแก้ว	
2	นายพวง มั่นยืน	ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้านคนที่ 2 ครั้งบ้านตาเจ็ดขึ้นตรงกับบ้านตาแก้ว	
3	นายมีอง แรจอบ	- ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้านคนที่ 3 ช่วงบ้านตาเจ็ดขึ้นตรงกับบ้านตาแก้ว - ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้านสมัยที่ 4 ช่วงบ้านตาเจ็ดขึ้นตรงกับบ้านตาแก้ว - ได้รับการเลือกตั้งเป็นผู้ใหญ่บ้านครั้งแรก - ได้รับเลือกตั้งเป็นผู้ใหญ่บ้านสมัยที่ 2 - ได้รับคัดเลือกเป็นกำนันตำบลกันตวาระมวล	
4.	นายแท้ แจ่มฟ้า	ได้รับการคัดเลือกเป็นผู้ใหญ่บ้านและรักษาการแทนกำนัน 8 เดือน	คนเจียงรำตรคของหมู่บ้าน หมอเป่ากันแท้ง หมอเป่าไม้ให้แท้ง ,ใส่ด้ายคล้องคอป้องกันแท้ง
5	นายคำ แจ่มฟ้า	ผู้ใหญ่บ้านคนที่ 3	
6	นายเอื้อ บุญยงค์	-	- คนเจียงรำตรคของหมู่บ้าน
7	นายเหลื่อม มั่นยืน	-	- ดิกลองคณะรำตรคของหมู่บ้าน - สะเคะเด็กร้องไห้ (หมอเป่าแก้เด็กร้องไห้)
8	นายสุรศักดิ์ แรจอบ	ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน	ดิกลองคณะรำตรคของหมู่บ้าน - ความรู้ด้านช่าง (ช่างไม้ช่างไฟฟ้า)
9	นายสนอง บุญยงค์	-	สะเคะแมงมุมกัด (หมอเป่าแก้แมงมุมกัด)
10	นายทอง จวงจันทร์	-	ทำสุมไก่อ
11	นายทิง จวงจันทร์	-	ทำสุมไก่อ
12	นายแปลก มั่นยืน	-	ทำสุมไก่อ

ลำดับที่	ชื่อ-สกุล	ตำแหน่งทางสังคม	ทักษะ/ความรู้ความสามารถพิเศษ
13	นายเสาร์ ชื้อสตัย	-	ทำส้มไก่ หมอยาแก้สมุนไพรรักษาโรคใน
14	นางกำไล มัทธูรี	-	หมอนวดจับเส้น
15	นางเทย โอบุ้งงาม	-	การทำข้าวหมาก, ข้าวต้มมัด
16	นางประสพ นามไพร		การเลี้ยงไหม ปลูกหม่อน ทอผ้าไหม
17	นายแท้ แจ่มฟ้า		คนเจียรราตรีคของหมู่บ้าน หมอเป่ากันแท้ง หมอเป่าไม่ให้แท้ง , ใส่ด้ายคล้องคอ ป้องกันแท้ง
18	นายมวย สอดศรีจันทร์		เกษตรผสมผสาน
19	นางธิดา กมลบุรณ์		การทำอาหารคาว/หวาน
20	นางนิตยา ชื้อสตัย		เลี้ยงจิ้งหรีด
21	นางขบว้ไข สอาดเอี่ยม	สมาชิกสภาเทศบาล	
22	นางจตุรธรณ บุญสม	ประธานอสม.	
23	นายสุรศักดิ์ แรงจบ	ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน	ดีกลองคณะราตรีคของหมู่บ้าน - ความรู้ด้านช่าง (ช่างไม้ช่างไฟฟ้า ช่าง เชื่อม ช่างก่อสร้าง การเลี้ยงจิ้งหรีด
24	นางพิม มั่นยืน	-	ครูโถมะมวด (การเข้าทรงเพื่อรักษา โรค / ดูดวง / ดูฤกษ์ยามยามดี/ดูของหาย)
25	นายโบน แรงจบ	-	- ดีกลองคู่ในวงปีพาทย์ - ยาต้มสมุนไพรรักษาโรค - แก้ผดผื่นคัน - ยาอยู่ไฟ- ยาแก้ปวดลูกหย่อน - ทำส้มไก่
26	นายเมือง จุไร	-	-ความสามารถด้านดนตรีไทย คือเป่าปี่ และงานด้านการถักสาน คือ การถักแห-สานแห
27	นายพจน์ บุญยงค์	-	ทำไม้กวาดทางมะพร้าว
28	นายชุมพล มั่นยืน	-	ทำเป็ดยวน
29	นายเสวย มัทธูรี	-	สะเดาะจืด (ต่อกระดูก) แก้เคล็ดกัศ ยอก
30	นางเบญจา แรงจบ		สะเดาะแก้ตาลในเด็ก (หมอเป่าแก้โรคชาตาล) งานฝีมือการประกอบพิธีกรรม

จากตารางดังกล่าวจะเห็นได้ว่า บ้านตาเจ็ด มีทุนบุคคลที่หลากหลาย และพร้อมจะเป็นแหล่งเรียนรู้ให้กับเด็กและเยาวชน ไม่ว่าจะเป็น ทุนบุคคลในด้านการเมืองการปกครอง ด้านประเพณีวัฒนธรรม ด้านการศึกษา ด้านสุขภาพ ด้านอาชีพและเศรษฐกิจ รวมถึง ด้านอาหาร งานฝีมือและหัตถกรรม เป็นต้น

4.1.1.3. ข้อมูลประชากร

จากข้อมูลทะเบียนราษฎร์ของเทศบาลตำบลกันตวจระมวล ทั้ง 2 ชุมชน มีประชากรรวม 1,289 คน โดยแบ่งเป็นเพศชาย 681 คน เพศหญิง 644 คน จำนวนครัวเรือนรวม 274 ครัวเรือน

ตารางแสดงจำนวนประชากร 2 ชุมชน

หมู่ที่	ชื่อหมู่บ้าน	รวมทั้งหมด			จำนวนครัวเรือน
		รวม	ชาย	หญิง	
2	สระ	670	384	322	138
5	ตาเจ็ด	619	297	322	136

ที่มา : ทะเบียนราษฎร์เทศบาลตำบลกันตวจระมวล

4.1.1.4 การเมืองการปกครอง

หมู่บ้านสระและบ้านตาเจ็ดมีการปกครองแบบผู้ใหญ่บ้านที่ขึ้นตรงต่อนายอำเภอ ตามรูปแบบการปกครองส่วนภูมิภาคในการปกครองแบบนี้ กำนันและผู้ใหญ่บ้านจะมีบทบาทในการดูแลลูกบ้านโดยตรง ลูกบ้านจะมีความเชื่อฟังผู้ใหญ่บ้านความเป็นอยู่ของคนในสังคมทุกหมู่บ้านเป็นแบบพึ่งพาอาศัยกัน มีความสามัคคีกัน ในปัจจุบันถึงแม้ว่า บ้านสระและบ้านตาเจ็ดจะอยู่ในเขตเทศบาล แต่ก็ยังเป็นเทศบาลขนาดเล็กมีการแบ่งเขตการปกครอง เป็น 2 เขต แต่ยังให้ผู้ใหญ่บ้านและกำนันกำกับดูแล อย่างเดิม

4.1.1.5 วัฒนธรรมประเพณี

ประเพณีวัฒนธรรม พิธีกรรม ความเชื่อ ของชาวบ้านสระและบ้านตาเจ็ดเป็นประเพณีทั่วไปที่ถือปฏิบัติตลอดกันมาเวลา 12 เดือน และมีความเชื่อที่สืบทอดกันมาโดยเฉพาะความเชื่อและจะมีพิธีกรรมที่แสดงออกถึงความเชื่อนั้นๆ ด้วย

แคเบาะ ภาษาเขมร คือเดือนมกราคม ก็จะมีการขึ้นปีใหม่วัยแรงงานที่ไปทำงานต่างจังหวัดจะกลับมาเยี่ยมบ้านเกิดเพื่อไหว้พู่พาริ พบปะญาติพี่น้องฉลองอย่างสนุกสนาน บางปีก็จะมีการจัดผ้าป่าสามัคคี เพื่อนำรายได้มาสร้างสิ่งดีๆ ให้ชุมชนของตนเอง

แคเมียะทม ภาษาเขมร คือการทำบุญในเดือนกุมภาพันธ์ ในช่วงนี้จะมีการทำบุญต่างๆ เช่น งานแต่งงาน เพราะตามความเชื่อของชาวเขมรเดือนที่มีฤกษ์งามยามดี เหมาะกับงานแต่งงาน และในช่วงนี้ ผู้นำชุมชนพร้อมกับพระภิกษุในวัด จะมีการเบนบาตรสร้าว (ขอรับบริจาคข้าวเปลือก) เพื่อในการเทศน์มหาชาติในวัดกันทรารามซึ่งเป็นวัดในชุมชน

แคปะกุน ภาษาเขมร คือการทำบุญในเดือนมีนาคม ในช่วงนี้จะนิยมนิมนต์งานบุญต่ออายุ งานขึ้นบ้านใหม่ งานบุญต่ออายุ(บุญชะ) ตามความเชื่อของชาวเขมรจะทำให้กับผู้สูงอายุที่มีอายุ 70 ปี ขึ้นไปเพื่อให้ท่านมีสุขภาพ

แข็งแรงอยู่กับลูกหลานไปนานๆ ปิดเป่าสิ่งที่ไม่ดีออกจากร่างกายผู้สูงอายุ ที่นิยมทำในเดือนนี้เพราะว่าความเชื่อของชาวเขมรเชื่อว่าเดือนนี้เป็นเดือนที่มีฤกษ์งามยามดี

แฉะเจ็ด ภาษาเขมร คือการทำบุญในเดือนเมษายน ในช่วงนี้จะมีประเพณีต่าง ๆ มากมาย เช่น ประเพณีเรือมตรัด จะทำกันตั้งแต่ แรม 1 ค่ำ เดือน 5 แต่ในปัจจุบันจะเริ่มตอน ตอมทม (หยุดทำงานประจำทุกอย่าง) (ขึ้น 8 ค่ำ เดือน 5 ถึง ขึ้น 14 ค่ำ เดือน 5) ซึ่งจะมีการ เรือมตรัด ครัวเจ็ด สวดมนต์ทำบุญบ้านให้กับบรรพบุรุษที่ล่วงลับไปแล้ว ในตำบลกันตวจระมวล จะมีความพิเศษคือหลายๆหมู่บ้านจะมาทำพิธีฉลองวันสงกรานต์ที่วัดกันทราราม โดยแต่ละหมู่บ้านจะเริ่มเล่นรำตรัด ตั้งแต่ ขึ้น 8 ค่ำ บางหมู่บ้านรำตรัดวันเดียวจบ บางหมู่บ้านเล่น 2-3 วัน แล้วแต่ความสะดวก ส่วนหนึ่งที่เป็นเช่นนี้เพราะ แม่เพลงที่ใช้ในการเรือมตรัดมีน้อยลง และผู้นำพิธี ซึ่งเรียกว่า “ตั้งเคา” มีน้อยคน การเรือมตรัด ก็เพื่อขอบริจาคทาน ในอดีตบางบ้านให้ทานเป็น เป็ด เป็นไก่ ให้เป็นเงินบ้าง ให้ผ้าไหมบ้าง เพื่อเก็บรวบรวมไปถวายวัด การทำเช่นนี้ เป็นการสอนให้ทุกคนรู้จักการแบ่งปันการให้ทาน ผ่านประเพณีความเชื่อของท้องถิ่น

แฉะช้า ภาษาเขมร คือการทำบุญในเดือนพฤษภาคม ในเดือนนี้จะมีประเพณีแซนยัตาเจาะแสร้ (การเช่นไหว้ปู่ตาก่อนการลงมือทำนา) เพราะช่วงนี้เป็นช่วงเริ่มฤดูกาลทำนาของชาวอีสาน (เขมรสุนทร) ซึ่งชาวบ้านจะมีความเชื่อเกี่ยวกับสิ่งศักดิ์สิทธิ์ ฝิปู่ตา แม่โพสพ ว่า สามารถปกป้องรักษา ผลผลิตที่อยู่ในนาของชาวบ้านได้และทำให้ได้ผลผลิตดี และให้ฝนตกต้องตามฤดูกาล พืชพรรณอุดมสมบูรณ์ นอกจากนั้นแล้วยังมีวันสำคัญทางศาสนา คือวันวิสาขบูชา ชาวบ้านก็จะไปทำบุญตักบาตรที่วัด และตอนหัวค่ำก็จะไปเวียนเทียนที่วัด

แฉะชาด ภาษาเขมร คือการทำบุญในเดือนกรกฎาคม ในเดือนนี้จะมีกิจกรรมการแห่เทียนเข้าพรรษา จุฑรูปเทียนนิมิตพระพุทธรูปที่บ้านเข้าพรรษา จุฑรูปเทียนนิมิตขันธครูเข้าพรรษา (มะมวนลูกครู โฉลปะชา) พิธีนี้จะทำเฉพาะบุคคลที่มีครูประจำตัว ซึ่งแต่ละบุคคลจะมีครูไม่เหมือนกัน

แฉะเบ็น ภาษาเขมร คือการทำบุญในวันเสาร์ที่ เป็นทม ทำในเดือนกันยายน เสาร์ที่เบ็นทม กันสงฆ์บายเบ็นแซน โฉนดา เป็นประเพณีที่สำคัญของชาวเขมรสุนทร ปฏิบัติสืบทอดกันมาช้านาน นับเป็นพันๆ ปี ที่แสดงออกถึงความกตัญญูต่อผู้มีพระคุณ สะท้อนให้เห็นถึงความรัก ความผูกพัน ความกตัญญูรู้คุณ ของสมาชิกในครอบครัวเครือญาติและชุมชน โดยจะประกอบพิธีในวันแรม 14 ค่ำ เดือน 10 ของทุกปี ซึ่งเมื่อถึงวันนั้น ลูกหลาน ญาติพี่น้อง จะมารวมตัวกันทำพิธีแซนโฉนดาบูชาบรรพบุรุษ

แฉะจะแนง ภาษาเขมร คือการทำบุญวันออกพรรษา นิยมทำในเดือน ตุลาคม ซึ่งก็จะมีการกวนข้าวทิพย์ ตักบาตรเทโว บุคคลที่มีครูก็จะทำพิธีอัญเชิญครูออกพรรษาด้วย ชาวบ้านทั่วไปก็จะนิมนต์พระพุทธรูปประจำบ้านออกพรรษาด้วย นอกจากนั้นแล้วชาวบ้านยังมีการรับบริจาคสิ่งของ เงิน ทำพนมหมาก (ต้นกล้วยเสียบเงิน) ไปถวายพระที่วัด และจะมีการกวนข้าวทิพย์ที่วัดกันทราราม ในการกวนข้าวทิพย์จะต้องใช้หญิงสาวที่เป็นพรหมจรรย์ ทั้งชายและหญิงเป็นผู้นำกวนข้าวทิพย์ วัสดุที่ใช้ในการกวนข้าวทิพย์ มีทั้งหมด 108 ชนิด (ดูรายละเอียดเพิ่มเติมในภาคผนวก)

แฉะเดอะ ภาษาเขมร คือ การทำบุญในเดือนพฤศจิกายน ก็จะมีการทอดกฐินสามัคคี และมีประเพณีลองกระทรง พิธีทอดกฐินในพื้นที่ตำบลกันตวจระมวลชาวบ้านแต่ละหมู่บ้านจะมีการรับบริจาคสิ่งของ เงินและ แห่ไปที่วัด แล้วมีการโปรยทาน ให้ผู้ที่มาร่วมงานได้แย่งทาน กัน

แคเมียะตุ๊จ ภาษาเขมร คือ การทำบุญในช่วงเดือน ธันวาคม เป็นวันสิ้นปี ก็จะมีการสวดมนต์ข้ามปี และมีการแซนสรวัว (พิธีเรียกขวัญข้าวเปลือก) ซึ่งเป็นเดือนสุดท้ายของการเก็บเกี่ยวข้าวเพื่อเป็นการบอกกล่าวถึงข้าวเสร็จแล้วได้ผลผลิตดี ไม่มีปัญหาและอุปสรรค หลังจากเก็บเกี่ยวผลผลิตจะมีการขนข้าวขึ้นยุ้ง โดยจะใช้เครื่องเช่น ไม้ไผ่เก็บไว้ในยุ้งประมาณ 3 วัน แล้วค่อยเอาออก (ดูรายละเอียดในภาคผนวก)

ตารางแสดงปฏิทินประเพณี

ปฏิทินบุญประเพณี												
เดือน	ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.	เม.ย.	พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.	ต.ค.	พ.ย.	ธ.ค.
วันขึ้นปีใหม่(แคเบาะ)	↔											
เป็นบาตรสรวัว,จัดงานบุญต่างๆ (แคเมียะทม)		↔										
งานขึ้นบ้านใหม่(แคปะกุน)			↔									
เรือมตรัด,ประเพณีสงกรานต์ (แคเจ็ด)				↔								
แซนยัยตาเจาะแฮร์(แคปะซ้า)					↔							
แห่เทียนเข้าพรรษา(แคอาชาด)							↔					
แซนโฌนตา(แคเบ็น)									↔			
ตักบาตรเทโว,กวนข้าวทิพย์ (แคจะเน่ง)										↔		
ทอดกฐิน,ลอยกระทง (แคกะเคื่อะ)											↔	
เรียกขวัญข้าว,สวดมนต์ข้ามปี (แคเมียะตุ๊จ)												↔

4.1.1.6 ด้านสุขภาพ

เขมรสุรินทร์มีความเชื่อหลายอย่างที่สืบทอดกันมาเรื่องสุขภาพก็เช่นกัน ในอดีตความเชื่อด้านสุขภาพนั้นจะรักษาด้วยภูมิปัญญาท้องถิ่น ยาสมุนไพร เนื่องจากกระยะทางที่ห่างไกลซึ่งโรงพยาบาลที่อยู่ในตัวอำเภอ การคมนาคมไม่สะดวก ไม่มีรถประจำทาง ไม่มีรถยนต์ มีแค่เกวียนที่ใช้ในการเดินทางซึ่งใช้เวลานานกว่าจะถึงโรงพยาบาล และอาจตายได้ระหว่างทางก็เป็นได้ ในสมัยก่อนไม่มีเทคโนโลยีเอื้ออำนวยความสะดวก วิทยาศาสตร์การแพทย์ยังไม่เจริญเท่าที่ควร การเดินทางยากลำบาก ที่สำคัญชาวบ้านมีฐานะยากจน ในการเข้าโรงพยาบาลหรือรับบริการสาธารณสุขแต่ละครั้งต้องเสียค่าใช้จ่ายในการรักษาพยาบาล จึงเป็นเหตุผลที่ทำให้ชาวบ้านไม่ค่อยได้ไปรักษาที่โรงพยาบาลประจำตัวอำเภอ หากเมื่อเจ็บป่วยก็จะใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น เช่น ยาสมุนไพร หรือปราชญ์ชาวบ้านในการรักษา หามอเป่า หมอคาถาอาคม ร้างทรง (การโหลมะมั่วด)โดยจะรักษาอาการทั่วไป เช่น

- หมอเป่า หมอคาถาอาคม รักษาอาการ ไข้, ชางตาล, งูกัด, ตะขาบกัด, ฝี, ฝีริมและกระดูกหัก
 - หมอสมุนไพร รักษาอาการ แก้ผดผื่นคัน อยู่ไฟ อีสุกอีใส กระจกตา และชางตาล
 - โฉมมะม่วง, โฉมมะม่วง รักษาอาการ คลื่นของหาย ป่วย ทานยาไม่ดีขึ้น ดูเนื้อคู่ และดูดวงคู่ทุกข์
- ยาม

ในปัจจุบันการคมนาคมสะดวกสบาย การบริการทางการแพทย์มีหน่วยบริการสาธารณสุขครอบคลุมทุกพื้นที่ เทคโนโลยีทางการแพทย์มีความเจริญก้าวหน้า สามารถช่วยชีวิตคนให้มีอายุยืนยาวขึ้น แต่กลับเกิดโรคเรื้อรังมากขึ้น เช่น โรคมะเร็ง โรคความดันโลหิตสูง โรคเบาหวาน เป็นต้น เมื่อเจ็บป่วยจะหาหมอแผนปัจจุบันทั้งโรงพยาบาลของหน่วยงานรัฐ หน่วยงานเอกชนตามความสะดวก ฐานะทางการเงิน รูปแบบการรับบริการจากสถานบริการอาทิเช่น ข้าราชการ ยาคิด ผ่าตัดการบริการอนามัยแม่และเด็ก เป็นต้น บางคน บางครอบครัวยังมีความเชื่อเรื่อง โฉมมะม่วงหมอเป่าหมอสมุนไพรหมอจับเส้นจะใช้แพทย์ทางเลือกในการรักษาอย่างเดี่ยว หรือควบคู่กับแพทย์แผนปัจจุบันด้วย

5) ภาษาและการสื่อสาร ภาษาประจำถิ่น คือ ภาษาเขมร และใช้ภาษาไทยคู่กับภาษาเขมรในการสื่อสาร ในชีวิตประจำวันส่วนใหญ่คนในหมู่บ้านวัยกลางคน วัยผู้สูงอายุจะใช้ภาษาเขมรในการสื่อสารเป็นหลัก ส่วนเด็กและเยาวชนส่วนใหญ่จะสื่อสารด้วยภาษาไทย แต่สามารถฟังภาษาเขมรได้ พูดภาษาเขมรได้ แต่เนื่องจากต้องใช้ภาษาไทยในการสื่อสารในโรงเรียน จึงทำให้เด็กส่วนใหญ่จะใช้ภาษาไทยมากกว่าภาษาเขมร

6) วัฒนธรรมด้านอาหารลาว-หวาน จังหวัดสุรินทร์เป็นจังหวัดที่มีความเจริญรุ่งเรืองทางอารยธรรม เป็นระยะเวลาอันยาวนาน ประมาณ 2,000 ปี หลักฐานที่ปรากฏมีทั้งในรูปของศิลปหัตถกรรมวัฒนธรรม ประเพณี พิธีกรรม รวมถึงด้านอื่นๆ จำนวนมากย่อมแสดงให้เห็นถึงพัฒนาการทางประวัติศาสตร์และสังคมอย่างต่อเนื่องและยาวนานที่ยังคงสืบทอดมาจนถึงปัจจุบัน เป็นสิ่งที่สะท้อนให้เห็นถึงเอกลักษณ์และภูมิปัญญาของชาวสุรินทร์ที่ควรแก่การภาคภูมิใจ โดยเฉพาะเรื่องอาหารที่มีความเป็นเอกลักษณ์อย่างยิ่ง โดยใช้วัตถุดิบที่มีอยู่ในท้องถิ่นมาปรุงอาหารที่อร่อยเลิศรสตามแบบฉบับชาวสุรินทร์

อาหารพื้นบ้าน

อาหารพื้นบ้าน (ชื่อเขมร)	อาหารพื้นบ้าน(ชื่อไทย)	ความนิยมในปัจจุบัน
โป๊ะปลาเหาะคะสะเล็กอำปืด	น้ำพริกปลาร้าใส่ใบมะขาม	ผู้ใหญ่นิยม แต่เด็กไม่ชอบรับประทาน
ละแวกะคามคะสะเล็กอ่อม	แกงอ่อมปูใส่ผักแขยง	ผู้ใหญ่นิยม แต่เด็กไม่ชอบรับประทาน
ซันลอร์ตรัยอั้งคะดรา	แกงปลาอย่างใส่เผือก	ผู้ใหญ่นิยม แต่เด็กไม่ชอบรับประทาน
โป๊ะโดง	น้ำพริกมะพร้าว	ผู้ใหญ่นิยม เด็กนิยมรับประทาน
โป๊ะตรือบจังกอมคะสะเล็กอำปืด	น้ำพริกมะเขือพวงใส่ใบมะขาม	ผู้ใหญ่นิยม แต่เด็กไม่ชอบรับประทาน
ซันลอร์เจก	แกงกล้วย	ผู้ใหญ่นิยม แต่เด็กไม่ชอบรับประทาน
โป๊ะสวาคะซักเม็น	น้ำพริกมะม่วงใส่เนื้อไก่	ผู้ใหญ่นิยม แต่เด็กไม่ชอบรับประทาน
ซันลอร์ตรัยคะสะเล็กอ่อม	ต้มปลาใส่ผักแขยง	ผู้ใหญ่นิยม แต่เด็กไม่ชอบรับประทาน

อาหารพื้นบ้าน (ชื่อเขมร)	อาหารพื้นบ้าน(ชื่อไทย)	ความนิยมในปัจจุบัน
ชั้นลอร์กะโป๊ะ	แกงผักอีลอก	ผู้ใหญ่นิยม แต่เด็กไม่ชอบรับประทาน
ชั้นลอร์ชะนีล	แกงขนุน	ผู้ใหญ่นิยม แต่เด็กไม่ชอบรับประทาน
อังกะบอบ/แก็บบอบ	กบยัดไส้	ผู้ใหญ่นิยม แต่เด็กไม่ชอบรับประทาน
ชั้นลอร์ปริกคะตริยงิด	แกงผักหวานใส่ปลาแห้ง	ผู้ใหญ่นิยม แต่เด็กไม่ชอบรับประทาน
โป๊ะกะคอลลชะนีลคะตริยบชาล	ตำลูกขนุนใส่มะเขือขื่น	ผู้ใหญ่นิยม แต่เด็กไม่ชอบรับประทาน
โป๊ะสะเต๊ะสะคองคะตะโก		ผู้ใหญ่นิยม แต่เด็กไม่ชอบรับประทาน
ตริยจู	ส้มปลา	ผู้ใหญ่นิยม เด็กนิยมรับประทาน
ตริยไปร	ปลาจ่อม	ผู้ใหญ่นิยม เด็กนิยมรับประทาน
ปราเหาะชะยจูก	หมูส้ม	ผู้ใหญ่นิยม เด็กนิยมรับประทาน
ชั้นลอร์ตราว	แกงเผือก	ผู้ใหญ่นิยม แต่เด็กไม่ชอบรับประทาน

ขนมพื้นบ้าน

ขนมพื้นบ้าน(ชื่อเขมร)	ขนมพื้นบ้าน(ชื่อไทย)	ความนิยมในปัจจุบัน
หนมโกล	ขนมเปียกปูน	ผู้ใหญ่นิยม เด็กนิยมรับประทาน
หนมโชี	ขนมฝักบัว	ผู้ใหญ่นิยม เด็กนิยมรับประทาน
หนมเหนียงเล็ด	ขนมนางเล็ด	ผู้ใหญ่นิยม เด็กนิยมรับประทาน
หนมโกรีจ	ขนมไข่หงษ์	ผู้ใหญ่นิยม เด็กนิยมรับประทาน
หนมจ้อ	ขนมดอกจอก	ผู้ใหญ่นิยม เด็กนิยมรับประทาน
หนมกันเตรีอม		ผู้ใหญ่นิยม แต่เด็กไม่ชอบรับประทาน
หนมเนียล		ผู้ใหญ่นิยม แต่เด็กไม่ชอบรับประทาน
โป๊ะบายกริม /ปะอูล	ตำข้าวแห้ง	ผู้ใหญ่นิยม เด็กนิยมรับประทาน
เมาะ	ข้าวเม่า	ผู้ใหญ่นิยม เด็กนิยมรับประทาน
อันชอมออบ	ข้าวต้มมัด	ผู้ใหญ่นิยม เด็กนิยมรับประทาน
อันชอมกะบ่อง	ข้าวต้มค้าง	ผู้ใหญ่นิยม เด็กนิยมรับประทาน
อันชอมสะเล็โกง	ข้าวต้มห่อใบมะพร้าว	ผู้ใหญ่นิยม เด็กนิยมรับประทาน
อันชอมตรวย	ข้าวต้มกรวยใบตอง	ผู้ใหญ่นิยม เด็กนิยมรับประทาน
ขนมกะมอล		ผู้ใหญ่นิยม แต่เด็กไม่ชอบรับประทาน

4.1.1.7. เศรษฐกิจ

อาชีพในชุมชน ประชากรส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเกษตรกรรม ทำนา เลี้ยงสัตว์ รับจ้างทั่วไปเป็นอาชีพเสริม ค้าขาย และรับราชการ รายได้เฉลี่ย 50,000-100,000 บาท /ครัวเรือน/ปี รายจ่ายเฉลี่ย 40,000 บาท/ครัวเรือน/ปี ทรัพย์สินมีที่ดินเป็นของตัวเอง แหล่งเงินทุน ธนาคารของภาครัฐ

ประชากรส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเกษตรกรรม ทำนา และเลี้ยงสัตว์เป็นหลัก มีอาชีพเสริม คือ รับจ้างทั่วไป ปลูกพืชหลังนา และพืชไร่บางส่วน ตามกระแสนาผลผลิต เช่นถ้าปีนี้ราคาอ้อยแพง เกษตรกรก็จะแบ่งที่ดินบางส่วนปลูกอ้อย นอกจากนั้นแล้ว เกษตรกรก็จะมีอาชีพค้าขาย เนื่องจากพื้นที่อยู่ติดตลาดชายแดน ช่างจ่อม เกษตรกรบางรายก็จะไปขายของที่ตลาดช่างจ่อม สินค้าที่นำไปขาย ก็จะเป็น มะพร้าวอ่อน ไข่บ้าน ผักผลไม้ที่ปลูกได้เป็นต้น ที่ดินทำกินโดยเฉลี่ย ประมาณ 20 ไร่

การประกอบอาชีพ ประชาชนส่วนใหญ่ ประกอบอาชีพหลักคือการทำเกษตร พืชที่ปลูก คือ ข้าวหอมมะลิ 105 ,ข้าวมะลิ กข.15 ปลูกไว้ บริโภค และจำหน่าย ส่วนพืชอื่นที่ปลูก รองลงมา คือ อ้อย มันสำปะหลัง ยางพารา เลี้ยงสัตว์ มีการใช้เครื่องจักรกลแทนแรงงาน คนและสัตว์ เช่นการใช้รถไถ นั่งขับ 4 ล้อ รถเกี่ยวข้าว ประมาณร้อยละ 99. % ของหมู่บ้านมีอาชีพทำนา รองลงมาประกอบอาชีพ รับจ้างทั่วไป ค้าขาย และรับราชการ การทำนาเป็นอาชีพดั้งเดิมของชาวบ้านที่สืบทอดกันมาเรื่อยๆ

4.1.2. ทุนทางสังคม

จากการศึกษา ของบ้านสระและบ้านตาเจ็ดสามารถสรุปทุนทางสังคมที่สำคัญในแต่ละด้านได้ดังนี้

1. ทุนด้านกลุ่มองค์กร กลุ่มเศรษฐกิจ

1. กลุ่มสาธิตการตลาด บ้านสระ มีสมาชิก 293 ราย มีการปันผลเฉลี่ยคืนค่าหุ้นร้อยละ 25 ปันผลเฉลี่ยคืนค่ายอดซื้อ ร้อยละ 11 บ้านตาเจ็ด มีสมาชิก 320 ราย มีการปันผลเฉลี่ยคืนค่าหุ้น ร้อยละ 20 ปันผลเฉลี่ยยอดซื้อ ร้อยละ 5

2. กลุ่มโรงสีชุมชน บ้านสระมีสมาชิก 74 ราย มีการปันผลเฉลี่ยคืน ร้อยละ 30 บาท ต่อปี ปันผลยอดสีข้าวสาร ร้อยละ 5 บาทต่อปี บ้านตาเจ็ด มีจำนวนสมาชิก 25 ราย หุ้นละ 100 บาท ยังไม่กำหนดอัตราปันผลเฉลี่ยคืน

2. ทุนที่เป็นบุคคลที่เป็นปราชญ์ชาวบ้าน

1.นางบัวไข ยิงเสมอ หมู่ที่ 2 ตำบลกันตวงระมวล อำเภอปราสาท จังหวัดสุรินทร์ เป็นผู้มีความรู้ความเชี่ยวชาญด้านสมุนไพร รักษาโรคต่างๆ

2.นางบรรทม ขุนพิทักษ์ หมู่ที่ 2 ตำบลกันตวงระมวล อำเภอปราสาท จังหวัดสุรินทร์ เป็นผู้ที่มีความรู้เรื่องการนวดแผนไทย

3.นางประยงค์ แรงจบ หมู่ที่ 2 ตำบลกันตวงระมวล อำเภอปราสาทจังหวัดสุรินทร์ เป็นผู้ที่มีความรู้เรื่องการทำขนมและอาหารพื้นบ้าน

4.นางโนน สมเหมาะ หมู่ที่ 2 ตำบลกันตวงระมวล อำเภอปราสาทจังหวัดสุรินทร์ เป็นผู้รู้ผู้เชี่ยวชาญเรื่องการทำขนมไทย

5.นายแสน ลำอาจ หมู่ที่ 2 ตำบลกันตวงระมวล อำเภอปราสาท จังหวัดสุรินทร์ เป็น
ผู้เชี่ยวชาญเรื่องการจักสานไม้ไผ่เช่นการทำ สุ่มไก่ สุ่มจับปลา ไช อุปกรณ์จับปลาต่างๆ

6.นายเสาว์ ชื่อสัตย์ หมู่ที่ 5 ตำบลกันตวงระมวล อำเภอปราสาท จังหวัดสุรินทร์ เป็นผู้นำ
ทางด้านศาสนา ประเพณี วัฒนธรรม

7.นายมวย สอดศรีจันทร์ หมู่ที่ 5 ตำบลกันตวงระมวล อำเภอปราสาท จังหวัดสุรินทร์
เป็นผู้รู้ผู้เชี่ยวชาญด้านการเกษตรผสมผสาน

8.นางพิมพ์ มั่นยืน หมู่ที่ 5 ตำบลกันตวงระมวล อำเภอปราสาท จังหวัดสุรินทร์ เป็นผู้
ผู้เชี่ยวชาญเรื่อง ครัวโคมะมั่วด (เป็นร่างทรงเพื่อรักษาโรค, ดูดวง, ดูเรื่องของหายเช่น เงิน โค กระบือ หาย และดูฤกษ์
งามยามดี ต่างๆ)

9.นายแท้ แจ่มฟ้า หมู่ที่ 5 ตำบลกันตวงระมวล อำเภอปราสาท จังหวัดสุรินทร์ เป็นผู้ที่มี
ความรู้ความสามารถด้านการ เจริญตรัด หมอเป่ากันแท้ง ไล่ค่ายคลั่งคอป้องกันแท้ง

3.ทุนด้านวัฒนธรรม ทุนทางวัฒนธรรม

ทุนอาหาร ชุมชนตำบลกันตวงระมวล นิยมกินข้าวเจ้าเป็นอาหารหลักมาตั้งแต่บรรพบุรุษ และหา
หารตามธรรมชาติตามฤดูกาล เช่น หน้าฝน ก็จะไปดักปลา หาหน่อไม้ หาเห็ด ถูร้อน ก็ หวานแหวตามห้วย ตาม
คลอง แหะไข่มดแดง ถูหนาว ก็จะไปขุดมัน เก็บผักตามไร่บ้านและในป่า

ทุนทางด้านภาษา ชุมชนตำบลกันตวงระมวล นิยมใช้ภาษา เขมรเป็นภาษาท้องถิ่น ใช้ภาษาเดียวใน
การสื่อสารตั้งแต่รุ่น ปู่ ย่า ตา ยาย เช่น โมโสบบาย มาทานข้าว เป็นเรียกแขก หรือ เรียกบุคคลในครอบครัวมาทาน
ข้าวด้วยกัน

ทุนทางศิลปวัฒนธรรม

1.มีผู้เชี่ยวชาญงานไม้ และงานปูน มีการสอน ปั้นปูน เป็นรูปต่างๆ

2.งานแต่งงาน คนในชุมชน ก็จะรวมกลุ่มกันมาช่วยงาน กล่าวคือ คนที่อยู่บ้าน

ใกล้กัน ก็ จะมาช่วยกัน มีการบอกต่อให้มาช่วยกัน จะมีการเกื้อกูล ซึ่งกันและกัน ทั้งคนที่เป่าญาติและคนที่รู้จักกัน
ในด้าน บทบาท

-ผู้ใหญ่จะมีหน้าที่ช่วยกันทำกับข้าวต้อนรับแขก กางเต็น

-ผู้สูงอายุมีหน้าที่ช่วยในเรื่องการทำบายศรี

-เด็กและเยาวชนก็จะมีหน้าที่เสิร์ฟน้ำ เสิร์ฟอาหาร

3. งานศพ พิธีขึ้นตอนงานศพ อาบน้ำศพถ้าเป็นศพตายโหงจะไม่นิยมอาบน้ำให้ศพเพราะเชื่อว่าไม่
บริสุทธิ์ แต่ถ้าตายแบบธรรมดา นิยมอาบน้ำด้วยน้ำหอม หวีผมให้ศพ หวีไปข้างหลังครึ่งข้างหน้าครึ่ง หนึ่งห่มผ้าศพ
ใส่เสื้อผ้าให้คนตาย รดน้ำหอมศพ เมื่อยกศพขึ้นเตียงเอามือขวาของศพยื่นออกไป บนเตียงเอาหมอนใบเล็กๆรองหัว
ศพไปทางทิศตะวันตก ใช้น้ำอบรดน้ำหอมรด ถ้าผู้ตายเป็น พ่อแม่ ลูกหลาน จะนำขมิ้นทาที่หน้าและเท้าพิมพ์ไว้เพื่อ
บูชา เอาเงินใส่ปากศพ เงินเหรียญ เงินบาท ปิดตาปิดปาก เอาขี้ผึ้งปิดตาปิดปากศพ มัดศพ ใช้ได้มัดศพ สามเปราะ
คือ ที่คอ 1 มือ 1 เท้า 1 ตั้งศพจะต้องหัวไปทางทิศตะวันตกเสมอ ไฟศพจะต้องจุดธูปจุดเทียน การเลี้ยงผี ถึงเวลา

รับประทาน อาหารเช้า เที่ยง เย็น จะมีการจัดอาหาร คาวหวาน หอม หมากรุก บุหรี่ มาตั้งไว้ทางหัวโคงศพ เอามือ เกาะโคงปลุกศพให้ตื่นขึ้นมากิน ส่วนใหญ่จะเป็นอาหารพื้นบ้าน พระสวดอภิธรรม จะนิมนต์พระมาอาราธนาศีล 5 ให้ผู้ตายมารับศีล 5 พร้อมสวดมาติกา ส่งสการศพ จะมีการนำศพไปเผา และมีการนำบังสกุลไปถวายพระ การจุดศพ ลูกชายของคนตาย ต้องมาบวช ถ้าเป็นลูกสาวต้องนุ่งขาวห่มขาวมาจูง หวานข้าวตอก ข้าวเปลือกคั่วด้วยไฟให้แตก แล้วโปรย ทุกทางแยก เพื่อให้ศพมาเก็บกิน

4.งานขึ้นบ้านใหม่ เป็นพิธีที่ชาวตำบลกันตวจระมวล ทำกันทุกบ้าน เพราะถ้าบ้านไหน สร้างเสร็จก็จะมีการขึ้นบ้านใหม่ นิมนต์พระมาสวดเพื่อให้เป็นสิริมงคล

5.งานบวช ลูกผู้ชายจะบวชเพื่อตอบแทน คุณพ่อแม่ จะร่วมกันตั้งกองบวช แล้วไปบวชที่ วัด ชาวบ้านมาช่วยก็ต้องมีการแจ้ แจกจ่ายซอง หรือบอกกล่าว แล้วแต่เจ้าภาพจะเชิญ ตามสถานการณ์จัดงานของ เจ้าภาพ

4.ทุนด้านการรักษา หมอนวด จับเส้นคลายกล้ามเนื้อ หมอเป่า การอยู่ไฟ หมอเป่ากระดูก หมู่งหลังคลอด รับประทานข้าวกับเกลือ ใจลมมะม่วงรักษาโรคต่างๆ

5.ทุนด้านความเชื่อ

1. เชื่อเรื่องผีสาวเทวดา เช่น การไหว้ดวงดวงวิญญูณผิบรรพบุรุษ ได้แก่ ผีพ่อแม่ตายาย ที่ ล่วงลับไปแล้ว ด้วยความอาลัย แม้ว่าท่านจะเสียชีวิตไปแล้วก็นึกว่าท่านยังอยู่ในบ้านเรือน คอยดูแลปกป้องรักษา ลูกหลานให้มีความสุขความเจริญ และยังมีผลต่อการดำรงชีวิตการเปลี่ยนแปลงวิถีชีวิต เช่นการเดินทางรับราชการ การคัดเลือกทหาร การสมัครงานต่างๆ ทั้งนี้เพื่อความเป็นสิริมงคล และขอความคุ้มครองดูแลรักษาอันเป็นการสร้าง กำลังใจให้เกิดความมั่นใจ

2. เชื่อเรื่องสุขภาพ เนื่องจากแต่ก่อนอยู่ห่างไกลจากโรงพยาบาล การคมนาคมไม่สะดวก ไม่มีรถ ประจำทาง การรักษาจึงใช้ หมอเป่า หมอคาถาอาคม ร่ำทรง ในการรักษาโรค

6. ทุนที่เป็นทรัพยากรธรรมชาติ ทรัพยากรธรรมชาติ มีแหล่งน้ำที่สำคัญได้แก่ ลำห้วยจะแกชีเปรือด ไหล ผ่านทางทิศตะวันออกของหมู่บ้าน มีน้ำไหลผ่านตลอด แต่มีข้อเสียคือตอนหน้าแล้งน้ำจะแห้ง ประชาชนใช้ในการ ทำการเกษตร ทำนา และเลี้ยงสัตว์ ทั้งนี้ยังเป็นแหล่งอาหารทางธรรมชาติของคนในชุมชน

4.2. สถานการณ์-ปัญหาและระดับความรุนแรงของปัญหาเยาวชน

4.2.1. สถานการณ์ปัญหา และระดับความรุนแรงของปัญหาเยาวชน

1. ปัญหาเด็กติดเกมส์ จำแนกเป็น เด็กประถม จำนวน 5 คน ช่วงอายุ 10-12 ปี ที่ยังเรียนอยู่ใน ระบบการศึกษา และเป็นเด็กนอกกระบวนการศึกษาอายุ 14-15 ปี เด็กจะมีพฤติกรรมตั้งแต่เช้า ไปร้านเกมส์ หรือไป ศูนย์ไอซีทีชุมชน ไม่ทานข้าวเช้า ไม่ไปโรงเรียน ไม่มีสมาธิในการเรียน ไม่ช่วยงานพ่อแม่ กลับบ้านดึกทุกวัน กลุ่มนี้ผู้ปกครอง ผู้นำชุมชน มีความห่วงใยต่อตัวเด็ก มองว่าเป็นปัญหาที่ควรได้รับการแก้ไขอย่างเร่งด่วน ต้องหา กิจกรรมให้เด็กทำเพื่อเบี่ยงเบนให้เด็กลดละการเล่นเกมส์

2. ปัญหาเด็กเรียนไม่จบ (ออกเรียนกลางคัน) บ้านสระมีทั้งหมด 12 คน เป็นเด็กที่ออกเรียนช่วง ระดับมัธยมตอนต้น ทั้งหมด บ้านตาเจ็ด มีทั้งหมด 18 คน เป็นเด็กที่ออกเรียนตอนประถมศึกษา 2 คน ที่เหลืออีก

16 คน ออกเรียนตอนช่วงระดับมัธยมศึกษา สาเหตุหลักคือ ไม่ชอบครู คิดเพื่อน ระดับสติปัญญาไม่เอื้อต่อการเรียน เด็กจะมีพฤติกรรมเสี่ยง เช่น พากันไปมั่วสุมดื่มเหล้า สูบบุหรี่ และยังมีแนวโน้มจะพากันกลุ่มเด็กที่เรียนหนังสือให้มีพฤติกรรมเสี่ยงตามไปด้วย เด็กกลุ่มที่เรียนไม่จบก็จะว่างงาน ต้องขอเงินจากพ่อแม่ ทำให้มีภาระเพิ่ม ดังนั้น ผู้ปกครองและผู้นำชุมชนมองว่า เป็นปัญหาที่ต้องได้รับการแก้ไข ให้หากิจกรรมให้เด็กกลุ่มนี้ทำ หรือฝึกอาชีพให้เด็กมีทักษะอาชีพสามารถเลี้ยงตนเองได้

3. ปัญหาการมั่วสุม บ้านสระมีทั้งหมด 7 คนเป็นเด็กกลุ่มเดียวกันกับเด็กที่เรียนไม่จบ มีการรวมกลุ่มกันในตอนกลางคืน นั่งตามศาลา ในท้องถนน ดื่มสุรา สูบบุหรี่ แต่งรถลองเครื่องทำให้เกิดเสียงดังรบกวนชาวบ้านทำให้เกิดความรำคาญกับคนในชุมชน ผู้ปกครองผู้นำชุมชน มีความห่วงใยในตัวเด็ก กลัวเด็กจะได้รับอันตราย กลัวจะเกิดอุบัติเหตุ ในมุมมองของเด็ก มองว่าจะไม่ทำให้เกิดความรำคาญให้ชุมชน แค่อวดรถที่แต่ง

4. ปัญหาขับรถเสียงดัง บ้านตาเจ็ด มีทั้งหมด 7 คน เป็นที่เรียนไม่จบ ออกจากโรงเรียนกลางคืน เด็กกลุ่มนี้จะสร้างความรำคาญให้แก่ชาวบ้าน มีการขับรถเสียงดังในตอนกลางคืน ผู้ปกครอง ผู้นำชุมชนมีความกังวลและห่วงใยในตัวเด็ก กลัวจะเกิดอุบัติเหตุ แต่ทำได้เพียงว่ากล่าวตักเตือนผ่านตัวเด็ก ส่วนตัวเด็กมองว่าอย่างไรก็ไม่เป็นปัญหา

5. ปัญหาเรื่องเด็กเรียนจบแต่ไม่มีงานทำ บ้านตาเจ็ด มีทั้งหมด 10 คน เด็กกลุ่มนี้จะอยู่บ้านช่วยเหลืองานบ้าน หรือการประกอบอาชีพของพ่อแม่ตามกำลังความสามารถ แต่ไม่มีรายได้อื่นนอกจากการขอเงินจากผู้ปกครอง ผู้ปกครองและผู้นำชุมชนมองว่าเด็กกลุ่มนี้จะต้องมีทักษะอาชีพ เพื่อให้หาเลี้ยงตนเองได้ มีรายได้จุนเจือครอบครัว ไม่เป็นภาระของพ่อแม่ ส่วนตัวเด็กเองมองว่าอยากมีอาชีพ อยากมีรายได้เพื่อเลี้ยงตนเอง และครอบครัว แบ่งเบาภาระค่าใช้จ่ายของพ่อแม่

4.3. สถานการณ์ด้านอาชีพในชุมชน

4.3.1. อาชีพที่มีอยู่ในชุมชน

1. อาชีพในภาคการเกษตร ได้แก่ อาชีพทำนา บ้านสระมีคนทำนา จำนวน 85 ครัวเรือน เลี้ยงโค จำนวน 34 ครัวเรือน เลี้ยงกระบือจำนวน 19 ครัวเรือน เลี้ยงสุกร จำนวน 21 ครัวเรือน บ้านตาเจ็ดมีอาชีพทำนา 95 ครัวเรือน เลี้ยงโค 27 ครัวเรือน เลี้ยงกระบือ 30 ครัวเรือน เลี้ยงสุกร จำนวน 12 ครัวเรือน จะเห็นได้ว่าทั้ง 2 หมู่บ้านมีการทำนา มากที่สุด และมีรายได้เฉลี่ยครัวเรือน ปีละ 50,000 – 100,000 บาท

2. อาชีพนอกภาคการเกษตร มีอาชีพทอผ้า จำนวน 6 ครัวเรือน อาชีพ ช่อมรด 2 ครัวเรือน อาชีพเสริมสวย จำนวน 1 ครัวเรือน อาชีพรับจัดโต๊ะจีน 1 ครัวเรือน อาชีพค้าขาย 8 ครัวเรือน อาชีพรับจ้างทั่วไป จำนวน 63 ครัวเรือน

4.4. บทเรียนการสนับสนุนกิจกรรมอาชีพของเยาวชนของหน่วยงานอื่นที่ผ่านมา

หน่วยงานที่เข้ามาสนับสนุนการดำเนินงานการส่งเสริมด้านอาชีพให้แก่เยาวชนตำบลกันตวจระมวล ในช่วงปี 2549 – 2559 มีหน่วยงานดังนี้ องค์การบริหารส่วนตำบลกันตวจระมวล สำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดสุรินทร์ การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอปราสาท แต่ละหน่วยงานมีการดำเนินการส่งเสริมและผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นดังนี้

1.องค์การบริหารส่วนตำบลกันตวจระมวล (เทศบาลตำบลกันตวจระมวล) ในปี พ.ศ.2549 – 2550 สนับสนุนการดำเนินงาน 10,000 บาท ให้กับเยาวชนบ้านตาเจ็ด จำนวน 20 คน เลี้ยงปลาในสระน้ำบ้านตาเจ็ด เยาวชนเป็นผู้ดำเนินการบริหารจัดการเอง แต่ในช่วงแรกจะมีประชาชนมาช่วยสร้างกระชัง จากการดำเนินการเลี้ยงปลาทำให้เด็กมีทักษะการเลี้ยงปลา มีการรวมกลุ่มทำกิจกรรมด้วยกัน แต่ข้อเสียคือ เด็กๆจะสนใจในช่วงแรกๆพอระยะเวลาผ่านไปเด็กก็จะเลิกสนใจที่จะทำกิจกรรม อีกอย่างเจ้าหน้าที่ของ อบต.เองขาดการติดตามอย่างต่อเนื่อง ไม่มีผู้ใหญ่ดำเนินการร่วม ไม่มีการสานต่อจากรุ่นสู่รุ่น ไม่มีการแปรรูปเป็นผลิตภัณฑ์อย่างอื่นที่เป็นความต้องการของตลาด การดำเนินงานจึงหยุดชะงักลง ในปีเดียวกันองค์การบริหารส่วนตำบลกันตวจระมวลได้สนับสนุนงบประมาณ 10,000 บาทให้กลุ่มเยาวชนหมู่ที่ 8 บ้านถนนชัย ดำเนินการเลี้ยงไก่พื้นบ้าน ผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นเด็กมีการฝึกทักษะการเลี้ยงไก่พื้นเมือง มีการรวมตัวกันทำกิจกรรมด้วยกันปัญหาที่เกิดขึ้นเด็กมีความสนใจที่จะทำกิจกรรมในช่วงแรกๆ พอระยะเวลาผ่านไป เด็กก็จะไม่ค่อยสนใจขาดการติดตามอย่างต่อเนื่อง ไม่มีการสานต่อจากรุ่นสู่รุ่น เป็นกิจกรรมที่ อบต.สนับสนุนโดยไม่ได้สอบถามความสนใจของเด็กและเยาวชน แต่ทาง อบต.มองว่ามีตลาดรับซื้อไก่พื้นเมืองที่ตลาดชายแดน(ตลาดช่องจอม)สามารถซื้อขายได้ตลอด เด็กจะได้มีรายได้จากการจำหน่ายไก่พื้นเมือง

2.พัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดสุรินทร์

- ปี พ.ศ. 2555 สนับสนุนงบประมาณ 12,500 บาท เพื่อดำเนินการเรียนรู้และฝึกทักษะการทำขนมพื้นบ้านให้แก่เยาวชน จำนวน 30 คน ที่บ้านตาแก้วหมู่ที่ 3 ตำบลกันตวจระมวล อำเภอปราสาท จังหวัดสุรินทร์ ผลลัพธ์ที่เกิดขึ้น เด็กได้ฝึกทักษะการทำขนมพื้นบ้าน ผู้สูงอายุได้ถ่ายทอดภูมิปัญญาท้องถิ่นคน 2 รายได้ทำกิจกรรมร่วมกัน ปัญหาที่พบคือ ขาดการติดตามดำเนินการอย่างต่อเนื่องจากเจ้าหน้าที่ เป็นกิจกรรมเรียนรู้แบบครั้งเดียวจบ ทำให้เด็กฝึกทักษะได้ไม่ต่อเนื่อง

- ในปี พ.ศ. 2556 ได้สนับสนุนงบประมาณ 10,000 บาท เพื่อให้เยาวชนตำบลกันตวจระมวลจำนวน 60 คน โดยการส่งเสริมสนับสนุนการฝึกทักษะการร้อยลูกปัด การทำพวงกุญแจจากลูกปัด และการทำโคมไฟจากหวาย ผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นเด็กและเยาวชนได้ฝึกทักษะการร้อยลูกปัด การทำพวงกุญแจ และการทำโคมไฟจากหวาย สามารถนำผลงานไปแสดงโชว์ในสถานที่ต่างๆได้ ปัญหาที่เกิดขึ้น ขาดการส่งเสริมกิจกรรมอย่างต่อเนื่อง ไม่มีตลาดรองรับ ไม่มีการถอดบทเรียน วัสดุที่ใช้ไม่มีในท้องถิ่นทำให้ต้องไปซื้อจากที่อื่น การดำเนินกิจกรรมจึงต้องหยุดชะงักลง และเป็นเพียงกิจกรรมที่ทำครั้งเดียวจบ

- ในปี พ.ศ. 2556 พัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ หน่วยที่ 67 จังหวัดสุรินทร์ ได้สนับสนุนงบประมาณ 10,000 บาทให้เยาวชนบ้านตาเจ็ด หมู่ที่ 5 ตำบลกันตวจระมวล อำเภอปราสาท จังหวัดสุรินทร์ จำนวน 20 คน เพื่อส่งเสริมสนับสนุนการถักเปดถวน ผู้สูงอายุได้ถ่ายทอดภูมิปัญญาท้องถิ่นคนสองรายได้ทำกิจกรรมร่วมกัน ปัญหาที่เกิดขึ้น ขาดการติดตามอย่างต่อเนื่องของเจ้าหน้าที่ ไม่มีการสรุปถอดบทเรียน ขาดการส่งเสริมอย่างต่อเนื่อง ไม่มีแหล่งซื้อวัตถุดิบ ไม่มีตลาดรองรับ การดำเนินกิจกรรมจึงหยุดชะงักลง

- ในปี พ.ศ. 2559 พัฒนาสังคม และความมั่นคงของมนุษย์ หน่วยที่ 67 จังหวัดสุรินทร์ ได้สนับสนุนงบประมาณ 12,500 บาท ให้แก่นักเด็กและเยาวชน จำนวน 40 คน หมู่ที่ 1-8 ตำบลกันตวจระมวล อำเภอปราสาท จังหวัดสุรินทร์ ดำเนินการพัฒนาศักยภาพเด็กและเยาวชนผ่านกิจกรรมสร้างสรรค์ มีการฝึกทักษะให้แก่นัก

นำเด็กและเยาวชนทำน้ายาล้างจาน ทำขนมพื้นบ้าน การเพาะต้นอ่อนทานตะวัน การบำเพ็ญสาธารณประโยชน์ ผลลัพธ์ที่เกิดขึ้น แก่นนำเด็กและเยาวชนได้ฝึกทักษะการทำงานเป็นทีม ทักษะการทำน้ายาล้างจาน การบำเพ็ญประโยชน์ เด็กเกิดคุณค่าในตนเอง แก่นนำเด็กและเยาวชนได้นำทักษะที่ได้เรียนรู้ไปใช้ที่บ้านและที่โรงเรียนมีการจัดแสดงผลงานในวันสำคัญต่างๆของชุมชนและงานวิชาการของโรงเรียน มีการถอดบทเรียนในการดำเนินการ ทุกครั้งเกิดรายได้แก่เด็กและเยาวชน ปัญหาที่พบคือ ขาดความต่อเนื่องในการรวมกลุ่มทำกิจกรรม เนื่องจากภาระงาน/กิจกรรมของแก่นนำเด็กและเยาวชน ที่เลียงว่างไม่ตรงกัน การแก้ไขปัญหา นัดกันทำกิจกรรมเรื่อยๆพูดคุยกันในช่องทางไลน์กลุ่ม ข้อความเฟสบุ๊กกลุ่ม

-ปี พ.ศ. 2559 พัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ หน่วยที่ 67 จังหวัดสุรินทร์ ได้สนับสนุนงบประมาณ 10,000 บาท ให้แก่แก่นนำเด็กและเยาวชน หมู่ที่ 1-8 ตำบลกันตวจระมวล อำเภอปราสาท จังหวัดสุรินทร์ จำนวน 20 คน เพื่อดำเนินโครงการผู้สูงวัยถ่ายทอดภูมิปัญญาท้องถิ่น การทำเป็ดยวน ผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นเด็กและเยาวชนได้ฝึกทักษะการทำเป็ดยวน ผู้สูงอายุเกิดความภูมิใจและเห็นคุณค่าในตนเองได้ถ่ายทอดภูมิปัญญาท้องถิ่น การทำเป็ดยวน ให้เด็กและเยาวชน คนสองวัยได้ทำกิจกรรมร่วมกัน ปัญหาที่เกิดขึ้น ขาดการดำเนินกิจกรรมอย่างต่อเนื่อง ขาดการติดตาม ไม่มีตลาดรองรับที่หลากหลาย

3. การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย อำเภอปราสาท จังหวัดสุรินทร์ ในปี พ.ศ. 2560 ได้จัดอบรมกิจกรรมซ่อมรถมอเตอร์ไซด์ และเครื่องใช้ไฟฟ้า เบื้องต้นให้กับเด็กและเยาวชน หมู่ที่ 2 บ้านสระ และหมู่ที่ 5 บ้านตาเจ็ด จำนวน 60 คน ผลลัพธ์ที่เกิดขึ้น เด็กและเยาวชนเกิดทักษะการซ่อมรถจักรยานยนต์ และเครื่องใช้ไฟฟ้า ปัญหาที่เกิดขึ้น ขาดการดำเนินการอย่างต่อเนื่อง เนื่องจากอะไหล่มีราคาแพง เด็กและเยาวชนไม่มีทุนในการดำเนินการ การดำเนินการจึงต้องอาศัยความรู้ ทักษะและประสบการณ์ ไม่มีแหล่งฝึกประสบการณ์ การดำเนินงานจึงเป็นการดำเนินงานครั้งเดียวจบ และไม่มี การแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้น

4.5. ความต้องการด้านอาชีพของเยาวชน

4.5.1. ความต้องการด้านอาชีพของเยาวชนบ้านสระ หมู่ที่ 2 ได้แก่ อาชีพช่างยนต์ ค้าขาย อาชีพเกษตร โดยสามารถแบ่งตามความสนใจ ความถนัด/ความสามารถพิเศษ และการตัดสินใจเลือกอาชีพดังนี้

- สนใจอาชีพช่างยนต์ 5 คน รองลงมาคืออาชีพค้าขาย จำนวน 4 คน
- มีความถนัด/ความสามารถพิเศษด้านช่างยนต์มากที่สุด จำนวน 5 คน รองลงมาเป็นอาชีพค้าขาย

จำนวน 4 คน

- การตัดสินใจเลือกอาชีพ เลือกอาชีพช่างยนต์มากที่สุด จำนวน 5 คน รองลงมาเป็นอาชีพค้าขาย จำนวน 4 คน แต่จากการวิเคราะห์ทุนทางสังคม พบว่า มีแหล่งน้ำอยู่กลางหมู่บ้าน มีศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก มีโรงสีข้าว ชุมชนที่เอื้อต่อการเลี้ยงปลา จึงทำให้เยาวชนตัดสินใจเลือกที่จะลองเลี้ยงปลาและแปรรูปอาหารจากปลาที่เลี้ยงควบคู่กับการซ่อมรถและเครื่องยนต์ขนาดเล็ก

4.5.2. ความต้องการด้านอาชีพของเยาวชนบ้านตาเจ็ด หมู่ที่ 5 อาชีพช่างยนต์ อาชีพค้าขาย อาชีพเกษตร โดยสามารถแบ่งตามความสนใจความถนัด/ความสามารถพิเศษ และการตัดสินใจเลือกอาชีพ ดังนี้

- ความสนใจอาชีพรับราชการมากที่สุด จำนวน 9 คน รองลงมาเป็นอาชีพค้าขาย จำนวน 4 คน

- ความสามารถพิเศษหรือความถนัด ถนัดเรื่องการค้าขายและอาชีพอื่นๆ (รับราชการ) มากที่สุด จำนวน 5 คน รองลงมาเป็นอาชีพเกษตรกร การบริการ

- การตัดสินใจเลือกประกอบอาชีพอื่นๆ (ข้าราชการ) รองลงมาเป็นเกษตรกรและค้าขาย แต่จากการร่วมวิเคราะห์กลุ่มในเรื่องทุนทางสังคม วิเคราะห์ตลาด ประกอบกับการถอดบทเรียนหลังจากที่ได้ไปศึกษาดูงานเพื่อสร้างแรงบันดาลใจที่ ตลาดกรีนมอ สุรินทร์ ทำให้กลุ่มเยาวชนตัดสินใจเลือกอาชีพค้าขาย โดยการทดลองทำขนมพื้นบ้าน ขนมไทย มาเพื่อจำหน่ายในชุมชน ส่วนอาชีพรับราชการทางนักวิจัยไม่สามารถฝึกทักษะให้ได้จึงไม่มีการดำเนินการใดๆ

4.6. ความต้องการด้านอาชีพและทรัพยากรชุมชนที่เหมาะสมนำไปใช้ในการประกอบอาชีพได้

1. สระจะแกชีเปรียด ตั้งอยู่ที่บ้านสระ หมู่ 2 มีเนื้อที่ 29 ไร่ 2 งาน 27 ตารางวา มีน้ำตลอดทั้งปี อยู่ติดกับชุมชน ส่วนที่เยาวชนสามารถใช้ได้ คือ ในน้ำ เด็กและเยาวชนได้ฝึกทักษะการเลี้ยงปลาในกระชัง ส่วนคันสระ เด็กและเยาวชน สามารถฝึกทักษะการเลี้ยงไก่ไข่ การปลูกผักสวนครัว

2. สระตาเจ็ด ตั้งอยู่ที่บ้านตาเจ็ด หมู่ที่ 5 มีเนื้อที่ 3 ไร่ มีน้ำใช้ตลอดทั้งปี อยู่ติดกับชุมชน ส่วนที่เยาวชนใช้ได้คือ ในน้ำเด็กและเยาวชนได้ฝึกทักษะการเลี้ยงปลาในกระชัง บริเวณคันสระยังเป็นที่ตั้งของกลุ่มองค์กรต่างๆ เช่น ศาลากลางหมู่บ้าน ใช้สำหรับฝึกทักษะการทำขนมพื้นบ้านของเยาวชน

3. ศูนย์สาธิตการตลาด เป็นที่จำหน่ายสินค้าของคนในชุมชน เยาวชนสามารถนำสินค้าไปวางจำหน่ายได้ โดยไม่ต้องเสียค่าเช่า หรือ บริเวณหน้าศูนย์สาธิตการตลาด เยาวชนสามารถเอาสินค้าไปนั่งขาย เพื่อฝึกทักษะการขายสินค้าได้ โดยไม่ต้องเสียค่าเช่า

4. โรงสีข้าวชุมชน เป็นโรงสีขนาดกลางมีอัตรากำลังการสีข้าว 2 ตัน/วัน มีแกลบ มีปลายข้าว และมีรำ เกิดขึ้นทุกวัน และมีปริมาณเพียงพอ ต่อความต้องการของคนในชุมชน เยาวชนสามารถ นำรำ ปลายข้าว ไปให้ ปลา และ เลี้ยงไก่ไข่ได้ ส่วนแกลบ นำไปรองพื้นในเล้าไก่ แล้วนำขี้ไก่ มาหมักให้หายร้อน แล้วนำมาใส่ในแปลงผัก ได้ เยาวชนได้ฝึกทักษะการนำวัตถุดิบที่มีอยู่ในชุมชนมาใช้ให้เกิดประโยชน์อย่างคุ้มค่า โดยไม่ต้องหาซื้อจากที่อื่น

5. ในเรื่องการซ่อมรถ ก็มีรุ่นพี่ที่จบช่างยนต์จาก มหาวิทยาลัยเทคนิคสุรินทร์ มาสอนและให้ความรู้และทักษะ การซ่อมรถจักรยานยนต์ และเครื่องยนต์ขนาดเล็ก ผ่านการลงมือปฏิบัติจริง ลองผิดลองถูกด้วยตนเอง และฝึกทักษะ การขาย ออนไลน์ การเจรจาต่อรองตกลงราคา ขายเป็นจักรยานยนต์ มีปราชญ์ผู้รู้เรื่องการแปรรูปอาหารปลาสดเพื่อเพิ่มมูลค่าสินค้า, ปราชญ์ผู้รู้ด้านการทำขนมพื้นบ้าน ขนมไทย, ปราชญ์ผู้รู้ผู้มีประสบการณ์เรื่องการเลี้ยงปลาในกระชัง เป็นต้น

4.7. การตลาดและแผนการตลาด

4.7.1. การวิเคราะห์ตลาด และแผนการตลาดของเยาวชนบ้านสระ

1. อาชีพการเลี้ยงปลา และการแปรรูปปลาสด 2 สูตร คือ ปลาสดข้าวคั่วปลานิล และปลาสดปลาตะเพียน ปลาแดดเดียว ปลาหม้อ+ปลาอุยย่าง กลุ่มเป้าหมายที่ดำเนินการ เป็นกลุ่มเยาวชน ผู้ใหญ่ กลุ่มแม่บ้าน เพศชาย-หญิง ช่วงอายุ 20-60 ปี ขึ้นไป มีอาชีพรับจ้างทั่วไป อาชีพเกษตรกร ปริมาณความต้องการของตลาดในชุมชนสูง ไม่มีใครทำ ต้องรับมาจากแม่ค้าข้างนอกชุมชน ปลาสด ความสามารถในการผลิต คือสามารถผลิตได้ อาทิตย์ละ 20 กิโลกรัม เป็นเงิน 1,400 บาท ปลาแดดเดียว อาทิตย์ละ 5 กิโลกรัม เป็นเงิน 700 บาท ปลาหม้อ+ปลาอุยย่าง ผลิต

วันละ 4 กิโลกรัม เป็นเงิน 587 บาท ด้านคู่แข่ง มีแม่ค้าจากต่างถิ่นมาขาย การส่งเสริมการขาย คือรสชาติต้องอร่อย ถูกปากบรรพบุรุษที่ต้องสะอาด ดูเก๋ ไม่เหมือนใคร และมีการขายออนไลน์

2. อาชีพซ่อมมอเตอร์ไซด์ กลุ่มเป้าหมายที่ดำเนินการเป็น เพศชาย อายุ 25-40 ปี มีอาชีพรับจ้างทั่วไป ลูกจ้างของรัฐ ปริมาณความต้องการของตลาดชุมชนมี 3 ร้าน ซึ่งไม่เพียงพอ ต่อผู้มารับบริการ และคนในชุมชนส่วนมาไปรับบริการในตำบลข้างเคียง ความสามารถในการซ่อมมอเตอร์ไซด์ เพื่อจำหน่าย 1 คัน ต่อเดือน คู่แข่งในชุมชน มี 3 ร้านการส่งเสริมการขาย คือ การบริการต้องเป็นกันเอง มีบริการแบบเซอร์วิส มีการแนะนำการใช้ และการแก้ปัญหาเบื้องต้นของเครื่องยนต์

4.7.2. การวิเคราะห์ตลาดและแผนการตลาดของเยาวชนบ้านตาเจ็ด หมู่ที่ 5

1. อาชีพค้าขาย ประเภทขนมพื้นบ้าน ได้แก่ ก๋วยเตี๋ยว ขนมดอกบัว คุกกี้ผลไม้ ขนมดอกจอก กลุ่มเป้าหมายที่ดำเนินการ เพศชาย-หญิง ช่วงอายุ 12-60 ปี มีอาชีพเกษตรกร รับจ้างทั่วไป ปริมาณความต้องการของตลาด ตลาดต้องการสูงไม่เพียงพอต่อความต้องการของผู้บริโภค ขนมบางชนิดไม่มีขายในชุมชน จะทำเฉพาะในช่วงเทศกาลเท่านั้น ความสามารถในการผลิต ก๋วยเตี๋ยว ก๋วยเตี๋ยวหนึ่งห่อสามารถ ทำก๋วยเตี๋ยวได้ 550 กรัม เป็นเงิน 66 บาท ขนมดอกบัว ใช้แป้งสาลีเนกประสงค์ 1 ถัง สามารถทำขนมดอกบัวได้ 35 ชิ้น ชิ้นละ 5 บาท เป็นเงิน 175 บาท ขนมดอกจอก ใช้แป้งสาลี 300 กรัม สามารถผลิตขนมดอกจอกได้ 40 ชิ้น เป็นเงิน 100 บาท

4.8. ผลการปฏิบัติการด้านการประกอบอาชีพ

4.8.1. ขั้นตอนการฝึกทักษะอาชีพของเยาวชนบ้านสระมีขั้นตอนการดำเนินงานแยกเป็นรายอาชีพดังนี้

1. อาชีพซ่อมรถและเครื่องยนต์ขนาดเล็กมีขั้นตอนการปฏิบัติการดังนี้

- เยาวชนชาย มีการรวมกลุ่มกันประมาณ 10 คน ประชุมทีมเพื่อวางแผนการดำเนินงาน การวิเคราะห์ทุนและศักยภาพ ความต้องการด้านอาชีพ วิเคราะห์ตลาด
- เยาวชนรวมตัวกันฝึกทักษะอาชีพการซ่อมรถกับรุ่นพี่ในหมู่บ้าน ช่วงแรกๆเยาวชนก็จะซ่อมรถให้กับคนในกลุ่มหรือรถของครอบครัวตนเอง
- เมื่อเกิดความชำนาญและมีทักษะมากขึ้นพอเป็นที่รู้จักก็เริ่มรับซ่อมให้คนในชุมชนหรือละแวกใกล้เคียง
- ดำเนินการเปิดร้านร้านซ่อมรถจักรยานยนต์และเครื่องยนต์ขนาดเล็ก โดยลูกค้าเอารถมาให้ซ่อมที่ร้านด้วย และไปปรับรถที่บ้านลูกค้ามาซ่อมด้วย โดยลูกค้าจะบอกอาการของเครื่องยนต์ที่เสีย
- เยาวชนสำรวจสาเหตุของรถเสียเบื้องต้นแจ้งให้ลูกค้าทราบถึงการซ่อมและราคาในการซ่อมอย่างคร่าวๆเมื่อลูกค้าตกลงซ่อม เยาวชนจึงทำการซ่อม
- มีการจดบันทึกข้อมูลบัญชีรายรับ-รายจ่ายของกลุ่ม
- ทีมวิจัย ลงพื้นที่ติดตาม สรุปผล และถอดบทเรียน

การซ่อมรถจักรยานยนต์เก่ามาซ่อมและจัดสภาพรถเพื่อจำหน่าย

- เยาวชนประชุมทีม ทำความเข้าใจ และชี้แจงการดำเนินงานเยาวชน ช่วยกัน วิเคราะห์ทุน ศักยภาพ ความต้องการด้านอาชีพ ทุนทรัพยากรที่มีอยู่ วิเคราะห์การตลาด

-กลุ่มเยาวชนประชาสัมพันธ์การรับซื้อรถจักรยานยนต์เก่า ที่เล่มทะเบียนรถที่ถูกต้องตามกฎหมาย ผ่านเฟสบุ๊ก

-เมื่อเยาวชนซื้อรถมาแล้วก็ทำการจัดสภาพใหม่ให้ดูดี แล้วแต่สภาพรถ ที่ซื้อมา บางคันซื้อมาแล้วปล่อยต่อเลย ได้กำไร คันละ 1,000 บาท บางคัน ต้องมาจัดสภาพใหม่เช่นการทำสี ใหม่ การเปลี่ยนอะไหล่ แก้ไขปรับปรุงเครื่องยนต์ให้สามารถใช้งานได้ ราคาจะแพงหน่อย

-รถที่ผ่านการจัดสภาพใหม่เรียบร้อยแล้ว เยาวชนก็จะขายออนไลน์ ในกลุ่มซื้อ-ขายรถ KAWAZAKI ประเทศไทย เมื่อมีคนสนใจก็จะนัดมาดูรถและทำธุรกรรมทางการเงิน ทำการโอนรถให้ลูกค้า

-ทำการจดบันทึกข้อมูลรายรับ-รายจ่าย

2. อาชีพเลี้ยงไก่ไข่

-เยาวชนรวมกลุ่มกันประชุมทีมเพื่อวางแผนการปฏิบัติงานของเยาวชน ช่วยกันวิเคราะห์ทุน ศักยภาพความต้องการด้านอาชีพ วิเคราะห์ทุนและทรัพยากรที่มีอยู่ในท้องถิ่น วิเคราะห์ตลาด และทำแผนอาชีพ

-เข้าร่วมอบรมฝึกทักษะสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับการเลี้ยงไก่ไข่โดยปราชญ์ในชุมชนและพี่เลี้ยงจากเทศบาลตำบลกันตวจระมวล

-เยาวชนออกแบบโรงเรือนเลี้ยงไก่ไข่และทำการสร้างโรงเรือนเองโดยมีผู้นำชุมชนคอยช่วยเหลืออยู่ข้างๆ และนำเอาแกลบในโรงสีชุมชนมารองพื้นโรงเรือนเลี้ยงไก่ไข่

-ทีมพี่เลี้ยงจัดหาแม่ไก่พันธุ์ไข่มาให้

-เยาวชนแบ่งเวรกันมาให้อาหารไก่ไข่และดูแลความเรียบร้อย

-เยาวชนวางแผนการจำหน่ายไข่ไก่

-เยาวชนทำบัญชีรายรับ-รายจ่าย

-ทีมพี่เลี้ยงลงพื้นที่ ติดตามสรุปผล และถอดบทเรียน

3. อาชีพปลูกผัก

-เยาวชน รวมกลุ่มกันประชุมทีมเพื่อวางแผนการปฏิบัติงานของเยาวชน ช่วยกันวิเคราะห์ทุน ศักยภาพความต้องการด้านอาชีพ วิเคราะห์ทุนและทรัพยากรที่มีอยู่ในท้องถิ่น วิเคราะห์ตลาด และทำแผนอาชีพ

-อบรมฝึกทักษะสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับการปลูกผัก โดยปราชญ์ในชุมชน

-ลงมือปฏิบัติการทำแปลงผัก โดยมีคณะกรรมการหมู่บ้าน ผู้ใหญ่ใจดีในชุมชนมาช่วยกันทำแปลง เด็กๆช่วยกันทำแปลงและปลูกผักภายใต้การดูแลของผู้ใหญ่ใจดีในชุมชน และแบ่งเวรกันมารดน้ำผักทุกวันในเวลาเช้าและเย็น

-สถานที่จำหน่าย ก็จะศูนย์สาธิตการตลาด ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

-จัดทำบัญชีรายรับ-รายจ่าย ของกลุ่ม

-ทีมพี่เลี้ยงลงพื้นที่ ติดตามสรุป และถอดบทเรียน

4. อาชีพเลี้ยงปลาในกระชัง

-เยาวชน รวมกลุ่มกันประชุมทีมเพื่อวางแผนการปฏิบัติงานของเยาวชน ช่วยกันวิเคราะห์ทุน ศักยภาพความต้องการด้านอาชีพ วิเคราะห์ทุนและทรัพยากรที่มีอยู่ในท้องถิ่น วิเคราะห์ตลาด และทำแผนอาชีพ

- อบรมให้ความรู้เรื่องการเลี้ยงปลาในกระชัง ฝึกการเย็บกระชังปลา โดยวิทยากรจาก ประมงจังหวัดสุรินทร์
- ชาวชนชาย ช่วยกันทำกระชังปลาจากไม้ไผ่ ส่วนชาวชนหญิงช่วยกันเย็บกระชังปลา จากเชือกที่ใช้สำหรับถักอวน
- ทีมนักวิจัยติดต่อหาพันธุ์ปลาจากประมงจังหวัดสุรินทร์เพื่อมาปล่อยในกระชังที่ชาวชน ช่วยกันทำ
- ชาวชนแบ่งเวรกันให้อาหารปลา
- เมื่อปลาที่เลี้ยงโตเต็มชาวชนก็จับปลามาจำหน่ายให้กลุ่มแม่บ้านในชุมชนเพื่อทำการ แปรรูปอาหารเป็นปลาต้ม 2 สูตร ได้แก่ ปลาต้มปลานิลใส่ข้าวคั่ว กับปลาต้มปลาตะเพียน นอกจากนั้นแล้วยังขาย ให้กับ ชาวบ้านทั่วไปที่ต้องการ โดยการประชาสัมพันธ์ผ่านหอกระจายเสียงของหมู่บ้าน
- ทำบัญชีรายรับ-รายจ่าย
- ทีมนักวิจัยลงพื้นที่ติดตาม สรุปผล และถอดบทเรียน

5. อาชีพค้าขายขนมพื้นบ้าน

- ชาวชน รวมกลุ่มกันประชุมทีมเพื่อวางแผนการปฏิบัติงานของชาวชน ช่วยกันวิเคราะห์ ทุน ศักยภาพความต้องการด้านอาชีพ วิเคราะห์ทุนและทรัพยากรที่มีอยู่ในท้องถิ่น วิเคราะห์ตลาด และทำแผนอาชีพ
- ชาวชนรวมกลุ่มกันเพื่ออบรมและฝึกทักษะการสร้างอาชีพทำขนมพื้นบ้าน โดยปราชญ์ ในชุมชนเป็นผู้สอน
- ชาวชนลงมือทำขนมพื้นบ้าน โดยแบ่งหน้าที่ตามความถนัดของแต่ละคน
- ชาวชนทำขนมไปฝากขายที่ศูนย์สาธิตการตลาดหรือร้านค้าชุมชนในละแวกข้างเคียง หรือ ประกาศขายออนไลน์ผ่านเฟสบุ๊ค
- ชาวชนช่วยกันหาออเดอร์ตามร้านค้าในหมู่บ้านหรือหมู่บ้านใกล้เคียง หรือในช่วง เทศกาลที่มีความต้องการขนมพื้นบ้านในงานบุญประเพณีต่างๆก็จะทำขนมตามที่ชาวบ้านสั่งและรับจัดอาหารว่าง ให้กับหน่วยงานราชการ
- ชาวชนทำบัญชีรายรับ-รายจ่าย
- ทีมนักวิจัยลงพื้นที่ติดตาม สรุปผลและถอดบทเรียน

4.8.2. สรุปผลการปฏิบัติการด้านอาชีพของชาวชน

หลังจากที่มีการทดลองฝึกปฏิบัติด้านอาชีพของชาวชนสามารถสรุปได้ดังนี้

1. ผลการปฏิบัติการด้านอาชีพของชาวชนหมู่ 2 ได้แก่ อาชีพซ่อมรถและเครื่องยนตขนาดเล็ก อาชีพเลี้ยงปลาในกระชัง อาชีพเลี้ยงไก่ไข่ อาชีพปลูกผักในแต่ละอาชีพสามารถสรุปได้ดังนี้

- อาชีพช่างซ่อมรถและเครื่องยนตขนาดเล็ก ถือว่าประสบความสำเร็จ เพราะก่อน การดำเนินโครงการวิจัย ชาวชนกลุ่มนี้ส่วนใหญ่เป็นกลุ่มที่ว่างงาน เรียนไม่จบ เรียนจบแต่ยังไม่มียานทำ พอได้มา รวมกันทำกิจกรรมฝึกทักษะอาชีพการซ่อมรถและเครื่องยนตขนาดเล็ก ก็ทำให้มีรายได้จุนเจือตัวเองและครอบครัว ได้ ชาวบ้านได้รับประโยชน์จากการทำโครงการวิจัยนี้ เพราะไม่ต้องไปซ่อมรถไกล ราคาถูก มีคุณภาพ ชาวชนมี

ความรับผิดชอบมากขึ้น เยาวชนถูกยอมรับจากผู้ปกครองและคนในชุมชน มีการกล่าวชื่นชมบุตรหลานตนเอง ว่ามีความรับผิดชอบ มีพฤติกรรมในทางที่ดีขึ้น เมื่อก่อนเคยกลับบ้านดึกทุกวัน ชอบออกเที่ยวข้างนอกบ้าน ตามตัวไม่เจอ แต่พอได้เข้าโครงการนี้ เด็กมีพฤติกรรมดีขึ้น เย็นมากอยู่ร้านซ่อมรถ และคิดอยากกลับไปเรียนต่อให้จบภาคบังคับ เพื่อจะได้วุฒิไปเรียนต่อในสายช่างยนต์ที่ตัวเองชอบต่อไป

-อาชีพปลูกผัก ล้มเหลว เนื่องจากกลุ่มเยาวชนที่ทำกิจกรรมปลูกผักเป็นกลุ่มตัวเล็กยังอยู่ในช่วงประถมศึกษา ความรับผิดชอบยังไม่มี ยังแบ่งเวลาไม่เป็น จึงไม่มีใครดูแลรดน้ำตอนหล้า จึงทำให้ผลผลิตไม่ดีเท่าที่ควร แต่ดีในแง่ที่ผู้เข้ามาดำเนินการปลูกผัก ใช้ประโยชน์จากคันสระ การปลูกผักเพื่อเป็นแบบอย่างให้กับคนในชุมชน การปลูกผักได้นำเมล็ดจากโรงสีข้าวของชุมชนมาผสมทำแปลงปลูกผักและมีการนำปุ๋ยจากการเลี้ยงสุกร ในบริเวณคันสระ และมีผู้ใหญ่ใจดีนำมูลโค มาให้ใส่ในแปลงผัก

-อาชีพเลี้ยงไก่ไข่เพิ่งเริ่มเลี้ยงกำลังไปได้ดี เยาวชนมีความรับผิดชอบและเข้มแข็ง ใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์ นอกจากเลี้ยงปลาแล้วยังเลี้ยงไก่ไข่อย่างหนึ่งทำให้มีรายได้ควบคู่กันไป ชาวบ้านได้บริโภคไข่ไก่ในราคาถูกกว่าท้องตลาดและยังเป็นการสนับสนุนเยาวชนในหมู่บ้านตนเองให้มีรายได้ระหว่างเรียนไปด้วยเยาวชนมีความรู้และทักษะการเลี้ยงไก่ไข่เยาวชนได้ฝึกทักษะการเขียนแบบการก่อสร้างและการแก้ปัญหาเฉพาะหน้า

-อาชีพเลี้ยงปลาในกระชัง ผลที่ได้จากการเลี้ยงปลาคือได้ผลดี 2 ด้าน คือในตัวองเยาวชนเองมีรายได้จากการเลี้ยงปลาเพื่อจำหน่าย และ ในตัวของกลุ่มแม่บ้านก็ได้ปลาจากเยาวชนมาแปรรูปเพื่อจำหน่ายไม่ต้องไปซื้อปลาจากที่อื่น ทำให้มีรายได้ทั้งตัวของเยาวชนเองและกลุ่มแม่บ้าน ประสบความสำเร็จคนในชุมชนมีอาหารกินที่ดีขึ้น เยาวชนมีทักษะการเลี้ยงปลา

2. ผลการปฏิบัติการด้านอาชีพของเยาวชนหมู่ที่ 5 ได้แก่ อาชีพค้าขาย ประเภททำขนมพื้นบ้าน และอาชีพเลี้ยงปลาในกระชัง ซึ่งในแต่ละอาชีพสามารถสรุปได้ดังนี้

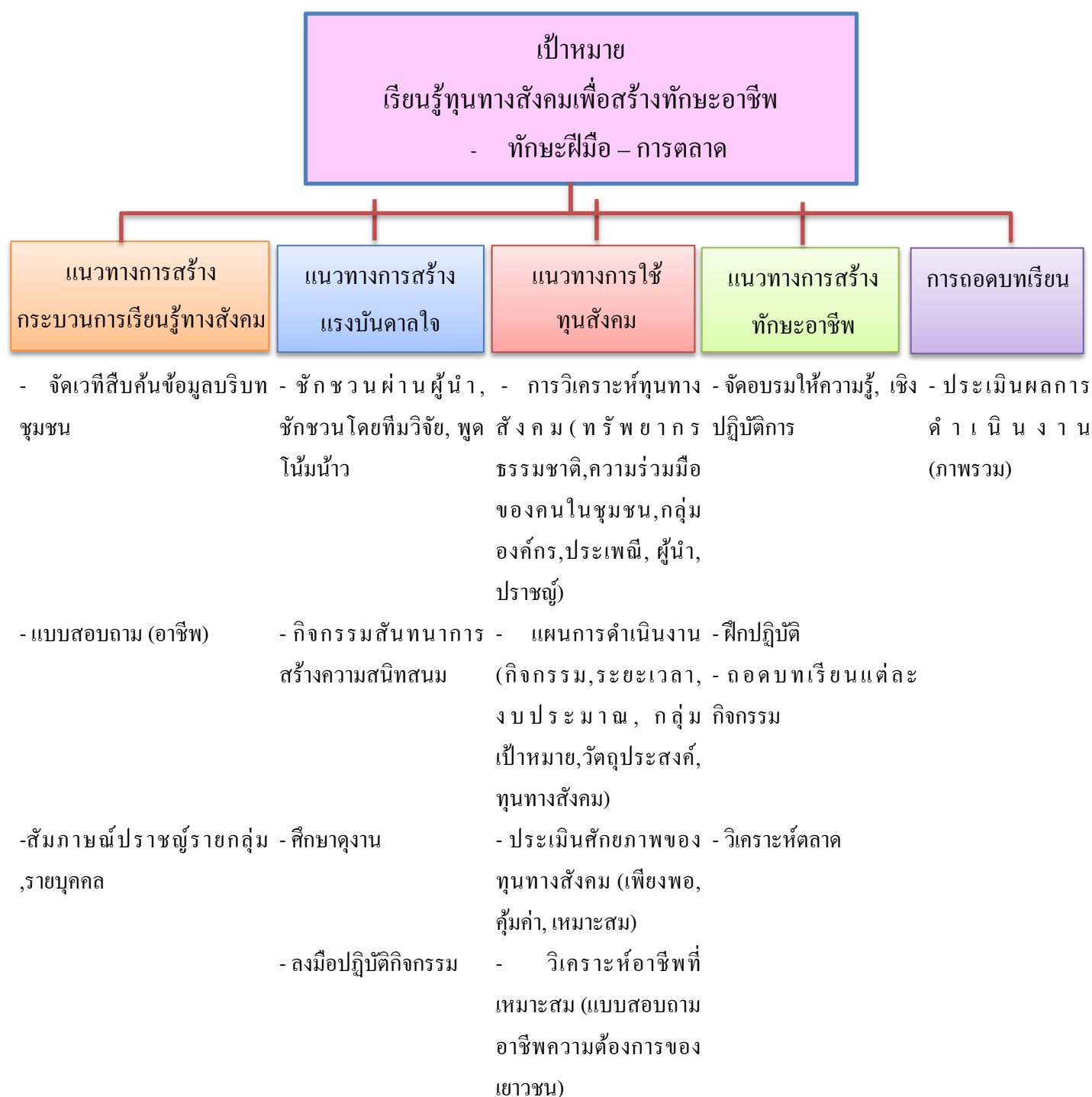
-อาชีพค้าขาย ประเภททำขนมพื้นบ้านถือว่าประสบความสำเร็จ เพราะกลุ่มนี้มีทั้งเด็กและผู้ใหญ่ทำให้การรวมกลุ่มกันได้ออย่างดี ทำให้มีขนมขายอย่างต่อเนื่องมีลูกค้าสั่งขนมเข้ามาเรื่อยๆทุกคนมีรายได้จากการขายขนมเพิ่มมากขึ้นเรื่อยๆเยาวชนมีการพูดคุยมากยิ่งขึ้น เยาวชนมีความสุขในการทำกิจกรรมสังเกตจากการพูดคุยหยอกล้อกัน เยาวชนมีความอดทนต่อปัญหา อุปสรรคต่างๆ ทุ่มเทร่างกายแรงใจ เมื่อมีลูกค้าสั่งขนมเข้ามาเยาวชนก็จะช่วยกันทำขนม เยาวชนมีการแบ่งหน้าที่กันตามความถนัดของแต่ละคน มีการทำงานเป็นทีม ทำให้เยาวชนเกิดความรู้และทักษะการทำขนมดอกจอก ขนมดอกบัว

-อาชีพเลี้ยงปลาในกระชัง ผลที่ได้จากการเลี้ยงปลาคนในชุมชนมีอาหารกินที่ดีขึ้นมีปลาไว้สำหรับบริโภค ปลาเป็นที่ต้องการของตลาด เยาวชนมีความรับผิดชอบผู้ใหญ่ในชุมชนเห็นเยาวชนดำเนินการแบบจริงจังก็เข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรม เยาวชนมีความรับผิดชอบเพิ่มขึ้น มีการพูดคุยกันในกลุ่มกันมากยิ่งขึ้น เยาวชนมีความรู้และมีทักษะการเลี้ยงปลา

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

โครงการศึกษากระบวนการเรียนรู้ทุนทางสังคมเพื่อสร้าง ทักษะอาชีพให้แก่เยาวชนตำบลกันตรวะมวลได้ดำเนินการเก็บข้อมูลบริบทชุมชนและดำเนินการตามกิจกรรมที่วางแผนไว้ในระยะที่ 1 และระยะที่ 2 สามารถสรุปปัญหาและอุปสรรค บทเรียนได้ ดังนี้

5.1 สรุปผลการวิจัย

5.1.1 สถานการณ์ปัญหา/ความรุนแรงด้านการประกอบอาชีพของเยาวชน แยกออกเป็น 4 ประเด็น ดังนี้

1. สถานการณ์ปัญหาความรุนแรงที่มีผลต่อตัวเยาวชน

จากการวิจัยพบว่า เด็กและเยาวชนมองว่าตนเองไม่ได้เป็นตัวปัญหา การมีพฤติกรรมเสี่ยง เช่น การดื่มเหล้า สูบบุหรี่ เรื่องชู้สาว การขับรถเสียดำ หรือการออกเรียนกลางคัน มีสาเหตุหลายเหตุผลไม่ชอบวิชาที่เรียน สติปัญญาไม่เอื้อต่อการเรียนรู้ หรือเพียงแค่ไม่ชอบครู เรียนไม่รู้เรื่อง จึงเล่นโทรศัพท์ เล่นเกมส์ ติดเพื่อน ทำให้เรียนไม่ทันเพื่อนจึงไม่อยากไปโรงเรียน ทำให้ออกจากโรงเรียนกลางคัน คิดว่าเรียนไม่จบก็ไม่เป็นไร หางานทำได้

2. สถานการณ์ปัญหาความรุนแรงที่มีผลต่อกลุ่ม

จากการวิจัยพบว่าสถานการณ์ความรุนแรงของเยาวชนที่มีผลต่อกลุ่มของเยาวชน พบว่ามีแนวโน้มจะสูงขึ้น เพราะโดยธรรมชาติของวัยรุ่นจะติดเพื่อนต้องการยอมรับจากเพื่อนทำให้สมาชิกในกลุ่มมีพฤติกรรมที่คล้ายคลึงกัน และยังดึงกลุ่มเพื่อน รุ่นน้องรุ่นพี่เข้ามาในกลุ่มด้วย ทำให้มีสมาชิกในกลุ่มที่มีพฤติกรรมเสี่ยงเพิ่มขึ้นด้วย

3. สถานการณ์ปัญหาความรุนแรงที่มีผลต่อครอบครัว

จากการวิจัยพบว่าปัญหาความรุนแรงของเยาวชนที่มีต่อครอบครัว คือ ครอบครัวของเยาวชนมีความวิตกกังวลเกี่ยวกับอนาคตของบุตรหลาน อยากให้บุตรหลานเรียนจบสูง มีอนาคตที่ดี มีการทำงานที่มั่นคง แต่ถ้าบุตรหลานมีพฤติกรรมเสี่ยงก็เกิดความวิตกกังวล ห่วงใยในตัวบุตรหลาน กลัวบุตรหลานไม่มีงานทำ ไม่มีอาชีพเลี้ยงตัวเอง กลัวบุตรหลานเอาตัวไม่รอด และครอบครัวก็รู้สึกอับอาย รู้สึกเสียใจที่บุตรหลานมีความประพฤติไม่ดี และถูกมองจากคนในชุมชนว่าไม่ดูแลสั่งสอนลูกหลาน

4. สถานการณ์ปัญหาความรุนแรงที่มีผลต่อชุมชน

จากการวิจัยพบว่าปัญหาความรุนแรงของกลุ่มเยาวชนส่งผลกระทบต่อชุมชนในแง่ของการก่อให้เกิดความรำคาญแก่คนในชุมชน จากพฤติกรรมเสี่ยง เช่น การขับรถเสียดัง การจับกลุ่มมั่วสุมอบายมุข เป็นต้น นอกจากนี้ยังทำให้ชุมชนเกิดความหวาดระแวงเกี่ยวกับเรื่องการทะเลาะวิวาท การลักขโมย เป็นต้น

5.1.2 ความต้องการด้านอาชีพของเยาวชน

จากการวิจัยพบว่า เด็กและเยาวชน บ้านสระ หมู่ที่ 2 มีความถนัดและมีความต้องการพัฒนาทักษะอาชีพ 5 อาชีพ คือ 1) ช่างยนต์ จำนวน 5 คน 2) อาชีพค้าขาย จำนวน 4 คน 3) อาชีพบริการ จำนวน 4 คน 5) อาชีพเกษตรกรรม จำนวน 1 คน แต่จากการวิเคราะห์ทุนทางสังคมพบว่า บ้านสระ หมู่ที่ 2 มีแหล่งน้ำกลางหมู่บ้าน มีโรงเรียน โรงสีข้าว ที่เอื้อต่อการเลี้ยงปลา จึงทำให้เยาวชนตัดสินใจเลือกอาชีพการเลี้ยงปลาและแปรรูปอาหารจากปลา ควบคู่ไปกับการประกอบอาชีพช่างยนต์

ในส่วนของเด็กและเยาวชนบ้านตาเจ็ด หมู่ที่ 5 มีความถนัดและมีความต้องการพัฒนาทักษะอาชีพ 5 อาชีพ 1) อาชีพรับราชการ จำนวน 5 คน 2) อาชีพเกษตรกรรม จำนวน 5 คน 3) อาชีพบริการ จำนวน 4 คน 4) อาชีพค้าขาย จำนวน 2 คน และ 5) อาชีพช่างยนต์ จำนวน 1 คน แต่จากการร่วมวิเคราะห์กลุ่มในเรื่องทุนในชุมชน วิเคราะห์ตลาด ประกอบกับการถอดบทเรียนหลังจากศึกษาดูงานเพื่อสร้างแรงบันดาลใจ พบว่ากลุ่มเด็กและเยาวชนตัดสินใจเลือกอาชีพค้าขาย โดยการทดลองทำขนมพื้นบ้าน ขนมไทย เพื่อจำหน่ายในชุมชน

จากการศึกษาวิจัยพบว่า กลุ่มเป้าหมาย ทั้ง 2 หมู่บ้าน มีความต้องการพัฒนาทักษะอาชีพ และการวิเคราะห์อาชีพที่เหมาะสมกับทุนทางสังคมในชุมชน มี 4 อาชีพ คือ 1) อาชีพช่างยนต์ จำนวน 6 คน 2) อาชีพค้าขาย จำนวน 6 คน 3) อาชีพการเกษตร(การเลี้ยงปลา) จำนวน 6 คน 4) รับราชการ จำนวน 9 คน นักวิจัยได้วิเคราะห์แล้วว่าไม่สามารถสร้างทักษะการประกอบอาชีพรับราชการได้ จึงส่งเสริมการสร้างทักษะอาชีพให้กับเด็กและเยาวชนกลุ่มเป้าหมายเพียง 3 อาชีพ คือ 1. อาชีพช่างยนต์ 2. อาชีพค้าขาย (ขายขนม,ขายปลา) 3. อาชีพเกษตรกรรม (เลี้ยงปลา)

5.1.3 ชุดประสบการณ์ส่งเสริมอาชีพเยาวชนของหน่วยงานที่ผ่านมา

จากการวิจัยพบว่าหน่วยงานที่เข้ามาสนับสนุนการดำเนินงานด้านการสร้างทักษะอาชีพให้กับเยาวชน มี 3 หน่วยงานได้แก่ องค์การบริหารส่วนตำบลกันตวจระมวล (เทศบาลตำบลกันตวจระมวล) หน่วยงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดสุรินทร์ การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย อำเภอปราสาท จังหวัดสุรินทร์ ซึ่งแต่ละหน่วยงานมีการสนับสนุนการดำเนินงานที่แตกต่างกัน ดังนี้

1) องค์การบริหารส่วนตำบลกันตวจระมวล (เทศบาลตำบลกันตวจระมวล) ส่งเสริมการเลี้ยงไก่พื้นบ้านของเยาวชน ม.5 ตำบลกันตวจระมวล อำเภอปราสาท จังหวัดสุรินทร์ ส่งเสริมการเลี้ยงไก่พื้นบ้านของเยาวชน ม.8 ตำบลกันตวจระมวล อำเภอปราสาท จังหวัดสุรินทร์ เป็นการสนับสนุนงบประมาณให้กับกลุ่มเยาวชนที่มีความพร้อมและอยากลงมือปฏิบัติเกี่ยวกับเรื่องอาชีพ กิจกรรมนี้มีข้อดีในเรื่องการให้เด็กได้เรียนรู้จากการลงมือทำ มีการอบรมให้ความรู้เกี่ยวกับการเลี้ยงปลา เลี้ยงไก่ ข้อเสียคือไม่มีผู้ใหญ่ร่วมดำเนินการกับกลุ่มเยาวชน ไม่มีคนคอยกำกับและกระตุ้น ไม่มีที่ปรึกษา ไม่มีการวิเคราะห์ทุนที่มีอยู่ในชุมชนเพื่อเอื้อให้เยาวชนให้เกิดการสร้างอาชีพที่ต่อเนื่อง ขาดการติดตามงานจากเจ้าหน้าที่ ไม่มีการถอดบทเรียน จึงทำให้ไม่ทราบว่าผลลัพธ์ที่ดำเนินการเป็นอย่างไร มีปัญหาที่เกิดขึ้นอย่างไรบ้าง มีการแก้ไขปัญหาอย่างไร ไม่มีการประเมินศักยภาพของเยาวชน ไม่มีการวิเคราะห์การตลาด ไม่มีการกำหนดแผนงานอาชีพ ทำให้โครงการนี้ต้องหยุดชะงัก จากการดำเนินงานสองโครงการนี้ทำให้เทศบาลตำบลกันตวจระมวลทราบว่า นอกจากความอยาก (ความสนใจ) แล้ว ยังต้องประเมินศักยภาพของเยาวชนว่ามีความพร้อมเพียงพอต่อการดำเนินการหรือไม่ การติดตามประเมินผลต้องมีคนลงพื้นที่ไปติดตามทุกระยะ เพื่อให้รับทราบปัญหา และสามารถแก้ปัญหาได้ทันทั่วทั้งที่ ต้องมีการวิเคราะห์การตลาดควบคู่กับการกำหนดแผนงานอาชีพให้สามารถติดตามประเมินผลได้ด้วย

2) หน่วยงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดสุรินทร์ ส่งเสริมการทำงานที่บ้าน การทำเปลญวน การทำโคมไฟจากหวาย และการร้อยลูกปัด ให้กับแกนนำเด็กและเยาวชนหมู่ที่ 1-8 ตำบลกันตวงระมวล อำเภอปราสาท จังหวัดสุรินทร์ กิจกรรมนี้มีข้อดีในเรื่องการให้เด็กได้เรียนรู้จากการลงมือทำ มีการอบรมให้ความรู้เกี่ยวกับการการทำเปลญวน โคมไฟจากหวาย ข้อเสียคือไม่มีผู้ใหญ่ร่วมดำเนินการกับกลุ่มเยาวชนไม่มีคนคอยกำกับและกระตุ้น ไม่มีที่ปรึกษา ขาดการติดตามงานจากเจ้าหน้าที่ไม่มีการถอดบทเรียน ไม่มีการประเมินศักยภาพของเยาวชน ไม่มีการวิเคราะห์ทุนที่มีอยู่ในชุมชนที่เอื้อต่อการดำเนินงานต่อของกลุ่มเยาวชน ไม่มีการวิเคราะห์การตลาด ไม่มีการวางแผนงานอาชีพ เป็นการจับอบรมและฝึกทักษะให้แล้วเสร็จตามระยะเวลาที่กำหนดเพียง 2-3 วัน ให้เด็กมีความรู้ เกิดทักษะ แต่ไม่มีความชำนาญ ทำให้โครงการนี้ต้องหยุดชะงัก จากการดำเนินงานสองโครงการนี้ทำให้เทศบาลตำบลกันตวงระมวลรู้ว่ นอกจากความอยาก (ความสนใจ) แล้วยังต้องประเมินศักยภาพของเยาวชนว่ามีความพร้อมเพียงพอต่อการดำเนินการหรือไม่ การติดตามประเมินผลต้องมีคนลงพื้นที่ไปติดตามทุกระยะ เพื่อให้รับทราบปัญหาและสามารถแก้ปัญหาได้ทันท่วงที การมีทีมพี่เลี้ยงที่ร่วมดำเนินการร่วมกับเยาวชนก็เป็นสิ่งที่ทุกโครงการต้องมี เพราะจะช่วยให้เป็นส่วนผลักดันให้เยาวชนมีการดำเนินการไปอย่างต่อเนื่อง พี่เลี้ยงจะเป็นที่ปรึกษาให้กับกลุ่มเยาวชน และควรมีการต่อยอดกิจกรรมให้มีความหลากหลาย เป็นที่ต้องการของตลาดด้วย

3) การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย อำเภอปราสาท จังหวัดสุรินทร์ จัดกิจกรรมส่งเสริมทักษะการซ่อมรถจักรยานยนต์ให้กับเยาวชนหมู่ที่ 2 และหมู่ที่ 5 ตำบลกันตวงระมวล อำเภอปราสาท จังหวัดสุรินทร์ รูปแบบการจัดกิจกรรมเหมือนกันคือจัดกิจกรรมอบรมให้ความรู้และฝึกปฏิบัติที่จัดให้มีการฝึกทักษะเป็นเวลา 7 วัน ข้อดีของโครงการนี้คือ ได้ลงมือปฏิบัติจากของจริง ระยะเวลาในการเรียนรู้เหมาะสมทำให้ผู้ที่เข้าร่วมฝึกอบรมมีทักษะในการซ่อมรถมีความชำนาญมากขึ้น ข้อเสียคือไม่มีการประสานงานกับหน่วยงานราชการพื้นที่ เพื่อช่วยสนับสนุนการดำเนินการ การคัดเลือกเยาวชนเข้าร่วมการอบรมดังกล่าว จากกิจกรรมนี้ทำให้เทศบาลตำบลกันตวงระมวลเห็นว่าจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องสร้างเครือข่ายเพื่อมาช่วยสนับสนุนการดำเนินงานในการจัดกิจกรรมที่มีความคล้ายคลึงกัน ต้องบูรณาการทำงานร่วมกัน การทำงานจึงไม่ซ้ำซ้อนกัน

ประสบการณ์การทำงานของเทศบาลตำบลกันตวงระมวลที่ผ่านมา มีในการดำเนินงานส่งเสริมอาชีพไม่ว่าจะเป็นกลุ่มเยาวชน หรือกลุ่มบุคคลทั่วไป เป็นการจับอบรมและศึกษาดูงานนอกสถานที่ มีกำหนดระยะเวลา 1-3 วัน เป็นกิจกรรมที่จัดให้แล้วเสร็จเพียงครั้งเดียว ด้านการส่งเสริมอาชีพจะมีการส่งเสริมอาชีพที่หลากหลายตามกระแสของสังคม ไม่มีการส่งเสริมอาชีพเดียวให้ประสบความสำเร็จ และมีการต่อยอดอาชีพน้อยมาก ผู้รับผิดชอบงานการส่งเสริมอาชีพมีภาระงานในหน้าที่มาก จึงไม่สามารถติดตามงานการดำเนินงานได้ทุกโครงการ จึงมีการติดตามงานโครงการที่ได้ผลตอบรับที่ดีเท่านั้น ส่วนโครงการที่มีผลการตอบรับไม่ค่อยดีก็ไม่ไ้ลงไปติดตาม โครงการนั้นจึงต้องหยุดชะงักไป

5.1.4 ทุนที่เหมาะสมกับการสร้างอาชีพ

จากการศึกษาวิจัยพบว่า บ้านสระ หมู่ที่ 2 มีทุนทางสังคมที่ เหมาะสมกับการสร้างอาชีพ ให้กับเยาวชนมี 2 กลุ่มหลัก คือ ทุนทางทรัพยากรและทุนทางสังคม ทุนทางทรัพยากรที่สามารถนำมาใช้ ประโยชน์ได้ คือ หนองจะแกชีเปรี๊ด ห้วยจะแกชีเปรี๊ด หนองสาย ส่วนทุนทางสังคมได้แก่ โรงเรียนข้าว ชุมชน ศูนย์สาธิตการตลาด กลุ่มธนาคารข้าว กองทุนแม่เพื่อแผ่นดิน แต่ทุนที่สามารถนำมาใช้ในการสร้าง ทักษะอาชีพให้แก่เยาวชนมีดังนี้

1. แหล่งน้ำ หนองจะแกชีเปรี๊ด เพื่อการสร้างทักษะอาชีพเกษตรกรรม การเลี้ยงปลา จาก เวทีการกระบวนการวิเคราะห์ทุนทางสังคม ทีมวิจัย ผู้นำชุมชน และเด็กเยาวชนกลุ่มเป้าหมายวิเคราะห์แล้ว ว่า หนองจะแกชีเปรี๊ด มีน้ำตลอดทั้งปี มีความปลอดภัย อยู่กลางหมู่บ้าน เหมาะสมกับการเลี้ยงปลา และที่ดินสาธารณะประโยชน์ที่อยู่ในบริเวณคันคูสระจะแกชีเปรี๊ด สามารถทำกิจกรรมปลูกผัก กิจกรรมเลี้ยง ไก่ไข่ นอกจากนี้ที่ดินสาธารณะประโยชน์บริเวณคันสระจะแกชีเปรี๊ดยังเป็นที่ตั้งทุนทางสังคมของชุมชน หลายอย่าง เช่น ศาลากลางหมู่บ้าน ศูนย์สาธิตการตลาด โรงเรียนข้าวชุมชน การใช้ประโยชน์จากศาลากลาง หมู่บ้านเป็นสถานที่ต่อยอดการฝึกทักษะอาชีพเลี้ยงปลา เป็นสถานที่สำหรับการรวมกลุ่มในประชุมการ ดำเนินกิจกรรมต่างๆของเด็กและเยาวชน อีกทั้งเป็นสถานที่เก็บอาหารปลาของเด็กและเยาวชน ในส่วนแหล่งน้ำอื่นๆ คือหนองสวาย สระตาดค ห้วยโอเปรียล และห้วยจะแกชีเปรี๊ดนั้น มีน้ำตลอดทั้งปี เช่นกัน แต่อยู่ห่างไกลจากชุมชน อาจมีการลักขโมยปลาที่เลี้ยงได้

2. โรงเรียนข้าวชุมชน เด็กและเยาวชนสามารถนำรำข้าว จากโรงสีชุมชน มาผสมกับอาหาร ปลา และโรงสีชุมชนตั้งอยู่บนคันสระจะแกชีเปรี๊ด ซึ่งใกล้กับกระชังที่เด็กและเยาวชนเลี้ยงปลา

3. ศูนย์สาธิตการตลาด เป็นสถานที่ ที่เด็กและเยาวชนจำหน่ายปลา ตั้งอยู่บนคันคู สระจะแกชีเปรี๊ด อยู่กลางหมู่บ้าน

ในส่วนของกองทุนแม่เพื่อแผ่นดิน และกลุ่มธนาคารข้าว เด็กและเยาวชน ยังไม่นำทุนส่วน นี้มาใช้ เนื่องจากยังไม่เข้าใจกฎ ระเบียบการเบิกจ่ายงบประมาณ ของทุนทั้งสองอย่างนี้ ทุนทางสังคมอื่นๆ เช่น โรงเกษตรอินทรีย์ ป่าไม้ส่วนบุคคล เด็กไม่เลือกดำเนินกิจกรรมการสร้างทักษะเนื่องจากเห็นว่าไม่ ปลอดภัย และไม่เหมาะสมกับการฝึกอาชีพที่เด็กสนใจ

จากการศึกษาวิจัยพบว่า บ้านตาเจ็ด หมู่ที่ 5 มีทุนทางสังคมที่ เหมาะสมกับการสร้างทักษะ อาชีพ ให้แก่เด็กและเยาวชน ทั้งหมด 9 อย่าง คือ 1.ห้วยจะแกชีเปรี๊ด 2. สระตาเจ็ด 3.ป่าไม้ส่วนบุคคล 4. ที่ดินสาธารณะ 5. ธนาคารข้าว 6.โรงเรียนข้าวชุมชน 7. ศูนย์สาธิตการตลาด 8.ศาลากลางหมู่บ้าน 9. ปราชญ์ด้านขนมพื้นบ้านและขนมไทย แต่เด็กและเยาวชน เลือกทุนทางสังคมเพื่อสร้างทักษะอาชีพ เพียง 4 อย่าง คือ

1. สระน้ำกลางหมู่บ้าน (สระตาเจ็ด) จากการวิเคราะห์ข้อมูลแล้วพบว่าสระตาเจ็ด มีน้ำตลอดทั้งปี จึงเหมาะสมที่จะเลี้ยงปลา สระน้ำตั้งอยู่กลางหมู่บ้านทำให้เป็นจุดศูนย์กลางในการรวมตัวทำกิจกรรม

2. ศูนย์สาธิตการตลาด เด็กเยาวชนสามารถนำสินค้า หรือผลผลิตไปวางจำหน่าย ฝากจำหน่ายได้ สามารถยืมอุปกรณ์ของศูนย์สาธิตมาใช้ได้
3. ศาลากลางหมู่บ้าน เยาวชนสามารถใช้เป็นสถานที่ในการฝึกทักษะการทำงาน และยังสามารถยืมอุปกรณ์เครื่องครัวที่อยู่ในศาลากลางหมู่บ้านมาใช้ในการฝึกทักษะการทำงานที่บ้าน การเลี้ยงปลาในกระชังได้
4. ปราชญ์ด้านขนมพื้นบ้านและขนมไทย จะพบว่าในชุมชนบ้านตาเจ็ดมีปราชญ์ด้านขนมพื้นบ้านที่หลากหลายมาก เยาวชนสามารถให้ปราชญ์สอนทำขนมพื้นบ้านได้

5.1.5 ระบบการติดตามสนับสนุน

การติดตามและหนุนเสริมของกลุ่มเยาวชนบ้านสระ หมู่ที่ 2 ดังนี้

- 1) อาชีพช่างซ่อมรถและเครื่องยนต์ขนาดเล็ก มีการติดตามเป็นระยะทุกเดือนโดยทีมนักวิจัยลงพื้นที่ไปดูในพื้นที่ทำกิจกรรม ลงไปสอบถามผลการดำเนินงาน สอบถามปัญหาและอุปสรรคที่พบ ร่วมประชุมวางแผนการดำเนินงานทุกขั้นตอน มีการพูดคุยกับกลุ่มเยาวชนในช่องทางอื่น เช่น โทรศัพท์ ไลน์ และยังมีผู้ใหญ่บ้านคอยกำกับควบคุมดูแลให้คำปรึกษา เป็นผู้ประสานงานระหว่างกลุ่มเยาวชนกับกลุ่มพี่เลี้ยง
- 2) อาชีพเลี้ยงไก่ไข่ ในขั้นตอนการสร้างโรงเรือนมีคณะกรรมการหมู่บ้านไปช่วยดูแล และอำนวยความสะดวกให้เยาวชนสร้างโรงเรือนเลี้ยงไก่ ในการติดตามนั้นทีมนักวิจัยมีการลงพื้นที่ไปติดตาม และให้ผู้ใหญ่บ้านช่วยติดตามการดำเนินงาน นอกจากนี้ยังมีการพูดคุยกับกลุ่มเยาวชนในช่องทางอื่น เช่น โทรศัพท์ ไลน์ และมีทีมพี่เลี้ยงจากเทศบาลตำบลกันตวงจะมาคอยให้ความรู้ ให้คำแนะนำอีกด้วย
- 3) อาชีพปลูกผัก ทีมนักวิจัยได้ลงพื้นที่ไปติดตามและร่วมดำเนินการในช่วงปลูกผัก ในขั้นตอนการทำแปลงผักมีผู้ใหญ่ในชุมชน คณะกรรมการหมู่บ้านมาร่วมด้วยช่วยกันทำแปลงผัก และหลังจากปลูกผักเสร็จแล้วทีมนักวิจัยก็เว้นระยะห่างในการลงพื้นที่ไปติดตาม ทำให้พบปัญหาว่าเด็กๆไม่ค่อยไปดูแลรดน้ำ มีเพียงผู้ใหญ่ที่เข้าไปดูแลให้ ทำให้แปลงผักที่ปลูกผักเป็นแปลงผักของผู้ใหญ่โดยปริยาย
- 4) อาชีพเลี้ยงปลา มีหน่วยงานประมงอำเภอปราสาท หน่วยงานประมงจังหวัดสุรินทร์ที่เข้ามาสนับสนุนช่วยเหลือในการทำกิจกรรม เรื่องการเป็นวิทยากรให้ความรู้เรื่องการเย็บกระชัง การเลี้ยงปลาในกระชัง และสอนการแปรรูปอาหารจากสัตว์น้ำ หลักสูตร ปลาต้ม การเลี้ยงปลามีทีมนักวิจัยลงพื้นที่ร่วมดำเนินการ ลงพื้นที่ไปติดตามทุกสองเดือน นอกจากนี้ผู้ใหญ่ คณะกรรมการหมู่บ้าน ชาวบ้านยังมาช่วยทำสถานที่เลี้ยงปลา กลุ่มผู้ช่วยผู้ใหญ่จะช่วยเหลือและเยาวชนชายทำสถานที่เลี้ยงปลาในน้ำ ส่วนกลุ่มผู้หญิงวัยผู้ใหญ่จะช่วยเหลือและเยาวชนหญิงเย็บกระชังเลี้ยงปลา นอกจากนี้ยังช่วยเหลือกลุ่มเยาวชนในการเลี้ยงปลา คอยกำกับดูแลให้เยาวชนให้อาหารปลาทุกวัน เมื่อปลาโตครบตามระยะเวลาที่กำหนดจับปลาเพื่อจำหน่าย ผู้ใหญ่บ้านจะช่วยประชาสัมพันธ์เสียงตามสายของหมู่บ้านให้ประชาชนและประชาชนในละแวกข้างเคียงมาซื้อปลาของกลุ่มเยาวชน

การติดตามและหนุนเสริมของกลุ่มเยาวชนบ้านตาเจ็ด หมู่ที่ 5 ดังนี้

1) อาชีพค้าขายประเภทขนมพื้นบ้าน มีทีมนักวิจัยเข้าร่วมดำเนินการด้วยทุกขั้นตอน เป็นที่ปรึกษาให้กลุ่ม คอยหนุนเสริมสนับสนุนของกลุ่ม กลุ่มแม่บ้านเข้ามาช่วยเยาวชนทำขนมพื้นบ้านทุกครั้งที่มีการรวมกลุ่มทำกิจกรรม นอกจากนี้ยังช่วยหาลูกค้า ช่วยประชาสัมพันธ์ ช่วยเยาวชนจำหน่ายขนม ช่วยเยาวชนส่งขนมตามออเดอร์ ช่วยส่งขนมตามร้านค้าต่างๆ

2) อาชีพการเลี้ยงปลาในกระชัง ในขั้นดำเนินการมีคณะกรรมการหมู่บ้าน ชาวบ้านมาช่วยกันเอากระชังลงน้ำ ช่วยเยาวชนผูกกระชัง ช่อมกระชัง และยังมีผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้านที่เป็นปราชญ์การเลี้ยงปลา มาช่วย ช่วยให้อาหารปลา คอยกำกับควบคุมเยาวชนในการให้อาหารปลา ช่วยประชาสัมพันธ์การจำหน่ายปลาของกลุ่มเยาวชน

5.1.6 ผลการใช้ทุนเพื่อสร้างอาชีพแก่เยาวชน

จากการดำเนินการทดลองปฏิบัติการสร้างอาชีพที่เหมาะสมกับทุนที่มีอยู่ในชุมชนของกลุ่มเยาวชนบ้านสระ หมู่ที่ 2 มีผลการปฏิบัติการ ดังนี้

1) อาชีพช่างซ่อมรถและเครื่องยนต์ขนาดเล็ก ถือว่าประสบความสำเร็จ เพราะก่อนการดำเนินการเยาวชนส่วนใหญ่ในกลุ่มนี้ไม่มีงานทำ ไม่มีรายได้ ยังเป็นเด็กนอกระบบการศึกษา พอได้มารวมกลุ่มกันทำกิจกรรมฝึกทักษะอาชีพซ่อมรถก็ทำให้มีรายได้ ช่วยจุนเจือตัวเองและคนในครอบครัว และชาวบ้านในละแวกแถวนั้นก็ได้รับผลที่ดีเพราะไม่ต้องเอารถไปซ่อมไกล ราคาถูก มีคุณภาพ เยาวชนมีความรับผิดชอบมากขึ้น เยาวชนถูกยอมรับจากผู้ปกครองและประชาชนในชุมชน เยาวชนมีความรู้และมีทักษะการซ่อมรถ ทุนที่เหมาะสมที่สามารถใช้ได้ คือ รุ่นพี่ที่มีความรู้ ทักษะ ประสบการณ์การซ่อมรถมาเป็นพี่เลี้ยงในการดำเนินงานของกลุ่มเยาวชน รูปแบบการเรียนการสอนให้ลงมือปฏิบัติ ลองผิดลองถูก เรียนรู้จากการลงมือทำจริง เงื่อนไขความสำเร็จคือเยาวชนมีชอบ ความสนใจในเรื่องซ่อมรถอยู่แล้ว รุ่นพี่ที่สอนเป็นคนในหมู่บ้าน ความสนิทสนมกันทำให้เด็กทำงานอย่างไม่กดดัน สถานที่ฝึกทักษะอยู่ในชุมชน ทำให้สามารถเรียนรู้ได้ตลอดเวลา

2) อาชีพปลูกผัก ล้มเหลว เนื่องจากเยาวชนกลุ่มปลูกผักมีแต่เด็ก ๆ รุ่นเล็ก ๆ เป็นเด็กปฐมวัย เด็กประถมวัย แล้วก็ต้องไปโรงเรียน ยังแบ่งเวลาไม่เป็น ยังขาดความรับผิดชอบ จึงไม่มีใครได้ดูแลรดน้ำ ถอนหญ้า จึงทำให้ได้ผลผลิตที่ไม่ดีนัก แต่ดีในแง่ที่ผู้ใหญ่เข้ามาดำเนินการปลูกผัก ใช้ประโยชน์จากคันคู การปลูกผักเพื่อเป็นแบบอย่างให้กับคนในชุมชน ใช้ประโยชน์จากน้ำในสระรดน้ำผัก ใช้เกลบจากโรงสีข้าวมาทำแปลงดินปลูก ใช้ปุ๋ยจากการเลี้ยงหมูบริเวณคันสระ มาใส่แปลงปลูกผัก

3) อาชีพเลี้ยงไก่ไข่ เพิ่งเริ่มเลี้ยงกำลังไปได้ดี เยาวชนมีความรับผิดชอบและเข้มแข็ง ใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์ นอกจากจะเลี้ยงปลาแล้วยังเลี้ยงไก่ไข่อีกหนึ่งอย่าง ทำให้มีรายได้ควบคู่กันไป ชาวบ้านได้บริโภคไข่ในราคาที่ถูกลงกว่าท้องตลาดและยังเป็นการสนับสนุนเยาวชนในหมู่บ้าน

ตนเองให้มีรายได้ระหว่างเรียนไปด้วย ทำให้เยาวชนมีความรู้และมีทักษะการเลี้ยงไก่ไข่ เยาวชนได้ฝึกทักษะการเขียนแบบ การก่อสร้าง และการแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้า การทำโรงเรือนเลี้ยงไก่ได้ใช้ประโยชน์จากคันคูสระจะแกชีเปรียด ใช้เกลบจากโรงสีข้าวชุมชนมาโรยพื้นโรงเรือน ใช้ปลายข้าวจากโรงสีข้าวมาให้อาหารไก่ เงื่อนไขความสำเร็จคือเยาวชนในกลุ่มมีทักษะในการเขียนแบบ มีทักษะการก่อสร้างทำให้สามารถทำโรงเรือนได้ มีการมอบหมายหน้าที่ความรับผิดชอบกันภายในกลุ่มอย่างชัดเจน มีกลุ่มเยาวชนรุ่นพี่คอยช่วยเหลือในการทำกิจกรรม คอยให้คำปรึกษา คอยพาน้องๆทำกิจกรรมให้เป็นไปตามแผนงานที่กำหนด

4) อาชีพเลี้ยงปลาในกระชัง ผลที่ได้จากการเลี้ยงปลาก็ดีทั้งสองด้านคือ ทั้งเยาวชนและแม่บ้าน เยาวชนมีรายได้จากการเลี้ยงปลาเพื่อจำหน่าย และแม่บ้านก็ได้ปลาจากเยาวชนนำมาแปรรูปอาหาร ไม่ต้องไปหาซื้อปลาจากที่อื่น ทำให้มีรายได้ทั้งเยาวชนและแม่บ้าน ประสบผลสำเร็จ คนในชุมชนมีอาหารการกินที่ดีขึ้น เยาวชนมีความรู้และมีทักษะการเลี้ยงปลา ทุนที่เหมาะสมที่ใช้งานได้คือ สระน้ำจะแกชีเปรียด รำละเียดจากโรงสีข้าวชุมชนเป็นอาหารปลา มีวัชพืชรกรรมาติในท้องถิ่น ได้แก่ ไม้ยูคา ไม้ไผ่ มาทำกระชังปลา เงื่อนไขความสำเร็จคือเยาวชนมีความรับผิดชอบดูแลเอาใจใส่ให้อาหารปลาอย่างสม่ำเสมอ มีการแบ่งตารางเวรให้อาหารชัดเจน มีความสามัคคีในกลุ่มทำให้การดำเนินการเป็นไปด้วยความเรียบร้อย

จากการดำเนินการทดลองปฏิบัติการสร้างอาชีพที่เหมาะสมของกลุ่มเยาวชนบ้านตาเจ็ด หมู่ที่ 5 มีผลการปฏิบัติการ ดังนี้

1) อาชีพค้าขาย ประเภทขนมพื้นบ้าน ถือว่าประสบผลสำเร็จ เพราะกลุ่มนี้มีทั้งเด็กและผู้ใหญ่ทำให้รวมกลุ่มกันได้อย่างดี ทำให้มีขนมขายอย่างต่อเนื่องและออเดอร์ก็เข้ามาเรื่อย ๆ ทุกคนมีรายได้จากการขายขนมเพิ่มขึ้นเรื่อยๆ เยาวชนมีการพูดคุยกันมากยิ่งขึ้น เยาวชนมีความสุขในการทำกิจกรรมจากการพูดคุยหยอกล้อกัน เยาวชนมีความอดทนต่อปัญหา อุปสรรค ทุมเทแรงกายแรงใจ เมื่อมีออเดอร์ขนมเข้ามาเยาวชนจะช่วยกันทำ แม้จะต้องทำดึกมากก็ตาม เยาวชนจะแบ่งหน้าที่และมอบหมายความรับผิดชอบ มีการทำงานเป็นทีม เยาวชนเกิดความรู้และทักษะการทำขนมดอกจอก ขนมดอกบัว ทุนที่เหมาะสม ที่ใช้งานได้ คือวัดอุทัยจากท้องถิ่น ได้แก่ ใบเตย มะพร้าว ปรากฏข้าวบ้าน เงื่อนไขการประสบความสำเร็จคือมีผู้ใหญ่อยู่ร่วมในกลุ่มทำให้มีคนคอยกระตุ้น มีคนคอยผลักดัน และกิจกรรมที่ดำเนินการเป็นกิจกรรมที่ทำทายความสามารถทำให้เด็กอยากเรียนรู้ อยากลองทำ กลุ่มเยาวชนมีความสัมพันธ์ที่ดีต่อกันทำให้เกิดความสามัคคีกันช่วยเหลือกันในกลุ่ม

2) อาชีพเลี้ยงปลาในกระชัง ผลที่ได้จากการเลี้ยงปลา คนในชุมชนมีอาหารการกินที่ดีขึ้น มีปลาในการบริโภค ปลาเป็นที่ต้องการของตลาด เยาวชนมีความรับผิดชอบผู้ใหญ่ในชุมชนเห็นเยาวชนดำเนินการแบบจริงจังก็เข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรม เยาวชนมีความรับผิดชอบมากขึ้น มีการพูดคุยกันในกลุ่มกันมากขึ้น เยาวชนมีความรู้และมีทักษะการเลี้ยงปลา ทุนที่เหมาะสม ที่สามารถใช้คือ วัชพืชรกรรมาติที่มีอยู่ในท้องถิ่น ได้แก่ ไม้ยูคา ไม้ไผ่ มาทำกระชังปลา ใช้สระน้ำตาเจ็ดในการเลี้ยงปลา มีปราชญ์ที่คอยให้ความรู้และให้คำปรึกษาตลอดระยะเวลาการดำเนินการทำให้การดำเนินงานเป็นไปด้วยความเรียบร้อย เงื่อนไขความสำเร็จคือมีปราชญ์ในชุมชนที่ร่วมดำเนินการกับเยาวชน มีกลุ่มแม่บ้านมาร่วม

ดำเนินการกับเยาวชน ซึ่งมีส่วนร่วมในการดูแลกลุ่มเยาวชนให้อาหารปลา ติดตามการให้อาหารปลาของเยาวชน

5.2 การอภิปรายผลการวิจัย

5.2.1 อภิปรายผลด้านการศึกษาศถานการณ์ปัญหา/ความรุนแรงด้านการประกอบอาชีพของเยาวชน

สถานการณ์ปัญหาความรุนแรงด้านการประกอบอาชีพของเยาวชน หมู่ที่ 2 บ้านสระ และ หมู่ที่ 5 บ้านตาเจ็ด ตำบลกันตวจระมวล อำเภอปราสาท จังหวัดสุรินทร์ สามารถอภิปรายผลได้ดังนี้

เยาวชนทั้งหมดกี่คน180.....คน ประกอบด้วย

1. เยาวชนในระบบ.....87.....คน
2. นอกบบ.....60.....คน
3. มีปัญหา เด็กแว้น.....7.....คน
4. ว่างาน.....12.....คน
5. มั่วสุม.....14.....คน

1) จากการวิจัยพบว่ามุมมองผู้ปกครองของเยาวชน,ผู้นำ,ตัวเยาวชนเอง ที่มีมุมมองต่อ

สถานการณ์ปัญหาความรุนแรงด้านการประกอบอาชีพของเยาวชนและเวทีวิเคราะห์ข้อมูล ในมุมมองของผู้นำและผู้ปกครองมองว่าเด็กเยาวชนที่เรียนไม่จบ ไม่มีงานทำ และมีพฤติกรรมเสี่ยงเป็นปัญหาต่อชุมชนในแง่เป็นแบบอย่างที่ไม่ดีกับเยาวชนรุ่นน้อง และชักชวนเยาวชนคนอื่นให้มีพฤติกรรมตามกัน คาดหวังจะให้เยาวชนและบุตรหลานของตนเองมีอาชีพที่มั่นคง มีการทำงานที่ดี ไม่ต้องไปทำงานที่อื่นก็ได้ หรือให้สืบทอดอาชีพของผู้ปกครอง อยู่ดูแลครอบครัว จึงอยากจะส่งเสริมให้เยาวชนมีทักษะอาชีพ มีงานทำเลี้ยงตนเองเลี้ยงครอบครัว พึ่งพาตนเองได้ สามารถอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข

2) ส่วนมุมมองตัวเยาวชนที่เป็นกลุ่มเรียนไม่จบหรือออกกลางคัน กลุ่มที่ว่างงาน มีมุมมองต่อตนเอง ต่อผู้นำและผู้ปกครอง ดังนี้ คืออยากจะมีงานทำ มีเงิน มีรายได้มาจุนเจือครอบครัว มีเงินมาดูแลพ่อแม่ อยากทำให้พ่อแม่สบาย อยากเป็นคนดีของสังคม อยากให้ผู้นำเข้าใจวัยรุ่น และคอยสนับสนุนให้กำลังใจให้เยาวชนทำงานต่างๆ ได้ ไม่อยากให้ซ้ำเติมเวลาที่เยาวชนทำงานล้มเหลว หรือทำงานไม่ประสบความสำเร็จ การซ้ำเติมมันทำให้เยาวชนรู้สึกไม่ดี และทำให้ไม่อยากทำงานอะไร กลัวความผิดพลาด ส่วนเรื่องการประกอบอาชีพ เยาวชนทุกคนอยากจะมีความรู้ คิดว่าถ้ามีความรู้ในชุมชนก็จะเป็นสิ่งที่ดีมาก เพราะไม่ต้องไปทำงานไกลบ้าน แต่ยังขาดทักษะด้านอาชีพจึงต้องไปทำงานที่อื่นที่ไกลบ้าน ส่วนมากไปเป็นลูกจ้างเขา ไปทำงานกับเพื่อนหรือผู้ใหญ่ในหมู่บ้านจากการแนะนำของคนในครอบครัว หรือคนในชุมชนที่เห็นว่าเยาวชนว่างงานและมองเห็นว่าเป็นงานที่เยาวชนสามารถทำได้ ส่วนใหญ่เป็นงานก่อสร้าง เป็นลูกจ้างเป็นกรรมกรแบกหาม เป็นงานที่ใช้แรงงาน ไม่สามารถทำงานอื่นได้นอกจากงานเหล่านี้ เพราะด้วยข้อจำกัดด้านอายุ ประสบการณ์ แต่เมื่อไปทำงานแล้วเจองานหนักทำให้ต้องกลับมาอยู่บ้านเหมือนเดิม

3) เมื่อนำข้อมูลที่ผ่านเวทีวิเคราะห์ข้อมูล จึงได้นำเสนอข้อมูลต่อชุมชน กลุ่มเป้าหมายที่ผู้เข้าร่วมรับฟังข้อมูล เป็นผู้นำชุมชน ผู้ปกครอง เยาวชน โดยให้แต่ละกลุ่มนำเสนอผลการศึกษามุมมองตนเอง ทั้งมุมมองของผู้นำ ผู้ปกครองที่มีต่อเด็กและมุมมองของเด็กที่มีต่อผู้นำ และผู้ปกครอง เมื่อนำเสนอเสร็จก็จะมาช่วยกันวิเคราะห์ว่า แต่ละฝ่ายจะช่วยกันแก้ปัญหาอย่างไร จึงได้ข้อสรุปว่าจะช่วยกันสนับสนุนให้เยาวชนมีทักษะในอาชีพตามความถนัด ความสนใจของเยาวชนเอง ด้านผู้นำ ผู้ปกครองจะเป็นคนคอยสนับสนุนในเรื่องกำลังใจ ทรัพย์ กำลังกาย องค์ความรู้ ส่วนเยาวชนจะเข้าร่วมการฝึกทักษะอาชีพ อาชีพ เรียนรู้กระบวนการประกอบอาชีพ เพื่อเก็บเกี่ยวประสบการณ์และทักษะให้มีความรู้ ความเชี่ยวชาญมากขึ้น ด้านเจ้าหน้าที่จากเทศบาลที่เข้าร่วมรับฟังข้อมูลเห็นว่า เทศบาลตำบลกันตวงจะสามารถสนับสนุนด้านงบประมาณการสร้างทักษะอาชีพ และสามารถหาภาคีเครือข่ายมา ร่วมดำเนินการทั้งงบประมาณ วิทยากรมาสอนทักษะอาชีพ องค์ความรู้ วัสดุอุปกรณ์ พันธุ์สัตว์และสนับสนุนบุคลากรมาอำนวยความสะดวกในการฝึกทักษะอาชีพให้เยาวชน

5.2.2 อภิปรายผลด้านการศึกษาศักยภาพความต้องการในการพัฒนาอาชีพที่เหมาะสม

จากกระบวนการสำรวจแบบสอบถามความถนัดและความต้องการพัฒนาทักษะอาชีพที่เหมาะสมกับทุนทางสังคมในชุมชน และเวทีวิเคราะห์ข้อมูล พบว่าเด็กและเยาวชนกลุ่มเป้าหมายต้องการพัฒนาทักษะอาชีพ 4 อาชีพ คือ 1. ช่าง 2.ค้าขาย 3.เกษตรกรรม 4. รับราชการ

และยังพบข้อมูลว่ากลุ่มผู้ตอบแบบสอบถามกลุ่มเด็กในระบบจำนวน 9 คน จาก จำนวน 28 คน เลือกอาชีพการเข้ารับราชการ แต่ตัดสินใจเลือกอาชีพรับราชการทั้งหมด 5 คน ซึ่งทีมนักวิจัยชุมชนและพี่เลี้ยงไม่สามารถฝึกทักษะด้านนี้ได้ เด็กในระบบบางส่วนได้เลือกอาชีพเกษตรกรรมและอาชีพค้าขาย ในส่วนของเด็กนอกระบบ ส่วนใหญ่เลือกอาชีพช่างซ่อม และอาชีพรอง คือ อาชีพเกษตรกรรม จากข้อมูลเด็กนอกระบบจำนวน 11 คน

การเปรียบเทียบระหว่างเด็ก 2 กลุ่มพบว่า

กลุ่มเด็กในระบบ

1) เลือกอาชีพข้าราชการ เกษตรกรรม และค้าขาย เนื่องจากเป็นเด็กเยาวชนเพศหญิง ซึ่งมองศักยภาพตนเองแล้วว่าไม่สามารถเลือกกิจกรรมอาชีพที่ใช้แรงเยอะๆ รวมทั้งวิเคราะห์แล้วว่าเป็นอาชีพที่เหมาะสมกับบริบทชุมชน แต่การเลือกฝึกทักษะอาชีพวิเคราะห์แล้วว่าอาชีพค้าขายเป็นอาชีพที่เหมาะสมกับศักยภาพของเยาวชนมากที่สุด สอดคล้องกับทุนที่มีอยู่ในชุมชน

2) ในชุมชนมีปราชญ์และภูมิปัญญาที่เอื้อต่อการประกอบอาชีพเกษตรกรรมและค้าขาย

3) เด็กในระบบเลือกอาชีพประกอบอาชีพเกษตรกรรม และอาชีพค้าขาย เนื่องจากมีตัวอย่างการประกอบอาชีพเกษตรกรรมและค้าขายประสบความสำเร็จ มีรายได้เลี้ยงตนเอง ครอบครัวได้ ได้เดินทางไปทำงานต่างถิ่น

เด็กนอกระบบ

1) กลุ่มเด็กนอกระบบส่วนใหญ่เป็นเพศชาย ซึ่งมีความถนัดและมีความสนใจ มองศักยภาพเห็นว่าสามารถประกอบอาชีพช่างซ่อมเครื่องยนต์(มอเตอร์ไซค์) ได้ และอาชีพเกษตรกรรมเป็นอาชีพที่เหมาะสมกับบริบทชุมชน

- 2) รุ่นพี่มีความรู้,ทักษะในการเป็นช่าง
- 3) เห็นตัวอย่างรุ่นพี่มีรายได้จากการซ่อมรถจึงเกิดแรงบันดาลใจ
- 4) ผู้ใหญ่บ้านให้การสนับสนุน

สรุป ด้านการศึกษาศักยภาพความต้องการในการพัฒนาอาชีพที่เหมาะสมของเยาวชนหมู่ที่ 2 และหมู่ที่ 5 สอดคล้องกับแนวคิดและทฤษฎีของนายสมิง ไสสม กล่าววาทักษะชีวิต คือความสามารถของบุคคลอันประกอบด้วยการมีความรู้ มีเจตคติที่ดี และมีทักษะที่สามารถจะแก้ไขปัญหาด้านใดด้านหนึ่งด้วยตนเอง เพื่อให้สามารถอยู่รอดได้อย่างมีความสุขในสภาพสังคมที่เต็มไปด้วยปัญญาและความเปลี่ยนแปลงในยุคปัจจุบันและสามารถปรับตัว เตรียมตัวพร้อมสำหรับการดำเนินชีวิตในอนาคต ดังนั้นจึงต้องมีการส่งเสริมให้เด็กและเยาวชนมีทักษะชีวิตที่สอดคล้องกับการสร้างทักษะอาชีพเพื่อให้เยาวชนมีความรู้ มีเจตคติที่ดี จึงต้องจัดให้เยาวชนมีการเรียนรู้จากการลงมือปฏิบัติฝึกทักษะอาชีพตามความต้องการของเยาวชนเอง

5.2.3 อภิปรายผลศึกษาทุนทางสังคมของชุมชนที่เอื้อและเหมาะสมกับการพัฒนาอาชีพของเยาวชนด้านทุนทางทรัพยากร ของทั้ง 2 หมู่บ้าน

- 1) แหล่งน้ำใช้การหาความสัมพันธ์แบบเชิงบวก-เชิงลบ

เชิงบวก

1. สระน้ำของทั้ง 2 หมู่บ้านมีน้ำตลอดปี
2. สามารถเลี้ยงปลาในกระชังและหว่านแหในช่วงหน้าแล้ง
3. บริเวณคันสระเป็นที่ตั้งของกลุ่มหรือองค์กรต่าง ๆ
4. ใช้ในด้านการเกษตร(ปลูกผักสวนครัว)
5. เป็นแหล่งน้ำดื่มของโค-กระบือ

เชิงลบ

1. ไม่เพียงพอสำหรับการปลูกพืชไร่พืชสวน
2. ไม่เพียงพอสำหรับการทำนาปรัง
- 2) ที่ดินใช้ในการหาความสัมพันธ์แบบก่อน-หลัง

ก่อน

1. เป็นพื้นที่ว่างไม่ได้ใช้ประโยชน์

หลัง

1. เป็นพื้นที่ใช้ในการทำกิจกรรมต่าง ๆ ของชุมชน

2. เป็นที่ตั้งขององค์กรหรือกลุ่มต่าง ๆ เช่น ศูนย์สาธิตการตลาด ศาลากลางหมู่บ้าน , โรงเรียนชุมชน ฯลฯ

3. ใช้เป็นลานตากข้าวเปลือกในฤดูกาลเก็บเกี่ยวผลผลิตของชุมชน

4. ใช้เป็นสถานที่ฝึกซ้อมและเล่นกีฬาของเยาวชน

3) วัตถุประสงค์ใช้ในการหาความสัมพันธ์แบบเปรียบเทียบ แบ่งเป็น ภายใน-ภายนอก

ภายใน

1. มีวัสดุอุปกรณ์และวัตถุประสงค์บางอย่างที่มีอยู่ในชุมชนและในครัวเรือน เช่น มะพร้าวใบเตย, กล้วย, เต้าไฟ, กระทะ ฯลฯ

2. มีปราชญ์, มีผู้รู้ ที่สามารถสอนทำขนม, การซ่อมรถได้

ภายนอก

1. ได้งบประมาณสนับสนุนจากหน่วยงานราชการ เช่น อบต. , เทศบาล , สำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ ฯลฯ

2. วัตถุประสงค์บางชนิดที่ต้องหาซื้อจากตลาด เช่น แป้งทำขนม และอะไหล่รถ

ด้านทรัพยากรของ พื้นที่หมู่ 2 บ้านสระ มีทรัพยากรธรรมชาติ ด้านแหล่งน้ำอยู่หลายที่ ได้แก่ หนองสวาย ห้วยจะแกชีเปรียด สระจะแกชีเปรียด สระน้ำตาพจน์ ห้วยโอเปรียด หลังจากที่ได้เก็บรวบรวมข้อมูลวิเคราะห์ข้อมูล วิเคราะห์ความต้องการฝึกทักษะอาชีพ วิเคราะห์ศักยภาพ แล้วพบว่า สระน้ำจะแกชีเปรียดเป็นแหล่งน้ำธรรมชาติที่เดียว ที่ให้เยาวชนสามารถใช้ฝึกทักษะเลี้ยงปลาได้ เนื่องจากอยู่ใกล้ชุมชนมากที่สุด การดูแลได้ง่าย สะดวกต่อการเดินทางมาดูแล คนในชุมชนมาช่วยเป็นหูเป็นตาในการดูแล นอกจากนี้การทำกระชังเลี้ยงปลายังใช้ไม้ไผ่ในชุมชนมาทำกระชังด้วย ทั้งไม้ไผ่ในพื้นที่ สาธารณประโยชน์และไม้ไผ่ของคนในชุมชนที่ให้การสนับสนุนการดำเนินงานของเยาวชนอีกด้วย เพราะชาวบ้านอยากให้เยาวชนมีอาชีพ มีเงินรายได้ ชาวบ้านอยากให้การดำเนินงานของเยาวชนประสบความสำเร็จ เป็นรูปธรรม ส่วนคันสระน้ำเยาวชนสามารถปลูกผัก ปลูกผักก็ใช้ปุ๋ยจากการเลี้ยงสุกรมาทำแปลงผักผสมดินปลูกผัก ทำโรงเรือนเลี้ยงไก่ไข่ได้ การทำโรงเรือนเลี้ยงไก่ไข่นั้น แม้ว่าในชุมชนจะมีไม้ไผ่ ไม้ยูคา เพื่อทำโครงหลังคา หรือโครงสร้างของโรงเรือนได้นั้น แต่จากการวิเคราะห์ข้อมูลแล้วเยาวชนต้องการให้โรงเรือนเลี้ยงไก่มีความแข็งแรง สามารถเลี้ยงไก่ไข่ได้หลายรุ่น หรือแม้แต่ไม่เลี้ยงไก่ไข่แล้วสามารถปรับปรุงเป็นคอกหมู หรือโรงเรือนเพาะเห็ดก็ได้ จึงมีการตัดสินใจเลือกใช้วัสดุที่เป็นหลักมาใช้ในการดำเนินการก่อสร้างโรงเรือนแม้ว่าจะใช้งบการก่อสร้างแพงกว่าการก่อสร้างด้วยวัสดุธรรมชาติก็ตาม แต่มีความคุ้มค่ามากกว่าวัสดุธรรมชาติ ส่วนการฝึกทักษะการซ่อมรถนั้นไม่มีการใช้ทุนทางสังคมด้าน ทรัพยากรธรรมชาติแต่อย่างใด

ข้อดี แหล่งน้ำสาธารณประโยชน์ สามารถทำให้เยาวชนฝึกทักษะอาชีพได้หลากหลายอาชีพ เช่น การเลี้ยงปลาในกระชัง การเลี้ยงไก่ไข่ การปลูกผักสวนครัว ทำให้มีประสบการณ์หลากหลายทำให้เยาวชนสามารถวิเคราะห์ต้นทุน การผลิตและเลือกอาชีพที่เหมาะสมได้มากขึ้น

ข้อเสีย แหล่งน้ำสาธารณประโยชน์ดังกล่าวเป็นแหล่งน้ำปิด ไม่สามารถถ่ายเปลี่ยนน้ำได้ เมื่อเลี้ยงปลาไปหลายรุ่นทำให้น้ำมีสีเขียว น้ำจะกลายเป็นน้ำเสีย ไม่สามารถเปลี่ยนถ่ายน้ำแล้วเริ่มต้นเลี้ยงปลาใหม่ได้ จำเป็นต้องมีการพักน้ำโดยการหยุดเลี้ยงปลาไปสักระยะแล้วกลับมาเลี้ยงใหม่ แต่การหยุดเลี้ยงปลาจะทำให้เยาวชนขาดรายได้ ขาดการทำกิจกรรม ทำให้ขาดการรวมกลุ่มเยาวชนอีกด้วย และการใช้วัสดุธรรมชาติที่มีอยู่ในชุมชนก็มีข้อจำกัดตามชนิดของวัสดุนั้นๆ เช่น ไม้ไผ่ มอดจะชอบกินทำให้ไม่ค่อยทนทาน การนำไม้ไผ่มาใช้ก็ต้องใช้วิธีการอื่นมาช่วยบำรุงรักษาเพื่อให้วัสดุมีความคงทนมากยิ่งขึ้น

ด้านทรัพยากรพื้นที่หมู่ 5 บ้านตาเจ็ด มีทรัพยากรธรรมชาติ ได้แก่ สระตาเจ็ด ห้วยจะแกชีเปรียด แต่จากการวิเคราะห์ทุน วิเคราะห์ศักยภาพของเยาวชน และวิเคราะห์ความต้องการฝึกทักษะอาชีพแล้ว พบว่าเยาวชนสามารถฝึกทักษะอาชีพเลี้ยงปลาในกระชังได้ เพราะมีสระน้ำตาเจ็ดที่ดำเนินการได้ ส่วนการทำขนมพื้นบ้านมีวัตถุดิบในชุมชนที่สามารถดำเนินการได้ เช่น มะพร้าว ใบเตย ดอกอัญชัน ซึ่งมีปริมาณเพียงพอต่อการผลิตขนมพื้นบ้าน

ข้อดี เป็นแหล่งน้ำสาธารณประโยชน์ที่สามารถให้เยาวชนสามารถฝึกทักษะอาชีพการเลี้ยงปลาในกระชังได้

ข้อเสีย แหล่งน้ำสาธารณประโยชน์ดังกล่าวเป็นแหล่งน้ำปิด ไม่สามารถถ่ายเปลี่ยนน้ำได้ เมื่อเลี้ยงปลาไปหลายรุ่นทำให้น้ำมีสีเขียว น้ำจะกลายเป็นน้ำเสีย ไม่สามารถเปลี่ยนถ่ายน้ำแล้วเริ่มต้นเลี้ยงปลาใหม่ได้ จำเป็นต้องมีการพักน้ำโดยการหยุดเลี้ยงปลาไปสักระยะแล้วกลับมาเลี้ยงใหม่ แต่การหยุดเลี้ยงปลาจะทำให้เยาวชนขาดรายได้ ขาดการทำกิจกรรม ทำให้ขาดการรวมกลุ่มเยาวชนอีกด้วย ส่วนเรื่องวัตถุดิบในการทำขนมที่มีอยู่ในชุมชน เช่น มะพร้าว แม้ว่าจะหาได้จากในท้องถิ่น แต่ลักษณะความมันหอม ของมะพร้าวแต่ละลูกไม่เท่ากัน ทำให้ขนมที่ทำรสชาติไม่เหมือนกันในแต่ละครั้ง แม้จะใช้ปริมาณมะพร้าวเท่ากันก็ตาม เมื่อเปรียบเทียบกันการใช้กะทิกล่องแล้ว แม้ว่าการใช้กะทิกล่องในการทำแล้วรสชาติจะไม่หอมมันเท่ากะทิสด แต่รสชาติจะออกมาใกล้เคียงกันทุกครั้ง การผสมแป้งทำขนมไม่ว่าจะเป็น ขนมไส้ไก่ หรือขนมนางเล็ด เวลาที่ผสมกะทิกล่องแล้วจะง่าย สะดวก รสชาติเป็นมาตรฐานของการทำขนม แต่ถ้าใช้กะทิสดรสชาติของขนมพื้นบ้านจะหอมมัน น่ารับประทานมากกว่ากะทิกล่อง แต่ทำให้การผสมแป้งยากกว่าความเข้มข้นของกะทิไม่คงที่เหมือนกะทิกล่อง

ด้านทุนทางสังคม

1) ด้านผู้นำชุมชนและคณะกรรมการชุมชน

พื้นที่หมู่ที่ 2 บ้านสระ มีผู้นำและคณะกรรมการที่สนับสนุนการดำเนินงาน เป็นผู้ประสานงานระหว่างนักวิจัยชุมชน เป็นผู้อำนวยความสะดวกให้กับทีมนักวิจัยในการลงพื้นที่ไปดำเนินงาน ตั้งแต่การประชุมชี้แจงการดำเนินงาน การเก็บข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูล การออกแบบปฏิบัติการทดลอง

อาชีพ การทดลองปฏิบัติการอาชีพ การติดตามประเมินผลการปฏิบัติการทดลองอาชีพ ทุกๆขั้นตอน ผู้ใหญ่บ้านจะเป็นผู้ประสานงาน เตรียมสถานที่ จัดเตรียมคน ผู้ใหญ่บ้านจะเข้าร่วมทุกกระบวนการจนเสร็จสิ้น ตลอดจนให้คำแนะนำ ข้อเสนอแนะแก่นักวิจัย เพื่อให้การดำเนินงานลดขั้นตอนมากขึ้น ให้ข้อคิดเห็นที่เป็นประโยชน์กับการดำเนินงาน นอกจากนี้ผู้ใหญ่บ้านยังเป็นผู้ที่เสียสละกำลังทรัพย์ กำลังใจ สนับสนุนการดำเนินงานของเยาวชนอย่างเต็มที่ ผู้ใหญ่บ้านจะคอยกระตุ้นให้เด็กๆเข้าร่วมกระบวนการเรียนรู้ คอยกระตุ้น คอยติดตามให้เยาวชนให้ดำเนินงานจนครบกระบวนการ นอกจากนี้ยังเป็นผู้สนับสนุนสถานที่ อุปกรณ์ เครื่องมือช่าง ในการดำเนินการทดลองปฏิบัติการอาชีพซ่อมรถจักรยานยนต์ ผู้ใหญ่บ้านยังมีบทบาทให้ คณะกรรมการมาช่วยดำเนินการของเยาวชนทุกกระบวนการ ทำให้กิจกรรมที่ดำเนินการเป็นไปด้วยความเรียบร้อย แต่การดำเนินงานของผู้ใหญ่บ้านจะเข้าร่วมเวทีการพัฒนานักวิจัยก่อนถึงจะกระจายงานให้กับ คณะกรรมการหมู่บ้านเพื่อทำงานร่วมกับเยาวชนต่อไป การติดต่อประสานต้องติดต่อประสานงานกับผู้ใหญ่บ้านทางโทรศัพท์ โลกซ์ และการพูดคุยกันแบบตัวต่อตัว อำนาจการตัดสินใจอยู่ที่ผู้ใหญ่บ้าน

ข้อดี ผู้ใหญ่บ้านที่ให้การสนับสนุนการดำเนินการในรูปแบบนี้ จะได้รับความเคารพนับถือ จากเด็กและเยาวชน เป็นที่พึ่งของเยาวชน เยาวชนสามารถปรึกษาได้ การประสานงานได้ง่าย มีการอำนวยความสะดวกที่เอื้อต่อการทำงานสูง ส่วนอำนาจการตัดสินใจในรูปแบบนี้ทำให้มีการตัดสินใจที่รวดเร็ว งานเดินไปได้อย่างรวดเร็ว งานพัฒนาชุมชนมีความกระตือรือร้นที่จะดำเนินการทำให้ชุมชนเกิดการพัฒนา

ข้อเสีย ผู้ใหญ่บ้านแบกรับภาระงานคนเดียว ผู้ใหญ่บ้านจะเหนื่อยและเครียด เกิดภาวะกดดันได้ง่าย ในเรื่องการตัดสินใจจะทำให้การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจน้อย

พื้นที่หมู่ที่ 5 บ้านตาเจ็ด ตัวผู้ใหญ่บ้านไม่ได้ให้ความสำคัญกับโครงการวิจัยเพื่อพัฒนาท้องถิ่นเท่าที่ควร แต่ได้มอบหมายให้ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้านร่วมกับคณะกรรมการหมู่บ้านเข้าร่วมดำเนินการแทน ด้านผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน คณะกรรมการเป็นคนที่มีความสามารถในการบริหารงานในชุมชน สามารถติดต่อประสานงาน อำนวยความสะดวกในการดำเนินงานวิจัย สามารถประสานงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ มีการทำงานเป็นทีมระหว่างผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน กับคณะกรรมการหมู่บ้าน และเยาวชน มีกิจกรรมหรือเวทีจะมีตัวแทนเข้าร่วมกระบวนการทั้งทีม ทำให้ทุกคนมีบทบาทการทำงานที่ชัดเจน ทำให้การดำเนินงานมันง่ายต่อการตามงาน ง่ายต่อการประสานงาน ง่ายต่อการดำเนินกิจกรรม ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน กับคณะกรรมการ นอกจากนี้การประสานงานสามารถประสานงานกับทุกคนได้ อำนาจการตัดสินใจทุกคนสามารถตัดสินใจร่วมกัน แต่หากติดขัดอะไรก็แจ้งประสานงานกันได้อย่างรวดเร็ว มีการจัดทำช่องทางการสื่อสารกับสมาชิกในทีมวิจัยและกลุ่มเป้าหมายในช่องทางสนทนาในเฟสบุ๊ค “วิจัยทำขนมพื้นบ้าน” โทรศัพท์, โลกซ์, โลกซ์กลุ่ม การพูดคุยแบบตัวต่อตัว

ข้อดี การที่ทุกคนมีส่วนร่วมดำเนินการทำให้ทุกคนรับรู้ว่าเป็นเจ้าของ ทุกคนมีการทำงานเป็นทีม ทุกคนเป็นส่วนหนึ่งของทีม

ข้อเสีย กระบวนการตัดสินใจจะช้า เพราะทุกคนต้องร่วมตัดสินใจร่วมกัน ส่วนผู้ใหญ่บ้านไม่เข้าร่วมดำเนินการด้วยทำให้ขาดผู้นำที่ร่วมดำเนินการ ด้วยบทบาทหน้าที่บางอย่างตำแหน่งผู้ช่วย

ผู้ใหญ่บ้านไม่สามารถดำเนินการได้ เป็นอำนาจหน้าที่ของผู้ใหญ่บ้านโดยแท้จริง ทำให้การดำเนินงานติดขัด ต้องมีการแก้ไขปัญหาอยู่เรื่อยๆ หากมีผู้ใหญ่บ้านร่วมดำเนินการจะทำให้การขับเคลื่อนงานไปได้อย่างรวดเร็วขึ้น ผู้ใหญ่บ้านจะเป็นแกนนำหลักการขับเคลื่อนงาน แต่เมื่อไม่มีผู้ใหญ่เข้าร่วมดำเนินงานทำให้นักวิจัยขาดหลักในการพาทำกิจกรรม

2) ด้านปราชญ์หรือผู้รู้ในชุมชน

พื้นที่หมู่ที่ 2 บ้านสระ มีปราชญ์อยู่หลายด้าน อาทิ เช่น ด้านการทำอาหาร การแปรรูปอาหาร การเวทมนต์คาถาคม ด้านการซ่อมรถ ด้านสมุนไพร ด้านการเกษตร เป็นต้น แต่เมื่อเยาวชนได้วิเคราะห์ศักยภาพตนเอง วิเคราะห์ความต้องการศึกษาทักษะ และวิเคราะห์ทุนทางสังคมที่มีแล้วตัดสินใจเลือกอาชีพซ่อมรถจักรยานยนต์ อาชีพเกษตรเป็นการเลี้ยงปลา ปลุกผัก เลี้ยงไก่ไข่ ซึ่งเยาวชนที่เป็นกลุ่มเป้าหมายเป็นผู้ชายทั้งหมด พบว่าอาชีพการซ่อมรถจักรยานยนต์มีรุ่นพี่ที่มีประสบการณ์การซ่อมรถ มีความรู้ความสามารถในการซ่อมรถ และยังเป็นขวัญใจของเยาวชนชายในหมู่บ้านเรื่องการซ่อมรถอีกด้วย ปกติเยาวชนชายในหมู่บ้านก็จะเฝ้ารถมาดกแต่ง ประกอบ ซ่อม ที่บ้านรุ่นพี่อยู่แล้วที่บ้านของรุ่นพี่ซึ่งเป็นลูกของผู้ใหญ่บ้าน ผู้ใหญ่บ้านจึงให้การสนับสนุนเรื่องสถานที่ อุปกรณ์ และให้ลูกชายที่ทำอาชีพซ่อมรถมาเป็นพี่เลี้ยงให้กับเยาวชนในการดำเนินงาน ด้วยวัยที่ใกล้เคียงกันทำให้เยาวชนทำงานด้วยกันได้โดยราบรื่นในเรื่องการซ่อมรถ ในขณะเดียวกันที่เยาวชนฝึกทักษะการซ่อมรถอยู่นั้นเยาวชนจะได้ลงมือเรียนรู้จากของจริงด้วยซ่อมรถที่มารับบริการ และซ่อมรถของตนเองด้วย รุ่นพี่ยังช่วยหาตลาดให้กับเยาวชนที่ซ่อมรถเก่ามาซ่อมแล้วขายด้วย ทำให้เยาวชนมีรายได้มากขึ้น เยาวชนที่ช่วยรุ่นพี่ซ่อมรถเก่าแล้วขายรุ่นพี่ก็ยังแบ่งรายได้ให้ด้วย ทำให้เยาวชนชอบมาการซ่อมรถ ส่วนเรื่องการเลี้ยงปลา แม้ว่าในชุมชนไม่มีผู้ประกอบการเลี้ยงปลาในกระชัง ทางทีมวิจัยได้จัดให้มีวิทยากรจากสำนักงานประมงจังหวัดสุรินทร์มาสอนขั้นตอนการเลี้ยงปลา ทดลองเพื่อสร้างแรงบันดาลใจ ทำให้เยาวชนมีความรู้ความเข้าใจมากยิ่งขึ้น เพิ่มความมั่นใจให้กับเยาวชนในเรื่องการเลี้ยงปลา กิจกรรมการปลุกผักในชุมชน มีปราชญ์ในชุมชนเรื่องการปลุกผักมาร่วมดำเนินการกับเยาวชน ปราชญ์จะพาเด็กและเยาวชนลงมือทำ ทำให้เด็กได้เรียนรู้จากกิจกรรมจริง และทำให้ดูเป็นตัวอย่าง ส่วนการเลี้ยงไก่ไข่นั้น ทุกครัวเรือนในบ้านสระเคยมีประสบการณ์การเลี้ยงไก่จากการสนับสนุนขององค์การบริหารส่วนจังหวัดในปีงบประมาณ 2559 ทำให้ผู้ปกครองผู้นำชุมชน สามารถเป็นพี่เลี้ยงให้กับเยาวชนได้ นอกจากนี้ยังมีนักวิจัยของเทศบาลตำบลกันตวงระมวลที่มีความรู้ ประสบการณ์การเลี้ยงไก่ไข่น้อยเป็นพี่เลี้ยงให้กับเยาวชนอีกด้วย

ข้อดี การมีรุ่นพี่ที่อายุใกล้เคียงกัน เป็นรุ่นพี่ที่เป็นขวัญใจมาสอนทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติทำให้การเรียนรู้มีความเป็นกันเอง เอื้อต่อการเรียนรู้ เยาวชนชอบการเรียนรู้แบบนี้ เพราะกล้าพูดคุย กล้าสอบถาม

ข้อเสีย รุ่นพี่ไม่ได้เรียนจบโดยตรงด้านเครื่องยนต์ มีความรู้ด้านวิชาการน้อย การสอนบางอย่างจึงสอนจากประสบการณ์จริง แต่ตัวน้องเองบางที่สนิทกับรุ่นพี่มากเกินไปทำให้ไม่ตั้งใจเรียนรู้อย่างเต็มที่ เหมือนกับการเรียนในระบบการศึกษาที่มีครูอาจารย์คอยสอน ทำให้เด็กได้รับความรู้ไม่เต็มที่

พื้นที่หมู่ 5 บ้านตาเจ็ด ก็มีปราชญ์ในชุมชนอยู่หลายด้าน เช่น ด้านการทำขนม ด้านการจักสาน ด้านการเกษตร ด้านเวทมนต์คาถาอาคม ด้านสมุนไพร ด้านการแต่งพื้นบ้าน ด้านพิธีกรรมและความเชื่อ เป็นต้น แต่จากการวิเคราะห์ศักยภาพ วิเคราะห์ความต้องการและทุนทางสังคมแล้ว เยาวชนหมู่ 5 ซึ่งส่วนใหญ่เป็นผู้หญิงส่วนใหญ่จึงเลือกอาชีพค้าขาย และได้วิเคราะห์ข้อมูลในการผลิตสินค้าเพื่อจำหน่ายจึงได้ข้อสรุปว่าเป็นขนมพื้นบ้าน เพราะมีปราชญ์ที่เป็นผู้ปกครองของเยาวชนกลุ่มเป้าหมาย และมีทีมสนับสนุนเป็นทีมนักวิจัยช่วยสนับสนุนการสอน ทำให้การเรียนการสอนมีความเป็นกันเอง มีการหยอกล้อกันในทุกๆครั้งที่มีการเรียนรู้ร่วมกัน เป็นบรรยากาศสนุกสนานครื้นเครง ทุกคนก็จะมีความสนิทสนมกันมากยิ่งขึ้น ส่วนเรื่องการฝึกอาชีพเลี้ยงปลาในกระชังนั้น หมู่ 5 บ้านตาเจ็ด นั้นมีผู้นำชุมชน ประชาชนในหมู่บ้านผ่านการเลี้ยงปลาตามโครงการ 9101 ทำให้มีผู้นำชุมชน และชาวบ้านมีความรู้ ประสบการณ์การเลี้ยงปลา ซึ่งมาเป็นพี่เลี้ยงเลี้ยงปลาให้กับเยาวชนได้เป็นอย่างดี และยังกระชังเลี้ยงปลา สถานที่เลี้ยงปลาที่คณะกรรมการหมู่บ้านได้แบ่งให้เยาวชนได้ฝึกทักษะการเลี้ยงปลา จำนวน 3 กระชัง

ข้อดี ทุกคนสนิทกัน การเรียนการสอนเป็นแบบจับมือให้หัดทำ ทุกคนได้ลงมือปฏิบัติจริง

ข้อเสีย การสอนแบบไม่มีตำราชัดเจน ใช้ประสบการณ์ในการสอน เมื่อเยาวชนนำไปทำตามทำให้ขนมไม่ฟู แป้งเหลวบ้าง ขนมแข็งเกินไปบ้าง รสชาติไม่ถูกบ้าง หวานเกินไป จืดเกินไป ไม่มีการปรับปรุงสูตรให้ทันสมัย ไม่มีการจดสูตรการทำขนมที่เป็นลายลักษณ์อักษร ส่วนการเลี้ยงปลานั้น ปราชญ์ผู้มีประสบการณ์การเลี้ยงปลาจะอธิบายตามประสบการณ์การเลี้ยงจริง ไม่ได้มีวิชาการมาอ้างอิงและอธิบายเฉพาะประสบการณ์ที่ผู้เลี้ยงนั้นพบเจอ แต่ความรู้จำเพาะเจาะจง เช่น การรักษาปลาเมื่อเกิดโรคก็ไม่ได้อธิบายให้เยาวชนฟัง

3) กลุ่มองค์กรของชุมชน

พื้นที่หมู่ 2 บ้านสระ มีกลุ่มองค์กรชุมชนอยู่หลายกลุ่มองค์กรชุมชน เช่น กลุ่มธนาคารข้าว กลุ่มออมทรัพย์ กลุ่มโรงสีข้าวชุมชน กลุ่มกองทุนเงินเงินหมู่บ้าน กลุ่มสาธิตการตลาด แต่จากการเก็บข้อมูลบริบทชุมชน การวิเคราะห์ข้อมูลที่สอดคล้องกับความต้องการและศักยภาพของเยาวชนที่ต้องการฝึกทักษะด้านอาชีพแล้วพบว่า มีเพียงแค่ 2 กลุ่ม คือ กลุ่มโรงสีข้าวชุมชน กลุ่มสาธิตการตลาด เท่านั้นที่เยาวชนสามารถใช้ประโยชน์จากกลุ่มองค์กรชุมชนส่วนกลุ่มองค์กรอื่นๆไม่สามารถนำมาใช้เพื่อการฝึกทักษะอาชีพของเยาวชนได้เนื่องจากติดขัดกับระเบียบของกลุ่มหรือไม่เหมาะสมหรือไม่สอดคล้องกับกิจกรรมของเยาวชนที่จะดำเนินการ กลุ่มสาธิตการตลาดเยาวชนสามารถใช้ประโยชน์ได้ในแง่การวางจำหน่ายสินค้าของกลุ่มเยาวชนที่ผลิตได้ ทั้งปลา ผักสวนครัว ไข่ไก่ และสินค้าทางการเกษตรอื่นๆ เป็นต้น ส่วนโรงสีข้าวของชุมชนเยาวชนสามารถใช้ประโยชน์ได้แง่ของการเลี้ยงปลาใช้รำละเอียดผสมกับหัวอาหารใช้เลี้ยงปลา ปลาขี้ขาวใช้เลี้ยงไก่ไข่

ข้อดี กลุ่มองค์กรของชุมชนสามารถช่วยให้สนับสนุนการดำเนินงานของเยาวชนได้ ช่วยประหยัดต้นทุนการผลิตของเยาวชน เช่น ราคารำละเอียด ราคาท้องตลาดขายอยู่ที่ราคา 10 กิโลกรัมละ บาท

ในชุมชนขายกิโลกรัมละ 8 บาท ส่วนปลายข้าวราคาท้องตลาดขายกิโลกรัมละ 15 บาท ในชุมชนขายกิโลกรัมละ 12 บาท

ข้อเสีย ไม่พบ

พื้นที่หมู่ 5 บ้านตาเจ็ด มีกลุ่มองค์กรอยู่หลายกลุ่ม เช่น กลุ่มสาธิตการตลาด กลุ่มธนาคารข้าว นอกจากนี้มีโรงสีข้าวของชุมชน ชาวชนสามารถใช้ประโยชน์เพียงกลุ่มสาธิตการตลาดในการวางจำหน่ายสินค้าของชาวชนที่ผลิตได้ เช่น ปลา ขนมห่านบ้านและสินค้าทางการเกษตรอื่นๆ ส่วนกลุ่มธนาคารข้าวชาวชนไม่ได้ใช้ประโยชน์เนื่องจากติดขัดด้วยระเบียบและไม่สอดคล้องกับการดำเนินงานของชาวชน ส่วนโรงสีข้าวของชุมชน ชาวชนสามารถใช้ประโยชน์ได้แก่ของการเลี้ยงปลาใช้รำละเอียดผสมกับหัวอาหารใช้เลี้ยงปลา ปลายข้าวใช้เลี้ยงไก่ไข่

ข้อดี กลุ่มองค์กรของชุมชนสามารถช่วยให้สนับสนุนการดำเนินงานของชาวชนได้ ช่วยประหยัดต้นทุนการผลิตของชาวชน เช่น ราคารำละเอียด ราคาท้องตลาดขายอยู่ที่ราคา 10 กิโลกรัมละ บาท ในชุมชนขายกิโลกรัมละ 8 บาท ส่วนปลายข้าวราคาท้องตลาดขายกิโลกรัมละ 15 บาท ในชุมชนขายกิโลกรัมละ 12 บาท

ข้อเสีย กลุ่มองค์กรมีกฎระเบียบข้อบังคับที่ไม่สามารถใช้ทุกคน

สรุป จากการวิจัยสามารถสรุปได้ว่าทุนทางสังคมทุนทางสังคมของชุมชนที่เอื้อและเหมาะสมกับการพัฒนาอาชีพของชาวชนหลังจากที่ได้ดำเนินงานจะพบว่าสอดคล้องกับการให้คำนิยามศัพท์ของนายวรวิทย์ โรมรัตนพันธ์ ที่ได้อธิบายไว้ว่า ทุนทางสังคมเป็นเรื่องของระบบความคิด และอยู่ในรูปแบบของค่านิยม วัฒนธรรมของประชาชนความไว้วางใจกัน ความสำนึกร่วมกันในความเป็นเจ้าของ และความ เป็นชุมชนเดียวกัน มีความเคารพต่อกัน มีจารีต มีค่านิยมต่างตอบแทนซึ่งกันและกัน กล่าวอีกนัยหนึ่งว่า กระบวนการทุนทางสังคมเป็นปฏิสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบภายในชุมชน/องค์กร และองค์ประกอบ ภายนอกที่ถือเป็นปัจจัยแวดล้อมที่ส่งผลต่อระบบคิด/รูปแบบ/วิธีปฏิบัติ ผลลัพธ์ และผลกระทบที่แสดงออก ถึงประสิทธิผล ประสิทธิภาพ การกระจายทรัพยากรและเกิดพลังในชุมชน จะเห็นได้จากการทำงานของ ชาวชนทั้งสองหมู่บ้านจะมีความร่วมมือจากคนในชุมชนมาร่วมดำเนินการกับกลุ่มชาวชน ผู้ใหญ่จะมาช่วย ชาวชนทำกระชังเลี้ยงปลา ปราชญ์มาช่วยสอนการทำขนมพื้นบ้านให้กับกลุ่มชาวชน มาช่วยดูแลกลุ่มปลูก ผัก รุ่นพี่สอนรุ่นน้องซ่อมรถ เป็นต้น ส่วนภายในกลุ่มเองก็มีความสัมพันธ์ดีต่อกัน ช่วยเหลือกันทำหน้าที่ ของตนเองที่รับมอบหมาย ช่วยเหลือทีมในการดำเนิน เกิดความเอื้ออาทรซึ่งกันและกัน มีความรู้สึกผูกพัน ระหว่างบุคคลในกลุ่ม ทุกคนที่เข้าร่วมการทำกิจกรรมจะเป็นคนในหมู่บ้านกัน เป็นคนที่สนิทกัน รู้จักกัน เป็นเครือญาติกัน เป็นเพื่อนกัน เมื่อทุกคนเข้ามาร่วมกันทำกิจกรรมก็就会有การแสดงความคิดเห็น มีการคิด วิเคราะห์ร่วมกัน มีการระดมทรัพยากรที่มีอยู่ในชุมชนมาใช้ เช่น ไม้ไผ่ ไม้ยูคา แหล่งน้ำสาธารณะประโยชน์ ที่ดินสาธารณะประโยชน์ กลุ่มองค์กรชุมชนต่างๆที่ชาวชนนำมาใช้ในการสร้างทักษะอาชีพที่เหมาะสมกับ ทุน ทำให้เกิดพลังสังคมในการขับเคลื่อนชุมชนและแก้ไขปัญหาาร่วมกันได้

5.2.4 อภิปรายผลการสร้างกระบวนการเรียนรู้ของเยาวชนในการพัฒนาอาชีพที่เหมาะสมกับทุนทางสังคม

กระบวนการเรียนรู้เริ่มจากการพูดคุยระหว่างทีมนักวิจัยด้วยกันเพื่อวางแผนการทำงาน วางแผนรูปแบบการทำงานกับเยาวชน การหากลุ่มเป้าหมายเข้าร่วมโครงการ จากนั้นลงพื้นที่พูดคุยกับผู้นำชุมชนถึงวัตถุประสงค์ กิจกรรมที่ดำเนินการ การหากลุ่มเป้าหมาย เข้าร่วมโครงการ หลังจากที่พูดคุยกับกลุ่มผู้นำแล้วผู้นำจะประชาสัมพันธ์เสียงตามสายให้ประชาชนผู้ปกครอง เยาวชน คณะกรรมการชุมชนมาร่วมรับฟังการดำเนินโครงการวิจัยโดยทีมเจ้าหน้าที่เทศบาลตำบลเป็นผู้ชี้แจงวัตถุประสงค์การทำงานวิจัย กิจกรรมที่จะดำเนินการ เพื่อให้คนในชุมชนเข้าใจกระบวนการมากยิ่งขึ้นและเป็นการคัดเลือกผู้เข้าร่วมโครงการวิจัยด้วย นักวิจัยเทศบาลจะมองเห็นกลุ่มเป้าหมายจากการเข้าร่วมชี้แจงจำนวนหนึ่งหลังจากที่ทราบกลุ่มเป้าหมายแล้วนักวิจัยเทศบาลจะเข้าไปพูดคุยกับกลุ่มเป้าหมายอีกรอบเพื่อพูดคุยเจาะประเด็นที่จะดำเนินการและให้กลุ่มเป้าหมายชักชวนเพื่อน ๆ เข้าร่วมโครงการ เมื่อได้กลุ่มเป้าหมายครบตามที่วางไว้แล้วจะประชุมทีมเพื่อชี้แจงวัตถุประสงค์ของโครงการ วางแผนการทำงาน กำหนดปฏิทินการทำงานร่วมกัน กลุ่มเป้าหมายที่ได้จากการคัดเลือกเป็นกลุ่มที่ผู้นำชุมชนคัดเลือกเป็นกลุ่มที่มีปัญหาหรือมีความต้องการสอดคล้องกับโจทย์การวิจัย กลุ่มที่เยาวชนด้วยกันชักชวนมาร่วมดำเนินการเป็นกลุ่มกลุ่มคนสนิทของเยาวชนที่ไปชักชวนมา เพราะอยากให้ทำกิจกรรมด้วยกัน ต้องการเพื่อนทำกิจกรรม กลุ่มที่เจ้าหน้าที่เทศบาลเลือกเป็นกลุ่มที่เจ้าหน้าที่มองเห็นศักยภาพในการทำงานจากการที่เคยร่วมกิจกรรมอื่น ๆ ของเทศบาล และจากการสังเกตพฤติกรรมการกล้าแสดงออก การแก้ปัญหา การตั้งคำถาม กลุ่มเป้าหมายหมู่ 2 ซึ่งเป็นเยาวชนชายส่วนใหญ่เป็นนักเรียนนอกระบบ ส่วนหมู่ 5 บ้านตาเจ็ด กลุ่มเป้าหมายเป็นผู้หญิง ส่วนใหญ่เป็นนักเรียนในระบบ จากนั้นเป็นการศึกษาตามกรอบแนวคิด วัตถุประสงค์โจทย์ของโครงการซึ่งจะมีความแตกต่างกันในกลุ่มเป้าหมาย หมู่ 2 เยาวชนเป็นผู้ชายส่วนใหญ่การเก็บข้อมูลการให้ข้อมูลจะเป็นข้อมูลที่ไม่ชัดเจน ไม่ค่อยตรงประเด็น ไม่ชอบการกำหนดกฎเกณฑ์ไม่ชอบพูด ไม่ชอบเขียน ชอบลงมือทำ ส่วนหมู่ 5 เยาวชนเป็นผู้หญิงจะมีระเบียบในการจัดเก็บข้อมูล การบันทึก การตอบคำถามจะมีการคิดวิเคราะห์ตามเหตุผลจะมีการซักถามกรณีไม่เข้าใจ ความแตกต่างของวัย เพศ อายุ ยังส่งผลต่อกระบวนการเรียนรู้อีกด้วยจะสังเกตเห็นได้ชัดเจนว่าเพศชายที่มีอายุใกล้เคียงกันจะมีความชอบ พฤติกรรมคล้าย ๆ กัน ถ้าคนในกลุ่มเคารพเชื่อฟังพาทำอะไรก็ทำ แต่ถ้าพาพูดคุยเรื่องอื่นหรือไม่สนใจเขาก็เล่นตามกันเด็กผู้ชายจะเบื่อกิจกรรมเดิม ๆ ซ้ำ ๆ ไม่ชอบกิจกรรมที่ต้องคิดวิเคราะห์หรือพูดนำเสนอต่าง ๆ ต้องกระตุ้นให้กำลังใจเรื่อย ๆ ต่างกันกับผู้หญิงจะตั้งใจศึกษาเก็บรวบรวมข้อมูล วิเคราะห์ข้อมูลจนเสร็จตามที่ได้รับมอบหมาย แม้จะเป็นกิจกรรมที่ต้องทำแบบเดิมซ้ำ ๆ ถึงจะมีความน่าเบื่อ เด็กผู้หญิงจะมีความอดทนพยายามทำให้ออกมาได้ดีที่สุด เขาจะมอบหมายแบ่งงานกันทำเพื่อให้งานสำเร็จเร็วขึ้นด้วยเมื่อได้ข้อมูลผ่านการวิเคราะห์ แล้วจะเป็นการออกแบบปฏิบัติการอาชีพที่เหมาะสมกับทุน จากการตอบแบบสอบถามเรื่องอาชีพของเยาวชนหลังจากที่ได้วิเคราะห์ข้อมูลเยาวชน หมู่ 2 มีความสนใจในเรื่องอาชีพ ช่าง เกษตรจากนั้นจึงได้วิเคราะห์กันอีกรอบอาชีพช่างจะเป็นอาชีพด้านไหน อาชีพเกษตรจะทำเกษตรด้านไหน โดยให้สอดคล้องกับทุนที่มีอยู่ในชุมชนเยาวชนจะได้

เลือกอาชีพช่างซ่อมจักรยานยนต์ เพราะมีรุ่นที่ทำอยู่แล้วชอบการซ่อมรถ สนใจการซ่อมรถ ผู้นำชุมชนให้การสนับสนุน วัสดุ สถานที่ เห็นโอกาสและช่องทางการตลาด การดำเนินการฝึกทักษะอาชีพของเยาวชน หมู่ 2 ด้านซ่อมรถได้พูดคุยวางแผนด้วยกันว่าจะดำเนินการอย่างไร ความต้องการในการสร้างทักษะอาชีพต้องการในเรื่องใดบ้าง ได้ข้อสรุปว่า การดำเนินการต้องการทุนเพื่อจัดหาอุปกรณ์ที่ยังไม่มีการอบรม เพื่อเพิ่มพูนความรู้ไม่ต้องการเพราะทุกคนมีความรู้ ทักษะ ขึ้นพื้นฐานอยู่แล้ว มีรุ่นพี่ที่มีประสบการณ์อยู่ในทีมที่สามารถให้ความรู้ ให้คำปรึกษาได้ รุ่นพี่สามารถฝึกทักษะให้น้องได้ มีรถให้ทดลองปฏิบัติการ เรียนรู้การซ่อมจากของจริงได้เยาวชนจะมีความรู้สึกตื่นเต้น ทำท่ายเวลาที่ได้หัดเรียนการซ่อมรถเวลาที่ได้ลงมือปฏิบัติ ทำให้ได้เรียนรู้จากของจริงเป็นทักษะที่เกิดขึ้นจากกระบวนการเรียนรู้จากการทดลอง ส่วนอาชีพเกษตร เลือกการเลี้ยงปลา เพราะมีแหล่งน้ำ ช่วงการดำเนินเป็นช่วงเดียวกับที่หมู่บ้านทำโครงการ 9101 มีผู้นำชุมชนคณะกรรมการหมู่บ้านมาช่วยทำกระชังปลา ใช้ไม้ไผ่ในชุมชนมาทำกระชังเลี้ยงปลา มีการจัดอบรมให้ความรู้ พร้อม ๆ กับการเลี้ยงของหมู่บ้านจึงเอื้อให้ได้รับประโยชน์ทั้งสองฝ่ายทั้งตัวเยาวชนและคนในชุมชนนอกจากนี้ยังช่วยกันดูแลปลาที่เลี้ยงเมื่อเกิดปัญหาในการเลี้ยงก็มีที่ปรึกษาในชุมชนที่สามารถแลกเปลี่ยนเรียนรู้กันได้ เมื่อดำเนินได้ระยะหนึ่งเห็นว่าการดำเนินงานไปได้ดีจึงอยากขยายผลไปสู่การเลี้ยงไก่ไข่และปลูกผักสวนครัวเพื่อให้เยาวชนผู้หญิงและกลุ่มอื่น ๆ ได้ เข้ามาร่วมกิจกรรมและยังมีทุนในชุมชนที่ในหมู่ 5 มีความสนใจเรื่องอาชีพค้าขายและรับราชการ จึงได้วิเคราะห์ร่วมกันอีกว่าในอาชีพค้าขายที่อยากฝึกทักษะอาชีพ สินค้าที่จำหน่ายจะจำหน่ายอะไร ตลาดที่ไหน แหล่งการผลิตจะผลิตที่ไหน ได้ข้อสรุปว่าอาชีพค้าขายจะทำขนมพื้นบ้าน เพราะเป็นขนมที่นิยมรับประทานแม้จะเป็นขนมพื้นบ้านก็ตาม เป็นขนมที่ใช้ในงานบุญประเพณี มีปราชญ์ในชุมชนที่มีองค์ความรู้เรื่องการทำขนม มีวัตถุดิบในชุมชน เช่น มะพร้าว ใบเตย อีกทั้งในกลุ่มยังมองว่าการทำขนมพื้นบ้านเป็นการสืบทอดวัฒนธรรมของท้องถิ่นด้วย ส่วนอาชีพรับราชการเป็นอาชีพที่ไม่สามารถฝึกทักษะได้ ต้องใช้เวลานานกว่าจะเป็นได้ เป็นไปตามขั้นตอนของระบบราชการแต่ในกลุ่มสามารถฝึกนิสัยได้จากการฝึกทักษะอาชีพอื่นๆ

สรุป การสร้างกระบวนการเรียนรู้ของเยาวชนในการพัฒนาอาชีพที่เหมาะสมกับทุนทางสังคม จากการดำเนินการของกลุ่มเยาวชนที่ผ่านกระบวนการเรียนรู้พบว่าสอดคล้องกับแนวคิดของคิมเบิล กล่าวไว้ว่า การเรียนรู้คือการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมผู้เรียนรู้สามารถทำหรือเรื่องที่ไม่เคยทำมาก่อนการเรียนรู้ การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมต้องเป็นการเปลี่ยนพฤติกรรมก่อนข้างถาวร การเปลี่ยนแปลงไม่จำเป็นจะต้องเปลี่ยนแปลงในทันที การเปลี่ยนแปลงเป็นผลมาจากการประสบการณ์หรือการฝึกเท่านั้น ส่วนมูลลีย์ (George J. Mouly) กำหนดลำดับขั้นตอนในกระบวนการเรียนรู้ ว่ามี 7 ขั้นตอนคือ 1. เกิดจากแรงจูงใจ 2. มีการกำหนดเป้าประสงค์ 3. เกิดจากความพร้อม 4. มีอุปสรรค 5. การตอบสนอง 6. มีการเสริมแรง 7. การสรุปความเหมือน และทฤษฎีเชอิมโย Thorndike หรือทฤษฎีลองผิดลองถูก เคิร์ต ทเลวิน (Kurt Lewin) กล่าวว่า การเรียนรู้เกิดจากพฤติกรรมของคนและพลังทิศทาง สิ่งใดที่อยู่ในความสนใจและความต้องการเป็นพลังบวก การเรียนรู้เกิดขึ้นเมื่อบุคคลมีแรงจูงใจหรือแรงขับที่จะกระทำไปสู่จุดหมายปลายทางที่ตนต้องการ

ซึ่งเยาวชนบ้านสระ หมู่ที่ 2 เยาวชนบ้านตาเจ็ด หมู่ที่ 5 ที่เข้าร่วมโครงการวิจัยมีกระบวนการเรียนรู้ตามทฤษฎีดังกล่าว คือ มีการเปลี่ยนแปลงทางด้านพฤติกรรม เกิดการเรียนรู้จากการลงมือทำ มีการลองผิดลองถูก การเรียนรู้เกิดจากแรงบันดาลใจจากกาไปศึกษาดูงานผู้ที่ประสบความสำเร็จ มีการวางแผนการดำเนินงานกำหนดเป้าประสงค์ในการดำเนินการร่วมกัน การตัดสินใจเลือกทดลองปฏิบัติอาชีพมาจากการความพร้อมของศักยภาพ ความอยากหรือความสนใจของตัวเยาวชน เมื่อเกิดอุปสรรคก็เกิดการเรียนรู้ในการแก้ไขปัญหา มีการเสริมแรงทางบวกและทางลบจากทีมนักวิจัย จากคนในชุมชนทำให้เกิดแรงผลักดันให้เยาวชนทำกิจกรรมต่อ เยาวชนสามารถสรุปการเรียนรู้ได้

ตารางที่ 5.1 วิเคราะห์กระบวนการเรียนรู้ของเยาวชนในการพัฒนาอาชีพที่เหมาะสมกับทุนทางสังคม

กิจกรรม	วัตถุประสงค์	ขั้นตอน/วิธีการ	เครื่องมือที่ใช้	ข้อดี-ข้อเสีย/ข้อเสนอแนะ
1. ประชุมทีมวิจัย	1. เพื่อให้ทีมวิจัยมีความเข้าใจเกี่ยวกับการดำเนินงาน 2. เพื่อวางแผนการทำงาน 3.เพื่อกำหนดปฏิทินการทำงานร่วมกัน	1. ติดต่อประสานงานกันกำหนดวันประชุม 2. ร่วมประชุมวางแผนแบบเป็นทางการและไม่เป็นทางการ 3. สรุปการประชุม	1. ตารางปฏิทินการทำงาน	1. มีตารางการทำงาน และคนรับผิดชอบชัดเจน การประชุมจำเป็นต้องทำเพื่อให้ทุกคนรับทราบแผนปฏิบัติงาน
2. ประสานงานกับผู้นำชุมชน	1. เพื่อพูดคุยวางแผนการดำเนินงานร่วมกับผู้นำชุมชน	1. ติดต่อประสานงานกันกำหนดวันประชุม 2. ร่วมประชุมวางแผนแบบเป็นทางการและไม่เป็นทางการ 3. สรุปการประชุม	1. ตารางปฏิทินการทำงาน	ผู้นำรับทราบแผนการดำเนินงาน ผู้นำให้ข้อเสนอแนะในการทำงานกับเด็กกับเยาวชนให้สอดคล้องกับการทำงานของชุมชน
3. ประชุมชี้แจงกับชุมชนชี้แจงทำความเข้าใจวัตถุประสงค์ของการวิจัย	1. เพื่อให้คนในชุมชนรับทราบแผนการดำเนินงานวิจัย	1. ติดต่อประสานงานกันกำหนดวันประชุม 2. ร่วมประชุมวางแผนแบบเป็นทางการ 3. สรุปการประชุม	1. ตารางปฏิทินการทำงาน	1. การประชุมทำความเข้าใจกับชุมชนทำให้ชุมชนรับทราบว่าเกิดอะไรในชุมชน ชุมชนจะทำอะไร หลังจากนั้นชุมชนต้องทำอะไรบ้าง

กิจกรรม	วัตถุประสงค์	ขั้นตอน/วิธีการ	เครื่องมือที่ใช้	ข้อดี-ข้อเสีย/ข้อเสนอแนะ
4.กิจกรรม การศึกษา สถานการณ์ปัญหา ของเด็กเรียนไม่จบ และว่างงาน	1. เพื่อศึกษาสถานการณ์ ปัญหาของเด็กเรียนไม่ จบและว่างงาน เพื่อนำ ข้อมูลมาวิเคราะห์วางแผน การทำงาน	1. ติดต่อประสานงาน กับผู้นำชุมชน 2. เก็บข้อมูลเยาวชน 3. วิเคราะห์ข้อมูล 4. สรุปข้อมูล	1. ตาราง วิเคราะห์ข้อมูล 2. แผนที่ความคิด	1. ทำให้รู้ข้อมูลจำนวน เด็กในชุมชนที่เรียนไม่จบ และว่างงาน เพื่อนำข้อมูล มาวางแผนการดำเนินงาน และชักชวนให้เยาวชนเข้า ร่วมงานวิจัยให้เป็น กลุ่มเป้าหมาย
5.เวทีพัฒนา ศักยภาพของทีม วิจัยฯ	1. เพื่อให้ทีมนักวิจัยมี ความรู้ใน กระบวนการวิจัยและมี เครื่องมือในการดำเนิน งาน โครงการวิจัย	1. ติดต่อประสานงาน กับทีมนักวิจัย 2. เข้าร่วมเวทีพัฒนา ศักยภาพของทีม นักวิจัย 3. ฝึกปฏิบัติการใช้ เครื่องมือ 4. นำเสนอข้อมูลที่ เก็บได้ 5. ทีมพี่เลี้ยงให้ ข้อเสนอแนะการใช้ เครื่องมือ 6. ถอดบทเรียน	1. ปฏิทิน วัฒนธรรม 2. Time Line 3. โอง่เศรษฐกิจ 4.แผนที่ 5. แผนผังเครือ ญาติ 6. ภาพตัดขวาง 7. ปฏิทินการ ผลิต 8.แผนวาด ทรัพยากร 9. แผนที่ความคิด	ทำให้ทีมนักวิจัยมีความรู้ และเครื่องมือในการ ทำงานงานวิจัย เพิ่มความ มั่นใจในการใช้เครื่องมือ

กิจกรรม	วัตถุประสงค์	ขั้นตอน/วิธีการ	เครื่องมือที่ใช้	ข้อดี-ข้อเสีย/ข้อเสนอแนะ
6.เก็บรวบรวมข้อมูล ทุนและทรัพยากรสิ่งแวดล้อมในชุมชน	1. เพื่อนำข้อมูลทุน และทรัพยากรสิ่งแวดล้อมมาวิเคราะห์วางแผนการดำเนินงาน	1. ติดต่อประสานงานกับผู้นำชุมชน ให้คัดเลือกผู้ให้ข้อมูลและประสานงานให้กลุ่มเป้าหมายเข้าร่วมกิจกรรม ผ่านหนังสือราชการ โทรศัพท์ ไลน์ เฟซบุ๊ก การพูดคุย 2. ชี้แจงการดำเนินงานวัตถุประสงค์การทำกิจกรรม 3. เก็บข้อมูลแต่ละด้าน โดยการแบ่งเป็นแต่ละกลุ่มแต่ละด้าน และให้หมุนเวียนการให้ข้อมูลของผู้ถูกสัมภาษณ์ 4. วิเคราะห์ข้อมูล 5. สรุปข้อมูล 6. จัดเก็บข้อมูลลงคอมพิวเตอร์	1. ปฏิทินวัฒนธรรม 2. Time Line 3. โองาสรรฐกิจ 4.แผนที่ 5. แผนที่เครื่อง 6. ภาพตัดขวาง 7. ปฏิทินการผลิต 8.แผนวาด 9. ตาราง 10. แผนที่ความคิด	- ทำให้ได้ข้อมูลที่หลากหลาย แต่ต้องทวนซ้ำเพื่อความถูกต้องของข้อมูล เพราะคนที่ตอบคำถามมีช่วงวัยไม่เท่ากัน ประสบการณ์ การเรียนรู้ ความจำไม่เหมือนกันทำให้ข้อมูลมีการเคลื่อนจึงต้องทวนซ้ำและตรวจสอบรายละเอียดให้ครอบคลุม - การทำงานกับเยาวชน ต้องให้มีความสนุกสนาน ทำทาย กิจกรรมต้องใช้เวลาไม่ยาวมาก ผู้จัดกิจกรรมต้องมีความเป็นกันเองกับเยาวชน การทำงานเป็นการทำงานร่วมกัน ไม่ควรเป็นการบังคับให้ทำ จะทำให้เด็กไม่อยากเข้าทำ

กิจกรรม	วัตถุประสงค์	ขั้นตอน/วิธีการ	เครื่องมือที่ใช้	ข้อดี-ข้อเสีย/ข้อเสนอแนะ
7.เก็บข้อมูลอาชีพ และกระบวนการ ขั้นตอนการ ประกอบอาชีพฯ	1. เพื่อนำข้อมูลการ ประกอบอาชีพ ขั้นตอน การประกอบอาชีพมา วิเคราะห์ในการ ดำเนินงาน	1. ติดต่อ ประสานงานกับผู้นำ ชุมชน ให้คัดเลือก ผู้ให้ข้อมูลและ ประสานงานให้ กลุ่มเป้าหมายเข้า ร่วมกิจกรรม ผ่าน หนังสือราชการ โทรศัพท์ โน้ต เฟสบุ๊ก การพูดคุย 2. ชี้แจงการ ดำเนินงาน วัตถุประสงค์การทำ กิจกรรม 3. เก็บข้อมูลแต่ละ ด้าน โดยการแบ่งเป็น แต่ละกลุ่มแต่ละด้าน และให้หมุนเวียนการ ให้ข้อมูลของผู้ถูก สัมภาษณ์ 4. วิเคราะห์ข้อมูล 5. สรุปข้อมูล 6. จัดเก็บข้อมูลลง คอมพิวเตอร์	1. แบบสัมภาษณ์ 2. ตาราง วิเคราะห์ข้อมูล 3. แผนที่ความคิด	- ทำให้เด็กได้เห็นของจริง ในการประกอบอาชีพ ถ้า อาชีพที่ประสบ ความสำเร็จจะทำให้ เยาวชนเกิดแรงบันดาลใจ แต่ถ้าเป็นอาชีพที่ทำแล้ว เหนื่อย รายได้ไม่มากก็จะ ทำให้เยาวชนตัดสินใจ เลือกอาชีพอื่นได้ หรือมี ความคิดต่อยอด พัฒนา อาชีพนั้นให้ดีขึ้น - ทำให้ผู้ประกอบการได้ ทบทวนการทำอาชีพของ ตนเองด้วย ได้แนวคิดใน การพัฒนาของตนเอง

กิจกรรม	วัตถุประสงค์	ขั้นตอน/วิธีการ	เครื่องมือที่ใช้	ข้อดี-ข้อเสีย/ข้อเสนอแนะ
8.เก็บข้อมูล บทเรียนการ สนับสนุนกิจกรรม ด้านเด็กและ เยาวชนฯ	1. เพื่อให้ นักวิจัยได้ ทราบการดำเนินงานที่ ผ่านมาเพื่อใช้เป็นข้อมูล ในการวางแผนการ ดำเนินงานกับเยาวชน ในการส่งเสริมอาชีพ	1. ติดต่อ ประสานงานกับผู้นำ ชุมชน ให้คัดเลือก ผู้ให้ข้อมูลและ ประสานงานให้ กลุ่มเป้าหมายเข้า ร่วมกิจกรรม ผ่าน หนังสือราชการ โทรศัพท์ ไลน์ เฟสบุ๊ก การพูดคุย 2. สัมภาษณ์เก็บ ข้อมูล 3. วิเคราะห์ข้อมูล 4. จัดเก็บข้อมูลลงใน เครื่องคอมพิวเตอร์	1. แบบสัมภาษณ์ 2. ตาราง วิเคราะห์ข้อมูล 3. แผนที่ความคิด	- นักวิจัยมีข้อมูลในการ ทำงานกับเยาวชนในการ ส่งเสริมอาชีพ นำมาใช้ ประโยชน์ในด้านการ ออกแบบปฏิบัติการ ทดลองฝึกทักษะอาชีพแก่ เยาวชน - ทำให้ได้รูปแบบใหม่ใน การทดลองฝึกทักษะ อาชีพให้กับเยาวชน และ มีการแผนการเรียนรู้ ให้กับเยาวชน

กิจกรรม	วัตถุประสงค์	ขั้นตอน/วิธีการ	เครื่องมือที่ใช้	ข้อดี-ข้อเสีย/ข้อเสนอแนะ
9.เวทีวิเคราะห์ข้อมูลและการจัดหมวดหมู่ข้อมูล	เพื่อนำข้อมูลมา เป็นฐานในการ วางแผน กระบวนการ เรียนรู้ให้กับ เยาวชน	1. ติดต่อ ประสานงาน กับผู้นำชุมชน ประสานงานให้ กลุ่มเป้าหมาย เข้าร่วมกิจกรรม ผ่านหนังสือ ราชการ โทรศัพท์ ไลน์ เฟสบุ๊ก การ พูดคุย 2.ชี้แจงการ ดำเนินงาน วัตถุประสงค์การ ทำกิจกรรม 3.นำเสนอข้อมูล ที่เก็บรวบรวม 4. วิเคราะห์ ข้อมูล 5. สรุปผล 6.บันทึกข้อมูล	1. ปฏิทิน วัฒนธรรม 2. Time Line 3. โอง เศรษฐกิจ 4.แผนที่ 5. แผนที่ เครือข่าย 6. ภาพถ่ายขาว 7. ปฏิทินการ ผลิต 8.แผนวาด ทรัพยากร 9. แบบ สัมภาษณ์ 10. ตาราง วิเคราะห์ ข้อมูล 11. แผนที่ ความคิด	- ทำให้ได้ข้อมูลแต่ละด้านที่ชัดเจนมากยิ่งขึ้น ข้อมูลนำไปวางแผนฝึกทักษะอาชีพ การเลือก กลุ่มเป้าหมายวิเคราะห์ข้อมูลต้องเป็นเยาวชน ที่เป็นแกนนำเยาวชนที่สามารถคิดวิเคราะห์ ข้อมูลได้ ถ้าคิด ถ้าแสดงออก จะทำให้ง่าย ต่อการดำเนินกิจกรรมสร้างทักษะอาชีพ

กิจกรรม	วัตถุประสงค์	ขั้นตอน/วิธีการ	เครื่องมือที่ใช้	ข้อดี-ข้อเสีย/ข้อเสนอแนะ
10.เก็บข้อมูล รูปแบบแนว ทางการสร้าง ทักษะอาชีพ	เพื่อให้ได้รูปแบบในการ ส่งเสริมอาชีพให้กับ เยาวชน	1. ติดต่อ ประสานงานกับผู้นำ ชุมชน ให้คัดเลือก ผู้ให้ข้อมูลและ ประสานงานให้ กลุ่มเป้าหมายเข้า ร่วมกิจกรรม ผ่าน หนังสือราชการ โทรศัพท์ไลน์ เฟสบุ๊ก การพูดคุย 2. สัมภาษณ์เก็บ ข้อมูล 3. วิเคราะห์ข้อมูล 4. สรุปผล 5. จัดเก็บข้อมูลลงใน เครื่องคอมพิวเตอร์	1. แบบสัมภาษณ์ 2. ตาราง วิเคราะห์ข้อมูล 3. แผนที่ความคิด	ทำให้ได้รูปแบบการสร้าง ทักษะอาชีพให้เหมาะสม กับบริบทชุมชน และ ความต้องการของเยาวชน

กิจกรรม	วัตถุประสงค์	ขั้นตอน/วิธีการ	เครื่องมือที่ใช้	ข้อดี-ข้อเสีย/ข้อเสนอแนะ
11.ศึกษาและเรียนรู้ ประสบการณ์ จากผู้ที่ประสบ ผลสำเร็จ	เพื่อให้เยาวชน ได้เรียนรู้การ ประกอบอาชีพ ที่เยาวชนสนใจ และเพื่อเป็นแรง บันดาลใจให้กับ เยาวชน	1. ประชุม วางแผนการไป ศึกษาดูงานของ ทีมนักวิจัย 2. ติดต่อ ประสานงาน กับสถานที่ ศึกษาดูงาน 3. ติดต่อ ประสานงาน กับผู้นำชุมชน ให้คัดเลือกผู้ให้ ข้อมูลและ ประสานงานให้ กลุ่มเป้าหมาย เข้าร่วมกิจกรรม ผ่านหนังสือ ราชการ โทรศัพท์ โอน เฟสบุ๊ก การ พูดคุย 4.สัมภาษณ์เก็บ ข้อมูล 5. วิเคราะห์ ข้อมูล 6. สรุปผล 7.จัดเก็บข้อมูล ลงในเครื่อง คอมพิวเตอร์	1. แบบ สัมภาษณ์ 2. ตาราง วิเคราะห์ ข้อมูล 3. แผนที่ ความคิด	ให้เด็กเยาวชนได้ช่วยเลือกสถานที่ที่เขาอยากดู งานทำให้เขามีความกระตือรือร้นที่อยากไปดู งาน การไปดูงานให้เยาวชนได้ถามคำถามที่ เขาสงสัยทำให้เขาจดจำรายละเอียดได้มากขึ้น กำหนดให้เยาวชนที่ไปศึกษาดูงานมีคำถาม อย่างน้อยคนละ 3 ข้อ

กิจกรรม	วัตถุประสงค์	ขั้นตอน/วิธีการ	เครื่องมือที่ใช้	ข้อดี-ข้อเสีย/ข้อเสนอแนะ
12.เวทีสรุปบทเรียนเพื่อออกแบบการปฏิบัติการสร้างทักษะอาชีพ - เวทีหมู่บ้าน - เวทีใหญ่(รวม)	เพื่อนำข้อมูลที่ได้จากการวิเคราะห์มาออกแบบปฏิบัติการสร้างทักษะอาชีพให้แก่เยาวชน	1. ประชุมวางแผนการไปศึกษาดูงานของทีมนักวิจัย 2. ติดต่อประสานงานกับผู้นำชุมชน ประสานงานให้กลุ่มเป้าหมายเข้าร่วมกิจกรรมผ่านหนังสือราชการ โทรศัพท์ โน้ตบุ๊ก การพูดคุย 3. วิเคราะห์ข้อมูลและออกแบบแผนทดลองปฏิบัติการสร้างทักษะอาชีพ 4. นำเสนอข้อมูล 5. สรุปผล 6. บันทึกข้อมูลลง	1. แผนที่ความคิด 2. ตารางวิเคราะห์ข้อมูล 1. ปฏิทินวัฒนธรรม 2. Time Line 3. โองาสรรฐกิจ 4.แผนที่ 5. แผนผังเครือญาติ 6. ภาพตัดขวาง 7. ปฏิทินการผลิต 8. แผนวาดทรัพยากร	ได้แผนปฏิบัติการทดลองสร้างทักษะอาชีพให้กับเยาวชนตามความต้องการศักยภาพของเยาวชนเหมาะสมกับทุน ให้เยาวชนมีส่วนร่วมในการออกแบบปฏิบัติการทำให้เยาวชนอยากเรียนรู้มากขึ้น
13.ปฏิบัติการทดลองประกอบอาชีพเพื่อสร้างทักษะอาชีพ	เพื่อให้เยาวชนมีทักษะอาชีพที่เหมาะสมกับทุนความต้องการ ศักยภาพของตนเอง	1. ประชุมวางแผนการดำเนินงานของเยาวชนร่วมกับชุมชน นักวิจัยชุมชน 2. เยาวชนนักวิจัยชุมชนดำเนินการตามแผนที่วางไว้ 3. สรุปผลการดำเนินงาน 4. บันทึกข้อมูลเครื่องคอมพิวเตอร์	1. แบบสัมภาษณ์ 2. ตารางวิเคราะห์ข้อมูล 3. แผนที่ความคิด	ทำให้เยาวชนได้เรียนรู้การสร้างทักษะอาชีพจากการลงมือทำ

กิจกรรม	วัตถุประสงค์	ขั้นตอน/วิธีการ	เครื่องมือที่ใช้	ข้อดี-ข้อเสีย/ข้อเสนอแนะ
14. การติดตามผลการปฏิบัติการ	เพื่อติดตามผลการดำเนินงานฝึกทักษะของเยาวชน	1. ติดต่อประสานงานกับผู้นำชุมชน ประสานงานให้กลุ่มเป้าหมายเข้าร่วมกิจกรรมผ่านหนังสือราชการ ไลน์ เฟซบุ๊ก โทรศัพท์ แจ้งให้กลุ่มเป้าหมายทราบวันเวลาสถานที่ในการลงพื้นที่ไปติดตามงาน 2. ลงพื้นที่ไปติดตามการดำเนินงานพูดคุยแลกเปลี่ยนผลการดำเนินงานในช่วงการฝึกทักษะอาชีพ 3. เยาวชนนำเสนอผลการดำเนินงานที่ผ่านมา ถามตอบประเด็นที่สนใจ 4. สรุปผล 5. บันทึกข้อมูลลงในเครื่องคอมพิวเตอร์	1. แบบสัมภาษณ์ 2. ตารางวิเคราะห์ข้อมูล	- ทำให้ทราบผลการดำเนินงาน ปัญหาอุปสรรค และแนวทางการแก้ไขปัญหาของเยาวชน - ทำให้นักวิจัยได้เห็นความเปลี่ยนแปลงของเยาวชน ชุมชน นักวิจัย

กิจกรรม	วัตถุประสงค์	ขั้นตอน/วิธีการ	เครื่องมือที่ใช้	ข้อดี-ข้อเสีย/ข้อเสนอแนะ
15. นำเสนอ งานวิจัยสู่ สาธารณะ	เพื่อให้ชุมชนได้รับรู้การ ดำเนินงานวิจัยเพื่อ พัฒนาท้องถิ่นใน การศึกษากระบวนการ เรียนรู้ทุนทางสังคมเพื่อ สร้างทักษะอาชีพให้กับ เยาวชน	1. ประชุมวางแผน การดำเนินงาน 2. จัดเตรียมสถานที่ 3. นำเสนอผลการ ดำเนินงานผ่าน นิทรรศการ 4. จัดเวทีเสวนาการ ดำเนินงานงานวิจัย 5. สรุปผลการ ดำเนินงาน 6. จัดเก็บข้อมูลลงใน เครื่องคอมพิวเตอร์	1. ตาราง วิเคราะห์ข้อมูล 2. แผนที่ความคิด 3. แบบประเมิน ความพึงพอใจ	- เป็นการเผยแพร่การ ทำงานวิจัยให้ชุมชน รับทราบ - ทำให้ชุมชนได้เห็นการ เปลี่ยนแปลงของตัว เยาวชน นักวิจัย และ กลุ่มเป้าหมายที่เข้า ร่วมงานวิจัย - เป็นตัวอย่างให้กับ ชุมชนที่อยากเข้าร่วม โครงการวิจัยเพื่อพัฒนา ท้องถิ่น - เป็นการสร้างแรงบันดาลใจให้กับชุมชนอื่น

5.2.5 การอภิปรายผลการตัดสินใจเลือกอาชีพที่เหมาะสมกับทุนทางสังคม

เยาวชนหมู่ที่ 2 บ้านสระ และหมู่ที่ 5 บ้านตาเจ็ด ตำบลกันตวจระมวล อำเภอปราสาท จังหวัดสุรินทร์ หลังจากที่เก็บรวบรวมข้อมูลบริบทชุมชน ประเด็นการศึกษา 4 เรื่อง ได้แก่ สถานการณ์ สภาพปัญหาและความรุนแรงของเยาวชนด้านการประกอบอาชีพ ด้านทุนและทรัพยากรชุมชน ด้านคุณค่าของการประกอบอาชีพ และด้านบทเรียนการสนับสนุนการส่งเสริมการประกอบอาชีพของเยาวชนที่ผ่านมา ประกอบกับการตอบแบบสอบถามข้อมูลความถนัดและความต้องการฝึกทักษะอาชีพ เมื่อนำข้อมูลมาวิเคราะห์ร่วมกัน เยาวชนจึงเห็นศักยภาพของตนเอง มองเห็นโอกาส ทุน ทรัพยากรในชุมชนที่เยาวชนสามารถนำมาฝึกทักษะอาชีพได้ เมื่อมีเวทีการวิเคราะห์ร่วมกันระหว่าง ผู้นำ ผู้ปกครอง เยาวชน ทีมนักวิจัย โดยใช้ข้อมูลที่ได้เก็บรวบรวมมาแล้วมาเป็นฐานข้อมูลช่วยให้การวิเคราะห์ข้อมูลเห็นถึงข้อดี ข้อเสีย โอกาสที่จะประสบความสำเร็จของการประกอบอาชีพตามที่เยาวชนสนใจ และเมื่อนำมาวิเคราะห์ร่วมกับศักยภาพ การตลาด ทางด้านผู้นำ ผู้ปกครองจะช่วยเล่าประสบการณ์การดำเนินงานที่ผ่านมา พร้อมทั้งอธิบายผลการดำเนินงาน ขั้นตอนการดำเนินงาน ข้อเสนอแนะต่างๆเกี่ยวกับอาชีพแต่ละอาชีพ โอกาสที่จะประสบความสำเร็จในการทดลองปฏิบัติอาชีพในครั้งนี้เพื่อให้เยาวชนสามารถตัดสินใจเลือกอาชีพที่เหมาะสมกับข้อมูล ประสบการณ์ที่มี จึงทำให้เยาวชนสามารถตัดสินใจเลือกอาชีพที่สามารถดำเนินงานได้ดังนี้

พื้นที่หมู่ 2 บ้านสระ ตัดสินใจเลือกทดลองอาชีพช่างยนต์ เพราะมีรุ่นพี่ที่ดำเนินการมาก่อน รุ่นพี่มีประสบการณ์ สามารถช่วยเหลือให้คำแนะนำแก่เยาวชนได้ มีทุนคือ เครื่องมือ ตัวเยาวชนเองมีความรู้ มีทักษะการซ่อมรถอยู่แล้ว ผู้นำในชุมชนให้การสนับสนุน ส่วนตัวผู้ปกครองเห็นว่าเด็กมีพื้นบ้านอยู่แล้วจึงอยากสนับสนุนให้มีการเพิ่มพูนความรู้และทักษะให้มากยิ่งขึ้น

ข้อดีของอาชีพช่างยนต์ มีรายได้เข้ามาทุกวัน ได้ประสบการณ์ได้ความรู้ ผู้จะประกอบอาชีพได้ต้องมีความรู้และทักษะด้านช่างยนต์ มีคู่แข่งน้อย หากมีประสบการณ์มากสามารถมีรายได้เพิ่มขึ้น เป็นอาชีพอิสระทำเยอะ ได้เงินเยอะ

ข้อเสียของอาชีพช่างยนต์ ต้นทุนในการเริ่มต้นเปิดร้านค่อนข้างสูง ต้องมีความชำนาญ บริการที่ดีถึงจะมีลูกค้าเข้าร้าน หากทำให้ลูกค้าไม่ไว้วางใจก็จะไม่ได้รับบริการจากลูกค้าอีก

นอกจากนี้เยาวชนหมู่ 2 บ้านสระยังเลือกอาชีพเกษตรกรรม เลือกการเลี้ยงปลา เพราะว่าในชุมชนมีแหล่งน้ำสาธารณะประโยชน์ มีโรงสีข้าวที่สามารถใช้รำละเอียดมาคอกข้าวให้อาหารปลาได้ ประกอบกับช่วงนั้นมีการดำเนินงานโครงการ 9101 ที่ทางชุมชนจะดำเนินการจึงทำให้เยาวชนตัดสินใจเลือกการเลี้ยงปลาพร้อม เพราะมีผู้ใหญ่ช่วยเหลือการกระชัง ผู้ใหญ่คอยให้คำแนะนำ มีที่ปรึกษาที่ดำเนินการเรื่องเดียวกัน นอกจากนี้ยังได้แรงบันดาลใจจากกิจกรรมการสร้างแรงบันดาลใจโดยให้เลี้ยงปลาในกระชังก่อน การปฏิบัติการทดลอง พบว่าการเลี้ยงปลาได้ผลตอบรับเกินคาด มีกำไรจากการขายปลา สามารถนำเงินทุนในครั้งนี้อมาซื้อพันธุ์ปลาเพื่อเลี้ยงปลาได้อีก ต่อมาเมื่อดำเนินการฝึกทักษะอาชีพซ่อมรถ เลี้ยงปลา แคนนำเยาวชนเห็นว่ากลุ่มที่ดำเนินการเป็นกลุ่มเดียวกัน แต่เยาวชนหญิง เยาวชนคนอื่นๆที่ยังไม่ได้เข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินการฝึกทักษะอาชีพ จึงคิดต่อยอดการฝึกทดลองอาชีพอื่นโดยมีการวิเคราะห์ข้อมูลวางแผนการดำเนินงานกันเพิ่มเติม จึงตัดสินใจเลือกอาชีพการเลี้ยงไก่ไข่ การปลูกผักสวนครัว เนื่องจากการวิเคราะห์ข้อมูลแล้วไข่ไก่ ผักสวนครัว เป็นที่ต้องการของชุมชนสามารถนำไปประกอบอาหารได้หลากหลาย มีตลาดรองรับ ขั้นตอนการดำเนินการไม่ยุ่งยาก เยาวชนสามารถทำได้ มีเยาวชนที่ถนัดเรื่องการก่อสร้างมาสร้างโรงเรือนให้ มีบริเวณสร้างโรงเรือนที่ผู้นำชุมชนอนุญาตให้ก่อสร้างได้ เมื่อเลี้ยงไก่สามารถนำไปขายได้มีกำไรได้ มีปลายข้าวจากโรงสีข้าวมาเป็นอาหารไก่ไข่ได้

ข้อดีของอาชีพเกษตรกร สินค้าทางเกษตรเป็นปัจจัยที่สำคัญในเรื่องของอาหารในการดำรงชีวิต

ข้อเสียของอาชีพเกษตรกร ต้องใช้ระยะเวลาในการผลิต ราคาผลผลิตขึ้นอยู่กับกลไกทางการตลาด

พื้นที่หมู่ 5 บ้านตาเจ็ด ตัดสินใจเลือกทดลองอาชีพค้าขาย เนื่องจากเป็นอาชีพที่มีรายได้ทุกวัน มีสมาชิกในทีมมีประสบการณ์เกี่ยวกับอาชีพค้าขาย จากนั้นจึงได้ไปศึกษาดูงานตลาดกรีนมอสุรินทร์ เพื่อศึกษาการขายของ ชนิดสินค้าที่จำหน่าย สิ่งที่ได้จากการขายของ การเรียกลูกค้า การประชาสัมพันธ์สินค้า มีกลยุทธ์อย่างไร หลังจากที่ได้ไปศึกษาดูงานที่มอสุรินทร์ เยาวชน ผู้นำ ผู้ปกครองได้ร่วมกันวิเคราะห์ข้อมูล ประกอบกับการวิเคราะห์ด้านบริบทชุมชน ข้อมูลประเด็นศึกษา แบบสอบถามศักยภาพและการต้องการของ

เยาวชนด้านการประกอบอาชีพอีกครั้ง จึงได้ข้อสรุปว่าจะประกอบอาชีพค้าขาย โดยเลือกขนมพื้นบ้านประเภท นางเล็ด ขนมดอกจอก ขนมไอ้ไข่ เพราะเป็นขนมที่มีอยู่ชุมชน ไม่มีคู่แข่งในการทำงานขาย อีกทั้งขนมเหล่านี้สามารถใช้ในการงานประเพณีต่างๆ ได้ด้วย เป็นขนมพื้นบ้านที่นิยมรับประทาน มีวัตถุดิบในท้องถิ่น ในชุมชนมีปราชญ์ที่สามารถฝึกทักษะให้เยาวชนได้ มีตลาดรองรับ และเลือกอาชีพเลี้ยงปลา เพราะมีสระน้ำสาธารณประโยชน์ มีปราชญ์ในชุมชนที่มีองค์ความรู้ คอยให้คำแนะนำ เป็นที่ปรึกษา มีผู้นำให้การสนับสนุนการทำกระชังเลี้ยงปลา การดำเนินงานโครงการ 9101 ประสบความสำเร็จเป็นแบบอย่างให้เยาวชนดำเนินการตาม มีอาหารปลาเหลือจากโครงการ 9101 ให้เยาวชนสามารถดำเนินการได้และจากการวิเคราะห์ศักยภาพของตนเองของเยาวชนแล้ว เยาวชนส่วนใหญ่ของหมู่ 5 บ้านตาเจ็ดที่ร่วมดำเนินการส่วนใหญ่เป็นผู้หญิง การฝึกทักษะอาชีพการเลี้ยงปลาในกระชัง มีขั้นตอนที่ไม่ยุ่งยาก ไม่ซับซ้อน เยาวชนผู้หญิงสามารถทำได้

ข้อดีของขนมนางเล็ด เป็นขนมพื้นบ้านที่ใช้ในงานมงคลทุกอย่าง เป็นขนมพื้นบ้านที่รับประทานได้ง่าย รสชาติดี ทานเป็นขนมทานเล่นได้ทุกโอกาสได้รับความนิยมในทุกวัย ส่วนผสมน้อย

ข้อเสียของขนมนางเล็ด วิธีการทำงาน แต่ทำให้ออกมาเป็นขนมนางเล็ดที่สวยงามยาก

ข้อดีของขนมดอกจอก เป็นขนมที่ใช้ในงานมงคลบางงาน เป็นขนมที่ทานเป็นอาหารเล่นได้ทุกโอกาส เก็บรักษาได้นาน

ข้อเสียของขนมดอกจอก วิธีการทำค่อนข้างยุ่งยาก ต้องมีประสบการณ์จึงจะผสมแป้งแล้วทำให้ขนมออกมาสวยงามเป็นรูปทรง รสชาติดีกลมกล่อม การจุ่มขนมต้องมีความชำนาญถึงจะออกมาสวยงาม

ข้อดีของขนมไอ้ไข่ เป็นขนมพื้นบ้านที่ใช้ในงานมงคลทุกอย่าง เป็นขนมพื้นบ้านที่รับประทานได้ง่าย รสชาติดี ทานเป็นขนมทานเล่นได้ทุกโอกาสได้รับความนิยมในทุกวัย ส่วนผสมน้อย

ข้อเสียของขนมไอ้ไข่ เก็บรักษาไม่ได้ยาวนาน ถ้าทำแล้วต้องรับประทานให้หมดภายใน 1 วัน

ข้อดีของอาชีพค้าขาย มีรายได้ทุกวัน เป็นอาชีพอิสระ

ข้อเสียของอาชีพค้าขาย มีคู่แข่งเยอะ ต้องมีการจัดทำบัญชีรายรับ-รายจ่ายกันแบบเคร่งครัด ต้องมีวินัยทางการเงินจึงจะสามารถเก็บเงินได้ แต่การทำงานพื้นบ้านขายนั้นต้องทำต่อเนื่องจึงจะได้กำไรเยอะ แต่ถ้าทำเป็นครั้งคราวก็จะทำให้ขาดทุนหรือได้กำไรน้อยเพราะต้องลงทุนซื้อวัตถุดิบใหม่ทุกครั้ง

สรุป กระบวนการตัดสินใจเลือกอาชีพของเยาวชนหมู่ 2 และหมู่ 5 สอดคล้องกับแนวคิดทฤษฎีของ ROE ได้กล่าวไว้ว่า บุคคลจะเลือกอาชีพให้เหมาะสมกับบุคลิกภาพและความต้องการของตนเอง ประสบการณ์ของบุคคลในวัยเด็กจะมีอิทธิพลต่อเจตคติความสนใจและความสามารถซึ่งเป็นองค์ประกอบสำคัญในการเลือกอาชีพ จากการวิจัยพบว่าเยาวชนมีการเลือกอาชีพจากความต้องการ ความสนใจ ความถนัดของตนเอง เช่น เยาวชนชายมีบุคลิกภาพแข็งแรง ความถนัดความชอบในเรื่องเครื่องยนต์ตัดสินใจเลือกอาชีพช่างซ่อมรถและเครื่องยนต์ขนาดเล็ก เลือกอาชีพเกษตร (การเลี้ยงปลา) ที่ต้องลงมือทำกระชังเลี้ยงปลาเอง

ส่วนผู้หญิงที่มีอ่อนโยนเลือกอาชีพค้าขาย ประเภททำขนมพื้นบ้าน และเลี้ยงปลา แต่มีผู้นำชุมชน ชาวบ้านมาช่วยกันทำกระชังให้ แต่ให้เยาวชนผู้หญิงมาช่วยให้อาหารปลา

5.3 ผลกระทบและการเปลี่ยนแปลง

5.4.1 การเรียนรู้และการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นจากกระบวนการงานวิจัยเพื่อท้องถิ่น

ในกระบวนการเรียนรู้ร่วมกันตั้งแต่การพัฒนาโจทย์จนถึงการออกแบบการทดลองเชิงปฏิบัติการ พบการเปลี่ยนแปลงของภาคส่วนต่างๆ ดังนี้

1) การเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นกับเยาวชน

1. เยาวชนมีการชักชวนกลุ่มเพื่อนหรือเด็กและเยาวชนที่ไม่ได้เรียนในพื้นที่เข้าร่วมโครงการเพิ่ม จากเดิมดำเนินการในกลุ่มมีสมาชิก 9 คน มีรุ่นพี่ที่เป็นช่างที่เริ่มดำเนินการ 1 คน จากนั้นสามารถฝึกน้องๆ ให้เป็นช่างเครื่องได้ อีก 2 คน เป็นช่างทำสี 3 คน ช่างระบบเครื่องเบื่องต้น 2 คน และมีเด็กใหม่ที่เข้ามาเรียนรู้ จำนวน 3 คน

2. กลุ่มเยาวชนที่ซ่อมรถมีความคิดอยากต่อยอดกิจกรรมเพิ่มเติมโดยการเลี้ยงไก่พันธุ์ไข่ และการปลูกผักสวนครัว กลุ่มเลี้ยงไก่มีสมาชิกทั้งหมด 7 คน

3. กลุ่มที่เลี้ยงปลามี หมู่ 2 จำนวน 9 คน เป็นเยาวชนเพศชายทั้งหมด กลุ่มเลี้ยงปลาของเยาวชนม.5 มีสมาชิกทั้งหมด 22 คน เป็นกลุ่มเด็กและเยาวชน 17 คน เป็นเพศหญิง 14 คน เพศชาย 3 คน กลุ่มผู้ใหญ่ 6 คน เป็นเพศหญิง 4 คน เพศชาย 2 คน

4. กลุ่มทำขนมพื้นบ้านมีสมาชิกในการดำเนินการทั้งหมด 17 คน เป็นเด็กและเยาวชนเพศหญิง 14 คน เพศชาย 3 คน กลุ่มผู้ใหญ่เพศหญิง จำนวน 4 คนร่วมดำเนินการ

5. เยาวชนที่เข้าร่วมกระบวนการเรียนรู้เพื่อสร้างอาชีพให้กับตนเอง ได้ทดลองรวมกลุ่มกันเพื่อเลี้ยงปลาในกระชัง ผู้ใหญ่ในชุมชนมองเห็นว่าพวกเขามีความรับผิดชอบมากขึ้น ทำงานร่วมกันเป็นทีมได้

6. ในระยะแรกเยาวชนกลุ่มนี้ไม่กล้าเข้าร่วมเวทีกับผู้ใหญ่ หลังจากผ่านกระบวนการทำงานร่วมกัน คือ การเลี้ยงปลาในกระชังแล้ว พวกเขามีเรื่องราวที่จะพูดทำให้กล้าเข้าร่วมเวที และกล้าแสดงความคิดเห็นมากขึ้น

7. เยาวชนเข้าร่วมกิจกรรมกับชุมชนมากขึ้น เช่นกิจกรรมการพัฒนา หรือการประชุมต่างๆ ทำให้มีส่วนร่วมคิดร่วมออกแบบในการพัฒนาในชุมชน

8. เยาวชนเกิดความภูมิใจในตนเอง เยาวชนเข้าร่วมกิจกรรมของโครงการวิจัย เข้าช่วยงานในชุมชน

9. เยาวชนที่เรียนไม่จบที่ได้เข้าร่วมโครงการ มีความคิดที่จะกลับไปเรียนในด้านช่างเพื่อที่จะได้มีความรู้มากยิ่งขึ้น

10. เยาวชนมีรายได้ด้วยตนเอง ไม่เป็นภาระของผู้ปกครอง

11. เยาวชนเปลี่ยนแปลงในด้านวิธีการคิด วิธีการใช้ชีวิต และเห็นคุณค่าตัวเองมากขึ้น
12. เยาวชนมีความรับผิดชอบต่อหน้าที่ของตนเอง และใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์

ในทางที่ดี

13. เยาวชนมีประสบการณ์ทำงานและประกอบอาชีพที่มีอยู่จากทุนในชุมชน

2) การเปลี่ยนแปลงของชุมชน

1. หลังจากผ่านกระบวนการพัฒนาจิตวิทยัจฉ การเก็บข้อมูลชุมชน จนถึงกระบวนการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้นำชุมชนได้มีการประชุมคณะกรรมการหมู่บ้าน และจัดตั้งกองทุนในการพัฒนาเด็กเยาวชน โดยการดึงผลกำไรจากกองทุนต่างๆ มาเพื่องานพัฒนาเด็กเยาวชนในชุมชน

2. ผู้นำเปิดใจและยอมรับให้เยาวชนมีบทบาทในกิจกรรม/ชุมชนมากขึ้นเข้ามาเป็นคณะกรรมการหมู่บ้าน

3. ชุมชนให้ความสนใจติดตามงานของทีมวิจัย ถ้าทีมวิจัยห่างไปนานในการลงชุมชนก็โทรศัพท์ตาม

4. ชุมชนส่งเสริมและสนับสนุนกิจกรรมต่างๆ ของเด็กและเยาวชนและให้ความรู้บางเรื่อง ที่เด็กและเยาวชนไม่เข้าใจ

5. ชุมชนเปลี่ยนแปลงทัศนคติ มุมมองที่เคยมองเด็กและเยาวชนในทางที่ไม่ดี เปลี่ยนมุมมองในการมองเด็กในทางดีขึ้น เช่น กลุ่มซ่อมรถ มีความไว้วางใจให้ซ่อมรถจักรยานยนต์ เครื่องตัดหญ้า โดยที่ไม่ไปร้านซ่อมรถอื่น

6. ชุมชนได้เด็กและเยาวชนที่มีคุณภาพเข้ามาช่วยเหลือและพัฒนาหมู่บ้านเพิ่มขึ้น เด็กมีความรับผิดชอบมากขึ้นผู้ใหญ่บ้านในชุมชนให้ช่วยงานในชุมชน เช่น ให้เชื่อมเหล็กทำถังขยะในกับกับคนในชุมชน

7. ชุมชนเห็นคุณค่าและการดำเนินชีวิตของเด็กและเยาวชนไปในทางที่ดี

3) การเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นกับทีมวิจัย

จิตใจ มุมมอง ทัศนคติ

1. นักวิจัยเห็นประโยชน์ของกระบวนการวิจัยที่ช่วยให้กระบวนการคิด การค้นหาข้อมูลแบบมีส่วนร่วม ทำให้เกิดพลังในการแก้ปัญหาเด็กและเยาวชน มองเห็นความสำคัญและประโยชน์ของข้อมูลในการทำงาน และมองเห็นว่าการทำงานวิจัยทำให้ตนเองเกิดการเรียนรู้อย่างแท้จริง

2. นักวิจัยได้ฝึกการจัดการอารมณ์ตนเองไม่ให้ส่งผลกระทบกับการทำงานเป็นทีม ทั้งการให้กำลังใจตนเอง และการมองโลกในแง่บวก

3. การรู้จักการแสดงบทบาทที่เหมาะสมกับสถานการณ์ (ผู้นำ, ผู้ตาม)

4. เรียนรู้ เข้าใจและยอมรับในตัวของคนอื่น ความแตกต่างระหว่างบุคคล ทั้งในทีมงานของ

นักวิจัย และกับกลุ่มเป้าหมาย โดยเฉพาะกับการทำงานกับเยาวชน การตระหนักว่าแต่ละคนมีเส้นทาง หรือมี บันไดในการเดินทางเป็นของตนเอง และจังหวะการก้าวย่างก็แตกต่างกัน ดังนั้น การทำงานกับเด็กและ เยาวชนจึงไม่สามารถเดินเหมือนกันทุกคนได้

5. การมองเห็นศักยภาพของตนเองว่าสามารถทำงานวิจัยได้ เพราะสามารถเก็บข้อมูลได้ คิด วิเคราะห์ได้ จึงการมีส่วนร่วมได้ จากเดิมที่มองว่างานวิจัยเป็นเรื่องยาก ถูกบังคับให้ทำ ทำไม่ได้ ไม่อยากทำ ตอนนี้อย่างน้อยเรื่องยาก มีบันได เรื่องงานล้นมือ ทำให้ทำงานวิจัยได้ไม่เต็มที่

6. มีความมุ่งมั่นตั้งใจกับการทำงานให้สำเร็จ จดจ่ออยู่กับการทำงานวิจัย แสวงหาแนวทางที่ หลากหลาย ที่จะทำได้ข้อมูล ได้กลุ่มเป้าหมาย ผลักดันงานวิจัยให้เป็นไปตามแผน ประสานเชื่อมโยงให้ คนใน ทีมเข้ามามีส่วนร่วม เท่าที่เป็นไปได้

7. เข้าร่วมการเรียนรู้ และแลกเปลี่ยนในเวทีโดยตลอด

8. มีการทบทวนการทำงานของทีมนักวิจัยสม่ำเสมอ เพื่อนำไปแก้ไขข้อบกพร่อง

9. มีความสัมพันธ์กันภายในระหว่างทีมนักวิจัยที่ดี มีการรับฟังความคิดเห็นและทำความเข้าใจ แนวคิดหรือปัญหาของสมาชิกคนอื่น และพร้อมที่จะให้ความช่วยเหลือ

10. มีมุมมองและวิธีคิดรวมถึง ได้ศึกษาการใช้ชีวิตของเด็กแต่ละคนที่แตกต่างกันไป มี เรื่องราวที่ตัวนักวิจัยไม่เคยพบเจออีกมากมาย ซึ่งมันคือประสบการณ์ชีวิตที่สามารถสอนตนเองได้

11. มีการเปลี่ยนแปลง เช่น ใจเย็นลง กล้าแสดงออก พุดเยอะขึ้นก่อนจะทำงานอะไรต้องคิด วางแผน ข้อดีข้อเสีย และผลลัพธ์ที่จะเกิดขึ้นก่อนทุกครั้ง

ความรู้

1. นักวิจัยรู้จักชุมชนเป้าหมายมากขึ้นทั้งในแง่ที่เป็นทุนทรัพยากร ทุนบุคคล และทุน ฐานเศรษฐกิจ ของชุมชน

2. นักวิจัยรู้จักปัญหาของชุมชนที่ลึกซึ้งยิ่งขึ้น

3. นักวิจัยรู้จักกลุ่มผู้นำและเด็กเยาวชนในทั้ง 2 ชุมชนมากขึ้น และรู้ว่าจะทำงานกับแต่ละ คนอย่างไร

4. นักวิจัยเข้าใจกระบวนการวิจัยเพื่อท้องถิ่นมากขึ้น คือ รู้วิธีการเขียนข้อเสนอโครงการ เครื่องมือในการเก็บ ข้อมูล การออกแบบการ เก็บข้อมูล การเก็บข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูล การเชื่อมโยง ข้อมูล และการออกแบบการปฏิบัติการ การทดลองปฏิบัติการ การสรุปผล การอภิปรายผล การให้ ข้อเสนอแนะมากขึ้น

5. นักวิจัยมีองค์ความรู้เกี่ยวกับการสร้างการมีส่วนร่วม

6. นักวิจัยมีองค์ความรู้เกี่ยวกับการทำงานเป็นทีม

7. นักวิจัยมีความรู้เกี่ยวกับการวิเคราะห์ตลาด

8. นักวิจัยมีความรู้เกี่ยวกับการทำขนมพื้นบ้าน การเลี้ยงไก่ไข่ การเลี้ยงปลา เพิ่มขึ้น

ทักษะ

1. นักวิจัยได้พัฒนากระบวนการคิดอย่างเป็นระบบ การคิดให้เห็นปัญหาและสาเหตุที่แท้จริง การค้นหาแนวทางการปฏิบัติที่สอดคล้องและเหมาะสม ผ่านข้อมูล และกระบวนการวิเคราะห์ร่วมกัน และนำไปสู่กระบวนการวางแผนการทำงานที่มีความละเอียดและมีขั้นตอนที่ชัดเจน
2. นักวิจัยมีทักษะในการเก็บข้อมูลทั้งในรูปแบบการสัมภาษณ์รายบุคคล การสัมภาษณ์กลุ่มย่อย และการจัดเวทีพหุคูณในกลุ่มใหญ่
3. นักวิจัยมีทักษะในการใช้เครื่องมือในการเก็บข้อมูลอย่างมีส่วนร่วม เช่น การใช้แผนที่การใช้แบบสอบถาม
4. นักวิจัยมีทักษะในการใช้เครื่องมือในการวิเคราะห์ข้อมูล เช่น ตารางวิเคราะห์ทรัพยากร ตารางวิเคราะห์เด็กและเยาวชน/ผู้ปกครอง เป็นต้น
5. นักวิจัยมีทักษะในการออกแบบกิจกรรมการทดลองเชิงปฏิบัติการ
6. นักวิจัยมีทักษะในการชวนคิด ชวนคุยเพื่อสร้างการทำงานแบบมีส่วนร่วมกับเด็กเยาวชน และผู้นำชุมชน
7. นักวิจัยมีทักษะในการนำเสนอและแลกเปลี่ยน
8. นักวิจัยมีทักษะในการถอดบทเรียน
9. นักวิจัยมีทักษะในการทำวิจัยเพื่อพัฒนาท้องถิ่น
10. นักวิจัยมีทักษะการทำงานเป็นทีม

บันทึกการเปลี่ยนแปลงของนักวิจัยในการทำโครงการกระบวนการศึกษาเรียนรู้ทุนทางสังคมเพื่อสร้างทักษะอาชีพให้กับเยาวชน ตำบลกันตอระมวด อำเภอปรางสาท จังหวัดสุรินทร์

ชื่อ นางสาวสายสุณีย์ แก้วสอน ตำแหน่ง นักวิจัยเทศบาล

ความรู้สึกละและความประทับใจ

งานวิจัยเพื่อพัฒนาท้องถิ่นเป็นงานที่ทำด้วยความสารถอย่างหนึ่งในการทำงาน เพราะว่ามันยาก มีหลายขั้นตอน เป็นขั้นตอนที่ยุ่งยาก ใช้ระยะเวลานาน ผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นไม่สามารถคาดเดาได้ ไม่รู้ว่าจะประสบความสำเร็จเหมือนสมมติฐานหรือไม่ ขั้นตอนการเก็บข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูลต้องทำหลายรอบ บางครั้งก็เหนื่อย เบื่อ ท้อ ไม่ได้ตั้งใจที่หวังไว้บางครั้งก็รู้สึกกดดันตัวเอง เพราะพื้นที่อื่นๆที่เป็นเครือข่ายเขาทำได้ เราเห็นการทำงานของพื้นที่อื่นก็รู้สึกกดดันตัวเอง เครียด แต่ก็ทำใจยอมรับศักยภาพของตัวเอง ศักยภาพของทีม ส่วนตัวเองก็ทำหน้าที่ของตัวเองให้ดีที่สุด ให้เต็มกำลังความสามารถ การทำงานวิจัยทำให้เห็นความเป็นตัวของตัวเองชัดเจนมากในเรื่องของอารมณ์ ความรู้สึก เห็นความใจร้อน เห็นความมุ่งมั่นของตัวเองที่อยากให้งานสำเร็จ ความกดดัน ความเครียดของตัวเอง เห็นความขี้ใจน้อยของตัวเอง เห็นการให้กำลังใจและปลอบโยนตัวเอง การมองโลกในแง่บวกของตัวเองมากยิ่งขึ้น เห็นความเป็นผู้นำในตัวเองมากขึ้น นำกระบวนการต่างๆทั้งนำคิดนำทำ และเป็นผู้ตามที่ดี กล้าคิด กล้าตัดสินใจโดยไม่ต้องรอคำสั่งจากหัวหน้าทีม เห็นการแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้าของตนเองเองมองว่าตัวเองทำได้ดี การจัดการหลายๆอย่างเห็นว่าตัวเองกล้าตัดสินใจทำให้เห็นวุฒิภาวะของตนเองเพิ่มมากขึ้น บางครั้งก็เห็นว่าตัวเองเผด็จการ ข้อดีของการเผด็จการคือได้งานตามที่คาดหวังไว้ แต่มันทำให้สูญเสียความสัมพันธ์ที่ดีกับเพื่อนร่วมงาน ไม่มีความคิดที่หลากหลายบางครั้งก็มีเหตุผล ข้อดีคือทำให้ทุกคนได้ช่วยกันคิด ช่วยกันทำ ทุกคนไม่เครียด แต่การตัดสินใจช้า งานเดินได้ช้าเพราะต้องรอความเห็นจากทุกคนบางครั้งก็ยังไม่เด็ดขาดส่งผลกระทบต่องาน ไม่ก้าวหน้า การทำงานวิจัยทำให้เราได้ฝึกทักษะต่างๆมากยิ่งขึ้นทั้งการคิด การเขียน การสื่อสาร การพูด การประสานงาน การแก้ไขปัญหา การนำเสนอ การตัดต่อวิดีโอ การสร้างเครือข่ายและการใช้ประโยชน์จากเครือข่าย การได้แลกเปลี่ยนเรียนรู้กับผู้ทรงคุณวุฒิหลายๆท่านถ้าไม่ได้เข้าร่วมงานวิจัยก็จะไม่ได้พูดคุยกับผู้ทรงคุณวุฒิ ไม่ได้ความรู้ใหม่ๆคงไม่ได้ฝึกทักษะกระบวนการการทำงานวิจัย การทำงานวิจัย เป็นการทำงานเป็นทีม ทำให้งานสำเร็จเร็วขึ้น มีการมอบหมายงานให้คนรับผิดชอบที่ชัดเจน สามารถตามงานได้ ต่อยอดการทำงานได้ทำให้งานที่มีความยุ่งยาก มีการกระจายงาน งานก็เสร็จเร็วขึ้น แต่การทำงานเป็นทีมมีความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลมาเกี่ยวข้องด้วย ความสัมพันธ์ที่แน่นแฟ้นทำให้งานราบรื่น เข้าใจกันดี หากความสัมพันธ์ไม่แน่นแฟ้น ส่งผลกระทบต่อการทำงาน งานออกมาไม่เต็มที่ ไม่ค่อยพูดคุยกัน เกิดปัญหาไม่เข้าใจกันในทีม

ประโยชน์ที่ได้รับจากการทำงานวิจัย

ประโยชน์ต่อตนเอง

1. ได้ฝึกทักษะ การพูดการอ่าน การนำเสนอในที่สาธารณะ ได้ฝึกทักษะการคิดวิเคราะห์เพิ่มมากขึ้น

2. ได้เรียนรู้กระบวนการทำงานวิจัยเพื่อพัฒนาท้องถิ่นมากขึ้น
 3. เข้าใจตนเองมากยิ่งขึ้น รู้ว่าความต้องการของตนเอง เข้าใจอารมณ์ ความรู้สึก และการจัดการอารมณ์ความรู้สึกของตนเอง รู้เท่าทันอารมณ์ของตนเองมากยิ่งขึ้น
 4. ได้ฝึกการทำงานเป็นทีม การติดต่อประสานงาน การสื่อสารระหว่างบุคคล การสื่อสารกับชุมชน
 5. ได้เรียนรู้ชุมชนของตนเองเพิ่มขึ้น รู้จักคนในชุมชนมากขึ้น เข้าใจวัฒนธรรมมากขึ้น เข้าใจเศรษฐกิจของชุมชน รู้จักการวิเคราะห์การตลาด
 6. ได้เปิดมุมมองและวิสัยทัศน์ใหม่ๆ ได้แลกเปลี่ยนเรียนรู้กับอาจารย์ผู้ทรงคุณวุฒิได้แลกเปลี่ยนกับพื้นที่เครือข่ายอื่นๆ
 7. มีเครือข่ายการทำงานมากขึ้น สามารถพูดคุยขอความช่วยเหลือ แลกเปลี่ยนประสบการณ์กันได้
 8. ได้ฝึกทักษะการเป็นผู้นำมากยิ่งขึ้น
- ประโยชน์ต่อชุมชนและสังคม
1. มีหน่วยงานเข้ามาช่วยเหลือในชุมชนมากยิ่งขึ้น
 2. ชุมชนเกิดการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง
 3. คนในชุมชนมีกิจกรรมทำด้วยกันมากขึ้น
 4. เยาวชนมีบทบาทในชุมชนมากขึ้น
 5. เยาวชนได้เรียนรู้และพัฒนาทักษะด้านต่างๆ เช่น การพูด การคิดวิเคราะห์ การกล้าแสดงออก ฝึกทักษะอาชีพ
 6. ผู้นำชุมชนได้ทำงานเพื่อชุมชน ผู้นำชุมชนมีบทบาทในการพัฒนาศักยภาพของเด็กและเยาวชนมากยิ่งขึ้น

บันทึกการเปลี่ยนแปลงของนักวิจัยในการทำโครงการกระบวนการศึกษาเรียนรู้ทุนทางสังคมเพื่อสร้างทักษะอาชีพให้กับเยาวชน ตำบลกันตวจระมวล อำเภอปราสาท จังหวัดสุรินทร์

ชื่อ นางสาววีรัตน์ สุขสบาย ตำแหน่ง นักวิจัยเทศบาล

การเปลี่ยนแปลงและการเรียนรู้ที่เกิดขึ้น

1. ได้เรียนรู้กระบวนการทำงานวิจัย/ขั้นตอนการทำงาน
2. ได้ฝึกการทำงานเป็นทีม
3. ได้เรียนรู้บริบทชุมชนทั้ง 2 หมู่บ้าน

ความประทับใจ

ประทับใจในตัวผู้นำชุมชน และเยาวชนทั้งสองหมู่บ้านที่ให้ความร่วมมือกับงานวิจัยในครั้งนี้ ได้เห็นน้องเยาวชนใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์และดำเนินกิจกรรมที่น้อยๆเลือกให้ประสบความสำเร็จและมีกิจกรรมต่อเนื่อง โดยมีทีมพี่เลี้ยงและผู้ใหญ่ใจดีในชุมชนให้ความช่วยเหลือ ให้คำแนะนำดูแลอย่างใกล้ชิด

บันทึกการเปลี่ยนแปลงของนักวิจัยในการทำโครงการกระบวนการศึกษาเรียนรู้ทุนทางสังคมเพื่อสร้างทักษะอาชีพให้กับเยาวชน ตำบลกันตวจระมวล อำเภอปราสาท จังหวัดสุรินทร์

ชื่อ นางสาวจิราพร น้าชม ตำแหน่ง นักวิจัยเทศบาล

ความประทับใจในการทำงานวิจัย

1. ประทับใจในตัวผู้นำชุมชน และกลุ่มแม่บ้านที่มีส่วนผลักดันให้เยาวชนได้ทำงานวิจัย ทั้งกลุ่มเลี้ยงปลา และทำขนมพื้นบ้านเพื่อจำหน่าย ได้กลุ่มแม่บ้านช่วยทำให้การดำเนินงานมันง่ายขึ้น
2. ประทับใจกลุ่มเยาวชนซ่อมรถ เยาวชนสามารถดำเนินกิจกรรมซ่อมรถและขายรถมอเตอร์ไซค์เองได้โดยที่เราไม่เข้าไปบริหารจัดการกับเยาวชนมาก และมีการติดต่อขอความช่วยเหลือกับเยาวชนรุ่นน้องให้มาฝึกทักษะอาชีพ ให้มีรายได้
3. ประทับใจกลุ่มเยาวชนที่ทำขนมพื้นบ้าน แม้ว่าในหมู่บ้านจะมีการเปลี่ยนแปลงผู้นำ มีปัญหาการเมืองมีการแบ่งพรรคพวก แต่น้องๆเยาวชนยังดำเนินกิจกรรมต่อไปโดยมีทีมพี่เลี้ยงและผู้ใหญ่ใจดีคอยช่วยเหลือผลักดัน และดูแลอย่างใกล้ชิด

การเปลี่ยนแปลงและการเรียนรู้ที่เกิดขึ้น

1. พุดเก่งขึ้น กล้าคิด กล้าทำ กล้าแสดงออก มีความมั่นใจในตัวเองมากขึ้น
2. เป็นคนใจเย็น มีเหตุผล สามารถเก็บอารมณ์และความรู้สึกได้ดี มีสติ ยอมรับฟังความคิดเห็นของคนอื่นมากขึ้นแม้ว่าความคิดเห็นไม่ตรงกันก็ตาม ควบคุมอารมณ์ของตนเองได้มากขึ้นกว่าเดิม
3. เข้าใจคนอื่นมากขึ้น รู้จักการมองกลับด้าน
4. การเปลี่ยนแปลงต่อชุมชน มีการพัฒนาเครือข่ายมากขึ้น มีหน่วยงานอื่นมาให้ความช่วยเหลือมากขึ้น
5. ชุมชนมีกิจกรรมที่ทำร่วมกัน อย่างต่อเนื่อง มีการพูดคุยกันมากขึ้น

บันทึกการเปลี่ยนแปลงของนักวิจัยในการทำโครงการกระบวนการศึกษาเรียนรู้ทุนทางสังคมเพื่อสร้างทักษะอาชีพให้กับเยาวชน ตำบลกันตวจระมวล อำเภอปราสาท จังหวัดสุรินทร์

ชื่อ นางสาวธิดิกร กะการดี ตำแหน่ง นักวิจัย/เยาวชนกลุ่มเป้าหมาย

การเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น

1. ใจเย็นมากขึ้น
2. มีความรับผิดชอบมากยิ่งขึ้น
3. มีความรู้และทักษะการทำงานมากยิ่งขึ้น
4. ได้มิตรภาพมากขึ้น ได้พบปะกันมากยิ่งขึ้น น้องบางคนที่ไม่เคยคุยด้วย พอได้เข้าร่วมกิจกรรมทำขนมด้วยกันก็ได้พูดคุยกัน รู้จักกันมากขึ้น
5. ได้ทำงานกับผู้ใหญ่ กับน้องๆเยาวชนทำให้สนิทกันมากยิ่งขึ้น
6. มีความสุข มีความสนุกสนานในการทำงาน

ประโยชน์ที่ได้รับจากการเข้าร่วมกระบวนการวิจัย

1. เป็นโครงการที่ดีเป็นการสืบทอดวัฒนธรรมภูมิปัญญาท้องถิ่น
2. เป็นการสร้างความสามัคคี ชาวบ้านมาช่วยกันทำขนม ชาวบ้านผ่านไปผ่านมาก็เข้ามาช่วยทำ มาช่วยซื้อ มาช่วยหาอุปกรณ์ให้เด็กๆด้วย

บันทึกการเปลี่ยนแปลงของนักวิจัยในการทำโครงการกระบวนการศึกษาเรียนรู้ทุนทางสังคมเพื่อสร้างทักษะอาชีพให้กับเยาวชน ตำบลกันตอระมวด อำเภอปรางค์ จังหวัดสุรินทร์

ชื่อ นางพุดสี บุญยง ตำแหน่ง พี่เลี้ยงในชุมชน

การเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น

1. มีความกระตือรือร้นในการพัฒนาตนเองมากยิ่งขึ้น พัฒนาความรู้และสูตรการทำงานในพื้นที่บ้าน
2. การทำงานวิจัยทำให้ใจเย็น มีสมาธิมากยิ่งขึ้น
3. การทำวิจัยทำให้ไม่ย่อท้อต่อความยากลำบาก มีการให้กำลังใจตัวเอง การแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้าที่เกิดขึ้นทุกครั้งที่ทำกิจกรรม
4. มีความสุขที่เด็กๆ ได้ทำกิจกรรมด้วยกัน มีความสุขที่เห็นเด็กสนใจและสนุกกับสิ่งที่เขาได้ทำ
5. เข้าใจเด็กวัยรุ่นมากยิ่งขึ้น เข้าใจธรรมชาติของเด็กมากยิ่งขึ้น
6. ภูมิใจที่เยาวชนเขาทำบัญชีรายรับรายจ่ายได้ ดีใจที่เขาสามารถหาเงินเองได้ ดีใจที่เขาเห็นคุณค่าของเงิน

ประโยชน์ที่ได้รับจากการเข้าร่วมกระบวนการวิจัย

1. ชุมชนให้ความร่วมมือ มีการแสดงความคิดเห็นให้เยาวชนทำกิจกรรมต่างๆ ซึ่งแตกต่างจากเมื่อก่อนที่ไม่เคยพูดถึงการพัฒนาเยาวชน
2. เด็กสนุกสนานที่ได้ทำกิจกรรมด้วยกัน เด็กๆ สนุกกันมากขึ้น
3. เมื่อก่อนเยาวชนชายจะชอบไปขี่รถจักรยานยนต์ไปแว่น หรือไปรวมกลุ่มอยู่ที่อื่นทำให้ผู้ปกครองต้องตามหา แต่เมื่อมีการทำงานวิจัยเข้ามาในชุมชน เยาวชนชายก็จะมาช่วยทำงานอยู่ที่ศาลากลางหมู่บ้าน พ่อแม่มาตามพอรู้ว่าทำงานอยู่ที่ศาลากลางหมู่บ้านก็จะมาช่วยทำงานมั่วย พ่อแม่ก็เลิกห่วง ไม่ต้องตามหา เพราะรู้ว่ามาทำงานที่ศาลากลางหมู่บ้าน
4. เยาวชนชายเมื่อก่อนชอบดื้องกินเหล้า แต่พอมีการทำกิจกรรมทำขนมพื้นบ้านเยาวชนชายมาช่วยทำขนมพื้นบ้านไม่ดื้องกินเหล้า
5. ผู้นำชุมชน ชาวบ้านสนใจเด็กมากขึ้น ชื่นชมเด็ก ภูมิใจที่เด็กเข้าร่วมโครงการวิจัย

5.4 ปัญหาและอุปสรรค

จากการดำเนินการ โครงการศึกษากระบวนการเรียนรู้ทุนทางสังคมเพื่อสร้างทักษะอาชีพที่เหมาะสมให้แก่เยาวชนตำบลกันตวจระมวล อำเภอปราสาท จังหวัดสุรินทร์ ตลอดโครงการพบปัญหาดังนี้

1) ปัญหาทีมงานวิจัย ทั้งตัวเจ้าหน้าที่เทศบาล เยาวชน ผู้นำชุมชน ตัวแทนจากชุมชน ที่เข้ามา ร่วมกันดำเนินการจะมีการสับเปลี่ยนกันเข้าร่วมกิจกรรม เนื่องจากภาระงานและหน้าที่ที่ต้องรับผิดชอบ ทำให้ขาดความต่อเนื่องในเรื่องข้อมูล การประสานงาน การดำเนินการ ทำให้การดำเนินกิจกรรมล่าช้า ดิดขัด เรื่องเวลาที่ไม่ตรงกัน

แนวทางการแก้ไขปัญหา

1. มีการแบ่งพื้นที่หมู่บ้านกันรับผิดชอบ กำหนดให้เจ้าหน้าที่นักวิจัยเทศบาลรับผิดชอบแต่ละหมู่บ้าน เพื่อให้ติดต่อประสานงานกันได้รวดเร็วมากยิ่งขึ้น

2. การเข้าร่วมกิจกรรมแต่ละกิจกรรมต้องมีนักวิจัยของเทศบาลที่เป็นตัวหลักเข้าร่วมด้วยทุกครั้ง เพื่อสามารถดำเนินกิจกรรมได้อย่างต่อเนื่อง

3. มีการประชุมวางแผนการทำงานรอบทั้งแบบที่เป็นทางการ และไม่ทางการ

2) ปัญหาเรื่องทีมนักวิจัยบางคนไม่เคยทำงานวิจัยมาก่อน เมื่อเข้าร่วมกระบวนการวิจัย เวทีต่างๆ การรับรู้ การเรียนรู้ ระดับสติปัญญาของแต่ละคนไม่เท่ากัน ดังนั้นจึงต้องใช้เวลาเรียนรู้มากขึ้น แต่เมื่อเรียนรู้ไม่เข้าใจมันทำให้ผู้เข้าร่วมงานวิจัยบางคนไม่ยอมเข้าร่วมกระบวนการ นอกจากจะไม่ยอมเข้าร่วมแล้ว ยังทำให้กังวลใจในการปฏิบัติกิจกรรมทั้งการเก็บข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูล การลงมือปฏิบัติ เพราะกลัวทำแล้วไม่ตรงตามวัตถุประสงค์ที่วางไว้

แนวทางการแก้ไขปัญหา

1. สมาชิกทีมวิจัยที่เข้าใจและรู้เรื่อง จะเป็นคอยบอกและอธิบายให้กลุ่มฟัง ต้องคอยเป็นพี่เลี้ยงในกลุ่ม เพื่อให้การดำเนินงานเป็นไปตามแผนที่วางไว้

2. สมาชิกทีมวิจัยก็จะให้กำลังใจกันเรื่อยๆ ทั้งคำพูดและกระทำโดยการช่วยเหลือกันแก้ไข ปัญหา ช่วยเหลือกันทำงานทำให้งานเดินไปเรื่อยๆก็ทำให้ทุกคนมีกำลังใจในการทำงาน

3) ปัญหาเรื่องการขาดการมีส่วนร่วมจากชุมชน แม้ว่าในช่วงแรกๆที่ลงพื้นที่ไปดำเนินการ ประชาชนในพื้นที่ให้ความร่วมมือเป็นอย่างดี แต่เมื่ออยู่ในช่วงกิจกรรมการสำรวจ การเก็บข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูล เป็นช่วงที่ใช้เวลาค่อนข้างนานและหลายเวที ประชาชนยังไม่เห็นว่ามีอะไรเกิดขึ้น หรือมีกิจกรรมอื่นที่เกิดขึ้น ทำให้กิจกรรมหลายๆ ไม่มีคนเข้าร่วม เพราะประชาชนคิดว่าเป็นกิจกรรมเหมือนเดิม

แนวทางการแก้ไขปัญหา

1. ทีมวิจัยในชุมชนลงไปพูดคุยทำความเข้าใจกับประชาชนในพื้นที่แบบการประชุมกลุ่ม ในเรื่องรูปแบบการทำกิจกรรม แผนงานการดำเนินการ ปฏิทินการดำเนินงาน เพื่อให้ประชาชนรับทราบ เข้าใจขั้นตอนการดำเนินงาน ประโยชน์ที่ประชาชนจะได้รับจากการเข้าร่วมงานวิจัย

2. ทีมนักวิจัยลงไปพูดคุยกับประชาชน แบบรายบุคคล เพื่อให้ประชาชนเห็นความสำคัญ ของการทำงานวิจัย ประโยชน์ที่จะได้รับ

4) ปัญหาเรื่องขาดความคล่องตัวในการบริหารจัดการทีมวิจัย เนื่องจากไม่มีผู้นำในการดำเนินการ และไม่มีแกนนำหลักในการพาทีมกลุ่มเป้าหมายดำเนินการ

แนวทางการแก้ไขปัญห

1. ทีมนักวิจัยของเทศบาลเป็นผู้เล็งเห็นว่าให้นักวิจัยในชุมชนในดำเนินการช่วงแรกๆ หลังจากนั้น ทีมนักวิจัยของเทศบาลฝึกให้นักวิจัยชุมชนขึ้นมาเป็นแกนนำหลัก เพื่อให้ดำเนินการในชุมชนเป็นไป อย่างคล่องตัว เป็นฝ่ายประสานงานระหว่างชุมชนกับเทศบาล

5) ปัญหาเรื่องการนำข้อมูลมาใช้ แม้ว่าทางทีมวิจัยจะเก็บรวบรวมข้อมูลได้หลายประเด็น แต่การนำ ข้อมูลมาใช้นี้ยังไม่สามารถใช้ข้อมูลได้ตรงประเด็น ทำให้การดำเนินการติดขัดบ้าง ไม่ชัดเจนในเรื่องข้อมูล บ้าง

แนวทางการแก้ไขปัญห

1. นำข้อมูลที่เก็บรวบรวมได้มาทราให้เห็นกันทุกคนในทีมวิจัยช่วยกันวิเคราะห์ข้อมูล และ นำข้อมูลมาใช้ให้ตรงประเด็น

6) ปัญหาการบริหารจัดการตนเอง การบริหารเวลาของทีมนักวิจัย ที่ส่งผลกระทบต่อการทำงาน ของงานวิจัย เนื่องจากแต่ละคนมีภาระและหน้าที่งานที่แตกต่างกันออกไป ทำให้ทุกคนไม่สามารถเข้าร่วม กระบวนการวิจัยได้ทุกเวที

แนวทางการแก้ไขปัญห

1. มอบหมายหน้าที่รับผิดชอบภายในทีมอย่างชัดเจน เพื่อให้ติดตามงานได้อย่างถูกต้อง ทำ ให้งานเดินไปตามเป้าหมายที่วางไว้

5.5 ข้อเสนอแนะ

5.5.1 ด้านกระบวนการ ขั้นตอนการดำเนินงาน

ขั้นตอนการดำเนิน โครงการ“กระบวนการเรียนรู้ทุนทางสังคมเพื่อสร้างทักษะอาชีพให้เยาวชนตำบล กันตวจระมวล อำเภอปราสาท จังหวัดสุรินทร์ เสนอให้มีการปรับปรุงขั้นตอนดังนี้

ขั้นเตรียมการ

1. ค้นหาทีมวิจัย
2. ค้นหาโจทย์การวิจัย ปัญหาที่มีอยู่ในชุมชน
3. พัฒนาโจทย์การวิจัย
4. เวทีพัฒนาทีมวิจัย

ขั้นเก็บข้อมูล

1. กิจกรรมประชุมทีมวิจัย

2. เวกีพัฒนาศักยภาพของทีมวิจัยฯ
3. จัดเวทีชี้แจงทำความเข้าใจวัตถุประสงค์ของการวิจัย
4. กิจกรรมการศึกษาสถานการณ์ปัญหาเรื่องเด็กเรียนไม่จบและว่างงาน
5. เก็บข้อมูล บทเรียนการสนับสนุนกิจกรรมด้านเด็กและเยาวชนฯ
6. เก็บรวบรวมข้อมูล ทูตและทรัพยากรสิ่งแวดล้อมในชุมชน
7. เก็บข้อมูลอาชีพและกระบวนการขั้นตอนการประกอบอาชีพฯ

ขั้นวิเคราะห์ข้อมูล

1. เวกีวิเคราะห์ข้อมูลและการจัดหมวดหมู่ข้อมูล
2. เก็บข้อมูลรูปแบบแนวทางการสร้างทักษะอาชีพ
3. ศึกษาและเรียนรู้ประสบการณ์จากผู้ประสบผลสำเร็จ
4. เวกีสรุบทเรียนเพื่อออกแบบการปฏิบัติการ เวกีหมู่บ้าน เวกีใหญ่(รวม)

ขั้นทดลองปฏิบัติการ

1. ทดลองฝึกปฏิบัติประกอบอาชีพ
2. การสร้างอาชีพที่เหมาะสมกับทุนและสิ่งแวดล้อมของเยาวชน
3. ติดตามประเมินผลการดำเนินงาน

ขั้นสรุปผลการดำเนินงาน

1. เวกีสรุบผลการศึกษา
2. เวกีนำเสนอผลการวิจัยสู่สาธารณะ
3. เวกีนำเสนอผลการวิจัยฉบับสมบูรณ์

5.5.2 การดำเนินโครงการต่อ

ควรมีการดำเนินงานโครงการต่อในลักษณะกิจกรรมเป็นการต่อยอดโครงการเดิมให้เป็นการสร้างอาชีพที่มั่นคง เกิดเป็นศูนย์การเรียนรู้ที่ดำเนินการด้วยเยาวชนที่สามารถถ่ายทอดองค์ความรู้แก่ผู้ที่สนใจได้ แต่ให้พัฒนานักวิจัยชุมชน เป็นนักวิจัยเยาวชน แต่ให้ทีมนักวิจัยกลุ่มแรกดำเนินการเป็นพี่เลี้ยงให้กับเยาวชน

5.5.3 กระบวนการที่ทำแล้วคิดขัด และแนวทางการแก้ไขปัญหา

1) ขั้นตอนการเก็บรวบรวมข้อมูล คิดขัดในเรื่องผู้ให้ข้อมูล เนื่องจากผู้สูงอายุจะจำวันเวลาไม่ได้ วัลกลางคนก็จะรู้เหตุการณ์ในเฉพาะช่วงที่เขาจำได้ พอเอาข้อมูลมารวมกันทำให้ข้อมูลมีความไม่เที่ยงตรง ตรงหาหลักฐานอ้างอิงหรือร่องรอยของอดีต ต้องหาคนที่จำเหตุการณ์ได้มาให้ข้อมูล ต้องทวนซ้ำข้อมูลเพื่อให้มีความถูกต้อง

2) ขั้นทดลองสร้างทักษะอาชีพ คิดขัดเรื่องการบริหารจัดการเวลาของนักวิจัยและทีมเยาวชน ทำให้การบริหารจัดการเวลาในการดำเนินกิจกรรมติดขัด ความสนใจ กระตือรือร้นเรียนรู้ของเด็กยังน้อย กลุ่มที่มีผู้ใหญ่คอยช่วยเหลือเด็กที่ลงมาร่วมดำเนินการ เด็กคิดผู้ใหญ่ เด็กยังไม่สามารถบริหารจัดการ

ตนเอง จัดการกลุ่มได้ เด็กยังรอความช่วยเหลือจากผู้ใหญ่ ไม่กล้าตัดสินใจดำเนินการเอง ส่วนผู้ใหญ่ที่เห็นเด็กไม่ทำ หรือทำได้น้อย ผู้ใหญ่ก็จะเข้าไปอุ้มชู การอุ้มชูเด็กมากเกินไปก็ทำให้เด็กคิดว่าไม่ใช่หน้าที่ที่เขาต้องทำ เขามองว่าเป็นงานของผู้ใหญ่ ดังนั้นการดำเนินการต้องปล่อยให้เด็กคิด เด็กทำ คอยสนับสนุนเด็กแต่ไม่ควรทำให้เด็กมากจนเด็กไม่เห็นความสำคัญของตัวงานที่เด็กต้องทำ

5.5.4 บทเรียนที่ได้เรียนรู้

1) **บทเรียนการเตรียมคนและพัฒนาจิตวิทยวัย** เทศบาลกันตวจระมวลมีวิธีการหา กลุ่มเป้าหมายเพื่อทำงานวิจัยเพื่อท้องถิ่นด้วย โดยการเริ่มจากผู้นำที่สนใจกระบวนการพัฒนาชุมชนของตนเองให้สามารถบริหารจัดการตนเองได้ โดยเริ่มจากงานพัฒนาเด็กและเยาวชน ซึ่งมี 2 หมู่บ้านที่ผู้นำสนใจ ในกระบวนการค้นหาจิตวิทยวัยของชุมชน จึงเริ่มจากผู้นำในชุมชน และคนในชุมชนแต่เด็กและเยาวชนเข้ามาร่วมน้อย เนื่องจาก 2 ชุมชนนี้ยังไม่เคยมีการทำงานเด็กและเยาวชนเลย กระบวนการพูดคุยในระยะแรกจึงยังไม่มีเด็กเข้าร่วมด้วย แต่ในกระบวนการค้นหาจิตวิทยวัย ทำให้ได้คนในชุมชนที่สนใจการแก้ปัญหาเด็กและเยาวชนอย่างจริงจัง โดยเฉพาะผู้ใหญ่บ้านและผู้นำ ซึ่งมองเห็นว่าปัญหาเด็กและเยาวชน ผู้นำต้องลุกขึ้นมาช่วยกันแก้ปัญหาด้วยตนเอง อย่างไรก็ตาม แม้ผู้นำจะมีใจเห็นความสำคัญของปัญหา แต่ก็ยังขาดวิธีการและเครื่องมือที่จะดึงเด็กและเยาวชน เข้ามาร่วมในกระบวนการค้นหาจิตวัยได้

ในกระบวนการค้นหาจิตวัยวัย พบว่า คนในชุมชนก็เห็นตรงกันว่าเด็กเยาวชนที่เรียนหนังสือไม่จบ หรือเด็กที่เรียนจบแล้วแต่ยังไม่มีการทำงาน หรือเด็กเยาวชนที่กำลังเรียนหนังสืออยู่ แต่เลือกใช้เวลาว่างที่มีอยู่ รวมกลุ่มกันทำกิจกรรมที่ไม่สร้างสรรค์ ก่อความเดือดร้อน ความวิตกกังวล หรือเป็นภาระในแง่เศรษฐกิจ ต่อพ่อแม่และผู้นำในชุมชน ผู้นำชุมชนและผู้ใหญ่ในชุมชนจึงมีความเห็นร่วมกันว่า หากเยาวชนเหล่านี้มีกิจกรรมที่สร้างสรรค์ และก่อให้เกิดรายได้ น่าจะเป็นแนวทางหนึ่งที่ช่วยแก้ปัญหาเด็กและเยาวชน

จากประสบการณ์ของเทศบาลกันตวจระมวล และชุมชนเองไม่ประสบความสำเร็จในการส่งเสริม ด้านอาชีพให้กับเด็กเยาวชนอย่างต่อเนื่องได้ จึงเป็นที่มาของจิตวิทยวัยในการค้นหากระบวนการเรียนรู้ ที่จะทำให้เด็กเยาวชนได้เรียนรู้ด้านทักษะอาชีพโดยใช้ทุนทางสังคมของชุมชน

ในระหว่างกระบวนการเก็บข้อมูลบริบทและข้อมูลเชิงประเด็น ทีมวิจัยก็ได้ใช้วิธีการที่หลากหลาย เพื่อให้ได้กลุ่มเด็กเยาวชน ซึ่งเป็นกลุ่มเป้าหมายหลักเข้ามา และเป็นตัวหลักในการร่วมออกแบบกระบวนการทดลองเชิงปฏิบัติการ เนื่องด้วยทีมวิจัยซึ่งประกอบด้วยเจ้าหน้าที่เทศบาล และทีมชุมชนตระหนักดีว่า ในกระบวนการทดลองเด็กและเยาวชนจะต้องมีส่วนร่วมในการออกแบบจึงจะประสบความสำเร็จ

ในกระบวนการพัฒนาจิตวัยวัยทำให้ ได้ข้อสรุปจิตวัยวัยในการดำเนินงานแก้ไขปัญหามาไปในทิศทางเดียวกัน ซึ่งใน กระบวนการวิเคราะห์ข้อมูลร่วมกันจะทำให้ทุกคนได้มองเห็นปัญหาร่วมกัน ได้วิเคราะห์ความเป็นไปได้ในการแก้ไขปัญหาร่วมกัน ข้อเสนอโครงการจึงเป็นเหมือนเข็มทิศที่ช่วยให้ทุกคนเห็นทางในการเดินร่วมกัน และชุมชนเองก็รับทราบว่ทีมวิจัยจะเก็บข้อมูลในเรื่องอะไรบ้าง และ

ทีมวิจัยเองก็มีความกระตือรือร้นในการทำงานมากขึ้นอยากทดลองปฏิบัติ อยากให้โครงการวิจัยดำเนินการให้เห็นเป็นรูปธรรม

2) **บทเรียนการเก็บข้อมูลบริบทชุมชนและข้อมูลเชิงประเด็น** กระบวนการเก็บข้อมูลบริบทชุมชนโดยการใช้เครื่องมือที่หลากหลาย ทำให้ได้ข้อมูลที่ชัดเจนมากขึ้น และเป็นเครื่องมือที่สร้างการมีส่วนร่วมได้ เพราะคนในชุมชนได้เห็นภาพร่วมกัน เช่น การใช้แผนที่ทรัพยากรแสดงให้เห็นลักษณะที่ตั้งของชุมชน แสดงแหล่งน้ำ ที่ตั้งของสถานที่สำคัญของชุมชน ที่อยู่อาศัย การใช้ปฏิทินวัฒนธรรมเก็บรวบรวมข้อมูลวัฒนธรรม ประเพณีในแต่ละเดือนประเพณีเฉพาะถิ่น ประเพณีทั่วไป การใช้ตารางรายรับรายจ่ายรวบรวมข้อมูลเปรียบเทียบรายรับรายจ่ายโดยใช้ไอ้ธงเศรษฐกิจ เป็นต้น การใช้ปฏิทินอาชีพเก็บข้อมูลขั้นตอนการประกอบอาชีพ และการใช้เครื่องมือ Time Line เก็บข้อมูลประวัติศาสตร์ชุมชน การใช้เครื่องมือเหล่านี้ร่วมกับการวิเคราะห์แบบมีส่วนร่วม สามารถสร้างการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมให้กับชุมชนได้เป็นอย่างดี ในส่วนของทีมวิจัยก็ได้ข้อมูลเพื่อมาวิเคราะห์ร่วมกัน และวางแผนการดำเนินงานส่งเสริมอาชีพให้กับเยาวชนต่อไป

ผู้เก็บข้อมูลในแต่ละด้านต้องพิมพ์ข้อมูลที่ตนเองเก็บได้ เพื่อให้เกิดความสมบูรณ์ของรายละเอียด หากให้สมาชิกในทีมคนอื่นพิมพ์ให้ต้องอ่านทวนซ้ำเพื่อเพิ่มเติมข้อมูลที่ขาดหายไป และตรวจสอบข้อมูลอีกครั้ง

การเก็บข้อมูลบริบทชุมชนทีมวิจัยต้องลงพื้นที่หลายครั้ง เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ลงลึก ถูกต้อง และชัดเจนทำให้คนในชุมชนบางคนรู้สึกหงุดหงิดกับความละเอียดของข้อมูล แต่พอเป็นข้อมูลเชิงประเด็นที่เกี่ยวข้องกับพวกเขาโดยตรง แต่ละคนรู้สึกสนุก ตื่นเต้น และกระตือรือร้นในการพูดคุย ดังนั้นในการจัดเวทีเพื่อเก็บข้อมูล นักวิจัยต้องมีวิธีการที่ชวนคุยให้เกิดความสนุก ให้ผู้เข้าร่วมสามารถเชื่อมโยง และเห็นประโยชน์ต่อตนเอง และในบางครั้งผู้ให้ข้อมูลที่คัดเลือกมาไม่มีองค์ความรู้ที่ชัดเจนกับเรื่องนั้นๆ ก็ทำให้ต้องเสียเวลาในการตรวจสอบข้อมูลให้ครบถ้วน โดยการสอบถามจากคนกลุ่มอื่นด้วย

การมีส่วนร่วมของคนในชุมชนยังมีน้อย เพราะกระบวนการเก็บข้อมูลใช้เวลานาน ชุมชนไม่เคยชินกับการประชุมยาวหลายครั้ง ทีมวิจัยได้ขอให้ผู้นำชุมชนประชาสัมพันธ์อย่างต่อเนื่อง ให้ประชาชนในชุมชนทราบว่าชุมชนกำลังเข้าร่วมทำวิจัย ชี้ให้เห็นประโยชน์ที่ประชาชนจะได้รับ

ชาวบ้านไม่ค่อยคุ้นกับการใช้ภาษาไทย การเก็บบางครั้งต้องใช้ภาษาเขมร และนักวิจัยมาเขียนเป็นภาษาไทย บางคำไม่สามารถเขียนอธิบายเป็นภาษาไทยได้ รวมถึงบางคำต้องเขียนคำเป็นภาษาท้องถิ่น จึงต้องมีการตรวจสอบความถูกต้องของความหมาย และคำที่เขียน เป็นภาษาไทยจากผู้รู้ และอินเทอร์เน็ต

3) **บทเรียนการวิเคราะห์ข้อมูลและการออกแบบการทดลองเชิงปฏิบัติการ** ในกระบวนการวิเคราะห์ข้อมูลโดยการเอาความต้องการของกลุ่มเป้าหมายเป็นตัวตั้ง เราจะพบว่า กลุ่มเป้าหมายแต่ละคนมีความแตกต่างกันทั้งในด้านความสนใจในอาชีพ และความต้องการต่างกัน ซึ่งการรู้ทุนในชุมชนทำให้สามารถมองเชื่อมโยงทุนที่เอื้อต่อการส่งเสริมอาชีพของเยาวชน เช่น สระน้ำ, โรงเรือน, ปราชญ์, องค์กรชุมชน, กองทุนต่างๆ และตลาดชุมชน

ในกระบวนการวิเคราะห์ข้อมูลทำให้เห็นความจำเป็นของข้อมูล และเห็นความไม่สมบูรณ์ของข้อมูล ซึ่งทำให้วิเคราะห์ต่อไม่ได้ แต่ทีมวิจัยก็เห็นความจำเป็นว่าทำไมต้องมีข้อมูลนี้ จึงไม่ติดออกในการเก็บข้อมูลเพิ่ม ซึ่งหากไม่ผ่านกระบวนการวิเคราะห์ข้อมูลก็จะไม่เห็นความจำเป็นของการเก็บข้อมูลเพิ่ม

การเห็นข้อจำกัดของการใช้แบบสอบถามแบบปลายเปิด แล้วให้ผู้ตอบแบบสอบถามเขียนเอง จะทำให้ไม่ได้ข้อมูล เพราะคนมักจะไม่วิเคราะห์ตอบ ถ้าหากจะใช้คำถามปลายเปิดต้องใช้การสัมภาษณ์ร่วมด้วยรวมถึงแบบสอบถามต้องใช้ภาษาที่เข้าใจง่าย, ชัดเจน และตรงประเด็น

4.) บทสรุปบทเรียนที่เกิดขึ้นที่เกี่ยวกับการทำงานของทีมวิจัย ภาระงานประจำของทีมวิจัยมีมาก และบางงานไม่ได้อยู่ในแผนแต่มาแบบเร่งด่วน ทำให้กระทบกับแผนงานวิจัยที่วางไว้ ซึ่งต้องเลื่อนเวลาออกไป และทำให้สิ่งที่ไม่ได้น้อยกว่าที่ตั้งใจไว้ รวมถึงต้องใช้เวลาในวันหยุดหรือตอนเย็นทำงานวิจัยแทน ในส่วนของทีมวิจัยเองที่เป็นเจ้าหน้าที่เทศบาลมีจำนวนลดลง เพราะบางคนติดงานภารกิจประจำ ทำให้ไม่สามารถร่วมงานได้อย่างต่อเนื่อง ทีมวิจัยจึงมีแผนงานในการชักชวนเจ้าหน้าที่คนอื่นๆ

งานวิจัยเป็นงานระยะยาว คนที่จะเข้าร่วมทีมวิจัยต้องมาจากความสมัครใจที่เกิดจากจิตอาสา จะทำให้นักวิจัยมีความสุขกับงาน ทำด้วยความเต็มใจ หากมีการบังคับให้เข้าร่วมทีมวิจัยจะทำให้ต้องเปลี่ยนคนทำงานไปเรื่อยๆ

นักวิจัยที่เป็นผู้นำชุมชนเมื่อผ่านกระบวนการพัฒนาจิตวิทยวิจัย และเก็บข้อมูลแล้ว พวกเขาได้ตระหนักเห็นความสำคัญของการสร้างอาชีพให้กับเด็กและเยาวชนในชุมชน และเห็นแนวทางที่ชัดเจนในการดึงทุนในชุมชนมาใช้เพื่อพัฒนาเด็กและเยาวชน ทำให้พวกเขาเกิดความกระตือรือร้นในการทำงาน และเป็นฝ่ายติดตามให้ทีมวิจัยที่เป็นเจ้าหน้าที่เทศบาลลงพื้นที่

ในกระบวนการพัฒนาจิตวิทยวิจัยเป็นกระบวนการค้นหาสมาชิกทีมนักวิจัยไปด้วย และทำให้ทีมในการดำเนินงานชัดเจนขึ้น มีการวางแผนการดำเนินงานและกำหนดบทบาทหน้าที่ ในการดำเนินงานที่เหมาะสมประกอบไปด้วย และเป็นกระบวนการที่ทำให้ทีมมีเป้าหมายในการทำงานเดียวกัน และเห็นว่าทุกคนคือสมาชิกในทีมเดียวกัน

การประสานงานกับชุมชนต้องใช้วิธีการที่หลากหลาย ผ่านหลายช่องทาง เพื่อให้มั่นใจได้ว่า การประสานงานนั้นเป็นไปตามเป้าหมาย เช่น การใช้หนังสือราชการ การลงพื้นที่ติดต่อประสานงานกับผู้นำชุมชนโดยตรง และการติดต่อผ่านทางไลน์

5) สิ่งที่ต้องปรับปรุงของทีมวิจัย

1.การพัฒนาทีมวิจัย เพื่อให้ทีมนักวิจัยมีความรู้สามารถต่อยอดงานวิจัย มีเครื่องมือในการดำเนินงาน

2.นักวิจัยควรให้ความสนใจผู้ให้ข้อมูล ไม่มัวอยู่กับการเล่นไลน์ การเล่นเกมสเฟสบุ๊ค

3.การใช้คำถามในการสัมภาษณ์เพื่อเก็บข้อมูล ต้องเข้าใจง่าย สั้นกระชับ ยกตัวอย่างในบางครั้งหากผู้ให้ข้อมูลไม่เข้าใจ

4.ตรวจสอบข้อมูลให้ชัดเจน ครบถ้วน จะทำให้ไม่ต้องเก็บข้อมูลหลายรอบ รวมถึงการ ไม่ยึดติดกับผู้ที่ให้ข้อมูลเพียงคนเดียว เพราะจะทำให้ได้ข้อมูลที่ไม่หลากหลาย และควรมีการตรวจทานข้อมูลจากคนในชุมชน

5.ใช้กระบวนการคืนข้อมูลให้ชุมชน เพื่อให้ชุมชนช่วยตรวจสอบข้อมูล และเพิ่มเติมข้อมูลในส่วนที่ขาดหายไป

6.ติดตามผลการทำงาน เพื่อประเมินผลการทำงานเป็นระยะทำให้ทราบ ปัญหา วางแผนการแก้ไขปัญหา ต้องมีการติดตามทุกระยะ แม้ว่าจะปล่อยให้ทีมนักวิจัยในชุมชนดำเนินการแล้ว ก็ต้องลงพื้นที่ติดตามการดำเนินงาน หากพบปัญหาก็จะได้วางแผนการแก้ไขปัญหาได้อย่างทันถ่วงที

ภาคผนวก

การแสดงและศิลปวัฒนธรรมประจำถิ่นบ้านสระหมี่ที่ 2

ชื่อ การแสดง	ชื่อผู้แสดง	อุปกรณ์	ช่วงเวลา การแสดง	วัตถุประสงค์	คุณค่าความหมาย ในปัจจุบัน
รำวงชาวบ้าน	1. นางมนัญญา เป็นตามวา 2. นางกัลยารัตน์ แจ่มฟ้า 3. นางชนิดา แจ่มฟ้า 4. นางโนน สมเหมาะ 5. นางนิต ดวงใจ 6. นางบัวไข ยิ่งเสมอ 7. นางสุนีย์ วิโรจน์รัตน์ 8. นายพิเชษ ส่องาม 9. นายสมควร แรงจบ 10. นางสมควร แจ่มฟ้า 11. นางบำเพ็ญ ต่อยอด	- เครื่องเสียง - แผ่นซีดี	- วันขึ้นปี ใหม่ - วัน สงกรานต์	- เพื่อความ สนุกสนาน - เพื่อเป็น กิจกรรมสาน ความสัมพันธ์ ของคนในชุมชน - เพื่อสร้างความ สมัครสมาน สามัคคี	ยังได้รับความนิยม ของคนทุกช่วงวัย เพราะมีความ สนุกสนาน
เดินกะลา มะพร้าว	1.นายพิเชษ ส่องาม	- กะลา 1 คู่ ผูกเชือกร้อย ความยาว ประมาณเอว	- วัน สงกรานต์	- เพื่อความ สนุกสนาน	ปัจจุบันไม่ค่อย ได้รับความนิยม จะมีการจัดแสดง หรือละเล่นในงาน กีฬาโรงเรียน ประถม และงาน กีฬาดำบล
จี่ม้าก้านกล้วย	1.นายพิเชษ ส่องาม	ก้านกล้วย	- วัน สงกรานต์	- เพื่อความ สนุกสนาน	ในครอบครัวที่มี ผู้สูงอายุก็จะทำให้ ลูกหลานเล่น และ จัดแสดงใน นิทรรศการภูมิ ปัญญาท้องถิ่นของ ผู้สูงอายุในวัน สงกรานต์

ชื่อ การแสดง	ชื่อผู้แสดง	อุปกรณ์	ช่วงเวลา การแสดง	วัตถุประสงค์	คุณค่าความหมาย ในปัจจุบัน
เรียมอันเร (ร่าสาก)	1. นางมณัญชา เป็นตามวา 2. นางกัลยารัตน์ แจ่มฟ้า 3. นางชนิตา แจ่มฟ้า 4. นางโนน สมเหมาะ 5. นางนิต ดวงใจ 6. นางบัวไข ยิ่งเสมอ 7. นายพิเชษ ส่องาม 8. นายสมควร แรงจบ 9. นางสมควร แจ่มฟ้า 10. นางบำเพ็ญ ต่อยอด	- กลอง - คนเจี๊ยง (คนร้อง เพลง) - สากยาว 2 อัน - ไม้สำหรับ รongsak - ชั้น 5 สำหรับไหว้ ครู (ผ้าขาว เหล้า กรวย ดอกไม้ 5 ดอก รูป เทียน เงิน 29 บาท)	วัน สงกรานต์	- เพื่อความ สนุกสนาน - เพื่อเป็น กิจกรรมสาน ความสัมพันธ์ ของคนในชุมชน - เพื่อสร้างความ สมัครสมาน สามัคคี	ไม่ค่อยมีการ จัดการแสดง เพราะต้องทำงาน เพื่อเลี้ยงชีพ ต่าง คนต่างทำมาหากิน ไม่มีเวลามา ฝึกซ้อมหรือทำ กิจกรรมด้วยกัน หากไม่ใช่งานที่ สำคัญของตำบลก็ จะไม่มีการเล่น นี้ แต่ถ้ามีการแสดง จะได้รับความ สนใจมาก เป็น การเล่นที่ยังคง คุณค่าของคนใน ชุมชน
เดินไม้ง่าม	1. นายพิเชษ ส่องาม	ไม้ไผ่สูง 1.50 เมตร ตัดไม้ง่าม สูงจากดิน 50 เซนติเมตร	- วัน สงกรานต์	- เพื่อความ สนุกสนาน	ทุกคนในชุมชน รู้จักรู้จักวิธีการเล่น แต่ไม่ค่อยมีการนำ ออกมาแสดง จะมี การจัดแสดงละ เล่นนี้ในงานกีฬา ของโรงเรียน ประถม งานกีฬา ตำบลหรือการจัด นิทรรศการแสดง นิทรรศการภูมิ ปัญญาท้องถิ่นของ ผู้สูงอายุในวัน สงกรานต์

ชื่อ การแสดง	ชื่อผู้แสดง	อุปกรณ์	ช่วงเวลา การแสดง	วัตถุประสงค์	คุณค่าความหมาย ในปัจจุบัน
มอญซ่อนผ้า (โฆง)	1. นางมณีนุชยา เป็นตามวา 2. นางกัลยารัตน์ แจ่มฟ้า 3. นางชนิดา แจ่มฟ้า 4. นางโนน สมเหมาะ 5. นางนิต ดวงใจ 6. นางบัวไข ยิ่งเสมอ 7. นายพิเชษ ส่องาม 8. นายสมควร แรงจบ 9. นางสมควร แจ่มฟ้า 10. นางบำเพ็ญ ต่อยอด	ผ้า/ ผ้าขนหนู 1 ชิ้น	- วัน สงกรานต์	- เพื่อความ สนุกสนาน	ไม่ค่อยได้รับความ นิยม แต่ศูนย์ พัฒนาเด็กเล็กบ้าน สระและโรงเรียน อนุบาลตำบล กันตวจระมวลจัด ให้มีละเล่นมอญ ซ่อนผ้าในกิจกรรม การเรียนการสอน
สะก๊ัด (สะบ้า)	1. นางมณีนุชยา เป็นตามวา 2. นางกัลยารัตน์ แจ่มฟ้า 3. นางชนิดา แจ่มฟ้า 4. นางโนน สมเหมาะ 5. นางนิต ดวงใจ 6. นางบัวไข ยิ่งเสมอ 7. นายพิเชษ ส่องาม 8. นายสมควร แรงจบ	เมล็ดสะบ้า 20 ลูก	- วัน สงกรานต์	- เพื่อความ สนุกสนาน	ไม่ค่อยได้รับความ นิยม เด็กเยาวชน เล่นไม่เป็น จะเล่น เป็นเฉพาะวัย กลางคนและ ผู้สูงอายุ
ก้ำ (การเลี้ยง ทายเหรียญ หัว-ก้อย)	-	เหรียญบาท	งานศพ	- ผ่อนคลาย ความเครียด	ใช้เล่นในทั่วไปไม่ ใช้เฉพาะในงาน ศพเท่านั้น สามารถ นำมาเล่นได้ทุก ช่วงเวลาแม้แต่การ ใช้เป็นเลือกการ ตัดสินใจอะไรก็ ตาม
ลากเปลือก หมาก	1. นายพิเชษ ส่องาม 2. นางสมควร แจ่มฟ้า 3. นายสมควร แรงจบ 4. นางโนน สมเหมาะ	เปลือก หมาก	- วัน สงกรานต์	- เพื่อความ สนุกสนาน	จะได้รับความนิยม ในวันจัดงานกีฬา ตำบล กิจกรรมการ แข่งขันกีฬา ประเภทพื้นบ้าน

จากตารางดังกล่าวจะเห็นได้ว่ากิจกรรมการแสดงและการละเล่นมีเป็นจำนวนมาก นั่นหมายถึงว่า สิ่งเหล่านี้คนบ้านสระชอบสนุกสนาน และมีกิจกรรมที่สามารถสร้างความสนุกสนานและผ่อนคลายให้กับตนเอง และคนในชุมชน โดยไม่ต้องอาศัยสื่อภายนอก กิจกรรมเหล่านี้เป็นสิ่งที่ช่วยสร้างความสัมพันธ์ที่ลึกซึ้งต่อกัน ดังนั้นกระบวนการส่งเสริมอาชีพให้กับเด็กเยาวชนโดยใช้ทุนทางสังคมนั้น จำเป็นจะต้องแสวงหาการแสดงหรือการละเล่นที่สอดคล้องกับเด็กเยาวชน เพราะจะเป็นสิ่งที่ทำให้การดำรงอาชีพอยู่ในชุมชนนั้นมีสีสันของความสนุก และความสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน

วัฒนธรรมอาหารพื้นบ้าน และขนมพื้นบ้านของชุมชนบ้านสระ หมู่ที่ 2

อาหารพื้นบ้าน

อาหารพื้นบ้าน (ชื่อเขมร)	อาหารพื้นบ้าน (ชื่อไทย)	ความนิยมในปัจจุบัน
โป๊ะปลาเหาะคะสะเล็กอำปี้ล	น้ำพริกปลาร้าใส่ใบมะขาม	ผู้ใหญ่นิยม แต่เด็กไม่ชอบรับประทาน
ละแวกะคามคะสะเล็กอ้อม	แกงอ่อมปูใส่ผักแขยง	ผู้ใหญ่นิยม แต่เด็กไม่ชอบรับประทาน
ซันลอร์ตริยอังคะตราว	แกงปลาข้างใส่เผือก	ผู้ใหญ่นิยม แต่เด็กไม่ชอบรับประทาน
โป๊ะโคง	น้ำพริกมะพร้าว	ผู้ใหญ่นิยม เด็กนิยมรับประทาน
โป๊ะตริอจังกอมคะสะเล็กอำปี้ล	น้ำพริกมะเขือพวงใส่ใบมะขาม	ผู้ใหญ่นิยม แต่เด็กไม่ชอบรับประทาน
ซันลอร์เจก	แกงกล้วย	ผู้ใหญ่นิยม แต่เด็กไม่ชอบรับประทาน
โป๊ะสวายคะซักเม็น	น้ำพริกมะม่วงใส่เนื้อไก่	ผู้ใหญ่นิยม แต่เด็กไม่ชอบรับประทาน
ซันลอร์ตริยคะสะเล็กอ้อม	ต้มปลาใส่ผักแขยง	ผู้ใหญ่นิยม แต่เด็กไม่ชอบรับประทาน
ซันลอร์กะโป๊ะ	แกงผักอีลอก	ผู้ใหญ่นิยม แต่เด็กไม่ชอบรับประทาน
ซันลอร์ชะนีล	แกงขนุน	ผู้ใหญ่นิยม แต่เด็กไม่ชอบรับประทาน
อังกะบอบ/แก็บบอบ	กบขี้ไส้	ผู้ใหญ่นิยม แต่เด็กไม่ชอบรับประทาน
ซันลอร์ปรีคะตริยงิด	แกงผักหวานใส่ปลาแห้ง	ผู้ใหญ่นิยม แต่เด็กไม่ชอบรับประทาน
โป๊ะกะคอลละนีลคะตริอขาล	ตำลูกขนุนใส่มะเขือขึ้น	ผู้ใหญ่นิยม แต่เด็กไม่ชอบรับประทาน
โป๊ะสะเคาะสะคอนคะตะโก		ผู้ใหญ่นิยม แต่เด็กไม่ชอบรับประทาน
ตริยจู	ส้มปลา	ผู้ใหญ่นิยม เด็กนิยมรับประทาน
ตริยไปร	ปลาจ่อม	ผู้ใหญ่นิยม เด็กนิยมรับประทาน
ปราเหาะซ่ายจูก	หมูส้ม	ผู้ใหญ่นิยม เด็กนิยมรับประทาน

ขนมพื้นบ้าน

ขนมพื้นบ้าน(ชื่อเขมร)	ขนมพื้นบ้าน(ชื่อไทย)	ความนิยมในปัจจุบัน
ขนมโก๋กล	ขนมเปียกปูน	ผู้ใหญ่นิยม เด็กนิยมรับประทาน
ขนมโง้อ	ขนมฝักบัว	ผู้ใหญ่นิยม เด็กนิยมรับประทาน
ขนมเหนียงเล็ด	ขนมนางเล็ด	ผู้ใหญ่นิยม เด็กนิยมรับประทาน
ขนมโก๋รึจ	ขนมไข่หงษ์	ผู้ใหญ่นิยม เด็กนิยมรับประทาน
ขนมจ้อ	ขนมดอกจอก	ผู้ใหญ่นิยม เด็กนิยมรับประทาน
ขนมกันเตรือม		ผู้ใหญ่นิยม แต่เด็กไม่ชอบรับประทาน
ขนมเนียล		ผู้ใหญ่นิยม แต่เด็กไม่ชอบรับประทาน
โປ้ะบายกรឹม /ปะอูล	คำข้าวแห้ง	ผู้ใหญ่นิยม เด็กนิยมรับประทาน
เมาะ	ข้าวเม่า	ผู้ใหญ่นิยม เด็กนิยมรับประทาน
อันซอมออบ	ข้าวต้มมัด	ผู้ใหญ่นิยม เด็กนิยมรับประทาน
อันซอมกะบ่อง	ข้าวต้มค้าง	ผู้ใหญ่นิยม เด็กนิยมรับประทาน
อันซอมสะเล็กลง	ข้าวต้มห่อใบมะพร้าว	ผู้ใหญ่นิยม เด็กนิยมรับประทาน
อันซอมตรวย	ข้าวต้มกรวยใบตอง	ผู้ใหญ่นิยม เด็กนิยมรับประทาน
ขนมกะมอล		ผู้ใหญ่นิยม แต่เด็กไม่ชอบรับประทาน

ผักพื้นบ้าน

ผักพื้นบ้าน (ชื่อเขมร)	ผักพื้นบ้าน (ชื่อไทย)	ความนิยมในปัจจุบัน
หลั๊วะสะเดา	ผักสะเดา	ผู้ใหญ่นิยม แต่เด็กไม่ชอบรับประทาน
หลั๊วะจะเรี	ผักจะเรี	ผู้ใหญ่นิยม เด็กนิยมรับประทาน
หลั๊วะเต้าตัวะ	ผักอีทก,ผักน้ำใจไพร่	ผู้ใหญ่นิยม เด็กนิยมรับประทาน
หลั๊วะอานอล	ผักอาหนู	ผู้ใหญ่นิยม แต่เด็กไม่ชอบรับประทาน
หลั๊วะสะมັก	ผักเสม็ด	ผู้ใหญ่นิยม เด็กนิยมรับประทาน
หลั๊วะจูด		ผู้ใหญ่นิยม แต่เด็กไม่ชอบรับประทาน
หลั๊วะกระจอกเน็ก	ผักดอกกระเจียว	ผู้ใหญ่นิยม เด็กนิยมรับประทาน
หลั๊วะสาวตุ้	ผักสันตะวาใบพาย	ผู้ใหญ่นิยม เด็กนิยมรับประทาน
หลั๊วะผักแวน	ผักแวน	ผู้ใหญ่นิยม เด็กนิยมรับประทาน
หลั๊วะปรีด	สายบัว	ผู้ใหญ่นิยม เด็กนิยมรับประทาน
หลั๊วะทะมิงตรัย	ผักมะกล่ำต้น	ผู้ใหญ่นิยม แต่เด็กไม่ชอบรับประทาน
หลั๊วะเรียง	ผักกระโดน	ผู้ใหญ่นิยม แต่เด็กไม่ชอบรับประทาน

หลิ้วะซอน	ผักซอน	ผู้ใหญ่นิยม แต่เด็กไม่ชอบรับประทาน
หลิ้วะเวก	ผักคันจอง	ผู้ใหญ่นิยม แต่เด็กไม่ชอบรับประทาน
หลิ้วะเปราะ	ผักเปราะ	ผู้ใหญ่นิยม แต่เด็กไม่ชอบรับประทาน
หลิ้วะจิกกรัน	ผักใบบัวบก	ผู้ใหญ่นิยม แต่เด็กไม่ชอบรับประทาน
หลิ้วะละเจียง	ผักติ้ว	ผู้ใหญ่นิยม เด็กนิยมรับประทาน
หลิ้วะผลิกปะดัย	ผักลื้มผัว	ผู้ใหญ่นิยม เด็กนิยมรับประทาน
หลิ้วะสะเคาะสะคอด	ผักอีหนู	ผู้ใหญ่นิยม แต่เด็กไม่ชอบรับประทาน

จากตารางดังกล่าวที่แสดงให้เห็นถึงอาหารท้องถิ่นของบ้านสระ ซึ่งถือเป็นตัวแทนของวัฒนธรรมเขมร และเป็นอาหารที่มีคุณค่าทางโภชนาการ ซึ่งยังคงเป็นที่นิยมในหมู่คนรุ่นเก่า แต่เด็กเยาวชนรุ่นใหม่ไม่ได้รับความนิยม ในการส่งเสริมอาชีพสำหรับเยาวชน หากสามารถรื้อฟื้นให้ชุมชนตระหนักถึงคุณค่าของอาหารท้องถิ่น และเยาวชนสามารถทำอาหารคาวหวานเหล่านี้ รวมถึงการปลูกผักพื้นบ้านขายให้กับคนในชุมชนได้ด้วย เป็นการสร้างรายได้ให้กับคนในชุมชนในฐานะผู้ผลิต ผู้จำหน่ายแล้ว ยังเป็นการสืบทอดภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านอาหารให้ลูกหลานรุ่นได้เรียนรู้ (ดูรายละเอียดของการทำอาหารคาวหวานที่ภาคผนวก)(สัมภาษณ์ : นายพิเชษ ส่องาม อายุ 68 ปี , นายชวน มัทฐรี อายุ 63 ปี , นางอุบล มัทฐรี อายุ 75 ปี , นายกิตติพงษ์ ยิ่งเสมอ อายุ 58 ปี, นายไว แสนกล้า อายุ 58 ปี , นางโนน สมเหมาะ อายุ 62 ปี, นางลอย เที้ยวประสงค์ อายุ 70 ปี)

รายจ่ายครัวเรือนของบ้านสระ

ที่	รายการ	ครอบครัวที่สัมภาษณ์					หมายเหตุ
		ก	ข	ค (สมาชิก ๔ คน)	ง	จ (สมาชิก ๔ คน)	
1	ค่าไฟ	25,600	12,000	4,800			
2	ค่าภาษีสังคม	5,000	6,000	7,000			
3	ค่าอาหาร	73,000	36,500	54,750			
4	ค่าลูกไปโรงเรียน	73,000		168,000			
5	ค่าโทรศัพท์	9,600	1,200	12,000			
6	ค่าของใช้ส่วนตัว (โลชั่น, อุปกรณ์เสริมความงามต่างๆ)	3,600	-	9,600			
7	ค่าเทอมลูก	-	-	12,000			
8	ค่าเช่าห้องลูก	12,000	-	36,000			
9	ค่าเลี้ยงดูบุตรคนโต	-	-	-			
10	ค่าเลี้ยงดูบุตรคนเล็ก	-	-	-			
11	ค่าเสื้อผ้า	12,000	-	-			
12	ค่ารถรับส่งลูก	7,200	-	-			
13	ค่าประปา	-	-	-			
14	ค่ายารักษาโรค	-	2,000	-			
รวม		211,000	57,700	304,150			

รายได้อื่นๆ

ที่	รายการ	กรอบครัวที่สัมผัสภาวะ					หมายเหตุ
		ก	ข	ค	ง	จ	
1	ค่าตอบแทน อสม.	7,200	-	-			
2	รับจ้างทั่วไป	-	-	180,000			
3	เงินเดือนแม่บ้าน	-	-	108,000			
4	ขายขนม	-	50,000	-			
5	ค่าตอบแทนผู้ใหญ่บ้าน	96,000	-	-			
6	รับจ้างทำกับข้าว	-	80,000	-			
7	ขายอะไหล่เตาแก๊ส	180,000	-	-			
รวม		283,200	130,000	288,000			

รายได้จากการประกอบอาชีพ

ลำดับที่	รายการ	ครอบครัวที่สัมภาษณ์					หมายเหตุ
		ก	ข	ค	ง	จ	
1	ขายข้าวเปลือก	110,500	40,000	29,600			
2	ขายกระบือ	-	-	-			
3	รายได้จากการขายอ้อย	162,000	-	-			
4	รายได้จากการขายสุกร	-	75,000	-			
รวม		272,500	115,000	29,600			

รายจ่ายจากการประกอบอาชีพ

ลำดับที่	รายการ	ครอบครัวที่สัมภาษณ์					หมายเหตุ
		ก	ข	ค	ง	จ	
1	รายจ่ายจากการทำนา	47,400	24,000	87,600			
2	รายจ่ายจากการเลี้ยงกระบือ	-	-	-			
3	รายจ่ายจากการเลี้ยงหมู	-	4,800	-			
4	รายจ่ายจากการปลูกอ้อย	35,900	-	-			
รวม		83,300	28,800	87,600			

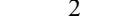
ปฏิทินเศรษฐกิจบ้านสระ

รายการ ว/ด/ป	ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.	เม.ย.	พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.	ต.ค.	พ.ย.	ธ.ค.	หมายเหตุ	
ข้าว - ปลูก 85 ครัวเรือน - จำนวน 2,474 ไร่			ไถตะ ↔ - จ้างไถ 200 บาท/ไร่ (คนทำนา ต่ำสุด 3 ไร่)			ไถหว่าน	ใส่ปุ๋ย ↔ - 1 ไร่ ใส่ปุ๋ย 1 กระสอบๆ ละ 600 บาท - จ้างหว่านปุ๋ย กระสอบละ ๗๐ บาท				เก็บเกี่ยว - ค่ารถเกี่ยว 600 บาท/ไร่ - ค่าแรงยกข้าวเปลือก 400 บาท/ วัน - จ้างตาก 300 บาท/วัน - ค่าเครื่องคืม 5,000 บาท ↔			ผลผลิต - รายจ่าย 8,659,000 บาท - รายรับ 7,916,800 บาท ขาดทุน 742,220 บาท
อ้อย - ปลูก 39 ไร่ - จำนวน 10 หลังคา เรือน	ปลูกอ้อย ↔ - ค่ารถปลูก 650 บาท/ไร่ - ค่าจ้างคน 300 บาท/วัน				ใส่ปุ๋ยรอบแรก ↔ - จ้าง 300 บาท/วัน - ปุ๋ย 3 กระสอบ/ไร่ กระสอบละ 600 บาท - ค่าน้ำ 500 บาท/วัน			ใส่ปุ๋ยรอบ 2 ↔ - ใส่ 3 กระสอบ/ไร่ กระสอบละ 600 บาท		เก็บเกี่ยว ↔ - จ้างตัด 300 บาท/คน/ วัน - ค่าขนขึ้นรถ 70 บาท/ ตัน - ค่ารถส่งโรงงาน 250 บาท/ตัน		ไถเปิด หน้าดิน - จ้างไถ 400บาท/ ไร่ ↔	ผลผลิต รายจ่าย 360,750 บาท รายรับ 702,000 บาท กำไร 341,250 บาท	

ปฏิทินเศรษฐกิจบ้านสระ (รายครัวเรือน)

รายการ ว/ด/ป	ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.	เม.ย.	พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.	ต.ค.	พ.ย.	ธ.ค.	หมายเหตุ
ข้าว 45ไร่ ที่ดอน 15 ไร่ กข 15 ที่ลุ่ม 30 ไร่ มะลิ 105	ไถกลบตอซัง ↔ -จ้างไถ 200 บาท/ไร่ -เป็นเงิน 9,000 บาท				ไถตะ ↔ -จ้างไถ 200 บาท/ไร่ -เป็นเงิน 9,000 บาท	ไถหว่าน ↔ -จ้างไถ 200บาท/ไร่ -เป็นเงิน 9,000 บาท -จ้างหว่าน 900 บาท/3คน/วัน เป็นเงิน900 บาท -ค่าปุ๋ยรองพื้น 12 กระสอบๆละ450 บาท เป็นเงิน 4,500บาท -ค่าน้ำและ เครื่องคั่ว700บาท รวมรายจ่าย 15,100 บาท		ใส่ปุ๋ยรอบ 2 ↔ -ใส่ปุ๋ย 21 กระสอบๆ ละ800บาท เป็นเงิน 16,800 บาท -จ้างหว่าน กระสอบละ 40 บาท เป็นเงิน 1,050 บาท -ค่าน้ำและ เครื่องคั่ว 500 บาท รวมรายจ่าย 18,350 บาท			เก็บเกี่ยว ↔ -ค่าเกี่ยว 650 บาท/ไร่ เป็นเงิน 29,250 บาท -ค่ารถขนข้าว 2,400 บาท -ค่าจ้างคนขนข้าว 900 บาท/วัน/๓คน จ้าง 5 วัน เป็นเงิน 4,500 บาท รวมรายจ่ายทั้งหมด 36,150 บาท	ผลผลิต -ข้าว กข 15 ได้ 2 ตัน ไม่ขายเก็บไว้ทำ พันธุ์ -มะลิ 105 ได้7ตัน ขายข้าวแห้ง 4 ตัน ราคา กกละ 7.40 บาท เป็นเงิน 29,600 บาท เก็บไว้ทำพันธุ์ 3 ตัน รายรับ 29,600 บาท รายจ่าย 87,600 บาท ขาดทุน 58,000 บาท	

ปฏิทินการฤดูกาล

รายการ ว/ด/ป	ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.	เม.ย.	พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.	ต.ค.	พ.ย.	ธ.ค.	หมายเหตุ
ข้าว 30 ไร่ -ปลูกลนา ดอน 15ไร่ - ปลูกลนาลุ่ม 15 ไร่				 ไถดะ -จ้างไถ 200 บาท/ไร่ -เป็นเงิน 6,000 บาท	 ไถหว่าน จ้างไถ 250 บาท/ไร่ -จ้างหว่าน ข้าว 600 บาท/วัน/2 คน -เป็นเงิน 8,100 บาท			ใส่ปุ๋ยรอบแรก -ใส่ปุ๋ย 15 กระสอบๆ 800 บาท (16-16-8) -เป็นเงิน 12,000 บาท	ใส่ปุ๋ยรอบ 2 -ใส่ปุ๋ย 6 กระสอบๆ ละ 800 บาท (16-8-8) -เป็นเงิน 4,800 บาท		 เก็บเกี่ยว -จ้างเกี่ยว 550 บาท/ไร่ -เป็นเงิน 16,500 บาท		-ผลผลิต - กข15 ได้ 2 ตัน เก็บไว้ทำพันธุ์ -มะลิ105ได้ 11 ตัน -ขายเปียก (ไม่ตาก) 9 ตัน ราคา 8.50 บาท/กก -เก็บไว้กินเอง 2 ตัน -รายจ่าย 47,400 บาท -รายรับ 110,500 บาท -ได้กำไร 63,100 บาท

ปฏิทินการฤดูกาล

รายการ ว/ด/ป	ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.	เม.ย.	พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.	ต.ค.	พ.ย.	ธ.ค.	หมายเหตุ
ข้าว 25 ไร่ -ที่ดอน 12 ไร่ปลูก ข้าวหอมมะลิ กข15 -ที่ลุ่ม 13 ไร่ปลูกข้าว หอมมะลิ 105					ไถตะ ↔ -ค่าน้ำมัน รถไถ 2,000 บาท -เป็นเงิน 2,000 บาท	ไถหว่าน ↔ -ค่าน้ำมัน รถไถ 2,000 บาท -ใส่ปุ๋ย รองพื้น 2 กระสอบ 1,600 บาท -เป็นเงิน 3,600 บาท		ใส่ปุ๋ยรอบ 2 ↔ -ใส่ปุ๋ย2 กระสอบๆ 800 บาท (16-16-8) -เป็นเงิน 1,600 บาท				ไถกลับ ↔ ต่อซัง -จ้างไถ 200 บาท/ ไร่ -เป็นเงิน 5,000 บาท ←เก็บเกี่ยว→ -จ้างเกี่ยว 500 บาท/ ไร่ -เป็นเงิน 12,500 บาท	ผลผลิต -กข 15 ได้ 5 ตัน ขายแห้ง ราคา กก ละ 8 บาท เป็นเงิน 40,000 บาท -มะลิ 105 ได้ 2 ตัน เก็บไว้ทำพันธุ์และ รับประทานเอง รายรับ 40,000 บาท รายจ่าย 24,700 บาท กำไร 15,300 บาท

ปฏิทินการฤดูกาล

รายการ ว/ด/ป	ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.	เม.ย.	พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.	ต.ค.	พ.ย.	ธ.ค.	หมายเหตุ
ปลูกอ้อย 6 ไร่	ปลูก ↔ -จ้างรถปลูก 640 บาท/ไร่ เป็นเงิน 3,900 บาท		ใส่ปุ๋ย ↔ -ใส่ปุ๋ย 4 กระสอบๆละ 800 บาท (16-8-8) -เป็นเงิน 3,200 บาท								ไถพรวน 7 ครั้ง ↔ -จ้างไถ 300 บาท/ไร่ -เป็นเงิน 1,800 บาท	ไถพรวน 3 ครั้ง ↔ - ค่าจ้างไถ 400 บาท/ไร่ -เป็นเงิน 2,400 บาท _____ เก็บเกี่ยวในปีถัดไป ↔ -จ้างตัดอ้อย 14 วัน จ้างมัดละ 2.50 บาท เป็นเงิน 3,000 บาท -ค่ารถไปขาย 270 บาท/ตัน เป็นเงิน 21,600 บาท	ผลผลิต -ต่อแรก ได้ 80 ต้นๆ ละ 900 บาทเป็นเงิน 72,000 บาท -ต่อ 2 ได้ 50 ต้นๆละ ๕๐๐ บาทเป็นเงิน 45,000 บาท -ต่อ ๓ ได้ 30 ต้นๆ ละ 900 บาทเป็นเงิน 27,000 บาท -ต่อ 4 ได้ 20 ต้นๆละ 900 บาทเป็นเงิน 18,000 บาท รายรับ 162,000 บาท รายจ่าย 35,900 บาท กำไร 126,100 บาท

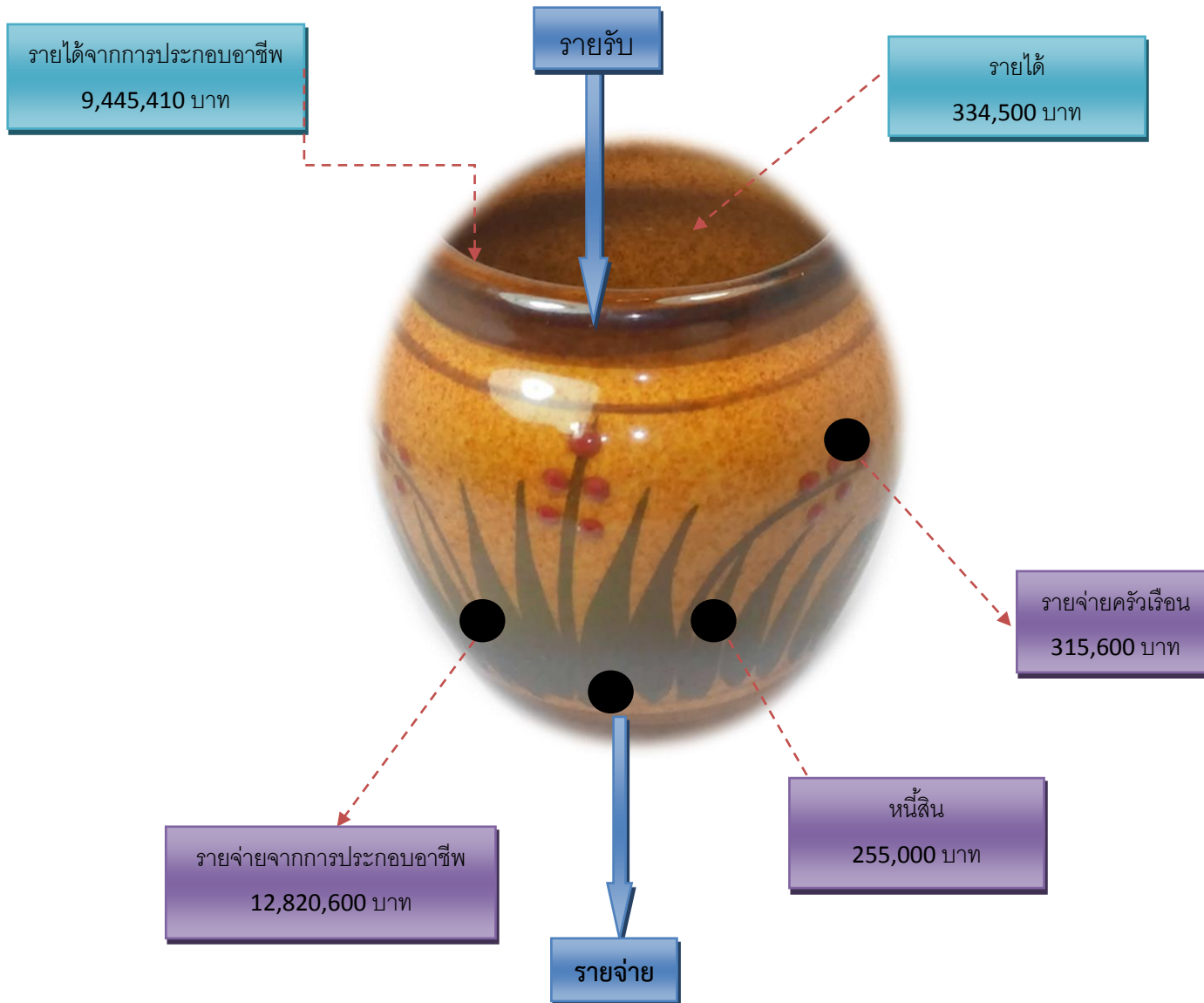
ตารางแสดงข้อมูลการเลี้ยงสัตว์

ชนิดสัตว์ รายการ	จำนวนที่เลี้ยง (หลังคาเรือน)	จำนวนสัตว์เลี้ยง (ตัว)	รายได้ บาท/ปี	รายจ่าย บาท/ปี	กำไร บาท/ปี	ขาดทุน บาท/ปี	หมายเหตุ
กระบือ (อายุ 3 ปี) -ราคา 25,000 บาท/ตัว	19	85	2,125,000	-	2,125,000		
โค (อายุ 3 ปี) -ราคา 20,000 บาท/ตัว	34	101	2,020,000	-	2,020,000		
สุกร (80 กก) -ราคา 50 บาท/กก.	9	21	84,000	59,010	24,990		
รวม			4,229,000	59,010	4,169,990		

ตารางแสดงข้อมูลการเลี้ยงสัตว์

ชนิดสัตว์ รายการ	จำนวนสัตว์เลี้ยง (ตัว)	รายได้ บาท/ปี	รายจ่าย บาท/ปี	กำไร บาท/ปี	ขาดทุน บาท/ปี	หมายเหตุ
สุกร แม่พันธุ์	5	- ขายลูกหมู ตัวละ 1,500 บาท ลูกหมู จำนวน 50 ตัว เป็นเงิน 75,000 บาท	-ค่ารักษาพยาบาล 8 กระสอบๆ 150 บาท เป็นเงิน 1,200 บาท -ค่ารำหวาน 4 กระสอบๆ 550 บาท เป็นเงิน 2,200 บาท -หัวอาหาร สำหรับแม่ 1 กระสอบ เป็น เงิน 700 บาท -หัวอาหาร สำหรับลูกหมู 1 กระสอบ เป็นเงิน 700 บาท รวมรายจ่ายทั้งหมด 4,800 บาท	70,200		
โค	4	กรณีขาย 4 ตัวๆละ 20,000 บาท เป็นเงิน 80,000 บาท	-	-	-	ไม่ขาย

โอง์เศรษฐกิจ

การแสดงและศิลปวัฒนธรรมประจำถิ่นบ้านตาเจ็ด หมู่ที่ 5

ชื่อ การแสดง	ชื่อผู้แสดง	อุปกรณ์	ช่วงเวลา การแสดง	วัตถุประสงค์	คุณค่าความหมาย ในปัจจุบัน
เรียมตรีค	นายแท้ แจ่มฟ้า คนเจริยาง นายเอื้อ บุญยงค์ คนเจริยาง นายเหลื่อม มั่นยืน คนตีกลอง นายสุรศักดิ์ แรงจบ คนตีกลอง	กลอง ฉิ่ง ฉาบ	- เดือน เมษายน ในช่วงแะ เจ็ด	- เพื่อขอฝน ให้ ฝนตกตามฤดูกาล - ทำบุญหมู่บ้าน เป็นการสะเดาะ เคราะห์หมู่บ้าน - เพื่อความ สนุกสนาน	ยังได้รับความนิยม จัดกิจกรรมเป็น ประจำทุกปี
โจลมะมัวค	นางพิมพ์ มั่นยืน	ดู รายละเอียด ภาคผนวก	เดือน มกราคม	เพื่อบูชาคุณครู	ยังได้รับความนิยม จัดกิจกรรมเป็น ประจำทุกปี
รำวงชาวบ้าน	นางบุญมี มูลเอก นางเพียร มั่นยืน นางจันทา มั่นยืน นางปราณี บุญยงค์ นางเอี่ยม มัดทุรี	- เครื่องเสียง - แผ่นซีดี	- วันขึ้นปี ใหม่ - วัน สงกรานต์	- เพื่อความ สนุกสนาน	ยังได้รับความนิยม ของคนทุกช่วงวัย เพราะมีความ สนุกสนาน

วัฒนธรรมอาหารพื้นบ้าน และขนมพื้นบ้านของชุมชนบ้านตาเจ็ด หมู่ที่ 5

อาหารพื้นบ้าน

อาหารพื้นบ้าน (ชื่อเขมร)	อาหารพื้นบ้าน (ชื่อไทย)	ความนิยมในปัจจุบัน
สลอเจกคะกอลิ่ง	แกงกล้วยใส่ข้าวคั่ว	ผู้ใหญ่นิยม แต่เด็กไม่ชอบรับประทาน
สลอชนะนอลคะโดงคะซังจู้ก	แกงขนุนใส่กะทิใส่เนื้อหมู	ผู้ใหญ่นิยม แต่เด็กไม่ชอบรับประทาน
โปิ๊ะ โดง	ตำมะพร้าว	ผู้ใหญ่นิยม เด็กนิยมรับประทาน
โปิ๊ะปวงอันกรอง	ตำไข่มดแดง	ผู้ใหญ่นิยม เด็กนิยมรับประทาน
ก๊อปปวงอันกรอง	หมกไข่มดแดง	ผู้ใหญ่นิยม เด็กนิยมรับประทาน
ซันลอร์เคิมกะ โปิ๊ะ	แกงบุก	ผู้ใหญ่นิยม แต่เด็กไม่ชอบรับประทาน
ซันลอร์เจกจ์	แกงกล้วย	ผู้ใหญ่นิยม แต่เด็กไม่ชอบรับประทาน
ซันลอร์ตราว	แกงเผือก	ผู้ใหญ่นิยม แต่เด็กไม่ชอบรับประทาน
โปิ๊ะอั้งแกบคะสมอ	ตำบปใส่ผลสมอ	ผู้ใหญ่นิยม แต่เด็กไม่ชอบรับประทาน
หนมรุษ	ขนมจีน	ผู้ใหญ่นิยม เด็กนิยมรับประทาน
โปิ๊ะตร็อบคะลิ่งเลิยะ	ตำมะเขือใส่ใบแมงลัก	ผู้ใหญ่นิยม แต่เด็กไม่ชอบรับประทาน

โปิ๊ะต้อบจังกอมคะปลาเหาะ	ตำมะเขือพวงใส่ปลาร้า	ผู้ใหญ่นิยม แต่เด็กไม่ชอบรับประทาน
โปิ๊ะออมคะจูอำปรีล	ตำผักแขยงใส่ใบมะขาม	ผู้ใหญ่นิยม แต่เด็กไม่ชอบรับประทาน
โปิ๊ะปลาเหาะคะจูอำปรีล	ตำปลาร้าใส่ใบมะขาม	ผู้ใหญ่นิยม แต่เด็กไม่ชอบรับประทาน
ปลาเหาะ	ตำปลาร้า	ผู้ใหญ่นิยม แต่เด็กไม่ชอบรับประทาน
ปลาเหาะซ้างจู้ก	สั้มหมู	ผู้ใหญ่นิยม เด็กนิยมรับประทาน
ตริยจู	สั้มปลา	ผู้ใหญ่นิยม เด็กนิยมรับประทาน
ตริยไปร	ปลาจ่อม	ผู้ใหญ่นิยม แต่เด็กไม่ชอบรับประทาน
ก้อบตริยจ้งวา	หมกปลาชีว	ผู้ใหญ่นิยม เด็กนิยมรับประทาน
อั้งเก็บบอบ	กบขี้ไส้	ผู้ใหญ่นิยม แต่เด็กไม่ชอบรับประทาน
ละแวกะคาม	แกงอ่อมปู	ผู้ใหญ่นิยม แต่เด็กไม่ชอบรับประทาน
สะล่ออังกัญ	แกงจืดเหล็ก	ผู้ใหญ่นิยม เด็กนิยมรับประทาน

ขนมพื้นบ้าน

ขนมพื้นบ้าน (ชื่อเขมร)	ขนมพื้นบ้าน(ชื่อไทย)	ความนิยมในปัจจุบัน
หนมก้นจ๊อบ	ขนมเทียน	ผู้ใหญ่นิยม เด็กนิยมรับประทาน
หนมโกล	ขนมเปียกปูน	ผู้ใหญ่นิยม เด็กนิยมรับประทาน
หนมโงี	ขนมสั๊กบัว	ผู้ใหญ่นิยม เด็กนิยมรับประทาน
อันซอมสะเลกโดง	ข้าวต้มมัด	ผู้ใหญ่นิยม เด็กนิยมรับประทาน
อันซอมสะเลกเจก	ข้าวต้มมัด	ผู้ใหญ่นิยม เด็กนิยมรับประทาน
ซอมกะบ่อง	ข้าวต้มค้าง	ผู้ใหญ่นิยม เด็กนิยมรับประทาน
ขนมก้อบสะกอ	ขนมต้ม	ผู้ใหญ่นิยม เด็กนิยมรับประทาน
หนมลาวด	ลอดช่อง	ผู้ใหญ่นิยม เด็กนิยมรับประทาน
หนมจอก	ขนมดอกจอก	ผู้ใหญ่นิยม เด็กนิยมรับประทาน
หนมเหนียงเล็ด	ขนมนางเล็ด	ผู้ใหญ่นิยม เด็กนิยมรับประทาน
หนมโกรีจ	ขนมไข่หงส์	ผู้ใหญ่นิยม เด็กนิยมรับประทาน
หนมตะนอด	ขนมตาล	ผู้ใหญ่นิยม เด็กนิยมรับประทาน
หนมครก	ขนมครก	ผู้ใหญ่นิยม เด็กนิยมรับประทาน
อันซอมออบ	ข้าวต้มมัดคู่	ผู้ใหญ่นิยม เด็กนิยมรับประทาน
กะลาน	ข้าวหลาม	ผู้ใหญ่นิยม เด็กนิยมรับประทาน
หนมเวือลพอม		ผู้ใหญ่นิยม เด็กไม่นิยมรับประทาน
หนมก้นเตรือม		ผู้ใหญ่นิยม เด็กไม่นิยมรับประทาน
หนมเนียล		ผู้ใหญ่นิยม เด็กไม่นิยมรับประทาน

ขนมพื้นบ้าน (ชื่อเขมร)	ขนมพื้นบ้าน(ชื่อไทย)	ความนิยมในปัจจุบัน
หนมก้นจ๊อบ	ขนมเทียน	ผู้ใหญ่นิยม เด็กนิยมรับประทาน
หนมโกล	ขนมเปียกปูน	ผู้ใหญ่นิยม เด็กนิยมรับประทาน
หนมโฉี	ขนมฝักบัว	ผู้ใหญ่นิยม เด็กนิยมรับประทาน
อันซอมสะเลกโดง	ข้าวต้มมัด	ผู้ใหญ่นิยม เด็กนิยมรับประทาน
อันซอมสะเลกเจก	ข้าวต้มผัด	ผู้ใหญ่นิยม เด็กนิยมรับประทาน
ซอมกะบ่อง	ข้าวต้มค้าง	ผู้ใหญ่นิยม เด็กนิยมรับประทาน
ขนมก๊อบสะกอ	ขนมต้ม	ผู้ใหญ่นิยม เด็กนิยมรับประทาน
หนมลาวด	ลอดช่อง	ผู้ใหญ่นิยม เด็กนิยมรับประทาน
หนมจอก	ขนมดอกจอก	ผู้ใหญ่นิยม เด็กนิยมรับประทาน
โป๊ะบายเกรียม	คำข้าวแห้ง	ผู้ใหญ่นิยม เด็กนิยมรับประทาน
เมาะ	ข้าวเม่า	ผู้ใหญ่นิยม เด็กนิยมรับประทาน
สวายโกล	มะม่วงกวน	ผู้ใหญ่นิยม เด็กนิยมรับประทาน
หนมกะมอล		ผู้ใหญ่นิยม เด็กไม่นิยมรับประทาน

จากตารางดังกล่าวที่แสดงให้เห็นถึงอาหารท้องถิ่นของบ้านตาเจ็ด ซึ่งถือเป็นตัวแทนของวัฒนธรรมเขมรและเป็นอาหารที่มีคุณค่าทางโภชนาการ ซึ่งยังคงเป็นที่นิยมในหมู่คนรุ่นเก่า แต่เด็กเยาวชนรุ่นใหม่ไม่ได้รับความนิยม ในการส่งเสริมอาชีพสำหรับเยาวชน หากสามารถรื้อฟื้นให้ชุมชนตระหนักถึงคุณค่าของอาหารท้องถิ่น และเยาวชนสามารถทำอาหารคาวหวานเหล่านี้ รวมถึงการปลูกผักพื้นบ้านขายให้กับคนในชุมชนได้ด้วย เป็นการสร้างรายได้ให้กับคนในชุมชนในฐานะผู้ผลิต ผู้จำหน่ายแล้ว ยังเป็นการสืบทอดภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านอาหารให้ลูกหลานรุ่นได้เรียนรู้(ดูรายละเอียดของการทำอาหารคาวหวานที่ภาคผนวก) (สัมภาษณ์ : นางพิมพ์ มั่นยืน อายุ 62 ปี , นางเฟียร มั่นยืน อายุ 67 ปี,นาง พุ ยามประโคน อายุ 65 ปี ,นางคำพลอน แหลมทอง , นางอรุณรัตน์ สอดศรีจันทร์ อายุ 40 ปี)

ตารางปฏิทินวัฒนธรรมประเพณีวัฒนธรรม ประเพณีของบ้านสระและบ้านตาเจ็ด

ประเพณีทั่วไป/เฉพาะถิ่น	เดือน											
	ม.ค. แคว เมืงกทม	ก.พ แควเบ้าะ	มี.ค. แควปะกุน	เม.ย. แควเจ็ด	พ.ค. แควปะซ่า	มิ.ย. แควจี้ก	ก.ค. แควอาซาด	ส.ค. แควสระร้าบ	ก.ย. แควเบ้น	ต.ค. แควจะแน่ง	พ.ย. แคว กะเคื้อะ	ธ.ค. แคว เมืงกตุ้ง
-วันขึ้นปีใหม่ -โถลมะมั่วด (คนที่มีครูล่น บูชาครู,คนป่วย)	↔											
- งานบุญ -งานแต่ง - ทำบุญต่ออายุ		↔										
-วันสงกรานต์ - รำตรี๊ด, ต้าเจ็ด - สวดมนต์ทำบุญหมู่บ้าน				↔								
-วันวิสาขบูชา -แซนยัยตาเจาะแสร้ (เริ่ม ฤดูกาลทำนา)					↔							
-นิมนต์พระเข้าพรรษา (มนต์ลูกกรู โปประชา)							↔					

ตารางปฏิทินวัฒนธรรมประเพณีวัฒนธรรม ประเพณีของบ้านสระและบ้านตาเจ็ด

ประเพณีทั่วไป /เฉพาะถิ่น	เดือน											
	ม.ค. แคว เมืงกทม	ก.พ แควเป๋าะ	มี.ค. แควปะ กุน	เม.ย. แควเจ็ด	พ.ค. แควปะซ่า	มิ.ย. แควจ๊ก	ก.ค. แควอาซาด	ส.ค. แควสระร่าบ	ก.ย. แควเบ๊น	ต.ค. แควจะเน่ง	พ.ย. แควกะเตีอะ	ธ.ค. แคว เมืงกตุ้ง
วันสารท, เป็นทม -แซนโฎนตา -กันสงฆ์ –บายเบ็น									↔			
- วันออกพรรษา -นิมนต์กรูออกพรรษา -แห่พนมหมากไปวัด -ดักบาตรเทโว -กว่นข้าวทิพย์										↔		
-วันสิ้นปี -สาวดมन्द์ข้ามปี -แซนยัยดา (เช่น ไหว้บรรพบุรุษ),แซนสะเร้า (พิธีเรียกขวัญข้าวเปลือก)												↔

จากการศึกษาประเพณีตลอดทั้ง 12 เดือนนี้ ยึดโยงกับวิถีชีวิต คือ วิธีการทำมาหากิน ความเชื่อหรือสิ่งที่ยึดเหนี่ยวจิตใจ และความสัมพันธ์ของคนในครอบครัว และชุมชน ดังนั้น กระบวนการส่งเสริมอาชีพโดยใช้ทุนชุมชน จึงไม่ควรจะละเลยเรื่องประเพณีวัฒนธรรม ซึ่งเป็นหัวใจสำคัญที่ทำให้อาชีพที่ทำอยู่นั้นมีคุณค่าความหมายทั้งต่อตนเอง ครอบครัว และชุมชน

วิถีชีวิตและความเป็นอยู่

ความเชื่อ/พิธีกรรมตอนเกิด	ความเชื่อ/พิธีกรรมตอนเจ็บป่วย	ความเชื่อ/พิธีกรรมตอนตาย
<u>ตั้งครุฑ ขี้หอม</u> - นอน ต้องตื่นก่อนสามี เพื่อไม่ให้คลอดยาก - กินข้าว ต้องลูกก่อนสามี เพื่อไม่ให้คลอดยาก - ห้ามนั่งหน้าบันไดบ้าน เพื่อไม่ให้คลอดยาก - ไม่เดินกิน เพื่อไม่ให้คลอดยาก - ไม่กินข้าวในหม้อ, ในครก เพื่อไม่ให้คลอดยาก - ไปหาครูเป่า ไล่ด้ายคล้องคอป้องกันการแท้งป้องกันผีปอบ ผีกระสือ - คลอดหอมคำแย กินยาสมุนไพรขณะอยู่ไฟ ที่ไฟมีแหกวงกลม ไล่หนามต้นเล็บแมว ต้องกินน้ำร้อน อาบน้ำร้อน ห้ามกินข้าวกับปลา ห้ามกินขลุ่ย ห้ามกินปลาร้า - คลอดเสร็จต้องกินข้าวต้ม 1 อาทิตย์ ถึงจะกินปลาได้หรือสามารถทานอาหารอื่นๆได้ - สราษกะแซร์ (โกนผมไฟ) เพื่อเป็นการยกครูให้หมอตำแยที่ทำคลอด ชั้น 5 ข้าวเปลือกใส่ในกระเชอ, ใบบัว, มีดโกน/กรรไกร, ข้าวเหนียว, ข้าวเจ้า, ไก่ต้ม 1 ตัว, ไก่เป็น 2 ตัว, ขวาน, ไข่, กล้วย, ขนมะขอก, ขนนางเล็ด, อันซอม(ข้าวต้มมัด) อย่างละ 5 ชิ้นหรือตามที่เราหาได้ เงิน 200 – 500 บาท และด้ายผูกข้อมือ	- ไปหาหมอเป่า, กินยารากไม้ - ใช้สมุนไพร ไล่ไฟให้อาบแก้หวัด - กล้วยไข่กระหม่อนเด็กแก้หวัด - โป๊ต (หมอดู) แก้/ทำพิธีตามที่แม่หมอบอก ใช้ปะน้ำช (มีดกินหมาก)ผูกเชือกแล้วถามคำถามต่างๆที่อยากรู้ ถ้าไข่เชือกก็จะสั้นๆถ้าไม่ไข่ก็จะไม่มีการเคลื่อนไหว (ไม่มีคนทำแล้ว) - โฉมมะม่วง (เข้าทรง) - ชะเทอบอน (การทำบุญต่ออายุ) อายุ 60 ปีขึ้น (ต่อให้มีอายุยืน) - ชะบอกสะแบก (การทำบุญต่ออายุ) ทำตอนแก่, ตอนเจ็บป่วยใกล้ตาย - ชะมหาบังสะโกล (บังสุกุลเป็น) (การทำบุญต่ออายุ) ทำบุญต่ออายุใหญ่ พิธีการ, พิธีกรรมใหญ่ - ชะตัดกรรม (การทำบุญต่ออายุ) ทำช่วงจะสิ้นชีวิต จะมีพระมาสวดนำทาง	- นิมนต์พระบังสุกุล - เจาะอันปลวง ไล่ทุกอย่างที่ใช้ในชีวิตประจำวัน อุปกรณ์ประกอบอาชีพโดยเชื่อว่าสามารถเอาไปใช้เพื่อเริ่มต้นชีวิตใหม่ในโลกหน้า - มีพระสวดนำทาง - อาจารย์ประกอบพิธี - มีพระเทศน์ (ถ้ารวมนี 2 ธรรมชาติ) - ในสมัยก่อนจะฝังไว้ก่อน 3 ปี (กลัวไฟ กลัวร้อน ตามคำบอก่อนตาย) - ในอดีตเผาเชิงตะกอนในบ้านคนตาย ต่อมาถึงมีเมรุ

รายจ่ายครัวเรือนของบ้านตามเจ็ด

ลำดับที่	รายการ	ครอบครัวที่สัมภาษณ์					หมายเหตุ
		ก	ข	ค (สมาชิก 3คน)	ง	จ (สมาชิก 4 คน)	
1	ค่าน้ำ	960	-	-	-	180	
2	ค่าไฟ	4,200	700	3,600	3,840	4,320	
3	ค่าภาษีสังคม	10,000	10,000	3,000	5,000	10,000	
4	ค่าอาหาร	73,000	18,000	73,000	-	-	
5	ค่าชุดนักเรียน	2,500	-	-	-	-	
6	ค่าลูกไปโรงเรียน	14,600	-	21,900	48,000	13,020	
7	ค่าน้ำมันรถมอเตอร์ ไซด์	7,300	-	-	-	-	
8	ค่าโทรศัพท์	4,800	4,800	18,250	-	12,000	
9	ค่าของใช้ส่วนตัว (โลชั่น,อุปกรณ์เสริม ความงามต่างๆ)	6,000	12,000	18,000	12,000	7,200	
10	ค่าวงจรไฟฟ้า	-	54,000	-	-	-	
11	ค่าเทอมลูก	-	83,000	3,000	6,000	1,600	
12	ค่าเช่าห้องลูก	-	24,000	-	15,600	-	
13	ค่าเลี้ยงดูบุตรคนโต	-	24,000	-	-	-	
14	ค่าเลี้ยงดูบุตรคนเล็ก	-	12,000	-	-	-	
15	ค่าเสื้อผ้า	-	-	1,500	3,000	-	
16	ค่ารถรับส่งลูก	-	-	6,000	-	-	
17	ค่าประปา	-	-	-	1,080	-	
18	ค่ายารักษาโรค	-	-	-	-	500	
รวม		123,360	175,750	148,250	94,520	48,820	

รายได้อื่นๆ

ลำดับที่	รายการ	กรอบครัวที่สัมภาระ					หมายเหตุ
		ก	ข	ค	ง	จ	
1	ค่าตอบแทน อสม.	7,200	7,200	7,200		7,200	
2	เชื้อยอดขายสาริต	7,200	-	-			
3	รับจ้างทั่วไป	80,000	-	-		84,000	
4	รับจ้างไถนา	-	60,000	-			
5	รับส่งนักเรียน	-	120,000	-			
6	รับจ้างเกี่ยวข้าว	-	300,000	-			
7	ค่าตอบแทนจาก การเก็บน้ำประปา	-	-	6,600			
8	สามีส่งมาให้	-	-	120,000	96,000		
9	ค่าตอบแทนผู้ช่วย ผู้ใหญ่บ้าน					60,000	
รวม		94,400	487,200	198,600	96,00	151,200	

รายได้จากการประกอบอาชีพ

ลำดับที่	รายการ	กรอบครัวที่สัมภาระ					หมายเหตุ
		ก	ข	ค	ง	จ	
1	ขายไก่	9,450	-	-		4,000	
2	ขายข้าวเปลือก	39,744	-	-			
3	ขายกระบือ	150,000	50,000	21,500	33,000		
4	รายได้จากการขายข้าว	-	126,800	32,400	37,664		
5	รายได้จากการขายอ้อย	-	187,200	-			
6	รายได้จากการขายสุกร	-	45,600	-			
รวม		199,194	409,600	53,900	70,664		

รายจ่ายจากการประกอบอาชีพ

ลำดับที่	รายการ	ครอบครัวที่สัมภาษณ์					หมายเหตุ
		ก	ข	ค	ง	จ	
1	รายจ่ายจากการทำนา	51,960	38,100	19,640	32,645		
2	รายจ่ายจากการเลี้ยงกระบือ	3,000	6,000	4,080	1,780		
3	รายจ่ายจากการเลี้ยงไก่	380	-	-			
4	รายจ่ายจากการเลี้ยงหมู	-	17,240	-			
5	รายจ่ายจากการปลูกอ้อย	-	33,800	-			
รวม		55,340	95,140	23,720	34,425		

ปฏิทินการฤดูกาล

รายการ ว/ด/ป	ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.	เม.ย.	พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.	ต.ค.	พ.ย.	ธ.ค.	หมายเหตุ
ข้าว - นาห่ม 13 ไร่	ไถกลบตอซัง ←→			ไถตะ ←→	ไถหว่าน ←→		ใส่ปุ๋ยรอบแรก ←→		ใส่ปุ๋ย รอบ 2 ←→ ใส่ปุ๋ย 3 กระสอบ ๆละ 800 บาท		เก็บเกี่ยว ←→ -จ้างเกี่ยว 550 บาท/ ไร่ -จ้างรถขนข้าว 600 บาท -ค่าแรงขนข้าว 600 บาท -ค่าน้ำ + อาหาร 1,000 บาท		-ผลผลิตรวม 11 ตัน -ขายผลผลิต - ข้าวเปลือก 2 ตัน ราคา 7 บาท ค่ารถ 500 บาท -ข้าวแห้ง 2 ตัน ราคา 9.20 บาท -ทำพันธุ์ 4 กระสอบ -ค่าคัดเมล็ดพันธุ์ 30 บาท/กระสอบ รายรับ 32,400 บาท รายจ่าย 19,640 บาท กำไร 12,760 บาท

รายการ ว/ด/ป	ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.	เม.ย.	พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.	ต.ค.	พ.ย.	ธ.ค.	หมายเหตุ
ข้าว นาลุ่ม 19 ไร่			ไถ กลับ ตอซัง -จ้าง ไถ 200 บาท/ ไร่		หว่านข้าว ↔ -จ้างคนหว่าน 600 บาท/๒คน -จ้างไถ 280 บาท/ไร่ -ค่าน้ำ 500 บาท		ใส่ปุ๋ยรอบแรก ↔ -ใส่ปุ๋ย 8 กระสอบๆ ละ 820 บาท		ใส่ปุ๋ย รอบ 2 ↔ -ใส่ปุ๋ย 5 กระสอบ ๆละ 800 บาท	เก็บเกี่ยว ↔ -กข 15 4 ไร่ -จ้าง เกี่ยว 600 บาท/ไร่ -ค่าน้ำ 400 บาท	↔ - มะลิ 105 15 ไร่ -จ้างเกี่ยว 600 บาท/ ไร่ -ค่าน้ำคืม น้ำอ้ดลม 500 บาท		-ผลผลิต - กข 15 ข้าวแห้ง 25 กระสอบป่าน ขาย 23 กระสอบ ทำพันธุ์ 2 กระสอบ ราคาขาย 10 บาท -มะลิ 105 ข้าวแห้ง 24 กระสอบ -ค่ารถไปขายข้าว 1,000 บาท รายรับ 36,000 บาท รายจ่าย 32,645บาท ขาดทุน 3,344 บาท

รายการ ว/ด/ป	ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.	เม.ย.	พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.	ต.ค.	พ.ย.	ธ.ค.	หมายเหตุ
ข้าว -นาดอน 33 ไร่ (กรณี ตัวอย่าง ครอบครัว ก.)					ไถกลับ ต่อซัง -ค่ารถ ไถ 200 บาท/ไร่ -ค่าน้ำ คืม 300 บาท	ไถหว่าน -ค่ารถไถ+ คราด 270 บาท/ไร่ - ค่า น้ำมันเครื่อง ฟัน 500 บาท -ค่าน้ำคืม 2,000 บาท	ใส่ปุ๋ยรอบแรก -ใส่ปุ๋ย 8 กระสอบๆละ700 บาท (15-15-15) -ค่าน้ำมันเครื่องฟัน 500 บาท		ใส่ปุ๋ยรอบ 2 -ใส่ปุ๋ย 5 กระสอบๆ ละ 820 บาท -ค่า น้ำมันเครื่อง ฟัน 500 บาท		เก็บเกี่ยว -จ้างเกี่ยว 550 บาท/ ไร่ -จ้างรถไถขนข้าว ขึ้นจากนา 70 บาท/ ไร่ -ค่ารถขนข้าวจาก นามาบ่าน 1,000 บาท -ค่าน้ำลงแขกตาก ข้าว 1,500 บาท		- ผลผลิต 54 กระสอบ ปาน -ไม่ขาย รายรับ (กรณีขาย) 39,774 บาท รายจ่าย 51,960 บาท ขาดทุน12,216 บาท

รายการ ว/ด/ป	ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.	เม.ย.	พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.	ต.ค.	พ.ย.	ธ.ค.	หมายเหตุ
ข้าว -นาลุ่ม 24 ไร่ -นาดอน 13 ไร่ (กรณี ตัวอย่าง ครอบครัว ข.)		ไถ กลบ ต่อซัง ↔ ↔ น้ำมัน รถไถ 2,000 บาท	ไถคะ ↔ ↔ -ค่า น้ำมัน รถไถ 2,000 บาท	ไถแปร ↔ ↔ -ค่า น้ำมัน รถไถ 2,000 บาท	หว่าน ข้าว ↔ -ค่า น้ำมัน รถไถ 2,000 บาท -ค่าพันธุ์ ข้าว 500 บาท		ใส่ปุ๋ยรอบแรก ↔ -ใส่ปุ๋ย 15 กระสอบๆละ 820 บาท		ใส่ปุ๋ยรอบ 2 ↔ -ใส่ปุ๋ย 10 กระสอบๆ ละ 820บาท	เก็บ เกี่ยว ↔ ↔ -กข 15 13 ไร่ -ค่า น้ำมัน รถเกี่ยว 1,500 บาท -จ้างขน ข้าว 600 บาท/2 คน	เก็บเกี่ยว ↔ ↔ -มะลิ 105 24 ไร่ -ค่าน้ำมันรถเกี่ยว 3,000 บาท -จ้างขนข้าว 600 บาท/2 คน		ผลผลิต -กข 15 ได้ 4 ตัน ขายเปลือก 4 ตัน ราคา 9.20 บาท/กก -มะลิ 105 ได้ 10 ตัน ขายแห้ง 10 ตัน ราคา 9.00 บาท/กก รายรับ 126,800 บาท รายจ่าย 38,100 บาท กำไร 91,400 บาท

รายการ ว/ด/ป	ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.	เม.ย.	พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.	ต.ค.	พ.ย.	ธ.ค.	หมายเหตุ
ทำนา 20 ไร่ -นาดอน ๖ ไร่ -นาลุ่ม 14 ไร่				ไร่กลบตอ ช้าง -ค่าไถ 200 บาท/ไร่	ไร่หวาน -ไถ หวาน+ พรวน 250 บาท/ไร่ -ค่าน้ำ 200 บาท			ไร่ปุ๋ยรอบแรก -ใส่ปุ๋ย 8 กระสอบๆละ 800 บาท (15-15-15)		ไร่ปุ๋ยรอบ 2 -ใส่ปุ๋ย 6 กระสอบๆ ละ 800 บาท	เก็บเกี่ยว กข 15 -ค่ารถเกี่ยว 500 บาท/ไร่ -ค่าน้ำมันรถ 500 บาท	เก็บเกี่ยว ข้าว 105 -ค่ารถเกี่ยว 550 บาท/ไร่ -ค่าขนข้าว ขึ้นจากนา 50 บาท/ไร่ -ค่าน้ำมันรถ ขนข้าว 500 บาท	ผลผลิต -กข 15 ได้ 4 ตัน -ขาย 1 ตัน ราคา กก ละ 6 บาท -ทำพันธุ์ 10 กระสอบ -มะลิ 105 ได้ 11.2 ตัน -ขาย 2 ตันราคา กกละ 7.10 บาท -ทำพันธุ์ 9 กระสอบ รายรับ 108,320 บาท รายจ่าย 37,300 บาท กำไร 71,020 บาท

รายการ ว/ด/ป	ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.	เม.ย.	พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.	ต.ค.	พ.ย.	ธ.ค.	หมายเหตุ
ปลูกอ้อย	ไถปลูก ↔ -จ้างปลูก 400 บาท/ไร่ -จ้างไถ 300 บาท/ไร่ (พาน 3) ปุ๋ยรองพื้น 10 กระสอบๆละ 510 บาท (15-15-15) -ค่าพันธุ์ ต้นละ 1,400 บาท (ใช้ 2 ต้น/ไร่) -ค่าน้ำมันรถไถ 1,000 บาท	เก็บเกี่ยวในปี ถัดไป ↔ -จ้างตัดอ้อย มัดละ 3 บาท/ 10 ต้น/1 มัด -ใน 1 คนจะ ตัดได้ 80 มัด/วัน -ค่าน้ำมันรถ 6,000 บาท				กำจัด วัชพืช ↔ -จ้างฉีดยา ฆ่าแมลง 150 บาท/ไร่	ใส่ปุ๋ยรอบ 2 ↔ -ใส่ปุ๋ย 10 กระสอบๆ ละ 800 บาท						ผลผลิต -ต่อแรก ได้ 102 ตัน -ต่อ สอง ได้ 80 ตัน -ต่อ สาม ได้ 70 ตัน -ต่อ สี่ ได้ 54 ตัน ราคาขาย 1,200 บาท/ตัน รายรับ 157,200 บาท รายจ่าย 33,800 บาท กำไร 153,400 บาท

การเลี้ยงสัตว์ บ้านตาเจ็ด (ครัวเรือนทั้งหมด 136 ครัวเรือน)

ชนิดสัตว์ รายการ	จำนวนที่เลี้ยง (หลังคาเรือน)	จำนวนสัตว์เลี้ยง (ตัว)	รายได้ บาท/ปี	รายจ่าย บาท/ปี	กำไร บาท/ปี	ขาดทุน บาท/ปี	หมายเหตุ
กระบือ (อายุ 3 ปี) -ราคา 25,000 บาท/ตัว	30	186	4,650,000	167,400	4,482,600		
โค (อายุ 3 ปี) -ราคา 20,000 บาท/ตัว	27	163	๓,๒๖๐,๐๐๐	146,700	3,113,300		
สุกร (หนัก 80 กก) -ราคา 50 บาท/กก.	12	67	๒๖๘,๐๐๐	144,385	123,6150		
การทำนา ปี - ราคา 9.20 บาท/กก		2,878 ไร่					
รวม			21,403,000	9,927,105	12,588,430		

การเลี้ยงสัตว์ ของบ้านตาเจ็ด

อาชีพ	รายการ	รายรับ (บาท)	รายจ่าย (บาท)	กำไร/ขาดทุน (บาท)	หมายเหตุ
1.เลี้ยง กระบือ 15ตัว	- ค่าน้ำมันตัดหญ้า 4 เดือน	-ขาย 2 ตัวๆละ 25,000 บาท เป็นเงิน 50,000 บาท	6,000	-กำไร 44,000 บาท	
2.เลี้ยงกระบือ 6 ตัว	- ค่าอัคฟาง 250 ก้อนๆละ 12 บาท	ไม่ขาย	3,000	-	
3. เลี้ยงกระบือ 9 ตัว เลี้ยงโค 8 ตัว	- ค่าอัคฟาง 200 ก้อนๆละ 12บาท - ค่าน้ำมันตัดหญ้า 4 เดือน - ค่าน้ำมันเครื่อง (2T) 3 กระปุก	- ขาย 1 ตัวๆละ 21,500 บาท 1,500 180	2,400 1,500 180	-กำไร 17,420 บาท	
4.เลี้ยงโค 6 ตัว	- ค่าอัคฟาง ๑๐๐ ก้อนๆละ 12 บาท - ค่าหัวอาหารเม็ด 2 กระสอบๆละ 290 บาท	- ขายแม่พันธุ์ที่อายุมากแล้ว 5,000 บาท - ขายแม่พันธุ์ที่อายุมากแล้ว 6,000 บาท - ขายวัว ตัวผู้ 22,000 บาท	1,200 580	-กำไร 31,220 บาท	
5.เลี้ยงสุกร 8 ตัว	- ค่าพันธุ์สุกร 8 ตัวๆละ 1,500 บาท -ค่าหัวอาหารหมู อ่อน 4 ถุงๆละ 760 บาท -ค่าหัวอาหารหมูรุ่น 4 ถุงๆละ 550 บาท	-ขายหมู ๘ ตัว ะละ 100 กก.ๆละ 57 บาท เป็นเงิน 45,600 บาท - เลี้ยง 4 เดือนขาย	12,000 3,040 2,200	-กำไร 28,360 บาท	

อาชีพ	รายการ	รายรับ (บาท)	รายจ่าย (บาท)	กำไร/ขาดทุน (บาท)	หมายเหตุ
๘.เลี้ยงไก่พื้นบ้าน 90 ตัว	- หัวอาหารไก่ - ปลาขี้ขาว (ของตัวเอง)	- ไก่ 1 ตัวหนัก 1.5 กก ละคร 70 บาท เป็นเงิน 9,340 บาท	380	- กำไร 9,070 บาท	
๙.เลี้ยงจิ้งหรีด 1 กระบะ	- ค่าพันธุ์จิ้งหรีด 2 ถาดละคร 20 บาท - ค่าหัวอาหาร 1 กระสอบละคร 380 บาท	- ผลผลิต ที่ได้ 19 กก ขาย กก ละ 100 บาท เป็นเงิน 1,900 บาท	420	- กำไร 1,480 บาท	

กรณีตัวอย่างเปรียบเทียบ ครอบครัว ก

ทำนา 39 ในพื้นที่ ดอน ในปีนี้ ทำนาขาดทุน 12,216 บาท เนื่องจากปีที่แล้วแล้งจัด การทำนาในที่ดอนไม่ค่อยได้ผล ซึ่งสามารถสรุป รายรับและรายจ่ายได้ดังนี้.

รายการ	รายรับ	รายจ่าย	หมายเหตุ
รายได้จากการประกอบอาชีพ	199,194		
รายได้อื่นๆ	94,400		
รายจ่ายจากการประกอบอาชีพ		55,340	
หนี้สิน		45,000	
รายจ่ายครัวเรือน		123,360	
รวม	293,594	223,700	

สรุปครอบครัว ก มีเงินเหลือเก็บ 69,894 บาท

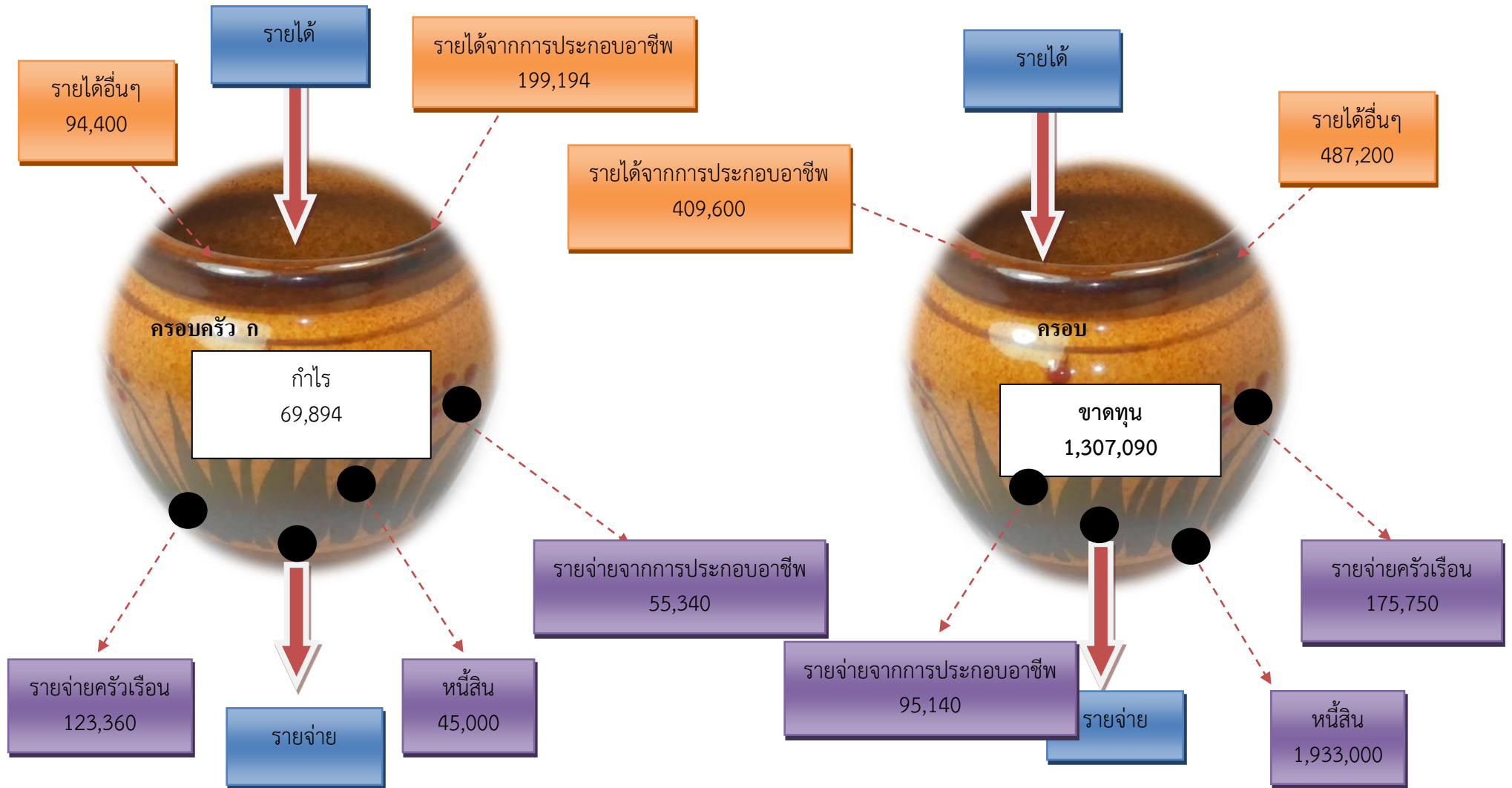
กรณีตัวอย่างเปรียบเทียบ ครอบครัว ข

ทำนา 37ไร่ ที่ลุ่ม 24 ไร่ ที่ดอน 13 ไร่ ทำนาได้กำไร 91,400 บาท ซึ่งสามารถสรุป รายรับรายจ่ายได้ดังนี้

รายการ	รายรับ	รายจ่าย	หมายเหตุ
รายได้จากการประกอบอาชีพ	409,600		
รายได้อื่นๆ	487,200		
รายจ่ายจากการประกอบอาชีพ		95,140	
หนี้สิน		1,933,000	
รายจ่ายครัวเรือน		175,750	
รวม	896,800	2,203,890	

สรุปครอบครัว ข มีเงินติดลบ 1,307,090 บาท แต่ถ้าดูจากรายได้แต่ละปี อีกไม่กี่ปี หนี้สินก็จะหมดไป

โอง์เศรษฐกิจ

ตารางสรุปผลการปฏิบัติการ “การสร้างทักษะอาชีพซ่อมรถ” ของเยาวชนหมู่ที่ 2 บ้านสระ
โครงการศึกษากระบวนการเรียนรู้ทุนทางสังคมเพื่อสร้างทักษะอาชีพให้เยาวชนตำบลกันตวจระมวล อำเภอปราสาท จังหวัดสุรินทร์

วัน/เดือน/ ปี	กิจกรรม ปฏิบัติการ	กลุ่มเป้าหมาย	วิธีการปฏิบัติการ	ผลการปฏิบัติการ		ปัญหาระหว่างการ ปฏิบัติ	วิธีการที่ใช้ แก้ปัญหา	บทเรียนสำคัญ
				เชิงคุณภาพ	เชิงปริมาณ			
ธ.ค. 2560	การจัดตั้งกลุ่ม ซ่อมรถ	- เยาวชนที่มี ความสนใจ - เด็กนอกกระบบ การศึกษา	1.ผู้ใหญ่บ้านทำความเข้าใจ เกี่ยวกับการดำเนินการ โครงการวิจัยให้เด็กและ เยาวชนได้รับทราบแนว ทางการดำเนินงาน 2.ทีมนักวิจัยชุมชน และ เยาวชนที่มีความสามารถเรื่อง การซ่อมรถเชิญชวนเยาวชนที่ มีความสนใจในเรื่องการซ่อม รถ ความถนัดเกี่ยวกับการ ซ่อมรถมาเป็นแกนนำเยาวชน จำนวน 7คน	- เยาวชนมีความ สนใจจะรวมกลุ่ม ดำเนินการ กิจกรรมการซ่อม รถ	- ได้จำนวนแกน นำเด็กและ เยาวชน 7 คน	-ผู้ปกครองบางคน ไม่เข้าใจและคิดว่า เสียเวลาจะเกิด ปัญหาตามมา ภายหลัง	- ผู้นำชุมชน ทำ ความเข้าใจกับ ผู้ปกครองเด็กและ เยาวชน - ผู้นำชุมชน นักวิจัยชุมชน ประชาสัมพันธ์ให้ผู้ ปกครองเยาวชน ทราบ แจ้งในที่ ประชุมของหมู่บ้าน ทุกครั้ง	- การเข้าถึง ครอบครัวของเด็ก และเยาวชนต้อง พูดคุยทำความเข้าใจ กับผู้ปกครอง ของเด็กให้เข้าใจ รวมถึงการพูดคุย ทำความเข้าใจกับ ตัวเด็กและเยาวชน ให้เข้าใจด้วย

วัน/เดือน/ ปี	กิจกรรม ปฏิบัติการ	กลุ่มเป้าหมาย	วิธีการปฏิบัติการ	ผลการปฏิบัติการ		ปัญหาระหว่างการ ปฏิบัติ	วิธีการที่ใช้ แก้ปัญหา	บทเรียนสำคัญ
				เชิงคุณภาพ	เชิงปริมาณ			
ม.ค. 2561	กิจกรรมการ ซ่อมรถ	- เด็กและเยาวชน ม.2 แยกเป็น - เยาวชนใน ระบบการศึกษา - เยาวชนนอก ระบบการศึกษา	- แก่นำเยาวชนที่ซ่อมรถเป็น ชวนน้องที่สนใจมาดูพี่ๆซ่อมรถ และให้ช่วยหยิบจับอุปกรณ์ - แก่นำเยาวชนชวนน้องมา เรียนรู้การซ่อมรถ ลงมือปฏิบัติ เริ่มต้นจากกิจกรรมที่ง่าย ๆ ก่อน เช่น การส่งเครื่องมือหรือ อุปกรณ์ให้ การปะยางรถ การ ถอดน็อต	- มีเยาวชนที่ สนใจในการ ซ่อมรถมีการ รวมกลุ่มการ ดำเนินงานซื้อ รถเก่ามาซ่อม และขาย	- เด็กและเยาวชน ม.2 แยกเป็น - เยาวชนในระบบ การศึกษา จำนวน 3 คน - เยาวชนนอก ระบบการศึกษา จำนวน 4 คน - ระยะเวลา 1 เดือนสามารถ ซ่อมรถได้ 3-4 คัน	- เครื่องมือไม่ เพียงพอ - เด็กในระบบ การศึกษาต้อง เรียนหนังสือทำให้ จำนวน กลุ่มเป้าหมาย ลดลง ส่งผลต่อ ความสามารถใน การซ่อมปริมาณรถ ลดลง	- เยาวชนดัดแปลง สร้างอุปกรณ์บาง ชนิดมาใช้แทนกัน - เยาวชนมีการ เปลี่ยนแปลงเวลา การทำกิจกรรม แบ่งเป็นช่วงหลัง เลิกเรียน หรือ วันหยุด วันเสาร์- อาทิตย์	- การคัดเลือก เยาวชนที่มีความ สนใจในเรื่องที่เขา สนใจจะทำให้กลุ่ม สามารถเดินไปได้ อย่างต่อเนื่อง เด็ก และเยาวชนจะมี ความสุขในการทำ กิจกรรม - การทำกิจกรรม ซ่อมรถทำให้เด็ก และเยาวชนบางคน คิดที่จะเรียนต่อเพื่อ เพิ่มพูนความรู้และ ทักษะ

วัน/เดือน/ ปี	กิจกรรม ปฏิบัติการ	กลุ่มเป้าหมาย	วิธีการปฏิบัติการ	ผลการปฏิบัติการ		ปัญหาระหว่างการ ปฏิบัติ	วิธีการที่ใช้ แก้ปัญหา	บทเรียนสำคัญ
				เชิงคุณภาพ	เชิงปริมาณ			
ม.ค. 2561	กิจกรรม การตลาด	เด็กและเยาวชน ม.2	- แขนงเยาวชนดำเนินการ โพสต์ขายรถจักรยานยนต์ขาย ออนไลน์/เว็บไซต์ ประกอบด้วย รูปรถจักรยานยนต์บอก รายละเอียดของรถเอกสารรถ คู่มือรถ - แขนงนำเด็กและเยาวชนกลุ่ม ซ่อมรถเข้าไปเป็นสมาชิกกลุ่ม ขายรถ KAWAZAKI เพื่อ ติดตามข่าวสารและไว้สำหรับ ขายรถจักรยานยนต์	- สามารถขาย รถได้เดือนละ 3-4 คัน	- กลุ่มเยาวชนซื้อ รถจักรยานยนต์เก่า สภาพดีมา ดัดแปลงสภาพ เพื่อจำหน่ายราคา เฉลี่ยคันละ 15,000-20,000 บาท ขายได้เฉลี่ย กำไรคันละ 3,000 -5,000 บาท แบ่งกำไรแก่ สมาชิกในกลุ่มได้ คันละ 1,000 - 2,000 บาท/คน	- ปัญหาการขนส่ง รถเมื่อขายรถได้	- จ้างรถของคนใน ชุมชนไปส่งในราคา 500 บาทต่อเที่ยว ขึ้นอยู่กับระยะทาง ด้วย - ต่อรองให้ลูกค้ามา รับรถด้วยตนเองที่ บ้าน	- ตลาดออนไลน์ทำ ให้ได้เรียนรู้ความ ต้องการของตลาด รถ - เรียนรู้ลูกค้า การ ติดต่อทางธุรกิจ การเจรจาซื้อขาย ความเสี่ยง ความ คุ้มค่าของการจัดส่ง สินค้า - เรียนรู้การ วิเคราะห์ตลาด กำไร/ขาดทุน/ ความเหมาะสมของ การค้าขาย

ตารางสรุปผลการปฏิบัติการ “การสร้างทักษะอาชีพซ่อมรถ” ของเยาวชนหมู่ที่ 2 บ้านสระ

โครงการศึกษากระบวนการเรียนรู้ทุนทางสังคมเพื่อสร้างทักษะอาชีพให้เยาวชนตำบลกันตวจระมวล อำเภอปราสาท จังหวัดสุรินทร์

วัน/เดือน/ปี	กิจกรรมปฏิบัติการ	กลุ่มเป้าหมาย	วิธีการปฏิบัติการ	ผลการปฏิบัติการ		ปัญหาระหว่างการปฏิบัติ	วิธีการที่ใช้แก้ปัญหา	บทเรียนสำคัญ
				เชิงคุณภาพ	เชิงปริมาณ			
22 ก.ค.60	อบรมให้ความรู้การเลี้ยงปลา	- เยาวชนม.2 - ประชาชนทั่วไป - ผู้นำชุมชน	1. ทีมนักวิจัยเทศบาลติดต่อประสานงานเจ้าหน้าที่ประมงจังหวัดสุรินทร์เพื่อให้มาเป็นวิทยากรเรื่องการเลี้ยงปลา 2. ทีมนักวิจัยเทศบาลจัดเตรียมวัสดุอุปกรณ์ประกอบการฝึกอบรม 3. ผู้นำชุมชนจัดเตรียมสถานที่และประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนในพื้นที่ทราบ 4. จัดกิจกรรมฝึกอบรมตามกำหนดการ - การเตรียมสถานที่ในการเลี้ยงปลาพร้อมการฝึกปฏิบัติ	- ผู้เข้าร่วมอบรมมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการเลี้ยงปลาและการเตรียมสถานที่เลี้ยงปลาและการเลี้ยงปลาในกระชัง	1. จำนวนผู้เข้าร่วมการฝึกอบรมจำแนกเป็น - เยาวชน จำนวน 8 คน - กลุ่มประชาชนทั่วไป จำนวน 30 คน - ผู้นำชุมชน จำนวน 10 คน 2. สามารถเลี้ยงกระชังเสร็จจำนวน 4 กระชัง 3. สามารถนำกระชังไปผูกในน้ำได้ทั้งกระชังพร้อม	1.ผู้นำชุมชนละเยาวชนยังไม่มั่นใจในการเลี้ยงปลาเนื่องจากยังมีประสบการณ์ในการเลี้ยงปลา 2. ผู้นำชุมชนมีความกังวลใจเรื่องการรวมกลุ่มของเยาวชน กลัวจะรวมกลุ่มเยาวชนไม่ได้	1. ผู้นำชุมชนประชาสัมพันธ์การเข้าร่วมโครงการวิจัยอย่างต่อเนื่อง 2. ผู้นำชุมชนคณะกรรมการหมู่บ้าน ผู้ปกครองของเยาวชนพูดคุยทำความเข้าใจกับเด็กและเยาวชน พร้อมทั้งพูดคุยกับคนในชุมชนให้รับทราบการดำเนินงานของกลุ่มเยาวชน	1. การทำความเข้าใจกับเด็กและชุมชนทำให้รู้ว่าในชุมชนกำลังทำอะไรและแต่ละคนจะมีเข้ามามีส่วนร่วมช่วยเหลือในการทำกิจกรรมได้อย่างไรบ้าง ทุกคนเห็นความสำคัญของการดำเนินงาน 2.บทเรียนที่ผ่านมาสามารถนำมาเป็นแนวทางการดำเนินงานได้ในอนาคต

วัน/เดือน/ปี	กิจกรรมปฏิบัติการ	กลุ่มเป้าหมาย	วิธีการปฏิบัติการ	ผลการปฏิบัติการ		ปัญหาระหว่างการปฏิบัติ	วิธีการที่ใช้แก้ปัญหา	บทเรียนสำคัญ
				เชิงคุณภาพ	เชิงปริมาณ			
18 ส.ค.61	กิจกรรมเลี้ยงปลาในกระชังรุ่นที่ 1 (กิจกรรมสร้างแรงบันดาลใจ)	- เด็กและเยาวชน ม.2 เป็นเด็กในระบบการศึกษา และเด็กนอก ระบบการศึกษา	1. นักวิจัยชุมชนติดต่อประสานงานกับผู้นำชุมชนผ่านโทรศัพท์มือถือเรื่องการเตรียมสถานที่เลี้ยงปลา 2. นักวิจัยของเทศบาลติดต่อกับเจ้าหน้าที่ประมงจังหวัดสุรินทร์เรื่องการซื้อพันธุ์ปลา กำหนดวันนัดรับพันธุ์ปลา 3. นักวิจัยเทศบาลไปรับพันธุ์ปลามาให้เยาวชน ผู้นำชุมชนปล่อยปลาในกระชัง 4. ประชุมที่มวางแผนการให้อาหารปลา 5. กลุ่มเยาวชนให้อาหารปลาตามตารางเวร	กลุ่มเยาวชนเลี้ยงปลาในกระชัง จำนวนปลา 4 ชนิดได้แก่ ปลานิลแปลงเพศ ปลาตะเพียน ปลา ดุก ปลาหมอแปลงเพศ	1.กลุ่มเยาวชนที่ดำเนินการเลี้ยงปลาในกระชังจำนวน 8 คน จำแนกเป็น - เยาวชนนอก ระบบการศึกษา จำนวน 4 คน - เยาวชนในระบบการศึกษา จำนวน 3 คน 2.การเลี้ยงปลาในกระชัง 4 กระชังปลา 4 ชนิดแบ่งเป็นดังนี้ - ปลาดุกเลี้ยง 1 กระชังๆละ 500 ตัว	1. ในช่วงแรกให้อาหารปลาผิดวิธี โดยโรยอาหารปลาเลย ไม่ได้เอาอาหารปลาแช่น้ำก่อน ทำให้ปลากินเยอะปลาเลยตาย	2. พังแนวทางการให้อาหารปลาจาก ประชาชนผู้รู้ในชุมชน และปรับเปลี่ยนวิธีการให้อาหารปลาโดยแช่น้ำก่อน	1. ปลานิลต้องเลี้ยงอย่างน้อย 5-7 เดือนถึงจะได้ขาย ผลผลิต และการใช้พันธุ์ปลาก็มีส่วนสำคัญในการเลี้ยง การใช้พันธุ์ปลานิลแปลงเพศจะโตเร็วกว่าปลานิลที่ไม่ได้แปลงเพศ 2. ปลาหมอแปลงเพศ เลี้ยงง่ายโตไว ใช้ระยะเวลาในการเลี้ยง 3 เดือน เป็นต้องการของตลาด ตลอด และราคาจำหน่ายได้ราคาดี 3. ปลาดุกเลี้ยงง่ายโตเร็วเป็นที่ต้องการ

วัน/เดือน/ปี	กิจกรรม ปฏิบัติการ	กลุ่มเป้าหมาย	วิธีการปฏิบัติการ	ผลการปฏิบัติการ		ปัญหาระหว่างการปฏิบัติ	วิธีการที่ใช้แก้ปัญหา	บทเรียนสำคัญ
				เชิงคุณภาพ	เชิงปริมาณ			
					- ปลานิลแปลงเพศ จำนวน 1 กระชังๆละ 500 - ปลาดูเพียน จำนวน 1 กระชังๆละ500 ตัว - ปลาหมอแปลงเพศ จำนวน 1 กระชังๆละ500 ตัว			ของตลาดน้อยกว่า ปลาหมอแปลงเพศ แต่ถ้านำมาอย่างขาย จะได้รับความนิยมมาก สามารถ ทำอาหารและแปรรูปได้หลายอย่างคุ้มทุนกับการเลี้ยง 4. การเลี้ยงปลาใน ถาดฝนปลากินอาหารดี โตเร็ว
19 ม.ค. 61	กิจกรรมล้าง กระชัง และ ปล่อยปลาของ เยาวชนหมู่ 2 รุ่นที่ 2	- ทีมนักวิจัยชุมชน - เยาวชนม.2	1. ทีมนักวิจัยติดต่อ ประสานงานกับผู้นำชุมชน เยาวชนผ่านโทรศัพท์เรื่องการ เลี้ยงปลา 2. เยาวชนชายช่วยกันล้าง กระชังปลา ยกกระชังปลาไป ตากแดดและเอากระชังปลาไป ผูกลงน้ำ	1. เยาวชนได้ ช่วยกันล้าง กระชังปลาและ ร่วมปล่อยปลา เด็กๆช่วยกันเอง โดยไม่ต้องมี ผู้ใหญ่กำกับ ดูแล	1. ผู้เข้าร่วมการ ประชุมทั้งหมด 12 คน จำแนก เป็น - นักวิจัย 3 คน - เยาวชน 9 คน 2. ผูกกระชังปลา ทั้งหมด 4 กระชัง	1. ปลาตาย เนื่องจากสภาพ อากาศหนาวและ แปรปรวน	1. ผสมยาฆ่าเชื้อ กับหัวอาหารปลา เพื่อป้องกันปลา เป็นโรค 2. เยาวชนช่วยกัน เย็บซ่อมแซมกระชัง	1. การให้โอกาส เด็กๆได้ทำงานตาม ความสามารถของ เด็กทำให้เด็กได้ แสดงศักยภาพได้ อย่างเต็มที่ เรียนรู้ที่จะบริหารจัดการ กลุ่มด้วยเยาวชน

วัน/เดือน/ปี	กิจกรรม ปฏิบัติการ	กลุ่มเป้าหมาย	วิธีการปฏิบัติการ	ผลการปฏิบัติการ		ปัญหาระหว่างการปฏิบัติ	วิธีการที่ใช้แก้ปัญหา	บทเรียนสำคัญ
				เชิงคุณภาพ	เชิงปริมาณ			
			3. นักวิจัยชุมชนติดต่อประสานงานกับเจ้าหน้าที่ประมงจังหวัดสุรินทร์เรื่องพันธุ์ปลา 4. นักวิจัยของเทศบาลไปติดต่อซื้อพันธุ์ปลามาให้เยาวชน 5. นักวิจัยของเทศบาลและเยาวชนร่วมปล่อยปลา 6. นักวิจัยชุมชนและเยาวชนร่วมวางแผนตารางการให้อาหาร 7. เยาวชนดำเนินการให้อาหารปลาตาม		- ปลาดุก 1 กระชัง จำนวน 500 ตัว - ปลาหมอ จำนวน 1 กระชัง 500 ตัว ปลาตะเพียน จำนวน 1 กระชัง 500 ตัว - ปลานิล จำนวน 1 กระชัง 500 ตัว			2. ปลาควรเลี้ยงในฤดูฝนและฤดูร้อน เพราะปลาจะเลี้ยงง่ายโตเร็ว ไม่ค่อยเกิดโรค
7 มิ.ย. 61	กิจกรรมปล่อยปลาลงกระชังของเยาวชนม.2 รุ่นที่ 3	- นักวิจัยชุมชน - เยาวชน - ผู้นำชุมชน	1. นักวิจัยชุมชนติดต่อประสานงานกับผู้นำ ชุมชน แก่นนำเด็กและเยาวชน ผ่านโทรศัพท์มือถือเรื่องการเตรียมสถานที่เลี้ยงปลา 2. นักวิจัยของเทศบาลติดต่อ	1. เยาวชนได้ช่วยกันล้างกระชังปลาและร่วมปล่อยปลา เด็กๆช่วยกันเองโดยไม่ต้องมี	1. ผู้เข้าร่วมกิจกรรมจำนวน 14 คน จำแนกเป็น - นักวิจัย 4 คน - เยาวชน 5 คน	1. กระชังทะเล	1. เยาวชนช่วยกันเย็บซ่อมแซมกระชัง	สิ่งที่ได้ก็อยากทำ เขาจะมีความสุขในการทำกิจกรรม การปล่อยให้เด็กและเยาวชนบริหารจัดการดำเนินงาน

วัน/เดือน/ปี	กิจกรรม ปฏิบัติการ	กลุ่มเป้าหมาย	วิธีการปฏิบัติการ	ผลการปฏิบัติการ		ปัญหาระหว่างการปฏิบัติ	วิธีการที่ใช้แก้ปัญหา	บทเรียนสำคัญ
				เชิงคุณภาพ	เชิงปริมาณ			
			กับเจ้าหน้าที่ประมงจังหวัด สุรินทร์เรื่องการซื้อพันธุ์ปลา กำหนดวันนัดรับพันธุ์ปลา 3. นักวิจัยเทศบาลไปรับพันธุ์ ปลามาให้เยาวชน ผู้นำชุมชน ปล่อยปลาในกระชัง 4. ประชุมทีมวางแผนการให้อาหารปลา 5. กลุ่มเยาวชนให้อาหารปลา ตามตารางเวร	ผู้ใหญ่กำกับดูแล 2. มีการกำหนด ผู้รับผิดชอบให้อาหารปลา ชัดเจน	- ผู้ปกครอง 3 คน - ผู้นำ 2 คน			กันเองทำให้เขาได้ฝึกทักษะการทำงานเป็นทีม และฝึกความมีวินัย ฝึกความรับผิดชอบ
17 ธ.ค.60	กิจกรรม การตลาด	- นักวิจัยชุมชน - เยาวชน - ผู้นำชุมชน	1. ผู้นำชุมชนประชาสัมพันธ์ เสียงตามสายเรื่องการจับปลา ในกระชังของเยาวชน 2. เยาวชนช่วยยกปลาในกระชัง มาจำหน่ายที่บริเวณศูนย์สาธิต การตลาดหมู่ 2 บ้านสระ 3. กลุ่มเยาวชนจัดทำบัญชี รายรับรายจ่ายในการขายปลา	ปลาที่เลี้ยงตัวโต สามารถ จำหน่ายใน ชุมชนได้หมด	1. ขายพลาสติก ปลาตุกและปลา หมอแปลงเพศ จำนวนชนิดละ 1 กระชัง 2. ปลาตะเพียน ปลาตะเพียน ขาย ให้กลุ่มแม่บ้าน เพื่อนำไปแปรรูป	1.ปลาไม่เพียงพอต่อ ความต้องการของ ตลาด	1.วางแผนการเลี้ยง ปลาเป็นรุ่นๆอย่าง ต่อเนื่อง เพื่อให้ สามารถให้จำหน่าย ได้อย่างต่อเนื่อง	ควรแบ่งช่วงเวลา การปล่อยปลาเป็น ช่วงๆเพื่อความ ต่อเนื่อง

วัน/เดือน/ ปี	กิจกรรม ปฏิบัติการ	กลุ่มเป้าหมาย	วิธีการปฏิบัติการ	ผลการปฏิบัติการ		ปัญหาระหว่างการ ปฏิบัติ	วิธีการที่ใช้ แก้ปัญหา	บทเรียนสำคัญ
				เชิงคุณภาพ	เชิงปริมาณ			
18 - 19 ธ.ค.60	การอบรมการ แปรรูปอาหาร จากสัตว์น้ำ หลักสูตรการทำ ปลาต้มและปลา แดดเดียว	- เยาวชน ม.2 - กลุ่มแม่บ้าน ม.2	1. ทีมวิจัยประชุมวางแผนการ ดำเนินงานกิจกรรมร่วมกับผู้นำ ชุมชน มอบหมายหน้าที่ 2. นักวิจัยของเทศบาลตำบล กันตวจระมวล ติดต่อ ประสานงานกับวิทยากรจาก สำนักงานประมงจังหวัดสุรินทร์ /วิทยากรปราชญ์ในชุมชน โดย หนังสือราชการ ผ่านโทรศัพท์ ผ่านผู้นำชุมชน 3. นักวิจัยของเทศบาลจัดเตรียม วัตถุดิบในการดำเนินการ จัดเตรียมอาหารว่าง อาหาร สำหรับผู้เข้าร่วมโครงการ 4. ผู้นำชุมชนจัดเตรียมสถานที่ ดำเนินการ จัดเตรียมอุปกรณ์ 5. นักวิจัยทำหนังสือราชการการ เชิญผู้ที่สนใจเข้าร่วมกิจกรรม และให้ผู้นำชุมชนประชาสัมพันธ์	1. ผู้เข้าร่วม กิจกรรมได้ เรียนรู้หลักสูตร การทำปลาต้ม ปลาแดดเดียว 2. กลุ่มแม่บ้าน สามารถแลปลา ทอดเกล็ดทำ ความสะอาด ปลาได้สวยงาม แต่กลุ่มเยาวชน ยังไม่มี ความ ชำนาญในการ แลปลา 3. ได้เห็น ผู้ประกอบการ แม่บ้านสอน เด็กๆทำปลา สอนเด็กๆทำ	1. ผู้เข้าร่วม โครงการทั้งหมด 41 คน จำแนก เป็น - เยาวชน 17 คน - กลุ่มแม่บ้าน 23 คน - นักวิจัย 5 คน 2. ทำปลาต้มปลา ตะเพียน จำนวน 6 กิโลกรัม 3. ทำปลาต้มปลา นิลจำนวน 15 กิโลกรัม 4. ทำปลาแดด เดียวปลาตุก จำนวน 10 กิโลกรัม	1. มีดไม่คมทำให้ เนื้อปลาที่บั้งทำ ปลาต้มดูไม่สวยงาม 2. เด็กและเยาวชน ทำปลา ทอด เกล็ดปลา ยังไม่ ค่อยเป็น	1. ยืมมีดชาวบ้าน ละแวกบ้านใกล้เคียง ศาลากลางหมู่บ้าน 2. ผู้ปกครองจับคู่ ประกบสอนเป็น รายบุคคล ผู้ปกครองฝึกให้ เยาวชนทำเรื่อยๆ ให้กำลังใจเด็ก ให้ เด็กพยายามทำ เรื่อยๆ	- เด็กและเยาวชน ไม่ถนัดการแปรรูป อาหารจากสัตว์น้ำ เด็กและเยาวชน สามารถเลี้ยงปลา แล้วจำหน่ายให้ กลุ่มแม่บ้านเป็นผู้ แปรรูปจำหน่าย เป็นการสร้างรายได้ ให้กับกลุ่มมาบ้าน

วัน/เดือน/ปี	กิจกรรม ปฏิบัติการ	กลุ่มเป้าหมาย	วิธีการปฏิบัติการ	ผลการปฏิบัติการ		ปัญหาระหว่างการปฏิบัติ	วิธีการที่ใช้ แก้ปัญหา	บทเรียนสำคัญ
				เชิงคุณภาพ	เชิงปริมาณ			
			ผ่านหอกระจายข่าวของหมู่บ้าน 6. จัดกิจกรรมอบรมการแปรรูป อาหารจากสัตว์น้ำ หลักสูตร การทำปลาต้มและปลาแดด เดียว - วิทยากรจากประมงจังหวัด สุรินทร์สอน ทำหลักสูตรปลาต้มปลา ตะเพียน -วิทยากรจากชุมชนสอนทำปลา ร้าปลาดุกและปลาแดดเดียว - กลุ่มแม่บ้านจับมือสอนเด็กๆ แล่ปลา ขอดเกล็ดปลา ทำความ สะอาดปลา 7. สรุปและประเมินผลการ ปฏิบัติงาน	ปลาต้ม มีการ พูดหยอดล้อกัน เล่นในขณะ เรียนรู้ไป ด้วยกัน 4. ปลาที่ใช้เป็น วัตถุดิบในการ อบรมเป็นปลาที่ กลุ่มเยาวชนม.2 เลี้ยงรุ่นที่ 1	5. ทำปลาร้าปลา ดุก จ ำ น ว น 1 0 กิโลกรัม			

ตารางสรุปผลการปฏิบัติการ “การสร้างทักษะอาชีพการเลี้ยงไก่ไข่” ของเยาวชนหมู่ที่ 2 บ้านสระ
โครงการศึกษากระบวนการเรียนรู้ทุนทางสังคมเพื่อสร้างทักษะอาชีพให้เยาวชนตำบลกันตวจระมวล อำเภอปราสาท จังหวัดสุรินทร์

วัน/เดือน/ ปี	กิจกรรม ปฏิบัติการ	กลุ่มเป้าหมาย	วิธีการปฏิบัติการ	ผลการปฏิบัติการ		ปัญหาระหว่างการ ปฏิบัติ	วิธีการที่ใช้ แก้ปัญหา	บทเรียนสำคัญ
				เชิงคุณภาพ	เชิงปริมาณ			
1 ก.ค.61	ประชุมวางแผน และ ประชาสัมพันธ์	- เด็กและเยาวชน บ้านสระหมู่ที่ 2 - ผู้ปกครอง เยาวชน - ผู้นำชุมชน - นักวิจัยท้องถิ่น	- 1. ทีมนักวิจัยนัดประชุมผ่าน โทรศัพท์มือถือ ไลน์ เฟซบุ๊ก ทำ ความเข้าใจกับกลุ่มเป้าหมาย/ กรรมการหมู่บ้าน ผู้นำชุมชน	1.กลุ่มเป้าหมาย เข้าใจแนว ทางการการ ดำเนินงานการ เลี้ยงไก่และ มอบหมาย หน้าที่กัน ดำเนินงาน 2. ทราบสถานที่ จะทำโรงเรือน ชัดเจน	1.ผู้เข้าร่วม กิจกรรมจำนวน 14 คน จำแนก เป็น - นักวิจัย 4 คน - เยาวชน 5 คน - ผู้ปกครอง 3 คน - ผู้นำ 2 คน	-	-	มีการวิเคราะห์เรื่อง สถานที่และทุนที่ใช้ ในการดำเนินงาน กันอีกครั้งแม้จะมี ข้อมูลเดิมอยู่แล้วก็ ตาม

วัน/เดือน/ ปี	กิจกรรม ปฏิบัติการ	กลุ่มเป้าหมาย	วิธีการปฏิบัติการ	ผลการปฏิบัติการ		ปัญหาระหว่างการ ปฏิบัติ	วิธีการที่ใช้ แก้ปัญหา	บทเรียนสำคัญ
				เชิงคุณภาพ	เชิงปริมาณ			
7 ก.ค.61	กิจกรรมทำ โรงเรือนเลี้ยงไก่	- เด็กและเยาวชน บ้านสระหมูที่ 2 - ผู้ปกครอง เยาวชน - ผู้นำชุมชน - นักวิจัยท้องถิ่น	1. เยาวชนที่มีความรู้เรื่องการ เขียนแบบออกแบบก่อสร้างแล้ว ไก่ 2.แกนนำเยาวชนจัดซื้อวัสดุ อุปกรณ์ในการก่อสร้างโรงเรือน 3.เยาวชนที่มีความสามารถด้าน ก่อสร้างก็ช่วยกันก่อสร้าง โรงเรือนโดยทำตามความถนัด ของแต่ละคน 4. เยาวชนช่วยกันเอาแกลบมา ใส่โรงเรือน	- โรงเรือนสร้าง สำเร็จ	1.ผู้เข้าร่วม กิจกรรมจำนวน 14 คน จำแนก เป็น - นักวิจัย 4 คน - เยาวชน 5 คน - ผู้ปกครอง 3 คน - ผู้นำ 2 คน	1. โรงเรือนที่ ออกแบบก่อสร้าง ใหญ่กว่าพื้นที่จริง 2. การออกแบบ แปลนการก่อสร้าง โรงเรือนใช้วัสดุที่มี อยู่ในชุมชนทำให้ ไม่แข็งแรง เลี้ยงไก่ ไม่ได้หลายรุ่น	1. ปรับลดขนาดให้ เหมาะสมกับพื้นที่และ ปรับวัสดุให้ เหมาะสมกับการ ก่อสร้าง 2. ปรับแก้ไขแบบ แปลนโรงเรือนให้มี ความแข็งแรงโดย ใช้วัสดุที่มีคุณภาพ	- กระบวนการ เรียนรู้ของเยาวชน เกิดจากการลงมือ ปฏิบัติ - การแก้ไขปัญห เฉพาะหน้า
24 ก.ค.61	กิจกรรมปล่อย ไก่ไข่	- เด็กและเยาวชน บ้านสระหมูที่ 2 - ผู้ปกครอง เยาวชน - ผู้นำชุมชน - นักวิจัยท้องถิ่น	1. นักวิจัยเทศบาลติดต่อ ประสานงานกับผู้จำหน่ายไก่ พันธุ์ไข่เรื่องจำนวนไก่ วันเวลาที่ จะไปรับพันธุ์ไก่ 2. นักวิจัยเทศบาลติดต่อประสาน งานกับเยาวชนเพื่อกำหนดเวลา ปล่อยพันธุ์ไก่ไข่	เด็กและเยาวชน ผู้นำชุมชน ผู้ปกครอง นักวิจัยท้องถิ่น มาร่วมปล่อย พันธุ์ไก่ไข่และมี การแลกเปลี่ยน ประสบการณ์	1. .ผู้เข้าร่วม จำนวน 14 คน เป็น - นักวิจัย 5 คน - เยาวชน 5 คน - ผู้ปกครอง 1 คน- ผู้นำ 2 คน 2. ปล่อยไก่พันธุ์ ไข่จำนวน 50 ตัว	-	-	จากการแลกเปลี่ยน ประสบการณ์การ เลี้ยงไก่ ด้าน โรงเรือนเลี้ยงไก่ เป็นตาข่าย ล้อมรอบ เวลาที่ สุนัขมาเห่า หรือ สัตว์เลี้ยงอย่างอื่น

ตารางสรุปผลการปฏิบัติการ “การสร้างทักษะอาชีพการปลูกผักสวนครัว” ของเยาวชนหมู่ที่ 2 บ้านสระ
โครงการศึกษากระบวนการเรียนรู้ทุนทางสังคมเพื่อสร้างทักษะอาชีพให้เยาวชนตำบลกันตวจระมวล อำเภอปราสาท จังหวัดสุรินทร์

วัน/เดือน/ ปี	กิจกรรม ปฏิบัติการ	กลุ่มเป้าหมาย	วิธีการปฏิบัติการ	ผลการปฏิบัติการ		ปัญหาระหว่างการ ปฏิบัติ	วิธีการที่ใช้ แก้ปัญหา	บทเรียนสำคัญ
				เชิงคุณภาพ	เชิงปริมาณ			
25 มิ.ย.61	ประชุมวางแผน และทำความเข้าใจเกี่ยวกับ การดำเนินงาน	- เด็กและเยาวชน บ้านสระหมู่ที่ 2 - ผู้ปกครอง เยาวชน - ผู้นำชุมชน - นักวิจัยท้องถิ่น	1.นักวิจัยเทศบาลติดต่อ ประสานงานกับกลุ่มเยาวชน และผู้นำชุมชนกำหนดวันเวลา สถานที่ในการประชุม 2. จัดประชุม 3. สรุปแนวทางการดำเนินงาน	ทำให้ทราบแนว ทางการ ดำเนินการ ปลูกผัก สถานที่ ปลูกผัก	1. ผู้เข้าร่วม กิจกรรมจำนวน 14 คน จำแนก เป็น - นักวิจัย 5 คน - เยาวชน 5 คน - ผู้ปกครอง 1 คน - ผู้นำ 2 คน	1. มีการโต้แย้งกัน เรื่องสถานที่ ดำเนินการ ไม่ อยากให้เป็นริมสระ น้ำเนื่องจากกลัว เด็กลงไปตักน้ำมา รดผัก เด็กจะตกน้ำ ซึ่งเป็นอันตรายต่อ ชีวิตและทรัพย์สิน 2.เด็กเป็นเด็ก ประหลาด ละเอียด ประหม่ว	1. มีการวิเคราะห์ ความเสี่ยงเรื่อง สถานที่และแนว ทางการแก้ไข ปัญหาที่เหมาะสม โดยจะปลูกผักบน คันสระเหมือนเดิม แต่จะใช้ระบบปั้มน้ำ มาใช้เพื่อป้องกัน ไม่ให้เด็กลงไปตัก น้ำ 2. แบ่งกรรมการ หมู่บ้านเป็นพี่เลี้ยง ประจำกลุ่ม	- เกิดกระบวนการมีส่วนร่วมทุกภาค ส่วนตั้งแต่ ผู้นำ ชุมชน กรรมการ หมู่บ้าน ผู้ปกครอง เด็ก เยาวชน และ เป็นกลุ่มเป้าหมาย ทุกกลุ่มวัย

วัน/เดือน/ ปี	กิจกรรม ปฏิบัติการ	กลุ่มเป้าหมาย	วิธีการปฏิบัติการ	ผลการปฏิบัติการ		ปัญหาระหว่างการ ปฏิบัติ	วิธีการที่ใช้ แก้ปัญหา	บทเรียนสำคัญ
				เชิงคุณภาพ	เชิงปริมาณ			
7 ก.ค. 2561	กิจกรรมทำ แปลงปลูกผัก	- เด็กและเยาวชน บ้านสระหมูที่ 2 - ผู้ปกครอง เยาวชน - ผู้นำชุมชน - นักวิจัยท้องถิ่น	1. ผู้นำชุมชนดำเนินการให้ คณะกรรมการเอารถไถมาเกี่ย พื้นที่ให้ เหมาะแก่การทำแปลงผัก 2. ผู้ปกครอง เด็กเยาวชน ผู้นำ ชุมชนช่วยกันทำแปลงผักโดย การแบ่งเป็นกลุ่มย่อยกลุ่มละ 5-6 คน และนำปุ๋ยคอกมาใส่ แปลงปลูกผัก	ผู้นำชุมชน ผู้ปกครอง เด็ก เยาวชนช่วยกัน ทำแปลงผัก สำเร็จตามที่ วางแผนกันไว้	1.ผู้เข้าร่วม ทั้งหมด 42 คน จำแนกเป็น - นักวิจัย 2 คน - เยาวชน 36 คน - ผู้นำชุมชน 2 คน - ผู้ปกครอง 2 คน 2. จำนวนแปลง ปลูกผัก - ผักบุ้ง 4 แปลง - ผักคะน้า 4 แปลง - ผักกาดเขียว 4 แปลง - แตงกวา 10 แปลง - ถั่วฝักยาว 10 แปลง	1.กลุ่มที่เข้าร่วม กิจกรรมปลูกผัก ส่วนใหญ่เป็นเด็ก กลุ่มปฐมวัย เด็ก ประถมวัย เด็กยัง ตัวเล็กมากไม่มีแรง ยกจอบ 2. การ ประชาสัมพันธ์ ล่าช้า เด็กมาร่วม กิจกรรมช้า	1. ทีมพี่เลี้ยงร่วม ดำเนินการช่วยทำ แปลงและปลูกผัก 2. ผู้นำ ชุม ช น ประชาสัมพันธ์เสียง ตามสายและให้ เยาวชนรุ่นพี่ไปตาม รุ่นน้องที่บ้าน ผู้ นำไปตามเด็กตาม บ้าน	- การประสานงาน ผ่านการ ประชาสัมพันธ์เสียง ตามสายเป็นวิธีการ ที่กระตุ้นให้คนออก มาร่วมกิจกรรมมาก เพิ่มขึ้น

วัน/เดือน/ ปี	กิจกรรม ปฏิบัติการ	กลุ่มเป้าหมาย	วิธีการปฏิบัติการ	ผลการปฏิบัติการ		ปัญหาระหว่างการ ปฏิบัติ	วิธีการที่ใช้ แก้ปัญหา	บทเรียนสำคัญ
				เชิงคุณภาพ	เชิงปริมาณ			
8 ก.ค. 2561	กิจกรรมปลูกผัก	- เด็กและเยาวชน บ้านสระหมูที่ 2 - ผู้ปกครอง เยาวชน - ผู้นำชุมชน - นักวิจัยท้องถิ่น	1. นักวิจัยท้องถิ่นดำเนินการซื้อ เมล็ดพันธุ์ผัก 2. เยาวชน ทีมพี่เลี้ยง กรรมการหมู่บ้านช่วยกันปลูก ผักและรดน้ำต้นไม้	ปลูกผักครบ ตามจำนวนที่ วางแผนกันไว้	- เยาวชน 36 คน - ผู้นำชุมชน 2 คน - ผู้ปกครอง 2 คน 2. ปลูกผักดังนี้ - ผักบุ้ง 4 แปลง - ผักคะน้า 4 แปลง - ผักกาดเขียว 4 แปลง - แตงกวา 10 แปลง - ถั่วฝักยาว 10 แปลง	1. ความเสี่ยงเรื่อง เด็กตกน้ำเนื่องจาก แปลงปลูกผักอยู่ บนคันสระของ หมู่บ้าน	1. ติดตั้งสายน้ำจาก ก๊อกน้ำที่เล่าหมู 2. ทำตาข่ายกัน เพื่อป้องกันสัตว์ เลี้ยงของชาวบ้าน และป้องกันเด็กตก น้ำ	- เกิดกระบวนการ เรียนรู้ความสัมพันธ์ ที่ดีระหว่างวัย

ตารางสรุปผลการปฏิบัติการ “การทำขนมพื้นบ้านเพื่อจำหน่าย” ของเยาวชนหมู่ที่ 5 บ้านตาเจ็ด
โครงการศึกษากระบวนการเรียนรู้ทุนทางสังคมเพื่อสร้างทักษะอาชีพให้เยาวชนตำบลกันตวจระมวล อำเภอปราสาท จังหวัดสุรินทร์

วัน/เดือน/ปี	กิจกรรมปฏิบัติการ	กลุ่มเป้าหมาย	วิธีการปฏิบัติการ	ผลการปฏิบัติการ		ปัญหาระหว่างการปฏิบัติ	วิธีการที่ใช้แก้ปัญหา	บทเรียนสำคัญ
				เชิงคุณภาพ	เชิงปริมาณ			
27 ม.ค.61	การอบรมเชิงปฏิบัติการการทำขนมพื้นบ้านเพื่อจำหน่าย -ขนมดอกจอก -ขนมนางเล็ด	- นักวิจัยชุมชน - เยาวชน ม.5	1. นักวิจัยของเทศบาลตำบลกันตวจระมวลติดต่อประสานงานกับทีมนักวิจัยหมู่ 5 เยาวชนม.5 ผ่าน messenger กลุ่มวิจัยทำขนมพื้นบ้าน 2. จัดประชุมนอกรอบวางแผนการดำเนินงานในเย็นวันที่ 26 มกราคม 2561 มอบหมายหน้าที่การทำงาน 3. ทีมนักวิจัย ม.5 จัดเตรียมสถานที่ อุปกรณ์ 4. นักวิจัยของเทศบาลตำบลกันตวจระมวลจัดเตรียมวัตถุดิบ 5. นักวิจัยชุมชนประสานปราชญ์ในชุมชนมาสอนการทำ	1. เด็กๆได้เรียนรู้และฝึกทักษะการทำขนมนางเล็ดและขนมดอกจอก 2. ในขณะที่มีการฝึกการทำขนมในศาลากลางหมู่บ้านชาวบ้านที่ผ่านไปมา ก็จะแวะมาสอบถามว่าทำอะไร พอว่า เห็นว่าเด็กกำลังเรียนทำขนมก็	1. ผู้เข้าร่วมกิจกรรมการอบรมการทำขนมทั้งหมด 21 คน จำแนกเป็น - นักวิจัย 4 คน - เยาวชน 16 คน - ผู้ปกครอง 1 คน 2. ฝึกปั้นขนม นางเล็ด ข้าวเหนียว 5 กิโลกรัม ปั้นขนมนางเล็ดได้ 5 กระดังใหญ่ 3. ฝึกทำขนมดอกจอก แป้งข้าวเจ้าจำนวน 2	1. อุปกรณ์ในการทำขนมไม่เพียงพอ 2. ความพร้อมของสถานที่ไม่เอื้ออำนวย 1. ผู้ปกครองช่วยจัดหาข้าวบ้านในละแวกแถวๆศาลากลางหมู่บ้านให้ 2. ช่วยกันประยุกต์ใช้สถานที่ให้เหมาะสมกับการดำเนินงาน	การวางแผนไม่รอบคอบทำให้ต้องแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นทุกขั้นตอนทำให้เสียเวลาในการดำเนินงานในกิจกรรมที่ต่อเนื่องกัน แต่เด็กๆก็ได้เรียนรู้และฝึกทักษะการแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้า	

วัน/เดือน/ปี	กิจกรรม ปฏิบัติการ	กลุ่มเป้าหมาย	วิธีการปฏิบัติการ	ผลการปฏิบัติการ		ปัญหาระหว่างการปฏิบัติ	วิธีการที่ใช้แก้ปัญหา	บทเรียนสำคัญ
				เชิงคุณภาพ	เชิงปริมาณ			
			ขนมพื้นบ้าน ผ่านการบอกกล่าวด้วยวาจา 6.จัดกิจกรรมอบรมการทำขนมพื้นบ้าน - การปั้นขนมนางเล็ด – การทำขนมดอกจอก - ปรากฏทำให้ผู้เป็นตัวอย่างทุกขั้นตอนและสอนให้เด็กทำตาม คอยกำกับบอกทุกขั้นตอน เด็กๆจะหมุนเวียนเรียนรู้กันทุกกิจกรรม 7.สรุปผลการดำเนินงานและถอดบทเรียน	ลงมาช่วยสอน เด็กๆมาร่วมทำ ขนมกับเด็ก	กิโกล้อมทำขนม ได้ประมาณ 304 ชิ้น			
28 ม.ค. 61	การอบรมเชิงปฏิบัติการการทำขนมพื้นบ้านเพื่อจำหน่าย - ขนมดอกจอก - ขนมนางเล็ด	- นักวิจัยชุมชน - เยาวชน ม.5	1. นักวิจัยของเทศบาลตำบลกันตวจระมวลติดต่อประสานงานกับทีมนักวิจัยหมู่ 5 เยาวชนม.5 ผ่าน messenger กลุ่มวิจัยทำขนมพื้นบ้าน	- เด็กๆได้ฝึกทักษะการทำขนมดอกจอกขนมนางเล็ดเด็กสามารถทำขนมได้ดีขึ้นมาก	1 . ผู้เข้าร่วมกิจกรรมการอบรมการทำขนมทั้งหมด 26 คน จำแนกเป็น - นักวิจัย 8 คน	1. ขนมนางเล็ดทอดแล้วไม่ฟู ทอดแล้วแตก ไม่เป็นรูปทรง 2.การควบคุมไฟระหว่างการทอด	1. ทุกคนช่วยกันวิเคราะห์หาสาเหตุที่ทำขนมนางเล็ดที่ทอดแล้วไม่ฟู แตกไม่สวยงาม และได้วางแผนจะเรียนรู้	ขนมนางเล็ดเป็นขนมโบราณที่เป็นที่จำเป็นต้องใช้ทุกงานประเพณีเป็นขนมขบเคี้ยวที่สามารถ

วัน/เดือน/ ปี	กิจกรรม ปฏิบัติการ	กลุ่มเป้าหมาย	วิธีการปฏิบัติการ	ผลการปฏิบัติการ		ปัญหาระหว่างการ ปฏิบัติ	วิธีการที่ใช้ แก้ปัญหา	บทเรียนสำคัญ
				เชิงคุณภาพ	เชิงปริมาณ			
			2. ทีมนักวิจัย ม.5 จัดเตรียม สถานที่ อุปกรณ์ 3. นักวิจัยของเทศบาลตำบล กันตวจระมวลจัดเตรียมวัตถุดิบ 4. นักวิจัยชุมชนประสาน ปราชญ์ในชุมชนมาสอนการทำ ขนมพื้นบ้าน ผ่านการบอก กล่าวด้วยวาจา 5. จัดกิจกรรมอบรมการทำ ขนมพื้นบ้าน - ปราชญ์ให้เด็กๆลองทำตั้งแต่ ขั้นตอนการ นวดแป้งขนมดอกจอกแล้ว ปราชญ์เป็นคนบอกส่วนผสม ปราชญ์จะคอยกำกับบอกทุก ขั้นตอน เด็กๆจะ หมุนเวียน เรียนรู้กันทุกกิจกรรม - การทอดขนมนางเล็ด - การทอดขนมดอกจอก	จากครั้งแรก - ชาวบ้านที่ ผ่านไปมาแวะ มาช่วยทำขนม และมาช่วยซื้อ ขนม - ขนมดอกจอก เด็กๆสามารถ ทำได้ดี และ ขายได้ง่าย แต่ ขนมนางเล็ด ทอดไม่ฟู ทอด แล้วแตกไม่สวย ไม่สามารถ จำหน่ายได้ ต้อง แจกกัน รับประทาน - เด็กเยาวชน บางคนสามารถ	- เยาวชน 13 คน - ผู้ปกครอง 5 คน 2 . ผี ก ทำ ข น ม ดอกจอก แป้งข้าว เจ้า จำนวน 2 กิโลกรัมทำขนม ได้ประมาณ 304 ชิ้น	ขนมดอกจอกไม่ได้ บางครั้งไฟก็ร้อน เกินไป บางครั้งไฟก็ อ่อนเกินไปทำให้ ขนมไหม้ หรืออมน้ำมัน ไม่เหมาะแก่ การรับประทาน	ใหม่ จะเชิญปราชญ์ ที่มีความชำนาญมา สอนใหม่2. ทุกคน ในทีมจะช่วยกัน สังเกตปริมาณไฟ และลักษณะขนมที่ ทอดถ้าไฟอ่อนก็ เติมน้ำมัน ถ้าไฟแรง ก็รีบถ่านออก	รับประทานได้ทุก วัย เป็นขนมที่ใช้ วัตถุดิบ น้อย ขั้นตอนการทำไม่ ยุ่งยาก แต่ก็ไม่สามารถ ทำแล้วเป็น ทุกคนต้องใช้เวลา ในการฝึกฝนบ่อยๆ และไม่ควรลืมนึกถึง เพียงเพราะทำครั้ง เดียวแล้วไม่ประสบ ความสำเร็จ

วัน/เดือน/ปี	กิจกรรม ปฏิบัติการ	กลุ่มเป้าหมาย	วิธีการปฏิบัติการ	ผลการปฏิบัติการ		ปัญหาระหว่างการปฏิบัติ	วิธีการที่ใช้แก้ปัญหา	บทเรียนสำคัญ
				เชิงคุณภาพ	เชิงปริมาณ			
			7.สรุปผลการดำเนินงานและถอดบทเรียน	ขนาดแป้งได้ จำส่วนผสมได้ - เด็กบางคนสามารถทำขนมดอกจอกได้รูปร่างสวยงาม				
4 มี.ค. 61	การผลิตขนมพื้นบ้านเพื่อจำหน่ายของเยาวชนม.5	- นักวิจัยชุมชน - เยาวชน ม.5	1. นักวิจัยของเทศบาลตำบลกันตวจระมวลติดต่oprasanงานกับทีมนักวิจัยหมู่ 5 เยาวชนม.5 ผ่าน messenger กลุ่มวิจัยทำขนมพื้นบ้าน 2. ทีมนักวิจัย ม.5 จัดเตรียมสถานที่ อุปกรณ์ และเตรียมวัตถุดิบ 3. ทำขนมดอกจอกเพื่อจำหน่าย	- เยาวชนสามารถแบ่งงานกันทำได้ดีแต่ยังต้องมีพี่เลี้ยงคอยกำกับและควบคุมดูแล - เยาวชนสามารถเตรียมวัสดุอุปกรณ์วัสดุตัวเอง แต่ในขั้นตอนการ	1.ผู้เข้าร่วมกิจกรรมการอบรมการทำขนมทั้งหมด 9 คน จำแนกเป็น - นักวิจัยชุมชน 3 คน - เยาวชน 9 คน 2. ทำขนมดอกจอกแป้ง 1 กิโลกรัม ได้ขนมดอกจอก	- ช่วงแรกๆยังไม่คล่องทำให้ขนมดอกจอกขึ้นรูปไม่เต็มพิมพ์ แป้งติดพิมพ์ขนมออกมาไม่สวยงาม ใส่จำหน่ายไม่ได้ ต้องแบ่งกันรับประทาน	- ทีมพี่เลี้ยงต้องคอยกำกับสอนเด็กๆในช่วงที่จุ่มแป้งทอด	การทำกิจกรรมของเยาวชนต้องมีพี่เลี้ยงหรือผู้ใหญ่คอยเป็นผู้ดูแล คอยคำแนะนำ คอยเป็นที่ปรึกษา กิจกรรมถึงจะดำเนินไปได้

วัน/เดือน/ปี	กิจกรรม ปฏิบัติการ	กลุ่มเป้าหมาย	วิธีการปฏิบัติการ	ผลการปฏิบัติการ		ปัญหาระหว่างการปฏิบัติ	วิธีการที่ใช้ แก้ปัญหา	บทเรียนสำคัญ
				เชิงคุณภาพ	เชิงปริมาณ			
				ผสมแป้งยังขาด ความมั่นใจต้อง รอให้พี่เลี้ยง คอยบอก สัดส่วนอัตรา ส่วนผสม - มอบหมาย แบ่งงานกันใน แต่ละตำแหน่ง คนเตรียม อุปกรณ์ คน นวดแป้ง คนจุด ไฟตั้งกระทะ คนคอยจุ่มแป้ง ทอด คนขึ้นรูป ขนม คนซับ น้ำมัน คนบรรจุ ถุง คนจำหน่าย และส่งขนม คน	ประมาณ 152 ชิ้น			

วัน/เดือน/ปี	กิจกรรม ปฏิบัติการ	กลุ่มเป้าหมาย	วิธีการปฏิบัติการ	ผลการปฏิบัติการ		ปัญหาระหว่างการปฏิบัติ	วิธีการที่ใช้แก้ปัญหา	บทเรียนสำคัญ
				เชิงคุณภาพ	เชิงปริมาณ			
				ทำบัญชี และ ทุกตำแหน่ง สามารถ หมุนเวียน ช่วยกันทำได้ 4. ถอดบทเรียน หลังจากการทำ กิจกรรมเสร็จ				
10 มี.ค. 61	การผลิตขนม พื้นบ้านเพื่อ จำหน่ายของ เยาวชนม.5	- นักวิจัยชุมชน - เยาวชน ม.5	1. นักวิจัยของเทศบาลตำบล กันตวจระมวลติดต่อ ประสานงานกับทีมนักวิจัยหมู่ 5 เยาวชนม.5 ผ่าน messenger กลุ่มวิจัยทำขนม พื้นบ้าน 2. ทีมนักวิจัย ม.5 จัดเตรียม สถานที่ อุปกรณ์ และเตรียม วัตถุดิบ 3. ทำขนมดอกจอกเพื่อ จำหน่าย	- เยาวชนบาง คนสามารถ เตรียมส่วนผสม และนวดแป้งได้ ด้วยตนเอง - เยาวชนทุกคน สามารถทำขนม ได้ทุกคน ทุก บทบาทหน้าที่ สามารถ สับเปลี่ยน	1.ผู้เข้าร่วม กิจกรรมการ อบรมการทำขนม ทั้งหมด 16 คน จำแนกเป็น - นักวิจัยชุมชน 4 คน - เยาวชน 11 คน - ผู้ปกครอง 1 คน	1.เยาวชนมาไม่ตรง ตามเวลานัด ทำให้ กิจกรรมการทำ ขนมล่าช้า ยืดเวลา ในการทำขนม ออกไปอีก	1. การถอด บทเรียนจะช่วยให้ เห็นข้อดี ข้อเสียที่ ทำ ทำให้ทุกคน เรียนรู้ที่จะแก้ไขสิ่ง ที่เป็นปัญหาให้ดีขึ้น	- การทำขนมทำให้ เด็กๆได้กระชับ ความสัมพันธ์กัน มากขึ้น ได้ พูดคุยกันมาก เพิ่มขึ้น

วัน/เดือน/ปี	กิจกรรม ปฏิบัติการ	กลุ่มเป้าหมาย	วิธีการปฏิบัติการ	ผลการปฏิบัติการ		ปัญหาระหว่างการปฏิบัติ	วิธีการที่ใช้ แก้ปัญหา	บทเรียนสำคัญ
				เชิงคุณภาพ	เชิงปริมาณ			
			- มอบหมายแบ่งงานกันในแต่ละตำแหน่งงาน คนเตรียมอุปกรณ์ คนนวดแป้ง คนจุดไฟ ตั้งกระทะ คนคอยจุ่มแป้งทอด คนขึ้นรูปขนม คนซับน้ำมัน คนบรรจุถุง คนตำหน่ายและส่งขนม คนทำ บัญชี และทุกตำแหน่งสามารถหมุนเวียนช่วยกันทำได้ 4. ถอดบทเรียนหลังจากการทำกิจกรรมเสร็จ	หน้าที่กันได้ - คนในชุมชนเห็นเด็กๆทำขนมก็มาช่วย - เด็กๆทำขนมมาช่วยสอน - เด็กๆทำขนมและซื้อขนมที่เด็กทำ				
28 มี.ค. - 4 เม.ย.61	การจำหน่ายสินค้าในงานกีฬาเทศบาลสัมพันธ์ 2651 ของเยาวชน ม. 5	- นักวิจัยชุมชน - เยาวชนม.5	1. นักวิจัยเทศบาลติดต่อประสานงานกับทีมเยาวชนม.5 และทีมนักวิจัยม.5 ผ่านช่องทางผ่าน messenger กลุ่มวิจัยทำขนมที่บ้าน ,โทรศัพท์,ไลน์ เพื่อนัดประชุมวางแผนนอกกรอบ 2. นักวิจัยเทศบาลกับเยาวชน	- เด็กและเยาวชนได้เรียนรู้การทำงานด้วยกัน - เรียนรู้การแก้ปัญหา	- เยาวชนจำนวน 11 คน - นักวิจัยชุมชน 4 คน	1. การตั้งร้านในวันที่มีการแข่งขันกีฬาของเยาวชนจะมาตั้งร้านเช้าเพราะต้องเตรียมตัวลงแข่งขันกีฬา 2. ในบางวันที่เยาวชนต้องแข่ง	1. ผู้ปกครองเยาวชนมาช่วยตั้งร้านแทนเยาวชน 2. ผู้ปกครอง พี่เลี้ยงทีมวิจัยก็จะมาช่วยเด็กๆขายของ	การมอบหมายหน้าที่และความรับผิดชอบ เป็นกระบวนการหนึ่งที่เด็กเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมและเป็นส่วนหนึ่งของทีม

วัน/เดือน/ปี	กิจกรรม ปฏิบัติการ	กลุ่มเป้าหมาย	วิธีการปฏิบัติการ	ผลการปฏิบัติการ		ปัญหาระหว่างการปฏิบัติ	วิธีการที่ใช้ แก้ปัญหา	บทเรียนสำคัญ
				เชิงคุณภาพ	เชิงปริมาณ			
			ม.5 นักวิจัย ม.5 ประชุมนอก รอบวงแผนการจำหน่าย สินค้าในงานกีฬาเทศบาล สัมพันธ์ เรื่อง - กำหนดชนิดสินค้าที่จำหน่าย - กำหนดคนที่จะมาจำหน่าย สินค้า - มอบหมายหน้าที่และบทบาท ให้แต่ละคนในทีม - วางแผนการจัดสถานที่ จำหน่ายสินค้า 3. ทีมนักวิจัยชุมชนดำเนินการ ซื้อของให้เด็กๆมาจำหน่าย 4. เยาวชนจัดเตรียมสถานที่ใน การจำหน่ายสินค้า ทุกวันจะมี การมาช่วยกันตั้งร้าน เก็บร้าน ทุกวัน 5. เยาวชนจำหน่ายสินค้าใน งานกีฬา			กีฬาจำนวนคนมา อยู่เฝ้าร้านน้อยลง เวลาที่มีคนมาซื้อ ของเยอะๆก็จะทำ ไม่ทัน		

วัน/เดือน/ ปี	กิจกรรม ปฏิบัติการ	กลุ่มเป้าหมาย	วิธีการปฏิบัติการ	ผลการปฏิบัติการ		ปัญหาระหว่างการ ปฏิบัติ	วิธีการที่ใช้ แก้ปัญหา	บทเรียนสำคัญ
				เชิงคุณภาพ	เชิงปริมาณ			
			เทศบาลสัมพันธ์ จำหน่ายสินค้า ได้แก่ - ขนมหอกจอก - ขนมหอกกรอบ - น้ำดื่ม น้ำอัดลม - น้ำแข็งใส 6. เยาวชนมีการจดบันทึก รายรับรายจ่ายและช่วยกัน สับเปลี่ยนหมุนเวียนกันมา จำหน่ายสินค้าทุกวัน					
เม.ย.61	การผลิตขนม พื้นบ้านเพื่อ จำหน่ายตามออ เตอร์	- นักวิจัยชุมชน - เยาวชนม.5	1. เยาวชนจะช่วยเหลือกันโพสต์ จำหน่ายสินค้าผ่านอินสตราแกรม เฟสบุค ไลน์ ผ่านปากต่อปาก และไปติดต่อร้านค้าในชุมชน 2. เมื่อมีออเตอร์เข้ามาสมาชิก ภายในกลุ่มจะนัดหมายกันมา ทำขนมที่ศาลากลางหมู่บ้าน ผ่านช่องทางผ่าน messenger กลุ่มวิจัยทำขนมพื้นบ้าน	- เด็กและ เยาวชนสามารถ บริหารจัดการ ดำเนินการตั้งแต่ เริ่มต้นจนเสร็จ กระบวนการได้ แต่ยังต้องมีพี่ เลี้ยงคอยดูแล อยู่ข้างๆ	- เยาวชนจำนวน 11 คน - นักวิจัยชุมชน 4 คน	1.เยาวชนมาไม่ตรง ตามเวลานัด ทำให้ กิจกรรมการทำ ขนมล่าช้า ยืดเวลา ในการทำขนม ออกไปอีก	1. การถอด บทเรียนจะช่วยให้ เห็นข้อดี ข้อเสียที่ ทำ ทำให้ทุกคน เรียนรู้ที่จะแก้ไขสิ่ง ที่เป็นปัญหาให้ดีขึ้น	ความมั่นใจในการ ทำกิจกรรมของ เด็กๆต้องผ่าน กระบวนการทำ กิจกรรมนั้นๆซ้ำ หลายๆรอบจนเกิด ความชำนาญ เมื่อมี ความชำนาญความ มั่นใจก็จะเกิดขึ้น

วัน/เดือน/ ปี	กิจกรรม ปฏิบัติการ	กลุ่มเป้าหมาย	วิธีการปฏิบัติการ	ผลการปฏิบัติการ		ปัญหาระหว่างการ ปฏิบัติ	วิธีการที่ใช้ แก้ปัญหา	บทเรียนสำคัญ
				เชิงคุณภาพ	เชิงปริมาณ			
			3. เยาวชนจะช่วยกันเตรียม วัตถุดิบ อุปกรณ์ ผสมแป้ง ทอด ขนมจนถึงบรรจุขนมลงถุง และ ไปส่งขนม 4. เยาวชนจะช่วยกันเก็บกวาด สถานที่ จัดทำบัญชี และถอด บทเรียน					

ตารางสรุปผลการปฏิบัติการ “การเลี้ยงปลาในกระชัง” ของเยาวชนหมู่ที่ 5 บ้านตาเจ็ด

โครงการศึกษากระบวนการเรียนรู้ทุนทางสังคมเพื่อสร้างทักษะอาชีพให้เยาวชนตำบลกันตวจระมวล อำเภอปราสาท จังหวัดสุรินทร์

วัน/เดือน/ปี	กิจกรรมปฏิบัติการ	กลุ่มเป้าหมาย	วิธีการปฏิบัติการ	ผลการปฏิบัติการ		ปัญหาระหว่างการปฏิบัติ	วิธีการที่ใช้แก้ปัญหา	บทเรียนสำคัญ
				เชิงคุณภาพ	เชิงปริมาณ			
1 มิ.ย.61	เตรียมสถานที่/ เตรียมกระชัง เลี้ยงปลาของ เยาวชน ม.5	- นักวิจัยชุมชน - เยาวชน - ผู้นำชุมชน - ผู้ปกครอง	1. นักวิจัยชุมชนติดต่อ ประสานงานกับผู้นำชุมชนผ่าน โทรศัพท์มือถือเรื่องการเตรียม สถานที่เลี้ยงปลา 2. นักวิจัยของเทศบาลติดต่อ กับเจ้าหน้าที่ประมงจังหวัด สุรินทร์เรื่องการซื้อพันธุ์ปลา กำหนดวันนัดรับพันธุ์ปลา 3. ผู้นำชุมชนที่เป็นนักวิจัย ประชาสัมพันธ์ให้คนในหมู่บ้าน เยาวชน มาช่วยนำกระชังลงน้ำ และผูกกระชังเตรียมพร้อม สำหรับการเลี้ยงปลา	- สามารถเอา กระชังลงน้ำ และผูกกระชัง เสร็จเรียบร้อย พร้อมเลี้ยงปลา โดยความ ร่วมมือของ ผู้นำชุมชน ผู้ปกครองของ เยาวชน เยาวชนและทีม นักวิจัย	1.ผู้เข้าร่วม กิจกรรมจำนวน 16 คน จำแนก เป็น - นักวิจัย 6 คน - เยาวชน 5 คน - ผู้ปกครอง 3 คน - ผู้นำ 2 คน 2. กระชังเลี้ยง ปลาของเยาวชนมี ทั้งหมด 3 กระชัง เลี้ยงปลา 3 ชนิด ได้แก่ - ปลาตุก 600 ตัว - ปลาหมอแปลง เทศ 600 ตัว	- ถังแกลลอน หายไป 1 ถังทำให้ กระชังจมข้างหนึ่ง การถ่วงตุลน้ำหนัก ไม่เท่ากัน	- ต้องปรับเปลี่ยน จุดวางถังแกลลอน ใหม่ให้สามารถรับ น้ำหนักของกระชัง ให้เท่าๆ กัน	ถ้าทุกคนมองเห็น ประโยชน์จากการ ทำงานก็จะมีคนมา ช่วยทำงานมาก เพิ่มขึ้นเรื่อยๆ

วัน/เดือน/ปี	กิจกรรม ปฏิบัติการ	กลุ่มเป้าหมาย	วิธีการปฏิบัติการ	ผลการปฏิบัติการ		ปัญหาระหว่างการปฏิบัติ	วิธีการที่ใช้ แก้ปัญหา	บทเรียนสำคัญ
				เชิงคุณภาพ	เชิงปริมาณ			
7 มิ.ย.61	กิจกรรมปล่อย ปลาลงกระชัง ของเยาวชนม.5	- นักวิจัยชุมชน - เยาวชน - ผู้นำชุมชน - ผู้ปกครอง	1. นักวิจัยเทศบาลติดต่อ ประสานงานกับเจ้าหน้าที่ ประมงจังหวัดสุรินทร์เรื่องพันธุ์ ปลาและไปรับพันธุ์ปลามาให้ เยาวชน ผู้นำชุมชนปล่อยปลา ในกระชัง 2. ประชุมทีมวางแผนการให้อาหารปลา	- มีตารางเวร การให้อาหาร ปลาอย่าง ชัดเจน		ก่อนที่จะมีตาราง เวรให้อาหารปลา ทุกคนต่างคนต่าง ให้อาหารปลาทำให้ ปลาทาย	- ประชุมทีมจัด ตารางเวรให้อาหาร ปลาและแจ้งกันใน messenger กลุ่ม วิจัยขนมพื้นบ้านว่า ใครให้อาหารปลา แล้ว	การมอบหมายงาน ที่ดีสามารถทำให้ สามารถติดตามการ ดำเนินงานได้และ การพูดคุยกัน เรื่อยๆทำให้สมาชิก ในทีมเข้าใจกันมาก ยิ่งขึ้น

ตารางสรุปผลการปฏิบัติการ “เวทีพัฒนาศักยภาพของนักวิจัยและกลุ่มเป้าหมาย”

โครงการศึกษากระบวนการเรียนรู้ทุนทางสังคมเพื่อสร้างทักษะอาชีพให้เยาวชนตำบลกันตวจระมวล อำเภอปราสาท จังหวัดสุรินทร์

วัน/ เดือน/ปี	กิจกรรม ปฏิบัติการ	กลุ่มเป้าหมาย	วิธีการปฏิบัติการ	ผลการปฏิบัติการ		ปัญหาระหว่างการ ปฏิบัติ	วิธีการที่ใช้ แก้ปัญหา	บทเรียนสำคัญ
				เชิงคุณภาพ	เชิงปริมาณ			
4 ม.ค.61	การประชุมทีม นักวิจัย	- ทีมนักวิจัย ชุมชน - ทีมพี่เลี้ยง	1. ทีมนักวิจัยติดต่อประสานงาน กับทีมพี่เลี้ยงผ่านโทรศัพท์ / เฟสบุ๊ก ไลน์ 2. นักวิจัยของเทศบาลตำบล กันตวจระมวลทำหนังสือเชิญ ประชุม /โทรศัพท์มือถือ/เฟสบุ๊ก ติดต่อประสานงานกับทีมนักวิจัยใน ชุมชน 3. นักวิจัยชุมชนจัดเตรียมสถานที่ อาหารว่างสำหรับผู้เข้าร่วมประชุม 4.จัดการประชุมทีมนักวิจัย 5. สรุปผลการประชุม	1. ได้ทราบผลการ ดำเนินงานที่ผ่าน มา 2. ได้ตาราง กำหนดปฏิทินการ ดำเนินงานของ ทีมนักวิจัย	1. ผู้เข้าร่วมการ ประชุมทั้งหมด 19 คน จำแนก เป็น - นักวิจัย 14 คน - ทีมพี่เลี้ยง 4 คน - เยาวชน 1 คน	- ทีมนักวิจัยไม่ค่อย แสดงความคิดเห็น	- ทีมพี่เลี้ยงต้อง กระตุ้นถามทีละ ประเด็นและ เจาะลึกที่ประเด็น	ถ้าทุกคนช่วยกัน สะท้อนความ คิดเห็นจะทำให้มี แนวทางการทำงาน ที่หลากหลาย ทำให้ มีโอกาสมาก ประสบความสำเร็จมาก เพิ่มขึ้น หรือ สามารถแก้ไข ปัญหาที่เกิดขึ้นได้ อย่างทัน่วงที

ตารางสรุปผลการปฏิบัติการ “เวทีพัฒนาศักยภาพของนักวิจัยและกลุ่มเป้าหมาย”

โครงการศึกษากระบวนการเรียนรู้ทุนทางสังคมเพื่อสร้างทักษะอาชีพให้เยาวชนตำบลกันตวจระมวล อำเภอปราสาท จังหวัดสุรินทร์

วัน/ เดือน/ปี	กิจกรรม ปฏิบัติการ	กลุ่มเป้าหมาย	วิธีการปฏิบัติการ	ผลการปฏิบัติการ		ปัญหาระหว่างการ ปฏิบัติ	วิธีการที่ใช้ แก้ปัญหา	บทเรียนสำคัญ
				เชิงคุณภาพ	เชิงปริมาณ			
21 ม.ค.61	การ ประชุม จัดทำแผนงาน อาชีพ ให้ แก่ เยาวชน	- ทีมนักวิจัยชุมชน - ทีมพี่เลี้ยง - เยาวชน ม.2 และม.5	1. ทีมนักวิจัยติดต่อประสานงานกับ ทีมพี่เลี้ยงผ่านโทรศัพท์ /เฟสบุ๊ค ไลน์ 2. นักวิจัยของเทศบาลตำบล กันตวจระมวลทำหนังสือเชิญประชุม /โทรศัพท์มือถือ/เฟสบุ๊ค ติดต่อ ประสานงานกับทีมนักวิจัยในชุมชน 3. นักวิจัยชุมชนจัดเตรียมสถานที่ อาหารว่างสำหรับผู้เข้าร่วมประชุม 4. จัดเวทีจัดทำแผนงานอาชีพให้แก่ เยาวชน - แบ่งเป็นกลุ่มย่อยเป็น หมู่บ้านให้ระดมความคิดเห็นแผนงาน อาชีพที่สนใจ วิเคราะห์ความเป็นไป ได้ที่จะดำเนินการ - นำเสนอแผนงานที่ช่วยกันระดม ความคิดเห็น - ถาม-ตอบประเด็นที่มีข้อสงสัย 5. สรุปผลการจัดทำแผนงานอาชีพ	1. ได้แผนงาน อาชีพของเยาวชน ม.2 และ ม.5 สำหรับการ ปฏิบัติการทดลอง สร้างทักษะอาชีพ ให้แก่เยาวชน 2. แต่ละหมู่บ้าน ช่วยกันระดมความ คิดเห็นกันอย่าง กระตือรือร้น	1. ผู้เข้าร่วมการ ประชุมทั้งหมด 19 คน จำแนกเป็น - นักวิจัย 14 คน - ทีมพี่เลี้ยง 4 คน - เยาวชน 1 คน	1. การแบ่งกลุ่มแต่ ละกลุ่มทีมพี่เลี้ยงไม่ เพียงพอทำให้เสีย เวลานานในการทำ แผน 2. ผู้เข้าร่วมจัดทำ แผนมาช้า ทำให้การ ดำเนินการล่าช้าไป ด้วย	1. ทีมพี่เลี้ยงจะ หมุนเวียนไปดูแต่ละ กลุ่มและช่วยซักถาม ในประเด็นที่ขาด หายไปทำให้แผนงาน มีความสมบูรณ์มาก เพิ่มขึ้น	ทุกความคิดเห็นมี ความสำคัญต่อการ ทำกิจกรรม สามารถ นำความคิดของแต่ละ คนมาวิเคราะห์ และเลือกทำสิ่งที่ดี ที่สุดของแต่ละ กิจกรรมที่จะ ดำเนินการได้

ตารางสรุปผลการปฏิบัติการ “เวทีพัฒนาศักยภาพของนักวิจัยและกลุ่มเป้าหมาย”

โครงการศึกษากระบวนการเรียนรู้ทุนทางสังคมเพื่อสร้างทักษะอาชีพให้เยาวชนตำบลกันตวจระมวล อำเภอปราสาท จังหวัดสุรินทร์

วัน/ เดือน/ปี	กิจกรรม ปฏิบัติการ	กลุ่มเป้าหมาย	วิธีการปฏิบัติการ	ผลการปฏิบัติการ		ปัญหาระหว่างการ ปฏิบัติ	วิธีการที่ใช้ แก้ปัญหา	บทเรียนสำคัญ
				เชิงคุณภาพ	เชิงปริมาณ			
6 ก.พ.61	การจัดเวที นำเสนอข้อมูล ต่อชุมชน	- ผู้บริหารท้องถิ่น - ผู้นำชุมชน (สมาชิกสภา เทศบาล/ ผู้ใหญ่บ้าน/ผู้ช่วย ผู้ใหญ่บ้าน) - ทีมนักวิจัยชุมชน - ผู้ปกครอง เยาวชนม.2และม. 5 - เยาวชนม.2 และ ม.5	1. ทีมนักวิจัยติดต่อประสานงานกับทีม ที่เลี้ยงผ่านโทรศัพท์ /เฟสบุ๊ค ไลน์ 2. นักวิจัยของเทศบาลตำบลกันตวจระ มวลทำหนังสือเชิญประชุม / โทรศัพท์มือถือ/เฟสบุ๊ค ติดต่อ ประสานงานกับทีมนักวิจัยในชุมชน 3. นักวิจัยชุมชนจัดเตรียมสถานที่ อาหารว่าง สำหรับผู้เข้าร่วมรับฟังการนำเสนอ ข้อมูล 4. จัดเวทีนำเสนอข้อมูลต่อชุมชน - ทีมนักวิจัยนำเสนอเป็น power point - เปิดโอกาสให้ถาม - ตอบ ประเด็นที่ สงสัย - เปิดโอกาสให้แสดงความคิดเห็น 5. สรุปผลการจัดเวทีนำเสนอข้อมูลต่อ ชุมชน	1. ผู้นำชุมชน ผู้ปกครองได้ทราบ ผลการดำเนิน โครงการวิจัยที่ผ่าน มา ผลลัพธ์ที่ เกิดขึ้น ปัญหาและ แนวทางการแก้ไข ปัญหาที่ดำเนิน รวมถึงแผนการ ดำเนินการที่จะทำ ต่อไป 2.ผู้นำชุมชน ผู้ปกครองชื่นชมใน การทำโครงการ วิจัยเพื่อพัฒนา ชุมชนในครั้งนี้	1.ผู้เข้าร่วม กิจกรรมการอบรม การทำขนมทั้งหมด 80 คน จำแนกเป็น - ผู้บริหารท้องถิ่น/ สมาชิกสภา 17 คน - นักวิจัยชุมชน 9 คน - เยาวชน 30 คน - ผู้ปกครอง 12 คน - ผู้นำชุมชน 12 คน	- ผู้นำเสนอพูดเร็ว เกินไปและไม่พูด ขยายคำทำให้ผู้รับ ฟังไม่ค่อยเข้าใจ	- ถาม-ตอบในแต่ละ ประเด็นที่สงสัย	- ผู้นำที่ร่วม ดำเนินการไม่ว่าจะ เป็นงานอะไรก็ตาม ผู้นำที่เข้มแข็งจะเป็น ผู้ที่มีส่วนผลักดันให้ งานดำเนินไปอย่าง ต่อเนื่อง - การที่ผู้นำชุมชน ได้รับรู้การงานที่ ผ่านและงานที่จะทำ ต่อไป ผู้นำจะมี บทบาทช่วยเหลือใน การทำกิจกรรมให้ ดำเนินไปได้อย่าง ต่อเนื่อง

ตารางสรุปผลการปฏิบัติการ “เวทีพัฒนาศักยภาพของนักวิจัยและกลุ่มเป้าหมาย”

โครงการศึกษากระบวนการเรียนรู้ทุนทางสังคมเพื่อสร้างทักษะอาชีพให้เยาวชนตำบลกันตวจระมวล อำเภอปราสาท จังหวัดสุรินทร์

วัน/ เดือน/ปี	กิจกรรม ปฏิบัติการ	กลุ่มเป้าหมาย	วิธีการปฏิบัติการ	ผลการปฏิบัติการ		ปัญหาระหว่างการ ปฏิบัติ	วิธีการที่ใช้ แก้ปัญหา	บทเรียนสำคัญ
				เชิงคุณภาพ	เชิงปริมาณ			
3 มี.ค.61	ทดลองฝึก ปฏิบัติ ประกอบอาชีพ (การเลี้ยงปลา ในกระชัง/การ เลี้ยงไก่/การ ทำขนม)	- ทีมพี่เลี้ยง - นักวิจัยชุมชน - ผู้ปกครอง - เยาวชน - ผู้นำชุมชน	1. นักวิจัยเทศบาลติดต่อประสานงาน กับทีมพี่เลี้ยงผ่านโทรศัพท์และเฟสบุ๊ค กำหนดวันเวลาดำเนินการ 2. นักวิจัยเทศบาลติดต่อประสานงาน นัดหมายเข้าร่วมเวทีวิเคราะห์การตลาด กับนักวิจัยชุมชนผ่านโทรศัพท์ ,ไลน์ และเฟสบุ๊ค 3. นักวิจัยเทศบาลจัดเตรียมสถานที่ อาหาร และอาหารว่างสำหรับผู้เข้าร่วม กิจกรรม 4. ทดลองฝึกปฏิบัติประกอบอาชีพและ วิเคราะห์การตลาด - แบ่งกลุ่มวิเคราะห์การดำเนินงานตาม พื้นที่ตามกิจกรรมที่ทำ - นำเสนอข้อมูล	- แต่ละพื้นที่ได้ เรียนรู้การทดลอง ฝึกปฏิบัติ ประกอบอาชีพ และวิเคราะห์ การตลาดช่อง ทางการจำหน่าย สินค้าของตนเอง และวิธีการเพิ่ม มูลค่าสินค้าของ ตัวเอง	1.ผู้เข้าร่วม กิจกรรมการ ทดลองฝึกปฏิบัติ ประกอบอาชีพ และวิเคราะห์ การตลาด ทั้งหมด 40 คน จำแนก เป็น - นักวิจัยชุมชน 7 คน - เยาวชน 20 คน - ผู้ปกครอง 9 คน - ผู้นำชุมชน 4 คน	- ทีมนักวิจัยไม่ค่อย แสดงความคิดเห็น	- ทีมพี่เลี้ยงต้อง กระตุ้นถามที่ละ ประเด็นและ เจาะลึกที่ประเด็น	การรู้จักแข่ง จุดอ่อนของสินค้า ทำให้เรามองเห็น โอกาสที่พัฒนา สินค้าให้ดีขึ้นได้เป็น การเพิ่มมูลค่าให้กับ สินค้า

ตารางสรุปผลการปฏิบัติการ “เวทีพัฒนาศักยภาพของนักวิจัยและกลุ่มเป้าหมาย”

โครงการศึกษากระบวนการเรียนรู้ทุนทางสังคมเพื่อสร้างทักษะอาชีพให้เยาวชนตำบลกันตวจระมวล อำเภอปราสาท จังหวัดสุรินทร์

วัน/ เดือน/ปี	กิจกรรม ปฏิบัติการ	กลุ่มเป้าหมาย	วิธีการปฏิบัติการ	ผลการปฏิบัติการ		ปัญหาระหว่างการ ปฏิบัติ	วิธีการที่ใช้ แก้ปัญหา	บทเรียนสำคัญ
				เชิงคุณภาพ	เชิงปริมาณ			
4-6 ส.ค. 61	การสร้าง อาชีพที่ เหมาะสมกับ ทุนและ สิ่งแวดล้อม	- ทีมพี่เลี้ยง - เยาวชน - นักวิจัยชุมชน - ผู้ปกครอง - ผู้นำชุมชน	1. ทีมนักวิจัยติดต่อประสานงาน กับทีมพี่เลี้ยงผ่านโทรศัพท์ / เฟสบุ๊ก ไลน์ 2. นักวิจัยของเทศบาลตำบล กันตวจระมวลทำหนังสือเชิญ ประชุม /โทรศัพท์มือถือ/เฟสบุ๊ก ติดต่อประสานงานกับทีมนักวิจัยใน ชุมชน 3. นักวิจัยชุมชนจัดเตรียมสถานที่ อาหารว่างสำหรับผู้เข้าร่วมประชุม 4. จัดประชุมติดตามผลการ ดำเนินงาน โดย - พุดคุยระหว่างทีมพี่เลี้ยงกับ นักวิจัยชุมชนถึงผลการดำเนินงาน ที่ผ่านมา	ทำให้ทีมพี่เลี้ยง ทีมนักวิจัย เยาวชน ได้ ทบทวนการ ดำเนินงานที่ผ่าน มี ปัญหาอุปสรรค ที่พบ การ แก้ปัญหา และ ผลลัพธ์ที่เกิดขึ้น ทำให้สามารถวาง แผนการ ดำเนินการในครั้ง ต่อไปได้ชัดเจน มากขึ้น	1. ผู้เข้าร่วมการ ประชุมทั้งหมด 50 คน จำแนก เป็น - ทีมพี่เลี้ยง จำนวน 5 คน - นักวิจัย 15 คน - เยาวชน 15 คน - ผู้นำชุมชน 5 คน - ผู้ปกครอง 10 คน	1. เนื่องจากเป็นวัน ราชการทำให้ เยาวชนไม่สามารถ ที่เข้าร่วมประชุม ติดตามการ ดำเนินงาน เนื่องจากต้องไป เรียน 2. สถานการณ์ ปัญหาทางการเมือง ในชุมชนทำให้ทุก คนในหมู่บ้าน เครียดและไม่อยาก พูดถึงกิจกรรมที่ ดำเนินการที่ผ่านมา	1. ให้เยาวชนที่ ไม่ได้เรียนเข้าร่วม เวทีประชุมติดตาม แผน 2.ไม่พูดถึง สถานการณ์ที่จะ กระทบ ความสัมพันธ์ของ คนในชุมชน	ปัญหาทางการเมือง ในชุมชนส่ง ผลกระทบต่อการ ทำกิจกรรมของ เยาวชน จากพ่อแม่ ผู้ปกครองเยาวชนมี ปัญหากันเรื่องกัน เรื่องการเมือง เมื่อ พ่อแม่ไม่ถูกกันก็จะ ไม่ให้เยาวชนเข้า มาร่วมกิจกรรมกับ ลูกที่พ่อแม่เยาวชน ที่ไม่ถูกกัน

ตารางสรุปผลการปฏิบัติการ “เวทีพัฒนาศักยภาพของนักวิจัยและกลุ่มเป้าหมาย”

โครงการศึกษากระบวนการเรียนรู้ทุนทางสังคมเพื่อสร้างทักษะอาชีพให้เยาวชนตำบลกันตวจระมวล อำเภอปราสาท จังหวัดสุรินทร์

วัน/ เดือน/ปี	กิจกรรม ปฏิบัติการ	กลุ่มเป้าหมาย	วิธีการปฏิบัติการ	ผลการปฏิบัติการ		ปัญหาระหว่างการ ปฏิบัติ	วิธีการที่ใช้ แก้ปัญหา	บทเรียนสำคัญ
				เชิงคุณภาพ	เชิงปริมาณ			
			- ลงพื้นที่ไปพูดคุยกับนักวิจัยในชุมชน - ดูบริบทการทำงานของเยาวชนในเรื่องกิจกรรมที่ดำเนินการ - ผลลัพธ์ที่เกิดขึ้น การแก้ไขปัญหา - บทเรียนที่สำคัญ - ถาม-ตอบประเด็นที่สงสัย 5. สรุปผลการจัดการประชุม			เพราะกลัวจะ กระทบถึง ความสัมพันธ์ที่ ค่อนข้างเปราะบาง ในสถานการณ์		
13 ส.ค.61	เวทีสรุปผล การศึกษา	- เยาวชน - นักวิจัยชุมชน - ผู้ปกครอง - ผู้นำชุมชน	1. ทีมนักวิจัยติดต่อประสานงานกับ ทีมพี่เลี้ยงผ่านโทรศัพท์ /เฟสบุ๊ค ไลน์ 2. นักวิจัยของเทศบาลตำบล กันตวจระมวลทำหนังสือเชิญประชุม /โทรศัพท์มือถือ/เฟสบุ๊ค ติดต่อ ประสานงานกับทีมนักวิจัยในชุมชน 3. นักวิจัยชุมชนจัดเตรียมสถานที่ อาหารว่างสำหรับผู้เข้าร่วมประชุม	ทีมนักวิจัย เยาวชน ได้ทบทวนการ ดำเนินงานที่ผ่าน มา ปัญหาอุปสรรค ที่พบ การ แก้ปัญหา และผลลัพธ์ที่ เกิดขึ้น	1. ผู้เข้าร่วม ทั้งหมด 80 คน - คณะผู้บริหาร/ พนักงานเทศบาล จำนวน 30 คน - นักวิจัย 8 คน - เยาวชน 25 คน - ผู้นำชุมชน 6คน - ผู้ปกครอง11คน	-	-	- ผู้นำที่ร่วม ดำเนินการไม่ว่าจะ เป็นงานอะไรก็ตาม ผู้นำที่เข้มแข็งจะเป็น ผู้ที่มีส่วนผลักดันให้ งานดำเนินไปอย่าง ต่อเนื่อง

ตารางสรุปผลการปฏิบัติการ “เวทีพัฒนาศักยภาพของนักวิจัยและกลุ่มเป้าหมาย”

โครงการศึกษากระบวนการเรียนรู้ทุนทางสังคมเพื่อสร้างทักษะอาชีพให้เยาวชนตำบลกันตวจระมวล อำเภอปราสาท จังหวัดสุรินทร์

วัน/ เดือน/ปี	กิจกรรม ปฏิบัติการ	กลุ่มเป้าหมาย	วิธีการปฏิบัติการ	ผลการปฏิบัติการ		ปัญหาระหว่างการ ปฏิบัติ	วิธีการที่ใช้ แก้ปัญหา	บทเรียนสำคัญ
				เชิงคุณภาพ	เชิงปริมาณ			
27 ส.ค.61	เวทีนำเสนอ ผลการวิจัยสู่ สาธารณะ	- เยาวชน - นักวิจัยชุมชน - ผู้ปกครอง - ผู้นำชุมชน - ผู้บริหาร - สมาชิกสภา	1. ทีมนักวิจัยติดต่อประสานงาน กับทีมพี่เลี้ยงผ่านโทรศัพท์ / เฟสบุ๊ก ไลน์ 2. นักวิจัยของเทศบาลตำบล กันตวจระมวลทำหนังสือเชิญ ประชุม /โทรศัพท์มือถือ/เฟสบุ๊ก ติดต่อประสานงานกับทีมนักวิจัยใน ชุมชน 3. นักวิจัยชุมชนจัดเตรียมสถานที่ อาหารว่างสำหรับผู้เข้าร่วมประชุม 4.นำเสนอผลงานแต่ละกิจกรรม ของเยาวชนต่อผู้ที่เข้าร่วมกิจกรรม	ได้รับคำชมจาก ผู้เข้าร่วมกิจกรรม	ผู้เข้าร่วมการ กิจกรรมทั้งหมด 80 คน จำแนก - คณะผู้บริหาร/ สมาชิกสภา/ พนักงานเทศบาล จำนวน 30 คน - นักวิจัย 8 คน - เยาวชน 25 คน - ผู้นำชุมชน 6คน - ผู้ปกครอง11คน	-	-	สามารถต่อยอด กิจกรรมอย่าง ต่อเนื่องได้

ภาพกิจกรรมเลี้ยงไก่พันธุ์ไข่

เยาวชนลงมือเตรียมสถานที่เลี้ยงไก่ไข่
บริเวณคันสระน้ำสาธารณะหมู่บ้าน

รับมอบไก่ไข่จากเทศบาลและ
ดูแลเลี้ยงไก่ไข่ ส่งผลผลิตให้กับ
ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบ้านสระ

ภาพกิจกรรมการซ่อมรถ

เด็กและเยาวชนเตรียมรถและลงมือซ่อมเปลี่ยนอะไหล่และทำสีรถ

หลังจากซ่อมเปลี่ยนอะไหล่และทำสีรถเสร็จแล้ว นำลงในเว็บประกาศขาย และส่งรถให้กับผู้ซื้อ

ภาพกิจกรรมการปลูกผัก

เด็กและเยาวชนลงมือเตรียม
แปลงและใส่ปุ๋ย

ดูแลรดน้ำหลังกลับจาก
โรงเรียน และผลผลิตงอกสวยงาม

ภาพกิจกรรมการทำขนม

เยาวชนบ้านตาเจ็ดเรียนรู้
และลงมือทำขนมนางเล็ด
และขนมดอกจอกจากผู้รู้ใน
ชุมชน

บรรจุและนำ
ออกจำหน่ายให้กับชุมชน

ภาพกิจกรรมเลี้ยงปลาในกระชัง

เยาวชนหญิงเรียนรู้และลงมือ
เย็บกระชัง

เยาวชนชายบ้านสระ หมู่ที่ 2
ร่วมลงมือตัดไม้ไฟทำกระชัง
เลี้ยงปลา

เยาวชนนำกระชังที่ทำ
เสร็จแล้วลงในสระน้ำ
เพื่อให้เลี้ยงปลา

ผลผลิตจากการเลี้ยงปลาใน
กระชัง จำหน่ายให้กับชุมชน